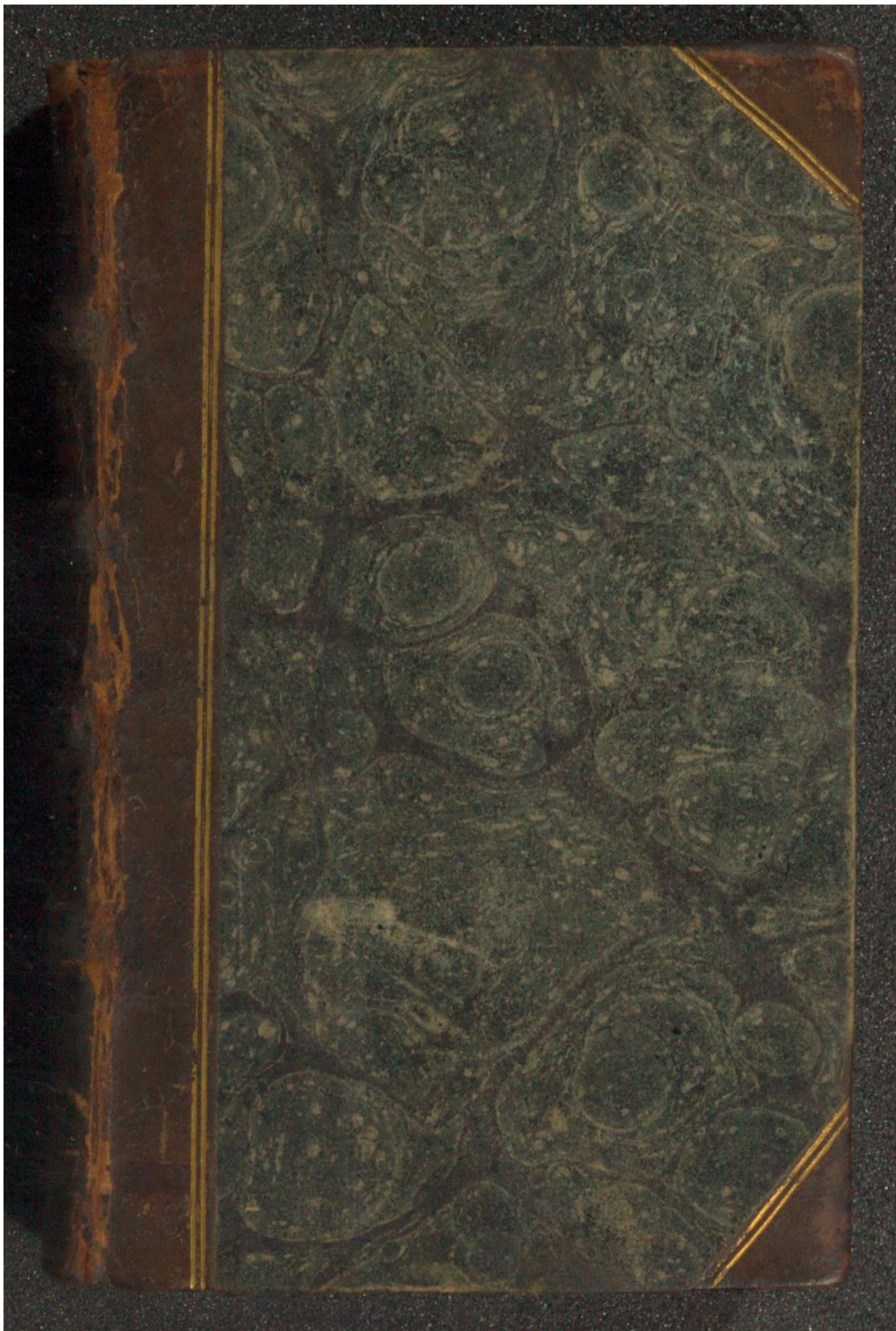
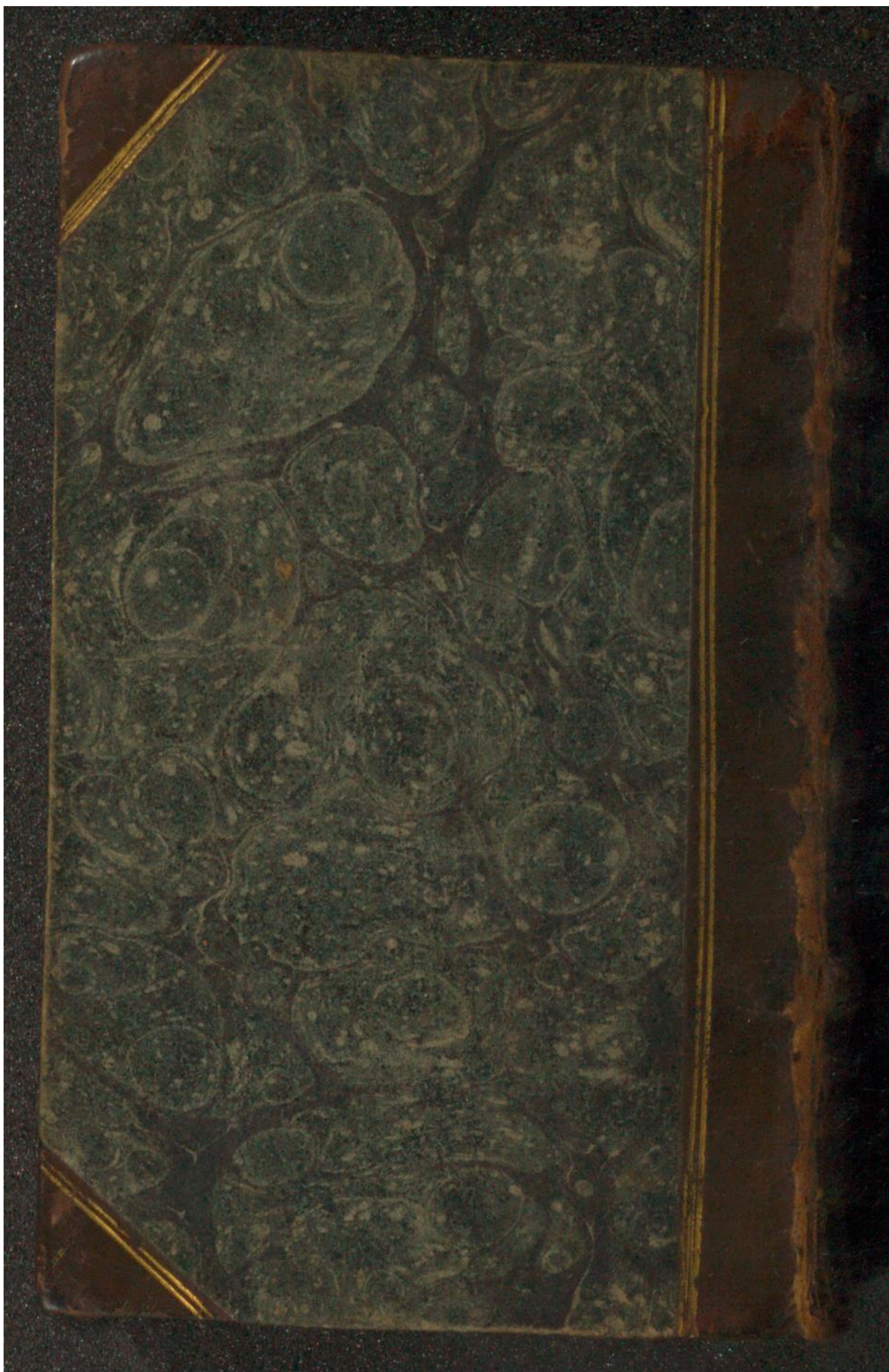

HIPPOCRATIS
APHORISMI
1591

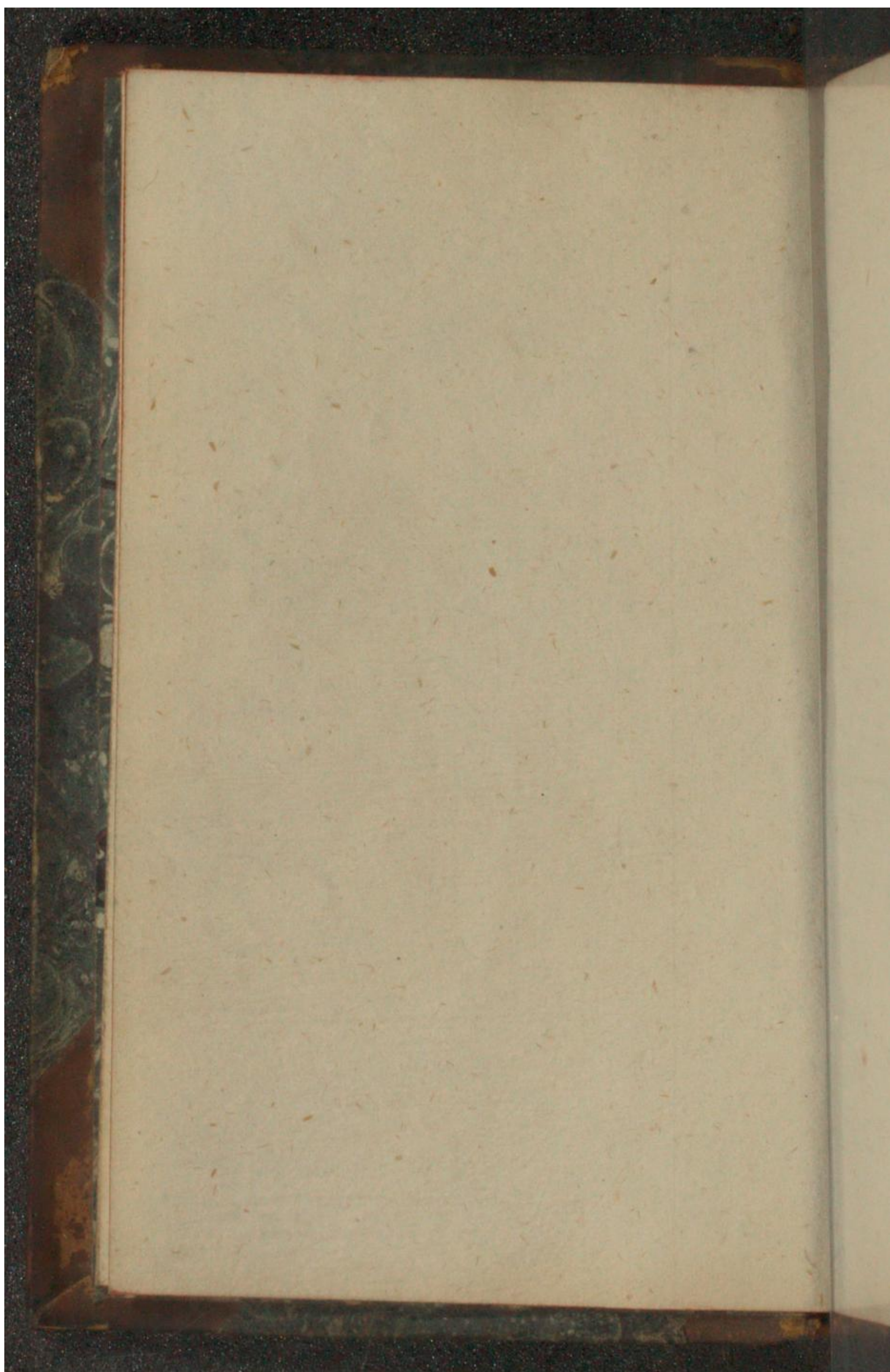

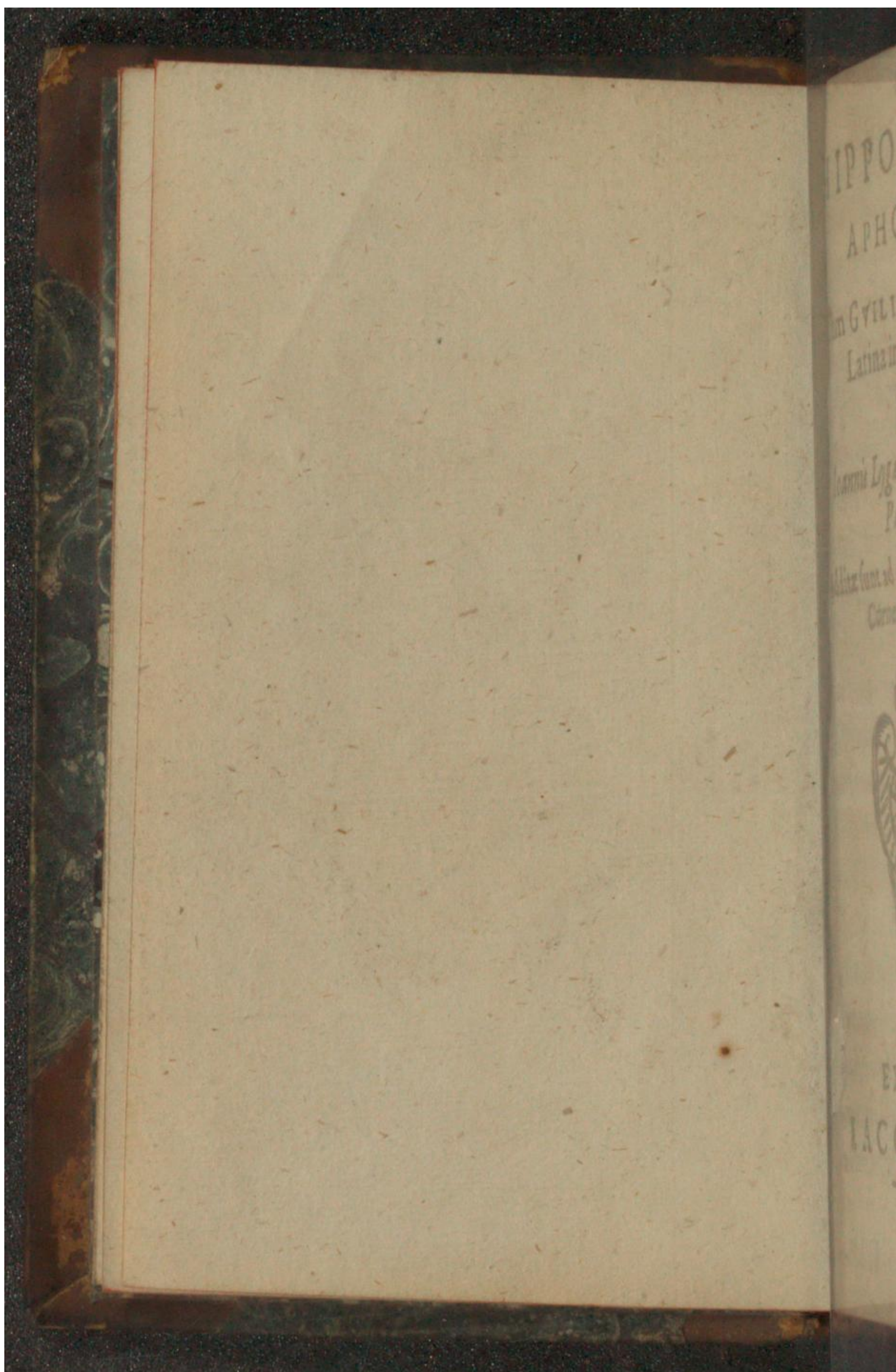

42379

HIPPOCRATIS APHORISMI,

Cùm GVILIELMI PLANTII Latina interpretatione,

ET J. Howell

Ioannis Lygæi luculenta eorundem Paraphrasi. 1814.

Additæ sunt ad calcem insigniores aliquot Cornelij Celsi sententiæ.

EXCVDEBAT IACOBVS STOER,

M. D. XCI.

BENEVOLO LECTORI.

VAM tenue & exiguum sit, beneuole Lector, quod ti- bi aliquãdo nauare possum probè intelligo: quod tamen efficere possum, non committã in eo vt diligentiam nostram requiras. Conquerebantur amici quamplurimi, annotationes meas in Hippocratis Aphorismos inscitè ac mendosè excusas, & iure quidem: multa enim in his omissa, multa falsò supposita, multò plura transposita, inuersa, superfluè addita, mihi re vera ἀπροσδόκητα, & velut ἀπροσδιόνυσα. Nunc habes secundò impressas à mendis repurgatas, emendatas, & locupletatas. Cæterùm singulis nostris argumentis integrum Aphorismũ tam Græcè quàm Latinè subiecimus, vt nihil hîc desiderare poßint Græcæ linguæ periti. Vale.

HIP-

HIPPOCRATIS APHORISMI, SVCCINCTIS Paraphrasibus illustrati, adiecto breui in singulos libros & Aphorismos argumento.

Per Joannem Lygæum medicum.

PRIMI APHORISMORUM libri argumentum.

Primus Aphorismorum liber ad eam medicinæ partem quæ Diætetice dicitur, ferè tot⁹ pertinet. præscribit enim nõ solùm cibi & potus in sanis & ægris, verumetiam exercitationis, rationem.

APHORISMI PRIMI argumentum.

Priore huius sententiæ parte, Aphoristicam & compendiosam doctrinam in arte medica necessariã innuit, quòd vita ipsa humana breuis sit, ars verò longa: posteriore, non tantùm à medico, sed & ab ægris atque ministris quæ conueniunt, requirit.

APHOR. I.

Βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ, ὁ δὲ καιρὸς ὀξὺς, ἡ δὲ πεῖρα σφαλερὴ, ἡ δὲ κρίσις χαλεπή. Δεῖ δὲ οὐ μόνον ἑωυτὸν παρέχειν τὰ δέοντα ποιέοντα, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσέοντα, καὶ τοὺς παρεόντας, καὶ τὰ ἔξωθεν.

Vita breuis, ars longa, occaſio volucris, experientia periculoſa, iudicium difficile. Nec verò ſatis eſt, medicum ſuum feciſſe officium, niſi ſuum quoq; ægrotus, ſuum aſtãtes faciant, ſintque externa ritè comparata.

VIta, vitæque noſtrę portio medicinę diſcẽdæ idonea. *breuis*, arti longæ collata. *Ars*, ipſa medica. *longa*, propter variarum rerũ inueſtigationem & cognitionem quã hæc ipſa requirit. *occaſio*, medicamẽta adhibendi, atque adeo faciendi aut non faciendi opportunitas. *volucris*, quod corpus humanum aſſiduè fluat & temporis momento tranſ-

transſmutetur à cauſis internis & externis. *experientia*, medicorum remediorum, & cauſarum omnium ſalubrium faciendorũ, admouendorum, à maioribus nondum limitatorum, neque longo vſu comprobatorum, *periculoſa*, propter corporis humani dignitatem. *iudicium*, quo quid faciendum ſit inueſtigamus. *difficile*, ob ſectas & varias in arte medica opiniones, *medicum*, à quo fit actio. *officium*, circa ægrũ ad morbi oppugnationẽ. *ægrotus*, ſine quo non fit actio: decet enim eũ opportuna facere, & in omnibus præcipienti medico obtemperare, nihilque intemperantia delinquere. *aſtantes*, per quos melius ipſa fit actio, ſedulò ſuo fungi officio decet. *externa*, per quæ omnia illa conſeruantur, conuenire ac culpa vacare oportet.

APHOR. 2 ARGVM.

Quales humores medicum vacua-

re oporteat ostendit exemplo ab euacuationibus quæ à natura fiunt, desumpto.

ΕΝ τῇσι ταραχῇσι τῆς κοιλίης, καὶ τοῖσιν ἐμέτοισι τοῖσιν αὐτομάτως γινομένοισιν, ἢν μὲν οἷα δεῖ καθαίρεσθαι, καθαίρωνται, ξυμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσιν. ἢν δὲ μὴ, τοὐναντίον. οὕτω δὲ καὶ ἡ κενεαγγείη, ἢν μὲν οἵη δεῖ γίγνεσθαι, γίγνηται, ξυμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσιν. ἢν δὲ μὴ, τοὐναντίον. ἐπιβλέπειν οὖν δεῖ καὶ χώρην, καὶ ὥρην, καὶ ἡλικίην, καὶ νούσους ἐν ᾗσι δεῖ, ἢ οὔ.

In turbationibus alui & vomitionibus quæ sponte fiunt, si qualia oportet purgentur, confert & facilè ferunt: sin minus, contrà fit. Sic & vasorum depletio si qualem fieri oportet, fiat, confert & facilè ferunt: sin minus, contrà accidit. Proinde & regionis & temporis & ætatis & morborum habenda est ratio, pro quibus talia vacuari conueniat, nécne.

In turbationibus alui, & deiectionibus per inferna, *& vomitionibus*, nimirum à natura factis, citra medici operam virtute expultrice robusta. *si purgentur*, per commoda & idonea loca, deiectione, vomitione, facultatis expultricis impetu. *confert*, quia morbum abolent aut leuãt. *& facilè ferunt*, ægroti, à vitiosis succis liberati, leuioresque facti. *sin minus*, vitiosi humores vacuẽtur. *contrà fit*, difficulter ferunt ægrotantes euacuationem. *sic & vasorum*, humores superabundantes continentiũ, *depletio*, per vomitũ, aut secessum, aut venæ sectionem, hæmorrhoidas, vrinã, clysteres, vterum, exercitia, & eiusmodi facta. *fiat*, à methodico & rationali in singulis morbis infestos humores educendo. *confert*, talis depletio. *& facilè ferunt*, ægroti, quòd vitiosi humores educantur. *sin minus*, fiat depletio eorum quæ

corpora molestant. *contrà accidit,* nec bene tolerant ægroti. *regionis,* in qua degunt ægrotantes. *temporis,* quod præsens est. *ætatis,* secundũ quã humores in corpore varii sunt. *morborum*, quorum cognitio humoris superabundantis notitiam suppeditat. *ratio,* in ipsis humoribus educẽdis. *nécne,* conueniat tales humores educere.

APHOR. 3 ARGVM.

Immodicã plenitudinẽ periculosam esse, atq; adeo sine mora soluendã, athletarum exemplo: summas tandem & vacuationes & refectiones vitandas.

EN τοῖσι γυμναστικοῖσιν αἱ ἐπ' ἄκρον εὐεξίαι σφαλεραί, ἢν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἔωσιν. οὐ γὰρ δύνανται μένειν ἐν τῷ αὐτέῳ, οὐδὲ ἀτρεμέειν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀτρεμέουσιν, οὐδ' ἔτι δύνανται ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόναι, λείπεται ἐπὶ τὸ χεῖρον. τουτέων οὖν εἵνεκεν τὴν εὐεξίην λύειν ξυμφέρει μὴ βραδέως, ἵνα πάλιν ἀρχὴν

ἀναθρέ-

ἀναθρέψιος λάβῃ τὸ σῶμα, μηδὲ τὰς ξυμπτώσιας ἐς τὸ ἔσχατον ἄγειν (σφαλερὸν γὰρ) ἀλλ' ὁκοίη ἂν ἡ φύσις ᾖ τοῦ μέλλοντος ὑπομένειν, ἐς τοῦτο ἄγειν. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ κενώσιες αἱ ἐς τὸ ἔσχατον ἄγουσαι, σφαλεραί· καὶ πάλιν αἱ ἀναθρέψιες αἱ ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἐοῦσαι, σφαλεραί.

Athletarum plenior corporis habitus, si ad summum sit plenitudinis gradũ perductus, lubricus est. neque enim eodem permanere aut consistere potest: quum verò non consistat, nec iam poßit in melius proficere, superest vt recidat in deterius. Quamobrem plenior illa corporis habitudo haud cunctanter est soluenda, quò corpus nouæ nutricationis initium capiat. Non tamen vsque eò vacuando pergi velim, vt vasa in se penitus considant. hoc enim tutum non est: sed quatenus natura feret, eò vsque progredi oportet. Sic & extremæ vacuationes periculosæ: contrà q. repletiones, extremæ si fuerint, similiter periculosæ.

Athletarum, cibis multis & plurimũ nutriẽtibus corporis molem & robur parare ſtudentium. *habitus*, tãtam habentes plenitudinem vt maiorem habere nõ poſſint. *Perductus*, ſi vaſa ſic expleta humorib. fuerint, vt plus citra vitæ diſcrimen capere non poſſint. *lubricus eſt*, ob incommodam plenitudinem, cuius cauſa vaſa ſæpe rumpuntur aut calor natiuus ſtrangulatur. *eodem*, ſtatu. *permanere*, athletæ continuò appetentes. *conſiſtere*, diu, quũ ſemper natura coctionem, alimenti diſtributionem, ſanguinis generationem, adiectionem, adglutinationem, atque aſſimilationem moliatur. *conſiſtat*, quum athletæ tantam adepti ſunt molem corporis cibis immodicis & plurimum nutrientibus. *proficere*, quòd athletæ ad pleniorem habitudinem progreſſi ſint. eo enim tempore facultates ſuum munus obeunt, ceſſat

coctrix

coctrix, impeditur retentrix, repultrix grauatur copia & plenitudine. *recidat*, habitus. *in deterius*, ruptis venis, aut innato calore qui ob immodicam plenitudinem perſpiratu caret extincto. *habitudo*, plenitudo athletarũ. *cunctanter*, antequam prædicta pericula incidant. *ſoluenda*, per euacuantia venæ potiſſimum ſectionem. *capiat*, nouo aſſumpto cibo, vt facultates omnes naturales ad ſuum officium redeant, quarum finis nutritio eſt. *pergi*, nam de extremo in extremũ ſine medio tranſit natura, tandémque vires proſternuntur. *vaſa*, priùs plena. *tutũ*, quòd rarò vires proſtratæ reſtaurẽtur. *natura*, virtus eius qui debet perferre euacuationẽ. *oportet*, nã hic minus, ille magis perfert euacuationis. *vacuationes*, omnes in genere in ſoluẽda firma athletarũ affectione. *periculoſæ*, ob id fugiendæ ne vires eius qui vacuatio

nem ſuſtinet proſternantur. *contráque*, viciſſim quoque. *repletiones*, cuiuſcunque generis ſint. *extremæ*, immodicę. *periculoſæ*, quum iã natura imbecillis ſit neque poſſit ſufficienter coquere, neque diſtribuere & aſſimilare alimentum.

APHOR. 4 ARGVM.

Victum tenuem & accuratum periculoſum eſſe in diuturnis morbis, ſummas tandem expletiones atque inedias, difficiles & moleſtas.

Αἱ λεπταὶ καὶ ἀκριβέες δίαιται, καὶ ἐν τοῖσι μακροῖσιν αἰεὶ πάθεσι, καὶ τοῖσιν ὀξέσιν, οὗ μὴ ἐπιδέχεται, σφαλεραί· καὶ πάλιν αἱ ἐς τὸ ἔσχατον λεπτότητος ἀφιγμέναι δίαιται, χαλεπαί. καὶ γὰρ αἱ πληρώσιες αἱ ἐς τὸ ἔσχατον ἀφιγμέναι, χαλεπαί.

Victus tenuis & exquiſitus & in morbis longis ſemper, & in acutis verò vbi non conuenit, parum tutus. Rurſúmque victus qui ad extremam perueneri tenuita-

nuitatem, molestus. siquidẽ quæ ad summam plenitudinem perducta sunt repletiones, molestæ.

Victus, quo ægri vtuntur. *tenuis & exquisitus*, qui per pauca, aut ea quæ parũ nutriunt edulia fit. *longis*, quibus debetur victus plenus. *semper*, periculosus est, quòd vires demoliatur, & cum quo æger ad quadragesimum diẽ perdurare non potest. *conuenit*, vt peracutis & acutissimis. *parũ tutus*, naturam enim plurimũ grauat, & à morbi coctione abstrahit. *tenuitatẽ*, vt omnimodã inediã. *molestus*, in morbis lõgis. *perducta*, vt dictũ est Aphorismo sup. *molestæ*, vt summę inedię difficiles & molestæ.

APHOR. 5 ARGVM.

Errata quæ tũ in tenui, tũ in pleniore victu cõmittuntur, inter se conferũtur.

ΕΝ τῇσι λεπτῇσι διαίτῃσιν ἁμαρτάνουσιν οἱ νοσέοντες, διὸ μᾶλλον βλάπτονται. πᾶν γὰρ τὸ ἁμάρτημα, ὃ ἂν γίνηται, μέγα γίνεται μᾶλλον ἢ ἐν τῇσιν ὀ-

λίγον ἁδροτέρῃσι διαίτῃσι. διὰ τοῦτο καὶ τοῖσιν ὑγιαίνουσι σφαλεραὶ αἱ πάνυ λεπταὶ καὶ καθεστηκυῖαι καὶ ἀκριβέες δίαιται, ὅτι τὰ ἁμαρτανόμενα χαλεπώτερον φέρουσι· διὰ τοῦτο οὖν αἱ λεπταὶ καὶ ἀκριβέες δίαιται σφαλεραὶ ἐς τὰ πλεῖστα τῶν σμικρῶν ἁδροτέρων.

In tenui victu peccāt ægroti, quo fit vt magis lædātur. Siquidē quoduis peccatū grauius hîc quā in paulo pleniore victu solet esse. Eadē de causa sanis etiā valde tenuis, statáq; & exquisita vict⁹ ratio parū tuta, quia errata grauius ferunt. Quare tenuis exactúsque victus paulo pleniore existit maxima ex parte periculosior.

Victu, si quādo eo vti cōueniēs est morbi ratione. *peccāt*, quādo intempestiuè hūc sibi deligūt. *lædātur*, ab errore illo, propter viriū imbecillitatē à victu tenui, & morbo acuto. *hîc*, tenui victu intēpestiuè adhibito. *pleniore victu*, quo in morbi vigo

re

e sæpius vti cogũtur, prȩsertim vbi ex inedia vires proſtratȩ fuerint. *peccatũ ſolet eſſe*, à medico, ægroto, aſtãtibus, & externis, quod grauius vires lædit. *ſanis*, hoc in genere victus delinquentibus. *ſtatáque*, ſemel. *ferunt*, ſani victu tenui aut exquiſito vtentes. *exactus*, accuratus & conſtitutus. *paulò*, maxima ex parte. *periculoſior*, quòd vires reddat imbecillas.

APHOR. 6 ARGVM.

Nõnũquã à ſummis præſidiis auſpicãda curatio.

Ἐς δὲ τὰ ἔσχατα νουσήματα, αἱ ἔσχαται θεραπεῖαι ἐς ἀκριβείην, κράτισται.

Ad extremos morbos, extrema exquiſitè comparata remedia, optima.

Morbos, maximos, quales sũt peracuti, à quib⁹ periculũ impẽdet. *remedia*, vt eſt vict⁹ tenuiſſim⁹, & alia p̃ſidia maxima. *optima*, ſi nihil à medico, ægroto, & aſſidẽtibus peccetur.

APHOR. 7 ARGVM.

In peracutis morbis extremè tenuiſſimo victu vtendum.

Ὅκου μὲν οὖν κάτοξυ τὸ νόσημα, αὐτίκα τοὺς ἐσχάτους πόνους ἔχει, καὶ τῇ ἐσχάτως λεπτοτάτῃ διαίτῃ ἀναγκαῖον χρέεσθαι. ὅκου δὲ μή, ἀλλ' ἐνδέχεται ἁδροτέρως διαιτᾶν, τοσοῦτον ὑποκαταβαίνειν, ὁκόσον ἂν ἡ νοῦσος μαλθακωτέρη τῶν ἐσχάτων ᾖ.

Quũ itaque morbus peracutus est, extremos protinus labores habet, summéque tenuissimo victu est vtendũ: quum verò non est, sed pleniorem victũ licet exhibere, tantùm de extrema victus tenuis ratione remittendum, quanto extremis morbus fuerit remißior.

Peracutus est, atque adeo celeriter cõsistit. *protinus*, die quarto, aut paulo antè, vel paulò pòst. *labores*, statum, & vigorẽ cũ grauissimis symptomatibus. *summéque*, tum necessariò. *tenuißimo*, soláque inedia. *vtendum*, modò id liceat per vires & ætatem ægrotãtis. *non est*, peracutus morbus non est, sed tantum acutus vel lõgus. *victum*, vt melicratum, & succum

ſuccũ ptiſanæ. *exhibere*, quia ſtatus lõgius abeſt. *remittendum*, tantóque plenior victus adhibendus. *morbus*, acutus, vel longus. *remiſsior*, & à vigore recedit.

APHOR. 8 ARGVM.

Qualis debeat eſſe in morborũ omniũ vigore victus.

ΟΚόταν δὲ ἀκμάζῃ τὸ νούσημα, τότε καὶ τῇ λεπτοτάτῃ διαίτῃ ἀναγκαῖον χρέεσθαι.

Quum morbi vis eſt maxima, tum vel tenuiſsimo victu eſt vtendum.

Morbi, ſiue peracuti, ſiue acuti, ſiue lõgi. *vis eſt maxima*, quam declina io excipit, quod animaduertit prudens medicus. *vtendum eſt*, alioqui in morbo cuius vigorẽ mors excipit, parte artis quæ futura prædicit ſola vtendum.

APHOR. 9 ARGVM.

Simul cum morbi vigore, ægrotãtis vires diligenter attendendæ in peracutis.

ΣΥντεκμαίρεσθαι δὲ χρὴ καὶ τὸν νοσέοντα εἰ ἐξαρκέσει τῇ διαίτῃ πρὸς τὴν ἀκμὴν τῆς νούσου, καὶ πότερον ἐκεῖνος ἀπαυδήσει

πρότερον, καὶ οὐκ ἐξαρκέσει τῇ διαίτῃ, ἢ ἡ νοῦσος πρότερον ἀπαυδήσει καὶ ἀμβλυνεῖται.

Sed & ex ægroto coniecturam facere oportet an is cũ præscripto victu perstet ad morbi vsque vigorem, án ve prius deficiat, impárque cum tali victu succumbat, quàm cedat morbus & obtundatur.

O*portet*, in morbis præfatis. *victu*, quem præscribit medicus. *vigorẽ*, & status præterierit. *deficiat*, facultatib⁹ corpus ipsum dispẽsantibus prostratis. *succũbat*, cum morbo pugnare antequã ad vigorem commodè pertingere queat. *obtundatur*, declinatione apertè subsequente.

APHOR. 10 ARGVM.

Non tantùm in peracutis, vel acutis, dum vigent, tenuiter cibandum, sed & in diuturnis.

ΟΚόσοισι μὲν οὖν αὐτίκα ἡ ἀκμὴ, αὐτίκα λεπτῶς διαιτᾷν· ὁκόσοισι δ' ἐς ὕστερον ἡ ἀκμὴ, ἐς ἐκεῖνο καὶ πρὸ ἐκείνου μικρὸν ἀφαιρετέον. ἔμπροσθεν πιοτέρως διαιτᾷν, ὡς ἂν ἐξαρκέσῃ ὁ νοσέων.

Quibus itaque vigor statim futurus est,

tenu

enuiter ſtatim habere oportet: quibus autem poſterius, & in ipſo vigoris tempore, & paulo ſub ipſum de victu demẽdum. Antea verò plenius alendum, vt ægrotus perferre queat.

Quibus, morbus conſiſtit & vigor adeſt. *ſtatim*, non multo poſt primam inuaſionem, vt in peracutis & acutis morbis. *tenuiter ſtatim*, circa principia his tenuis victus adhibendus eſt, quo victus genere in ipſo ſtatu vtimur. *poſterius*, ſi non confeſtim vigor futurus eſt, nempe die 7, vel 14. *vigoris tempore*, ipſóq; vigore. *ipſum*, tẽpus. *de victu demendum*, vt natura coctioni humorum noxiorum vacare poſſit. *alendum*, nutriendum plenius. *queat*, vſque ad ſummum vigorem perdurare: in quo tenuis vict⁹ adhiberi debet.

APHOR. II ARGVM.

A *cibis abſtinendum in ipſis febriũ acceſsionibus.*

ἘΝ τοῖσι παροξυσμοῖσιν ὑποστέλλεσθαι χρή· τὸ προστιθέναι γὰρ βλάπτει. καὶ ὁκόσα κατὰ περιόδους παροξύνεται, ἐν τοῖσι παροξυσμοῖ

στιν ὑποστέλλεσθαι χρή.

In ipsis tamen exacerbationibus cibum adimere oportet. nam præbere, noxiū. Et quum per circuitus redeūt morbi, in ipsis accessionibus abstinendum.

In exacerbationibus, febriū cōtinuarum habentium exacerbationes intermittentibus affines, nempe principio, augmēto, & vigore. *noxium*, quòd naturam quæ circa morbi materiam tum est occupata, cibus oblatus distrahat, atque adeo humores morbum efficientes adaugeat. *circuitus*, nempe in intermittentibus febribus, quæ per certos circuitus redeunt. *accessionibus*, & ante accessiones. *abstinendum*, modò per ægrotantis vires & corporis naturam liceat.

APHOR. 12 ARGVM.

Qua ratione accessiones & vniuersalia morborum tempora deprehendere licet, & num morbi futuri sint breues, aut longi: iudicatu faciles, aut difficiles.

Τοὺς δὲ παροξυσμοὺς καὶ τὰς καταστάσιας δηλώσουσιν αἱ νοῦσοι, καὶ αἱ ὧραι τοῦ ἔτεος, καὶ αἱ τῶν περιόδων πρὸς ἀλλήλας

αἵ τ' ἐπιδόσιες, ἤν τε καθ' ἡμέρην, ἤν τε παρ' ἡμέρην, ἤν τε καὶ διὰ πλείονος χρόνου γίγνωνται. ἀτὰρ καὶ τοῖσιν ἐπιφαινομένοισιν, οἷον ἐν πλευριτικοῖσι, πτύελον ἢν αὐτίκα ἐπιφαίνηται ἀρχομένου, βραχύνει· ἢν δ' ὕστερον ἐπιφαίνηται, μηκύνει. καὶ οὖρα, καὶ ὑποχωρήματα, καὶ ἱδρῶτες, καὶ εὔκριτα, καὶ δύσκριτα, καὶ βραχέα, καὶ μακρὰ τὰ νοσήματα, ἐπιφαινόμενα δηλοῖ.

Morbi vero ipsi, & anni tempora, & periodorum inter se proportionis obseruatio, siue ea quotidie, siue alternis, siue maiore interuallo fiant, paroxysmos & statum morborum indicabunt. Sed & ex iis quæ postea apparent, indicia sumuntur, velut in pleuritide sputum si statim initio appareat, breuem fore denũtiat: si verò posterius conspiciatur, longam. Quin etiam vrinæ, alui fæces, sudores & iudicatu faciles aut difficiles, & breues aut longos morbos fore, quum superueniunt, demonstrant.

Morbi, à quibus victus ratio instituitur. *anni tempora*, constitutiones suam naturam obseruantes, totam morborum durationem & differentias medico

indicabunt.*periodorum obseruatio*, accessionum quæ in circuitibus fiunt augmenta. *quotidie*, vt in febribus quotidianis.*siue alternis*,vt in biliosis & tertianis.*interuallo*,vt quartanis,quintanis.*sed & ex his*,symptomatibus& signis.*apparet*,in ipso morbo.*indicia*,accessionum & constitutionũ.*sumuntur initia*,morbo incipiente.*statim*,nempe intra tres dies.*sputum appareat*,coctũ. *breuem*,& leuem significat pleuritidẽ. *posterius*, nempe circa decimumquartum diem.*longam*,longum fore morbum significat.*Vrinæ*, earum nempe substantia, quantitas, qualitas, perspicuitas,color,odor,meiendi modus, & contenta,morbi institutionem mõstrant.*fæces & sudores*,vt superuenerint quæcũque apparuerint, alia quoq; per aliã partẽ excreta.*faciles aut difficiles*,vel bonam morborum iudicationem & terminationem iudicatu facilem,vel malã,iudicatu difficilem.*breues*,si statim illa cocta sint.*longos*,si cruda vel pituitosa.

APHOR. 13 ARGVM.

Ætatum differentiam multum conferre

re ad victus rationem probè instituendã.

ΓΕ'ροντες εὐφορώτατα νηστείην φέρουσι, δεύτερον οἱ καθεστηκότες, ἥκιστα μειράκια, πάντων δὲ μάλιστα παιδία. τουτέων δὲ αὐτέων ἅπερ ἂν τύχῃ αὐτὰ ἑωυτῶν προθυμότερα ἐόντα.

Ieiunium senes decrepiti ferunt facillimè, secundùm hos qui constantem ætatem agunt, minus adolescentes, minimè omnium pueri, atque inter eos maximè qui acriore sunt & viuidiore ingenio præditi.

Senes, quíque adhuc ciuilia munia obire possunt. *ieiunium*, quòd frigidiores sint, & cibos minus possint cõficere, labefactata iam nonnihil virture. *ætatẽ agunt*, vt qui in declinatione à vigore existũt, & famem facilè tolerant. nã corpus haud consimiliter vt antea calidũ obtinẽt. *minus adolescentes*, ieiunium ferunt quàm senes primi, & consistẽtes, quòd calor corpúsque eorum in continuo sint incremento. *pueri*, famem tolerant, quòd corpus perspiratu facilè obtineant, & plurimum calidi innati, quódque iustam incrementi per

fectionem nondum consequuti sint, *viuidiore ingenio*, ii enim sunt animosiores quia cæteris calidiores.

APHOR. 14 ARGVM.

Causam adducit propter quam senes facilè ieiunium, contrà vero pueri & adolescentes nullatenus sustineant.

Τὰ αὐξανόμενα, πλεῖστον ἔχει τὸ ἔμφυτον θερμόν. πλείστης οὖν δεῖται τροφῆς· εἰ δὲ μή, τὸ σῶμα ἀναλίσκεται. Γέρουσι δὲ ὀλίγον τὸ θερμόν· διὰ τοῦτο ἄρα ὀλίγων ὑπεκκαυμάτων δέονται· ὑπὸ πολλῶν γὰρ ἀποσβέννυται. διὰ τοῦτο καὶ οἱ πυρετοὶ τοῖσι γέρουσιν οὐχ ὁμοίως ὀξέες· ψυχρὸν γὰρ τὸ σῶμα.

Qui crescunt, plurimum habent calidi natiui: itaque copioso quum egeant alimento, abundè ipsis suppeditare oportet. alioqui corpus consumitur. In senibus verò inest caloris parum. Paucis propterea succediculis egent exiguus namque ignis fomitis extinguitur multitudine. Ob eandem causam nec senibus febres perinde acutæ fiunt: frigidum enim eorum corpus.

Qui, præsertim pueri & adolescẽtes. *crescunt*, & in assiduo sunt incremento per nouam pororum generationẽ ab

appoſito nutrimento. *calidi natiui*, & ſubſtantiæ calidæ, humidæ, ſeminalis, mẽſtruæ, & ſanguineæ. *alimento*, quod multum diffluit à ſubſtantia eorum calida, humida. *conſumitur*, nullo adhibito alimento. nam tum quæ conſumat non inueniens calidum innatum, carnes omnino cōſumit. *caloris*, ob quã cauſam ſenes corpus frigidum obtinẽt. *ſuccendiculis*, & alimẽtis *eget*, quòd paucus fiat fluor ſubſtantiæ eorum *extinguitur*, eorũ calor ſuffocatur ſi quiſpiã illis copioſum alimentum ſuppeditet. *cauſam*, quòd ſenibus parũ calidi natiui inſit. *ſenibus*, atque iuuenibus *frigidũ*, & paucum ipſis calidum natiuum.

APHOR. 15 ARGVM.

Ad rectam victus rationem inſtituendam tempora anni conferre.

Αἱ κοιλίαι χειμῶνος καὶ ἦρος θερμόταται φύσει, καὶ ὕπνοι μακρότατοι. ἐν ταύτῃσιν οὖν τῇσιν ὥρῃσι καὶ τὰ προσάρματα πλείω δοτέον. καὶ γὰρ τὸ ἔμφυτον θερμὸν πλεῖον ἔχουσι. Τροφῆς οὖν πλείονος δέονται. σημεῖον αἱ ἡλικίαι, καὶ οἱ ἀθληταί.

Vētres hyeme ac vere natura calidiſſi

mi, & somni longissimi. Per ea igitur tē-
pora plus cibi dare oportet, siquidem plu
natiui caloris habent. Quo fit vt copiosio-
re alimento egeant. argumento sunt æta-
tes & athletæ.

Ventres, internæ nimirum corpori
partes, & cōcauitates omnes. *hyeme*, na-
turam suam obseruāte. *vere*, præsertim
eius initio. *natura*, natiuóque calore. *ca-*
lidissimi, temperatissimi. *& somni*, per
quos naturæ opera fiunt exactissima.
longissimi, propter lōgiores noctes fri-
gidissimas & humidissimas. *tempora*, in
quibus ventres natura calidissimi & sō-
ni lōgissimi sunt. *cibi*, & plenius nutriē-
tis. *dare*, quod probatur per sequētia. *ca-*
loris natiui, in ventribus & cauitatibus
internis. *copiosiore*, plenius nutriente qui
conficiat ne absumantur. *argumento*, in-
dicio. *athletæ*, quòd pluribus egent ali-
mentis, ob calorem internum crebris
exercitiis auctiorem redditum.

APHOR. 16 ARGVM.

Victum tam ægris quàm sanis conue-
nientem præscribit.

Αἱ ὑγραὶ δίαιται πᾶσι τοῖσι πυρεταίνο
ξυμφέρουσι, μάλιστα δὲ παιδίοισι, καὶ τοῖ-

ιν ἄλλοισι τοῖσιν οὕτως εἰθισμένοισι διαιτᾶσθαι.

Victus humidus cùm febricitantibus omnibus, tum pueris maximè atque alijs qui tali victu vti consueuere, vtilis.

H*umidus*, frigidus actu aut potentia. *vtilis*, vt cõtrarius. *pueris*, pueris prodest per morbos victus humidus & frigidus, vt per sanitatem humidus, calid⁹, ipsis humidis, calidis, & quo potissimũ proximiores sunt generationis principio. *consueuere*, siue febrem patiantur qui sani sint: quippe consuetudo similibus indiget naruram imitans.

APHOR. 17 ARGVM.

E*orum quæ ægrotantibus offeruntur modus considerandus.*

KAΙ οἷσιν ἅπαξ, ἢ δὶς, καὶ πλείω ἢ ἐλάσσω, καὶ κατὰ μέρος. δοτέον δέ τι καὶ τῇ ὥρῃ, καὶ τῇ χώρῃ, καὶ τῇ ἡλικίῃ, καὶ τῷ ἔθει.

Q*uos etiã semel aut bis, & plus minúsve & minutatim alere conueniat spectandum.* D*andum verò aliquid tempori, regioni, ætati, & consuetudini.*

Q*uos*, subinde ægrotos. *semel*, & totũ simul. *aut bis*, vt duobus pastibus. *plus minúsve*. semel aut bis. *minutatim*, in sin

gulis nimirum pastibus *spectandum*, e morbi vigore & viribus *dandũ*, de numero & quãtitate pastuũ, semel aut bis plura aut pauciora sumẽdũ, ídque post duas primas & maximas indicatione à morbo & ægrotantis viribus petitas.

APHOR. 18 ARGVM.

Ægrotos difficillimè ferre cibos æstate, & autumno æstatem mox insequente.

ΘΈρεος καὶ φθινοπώρου σιτία δυσφορώτατα φέρουσι, χειμῶνος ῥήϊστα, ἦρος δ' ἥσσον.

Æstate & autumno cibi copiam ferunt difficillimè, hyeme facillimè, vere minus.

Ferunt, ægrotãtes, quòd iis temporibus calor natiuus exiguus sit, & vires imbecillæ. *hyeme facillimè*, cibos ferunt, quòd color natiuus plurimus sit. *vere minus*, quòd temperatum sit, vnde nec difficillimè tum vt æstate, neque facillimè vt hyeme, ægrotantes cibos ferunt, sed facilè.

APHOR. 19 ARGVM.

Modus vsus ciborum ex ipsis accessionibus discendus.

ΤΟῖσιν ἐν τῇσι περιόδοισι παροξυνομένοισι μηδὲν διδόναι, μηδ' ἀναγκάζειν,

ἀλλ' ἀφαιρέειν τῶν προσθεσίων πρὸ τῶν κρισίων.

Quibus per ſtatos circuitus acceſsiones ſunt, nihil dare, nec cogere, ſed demere oportet ante iudicationes.

Circuitus, periodos certas ordinatímque factas. *dare &c.* in ipſa acceſſione & ante acceſſionẽ nõ oportet dare cibũ & potũ, alioqui cauſæ morbũ efficiẽti aliquid adiicies, morbúmq; ipſum augebis. *demere*, ſubtrahere oportet adiectioni ei quod offerebatur. *indicationes*, ipſas nimirũ acceſſiones, in quibus magna ex parte iudicationes accidunt.

APHOR. 20 ARGVM.

Quando in morborum iudiciis naturæ opitulandum, & quando non.

Τὰ κρινόμενα καὶ τὰ κεκριμένα ἀρτίως, μὴ κινέειν, μηδὲ νεωτεροποιέειν, μήτε φαρμακείῃσι, μήτ' ἄλλοισιν ἐρεθισμοῖσιν, ἀλλ' ἐᾶν.

Quæ decernuntur decretáve ſunt iuſtè, nec mouere, nec aliud quicquam nouare, ſiue medicamentis, ſiue aliis irritamentis fiat, ſed omittere oportet.

Decernuntur, per criſim corpore, ſub naturæ iudicio conſtituto. *iuſtè*, perfe-

ctéque atque sufficienter. *mouere*, materias quas natura magno conatu expellere studet. *nouare*, ne naturæ actionem turbemus. *siue medicamentis*, purgantibus. *irritamentis*, irritando materiã vel naturam, venæ nimirum sectione, vomitione, clystere, aut aliis causis salubribus. *omittere*, & omnia naturæ permittere, siue fiat iudicatio, siue integrè facta sit.

APHOR. 21 ARGVM.

Quid faciendum medico vbi noxia nõ integrè à natura expelluntur.

Α Δεῖ ἄγειν, ὅκου ἂν μάλιστα ῥέπῃ, ταύτῃ ἄγειν, διὰ τῶν ξυμφερόντων χωρίων.

Quæ educere oportet, quò maximè vergere videbũtur, ducito, viis ac locis vtiliter eò ferentibus.

Quæ, ducito, reliquias morbi non integrè iudicati oportet euacuare, quò maximè natura & facultas expultrix tendit, quando videlicet iudicatio imperfecta fuerit. *locis*, per loca cõferentia & partes non principes liberum exitum habentes.

APHOR. 22 ARGVM.

In morborum principiis (nisi turgeant

umores) medicamenta purgantia haud opinanda.

ΠΕ΄πονα φαρμακεύειν καὶ κινέειν μὴ ὠμά, μηδὲ ἐν ἀρχῇσιν, ἢν μὴ ὀργᾷ· τὰ δὲ λεῖστα οὐκ ὀργᾷ.

Quæ matura coctáque ſunt medicari c mouere oportet, non cruda, nec per inia, niſi ſuopte cieantur impetu: id quod errarò fieri ſolet.

Cocta, vtpote præparata ad expulſio em. *cruda*, vtpote pigra & ad motum nepta, propter craſsitudinem & frigilitatem. *initia*, medicari oportet noxia, quòd tum cruda ſint omnia. *niſi ſuopte ieantur*, niſi turgeant cruda & aliæ ma eriæ in principiis: quod ſemper nõ fit. nam plurima magna ex parte non turgent, nec motu concitatiore ac impetuoſiore à partibus in partes defluunt.

APHOR. 23 ARGVM.

In vacuationibus multitudinem non conſiderandam, ſed ſuperexcedentis humoris qualitatem, & tolerantiæ facilitatem.

ΤΑ΄ χωρέοντα μὴ τῷ πλήθει τεκμαίρεσθαι, ἀλλ᾽ ὡς ἂν χωρέῃ οἷα δεῖ, καὶ φέ-

ρει εὐφόρως, καὶ ὅκου δεῖ μέχρι λειποθυμίης ἄγειν, καὶ τοῦτο ποιέειν ἢν ἐξαρκέσῃ ὁ νοσέων.

Quæ vacuantur multitudine metiẽda non sunt, sed si quæ oportet vacuẽtur, & facilè ferant: atque vbi ad animi deliquium educere conuenit, faciendum, si ægrotus par esse possit.

Quæ vacuantur, defectiones siue à natura siue à medico factæ, non sunt æstimandæ copia immẽsa à medico. *si quæ*, quæ corpus molestant. *vacuentur*, deiiciantur natura aut vi medicamenti. *ferant*, ægroti tolerant & seipsis fiunt leuiores. *deliquiũ*, defectionem. *educere*, euacuare phlebotome seu venæ sectione. *conuenit*, in pletora scilicet. *si ægrotus*, si æger possit tolerare validarum virium beneficio.

APHOR. 24 ARGVM.

Quando commode medicamento purgante vti licet in morbis acutis.

ΕΝ τοῖσιν ὀξέσι πάθεσιν ὀλιγάκις, καὶ ἐν ἀρχῇσι τῇσι φαρμακείῃσι χρέεσθαι, καὶ τοῦτο προεξευκρινήσαντας ποιέειν.

In morbis acutis rarò, & per initia medicamento purgante vti oportet. Nec

vero id inconsiderate faciendum.

M*orbis*, breui tempore motis, vrentibus feruentémque habentibus materiam. *raro*, propter noxas & incommoda quæ purgationes ipsas sequuntur. *vti*, nisi turgeãt humores. *faciendum*, ea multa cautione & consideratione.

APHOR 25 ARGVM.

Qua ratione deprehenditur medicamentum purgans bene aut malè processisse.

HN οἷα δεῖ καθαίρεσθαι, καθαίρωνται, ξυμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσι. τὰ δ᾽ ἐναντία δυσχερῶς.

S*i qualia oportet purgentur, confert, & facilè ferunt: si contraria, difficulter.*

P*urgentur*, per medicamentum purgans. *confert*, quod id repurgetur quod obledebat *&* *facilè ferunt*, ægrotantes. *si contraria*, purgentur qualia purgari non oportet, sed qualia erant retinenda. *difficulter*, ferunt qui repurgantur.

APHORISMORVM HYPPOCR.

LIBRI. II.

ARGVMENTVM.

Habet ſecundus hic liber, de quo vniuerſalis & integra intentio aſsignari nō poteſt, permulta quæ ad Aetiologiam, Semeioticem, Phyſiologiam, & purgationem pertinent.

APHORISMI. I. ARGVM.

Quando à ſomno prædici poſsit nunquid morbus ſaluber aut exitialis futurus ſit.

APHOR. I.

ΕΝ ᾧ νοσήματι ὕπνος πόνον ποιέει, θανάσιμον, ἢν δὲ ὠφελέῃ, οὐ θανάσιμον.

Quo in morbo ſomnus laborem adfert, eſt mortiferum: Si verò leuationem, minimè eſt mortiferum.

Morbo

Morbo, morbi quocunque genere, eiuſque particularibus temporibus. *laborem adfert*, ægrum lædit. *Mortiferum* mortale ſignum exiſtit, idque ſi in declinatione accidat, in qua aliàs rimùm conferre ſolet. *leuationem*, ſi iuuat ſomnus in declinatione illa particulari non mortale eſt ſignum ſui ratione, quòd bonum portendat.

APHOR. 2. ARGVM.

Eius quod ſuperius dixit veluti exemplum ſubiungit.

Ὅκου παραφροσύνην ὕπνος παύει, ἀγαθόν.

Vbi ſomnus delirationem ſedat, bonū.

Vbi ſomnus, aut quæuis cauſa ſalubris. *delirationem*&, alia ſymptomata *ſedat*, remittit. *bonum*, innuit, &multò melius vbi ſoluit.

APHOR, 3. ARGVM.

Somni ac vigiliarum exemplo immoderata omnia naturæ eſſe prorſus aduerſa.

ὙΠνος, ἀγρυπνίη, ἀμφότερα τοῦ μετρίου μᾶλλον γενόμενα, κακόν.

Somnus & vigilia modum si excesserint, malum.

Vigilia, ipsi somno opposita. *excesserint*. immoderata fuerint. *malum*, signum existit & causa mala. somnus quidem immoderatus cerebrum nimis quam conueniat refrigeratum & humectatum esse significat: vigiliæ verò immoderatæ siccitatem multam portendunt, cruditatem pariunt.

APHOR. 4 ARGVM.

Satietatis quoque & famis exemplo immoderata esse noxia.

ΟΥ πλησμονὴ, οὐ λιμὸς, οὐδ᾽ ἄλλο οὐδὲν ἀγαθὸν, ὅτι ἂν μᾶλλον τῆς φύσιος ᾖ.

Non satietas, non fames, neque aliud quicquam quod naturæ modum excedat, bonum.

Satietas, copia ciborũ parta. *fames*, quæ modum naturæ excedit, *modum*, naturalem tum vsum tum ordinem eiúsque temperaturam.

Quid

APHOR. 5 ARGVM.

Quid præ se ferant sponte natæ lassitudines.

KΌποι αὐτόματοι φράζουσι νόσους.
Spontaneæ lassitudines morbos denunciant.

L*assitudines*, insignes nullo corporis, aut animi motu natæ. *denuntiant*. febres nimirnm si in toto sunt corpore, vel partium, si in eis sint, quippe ex ipsis morbi causã adesse significatur,

APHOR. 6 ARGVM.

Tum demum lædi rationem ubi dolorificus affectus non sentitur.

OΚόσοι πονέοντές τι τοῦ σώματος, τὰ πολλὰ τῶν πόνων οὐκ αἰσθάνονται, τουτέοισιν ἡ γνώμη νοσέει.

Qui ab aliqua corporis parte dolẽtes, ferè dolorem non sentiunt, iis mens ægrotat.

D*olentes*, affectum dolorificum habẽtes. P*arte*, vel in toto corpore. *dolorem*, eum sensum tristem, & molestum ab eo affectu natum. *non sentiunt*, non apprehendunt.. *mens*, ac tota facultas

animalis sic est oppressa, vt fungi suo munere non posit.

APHOR. 7. ARGVM.

Quando tardè ac tenuiter, celeriter ac plenius, triplex nostra substantia reparanda & instauranda.

ΤΑ' ἐν πολλῷ χρόνῳ λεπτυνόμενα σώματα, νωθρῶς ἐπαναστρέφειν δεῖ. τὰ δὲ ἐν ὀλίγῳ, ὀλίγως.

Quæ longo tempore extenuata sunt corpora, sensim reficere oportet, quæ verò breui, repentè.

Extenuata corpora, corpora tribus cōstātia, spiritibus, humoribus, & solidis, quæ extenuātur per morbos præsertim lōgos, *sensim*, longiore tēpore & tenuiter. *reficere oportet*, dum à morbo reualescunt. *quæ verò breui*, vt per morbos acutos, fluorē alui, inediam, vigilias extenuantur corpora. *repente*, plenius reficere oportet: quoniam soli spiritus & humores resoluti sunt, nō item solida membra.

Causam

APHOR. 8. ARGVM.

Causam exponit cur ex morbo conualescentes non recuperent vires, etiamsi cibum appetant & abunde comedant.

EI ἐκ νούσου τροφὴν λαμβάνων τις, μὴ ἰσχύῃ, σημαίνει ὅτι πλείονι τροφῇ τὸ σῶμα χρέεται. ἢν δὲ τροφὴν μὴ λαμβάνοντος, τοῦτο γίγνηται, χρὴ εἰδέναι, ὅτι κενώσιος δεῖται.

Si à morbo cibum adhibens quispiam vires non recipiat, copiosiore alimento corpus onerari indicat. Si verò modicè epulanti idem eueniat, vacuatione indigere sciendum est.

M*orbo*, iam soluto. *cibum*, cum appetitu & largiùs. *nō recipiat*, nō corroboratur triplici facultate scilicet. *copiosiore alimento*, largiori cibo quàm facultates naturales imbecillæ in succū conuertere, & in sanguinē mutare posſint. *eueniat*, quod si non assumente cibum a morbo hoc accidat vt non corroboretur aliquis. *Sciendum est*, scire oportet quod indiget euacuatione per phlebotomiam si corpus est pletoricum, per deiectionem si cacochymum.

APHOR. 9 ARGVM.

Corpora ad purgationem præparanda, nequis purgationẽ temere inſtituat, hac ratione ægrotanti damnum inferens.

TA σώματα χρὴ, ὅκου ἄν τις βούληται καθαίρειν, εὔροα ποιέειν.

Corpora quum quis purgare volet, ea fluxilia faciat oportet.

Corpora cum quiſpiam purgare voluerit corpora, vel corporis partes, ſpeciatim idque medicamento purgãte. *fluxilia*, ea fluida, vel eas fluidas oportet facere, cunctis primum meatibus reſeratis, deinde humoribus craſſis inciſis & extenuatis.

APHOR. 10 ARGVM.

Superioris Aphoriſmi veluti rationem ſubiungit.

TA μὴ καθαρὰ τῶν σωμάτων, ὁκόσον ἂν θρέψῃς, μᾶλλον βλάψεις.

Impura corpora quo plus nutriueris, eo magis læſeris.

Impura, corpora non pura, qualitatis & quãtitatis ratione. *nutriueris*, quanto plus nutries cibis ſuæ intemperiei

ſimillimis. *læſeris*, tãto plus lædes, quippe alimentum quod offertur, corrumpitur, augetque vitioſorum humorũ quantitatem.

APHOR. II ARGVM.

Quòd adiectione egentes citiſſimè reficere liceat.

Ρᾶον πληροῦσθαι ποτοῦ, ἢ σιτίου.
Facilius eſt potu refici quàm cibo.

Refici, impleri corpus ob ægritudinem exãgue. *potu*, liquido omni & humido quod facilè alteratur & promptè diſtribuitur. *cibo*, ſolidiſque omnibus ægrè alterabilibus & tranſmutabilibus.

APHOR. 12 ARGVM.

Quid, quæ poſt iudicationem in corpore relinquuntur, efficere ſoleant.

Τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα ἐν τῇσι νούσοισι μετὰ κρίσιν, ὑποστροφὰς ποιέειν εἴωθεν.

Quæ à morbis poſt criſin relinquuntur recidiuos morbos facere conſueuerunt.

Quæ, excrementa humorũque prauorum reliquiæ, & intemperaturæ. *re-*

linquuntur, ab ipſa natura imbecilla. *poſt criſim*, imperfectam. *conſueuerũt*, niſi in tempore vacuentur à medico quæcunque à natura imbecilla relicta ſunt

APHOR. 13 ARGVM.

Qua ratione futura aut iam facta criſis deprehendatur.

OΚόσοισι κρίσις γίνεται, τουτέοισιν ἡ νὺξ δύσφορος ἡ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ. ἡ δὲ ἐπιοῦσα εὐφορωτέρη ὡς ἐπιτοπολύ.

Quibus criſis fit, nox quæ acceſſionem præcedit grauis, quæ verò ſubſequitur, leuior ferè ſolet exiſtere.

Criſis, quæ ſubita eſt & præceps in morbo mutatio, in melius vel deterius. *nox grauis*, difficilis & moleſta. *præcedit acceſſionem*, antè acceſſionem prius inuadentem. *ſubſequitur*, ĩpſam iudicationem optimam & perfectam. *leuior*, quod iam natura à ſuperuacuis & corpus moleſtãtibus humoribus exonerata ſit, atquè adeò commodè tum homo quieſcere poſſit.

APHOR. 14 ARGVM.

Quibus indiciis cognosci possit num quæ per alui profluuium fit iudicatio, bona & perfecta sit.

ΕΝ τῇσι τῆς κοιλίης ῥύσεσιν, αἱ μεταβολαὶ τῶν διαχωρημάτων, ὠφελέουσιν, ἢν μὴ ἐς τὰ πονηρὰ μεταβάλλῃ.

In fluxionibus alui, excrementorum non in deteriora facta mutatio iuuat.

F*luxionibus*, in profluuiis à natura ipsa factis post crisin. *excrementorum*, mutationes excrementorum ad odorem & colorem naturali proximum iuuant, quod corpus à pluribus humorum speciebus repurgent, nisi ad mala mutatio fiat, liuēs nimirum, nigrum, pingue, graueolens.

APHOR. 15 ARGVM.

Qua ratione iudicatio quæ per abscessum fit, bona & perfecta cognosci possit.

ΟΚου φάρυγξ νοσέει, ἢ φύματα ἐν τῷ σώματι ἐκφύεται, τὰς ἐκκρίσιας σκέπτεσθαι. ἢν γὰρ χολώδεες ἔωσι, τὸ σῶμα ξυννοσέει, ἢν δὲ ὅμοιαι τοῖσιν ὑγιαίνουσι γίγνωνται, ἀσφαλὲς τὸ σῶμα τρέφειν.

Vbi fauces dolent, aut puſtularũ eruptiones exoriuntur in corpore, excrementa ſpectare oportet. nam ſi bilioſa fuerint, vnà corpus ægrotat: ſi verò ſanorum excrementis ſimilia, tutò corpus alere poteris.

Fauces, quum fauces & os reliquum ægrotant aphthiſque inſeſtantur. *puſtularum eruptiones*, tubercula præter naturam: corpore erumpentia & pullulantia naſcuntur in corpore & cute veluti excrementorum receptaculo. *excrementa*, Vrinas nimirum, deiectiones, ſputa, mucum. & alia omnia excreta. *bilioſa*, vt bilioſa tubercula. *ægrotat*, biléque plenum eſt, quam nondum ad cutem natura repoſuit. *Similia*, ſi ſimiles ſanis ſint excretiones tutum eſt corpus nutrire vtpote excrementis & vitioſis humoribus vacuum.

APHOR. 16 ARGVM.

Neque ſanis, neque ægris ſimul inedia & exercitationibus vtendum: hoc eſt vbi eſt euacuatio, euacuatione non vtendum.

OΚοῦ λιμὸς, οὐ δεῖ πονέειν.

Fame dominante, ab omni agitatione vacandum & labore.

Fame, vbi fames & ciborum defectus ſpontaneus vel coactus adeſt, laborãdũ nõ eſt, neq; vllo vehemẽti motu, ſiue animi, ſiue corporis vtendum: alioqui vires deiiciuntur, corpúſque plus iuſto exiccatur.

APHOR. 17 ARGVM.

Alimenti non plus quàm naturæ conueniat exibendum.

OΚου ἂν τροφὴ παρὰ φύσιν πλείων ἐσέλθῃ, τὴν νοῦσον ποιέει, Δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ἴησις.

Vbi præter naturam copioſior cibus ingeſtus eſt, morbum inde creari indicat ſanatio.

Cibus vel alimentum. *præter naturam*, vt ab eo immoderatiore grauetur natura, corpus noſtrum gubernãs. *Morbum creari*, ſanatio per vacuationem morbos ex repletione curans, oſtendit repletionem quæ eſt ſupra vires naturales, coctrices, & retẽtrices, morbum

facere.

APHOR. 18 ARGVM.

Ciborum natura medico diligenter cō-siderande, vt qui prompté, qui tardè nutriant, non nesciat.

TΩν τρεφόντων ἀθρόως καὶ ταχέως, ταχεῖαι καὶ αἱ διαχωρήσιες γίγνονται.

Eorum quæ confertim & celeriter alunt, celeres etiam excretiones esse solent.

E*orum*, omnium in ventriculo, venis, & vniuerso corpore existentium. *confertim*, quæ vniuersim, affatim, & celeriter simulatque sumpta sunt. *Alunt*, nutriunt prima, secunda, & tertia coctione. *Excretiones*, veloces fiunt excretiones præsertim si habeant acrimoniam.

APHOR. 19 ARGVM.

Non omnino tutæ accutorum morborum prædictiones, ob id medico in his non temere pronunciandum.

TΩν ὀξέων νοσημάτων οὐ πάμπαν ἀσφαλέες αἱ προδιαγορεύσιες οὔτε τοῦ θανάτου, οὔτε τῆς ὑγιίης.

In

In morbis acutis nõ omninò certæ ſunt mortis aut ſalutis prædictiones.

In morbis acutorum morborum omniũ etiã ſine febre exiſtentium, non ſemper ſũt certæ prænuntiationes, ob ſubitas quæ in his contingunt mutationes humorum, acutos morbos efficientium, naturam ſequentes, & quia humor infeſtans ex aliis in alias partes tranſfluit.

APHOR. 20 ARGVM.

Qui facilè per iuuentutem, in ſenectute magna ex parte ægrè excernunt: qui contra per ætatis vigorem ægrè, in ſenectute facilè excernunt.

ΟΚόσοισι νέοισιν ἔουσιν, αἱ κοιλίαι ὑγραί εἰσι, τουτέοισιν ἀπογηράσκουσιν ξηραίνονται. ὁκόσοισι δὲ νέοισιν ἔουσιν, αἱ κοιλίαι ξηραί εἰσι, τουτέοισι πρεσβυτέροισι γινομένοισιν ὑγραίνονται.

Quibus in iuuentute aluus eſt humecta, iis in ſenectute ſiccatur: Quibus contrà ſicca aſtrictáque iuuenibus fuit, ſenibus humecta laxáque fit.

Humecta, deiectio liquida facilſ-

lisque, vel ob frigidam hepatis intem-periem, vel excretiuæ potentiæ robur aut ob bilem eò profluētem. *exiccatur* fitque deiectio ficca ob flauæ bilis in-piam, & facultatem expultricem imb-cillem. *Quibus iuuenibus*, existentibus *aluus*, sicca est, ob nimirum intempe-riem calidam hepatis, aut paucam ci-borum ingestionem, aut tardam deie-ctionem. *senibus*, his senescentibus h-mectatur, eadem semper victus ratio-ne in sumendis cibis obseruata.

APHOR. 21 ARGVM.

Qua ratione vehemens fames, & frigiditate orta implacata appetentia c-rari possit.

Λιμὸν θώρηξις λύει.
Famem thorexis soluit.

Famem implacatam & à frigiditat ortam. *thorexis*, vini potio. *soluit*, vin potentis nimirum & meri, nam cale facit.

APHOR. 22 ARGVM.

Oppositorum opposita sibi inuicem re-media, satietatis & vacuationis exēplo

Ἀπ

Ἀπὸ πλησμονῆς ὁκόσα ἂν νοσήματα γίνηται, κένωσις ἰῆται. καὶ ὁκόσα ἀπὸ κενώσιος, πλησμονὴ, καὶ τῶν ἄλλων ἡ ὑπεναντίωσις.

Qui à plenitudine morbi fiût, vacuatione curantur: & qui ab inanitione proficiscuntur, sanantur plenitudine. Cæterórumque contraria sunt remedia.

Morbi, Partim geniti, partim gignendi, adhuc præsentes. *euacuatione, nam* morbi causam aufert. *plenitudine*, repletione siue refectione & satietate: nam illa adiiciunt quæ desiunt: *cæterorumque contraria, &c.* modo simplices præter naturam fuerint affectus.

APHOR. 23. ARGVM.

Acutorum morborum extremus terminus circumscribitur.

Τὰ ὀξέα τῶν νουσημάτων κρίνεται ἐν τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρῃσι.

Morbi acuti iudicantur intra dies quatuordecim.

Acuti morbi, simpliciter, quinimò exactè acuti, & accutißimi. *quatuorde*

cim, & intra dies quatuordecim. *iud*dicantur, crisique finiũtur, fiunt enim ex tenui & acri materia, ob acrimoniã prompté resolubili & iudicabili.

APHOR. 24 ARGVM.

Septimanarum, quæ per quaternarios in duo æqua partiũtur, indicum quoque & indicatoriorum dierum ratio exponitur.

ΤΩν ἑπτὰ ἡ τετάρτη ἐπίδηλος. ἑτέρης ἑβδομάδος ἡ ὀγδόη ἀρχή. θεωρητὴ δὲ ἡ ἑνδεκάτη, αὕτη γάρ ἐστι τετάρτη τῆς ἑτέρης ἑβδομάδος. θεωρητὴ δὲ πάλιν ἡ ἑπτακαιδεκάτη. αὕτη γάρ ἐστι τετάρτη μὲν ἀπὸ τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἑβδόμη δὲ ἀπὸ ἑνδεκάτης.

Index septimi quartus. Sequentis septimanæ octauus initium. Spectandus quoque est vndecimus siquidem is secundæ septimanæ quartus est. Rursumque decimus septimus spectandus: is enim à quartodecimo quartus est, & ab vndecimo septimus.

Index septimi quartus, de his enim quæ in septimo (qui est primæ septi-

manæ

manæ postremus)futura sunt, quarto
ie iudicia sumuntur.*sequentis*,incipit
nim statim post vltimum primæ dië.
vndecimus, dies, qui secundam hanc
eptimanam in duo æqua partitur.*nã*,
quid futurum sit decimoquarto die
lemonstrat.*is*,dies vndecim⁹.*quartus*
est alterius septimanæ,cuius principiũ
octau⁹ fuit.*decimus septimus*, septima-
nam tertiam in duo æqua diuidens.*nã*
quid futurũ sit vicesimo die indicat.
quartodecimo , postremo secundæ se-
ptimanæ die, cui tertiæ huius princi-
pium copulatur:*ab vndecimo septimus*,
qui quartus erat secundæ septimanæ.

APHOR. 25 ARGVM.

*AEstiuos morbos magna ex parte bre-
ues esse,autumnales longos,hyemem at-
tingentes longissimos,quartanæ febris ex
emplo.*

Οἱ θερινοὶ τεταρταῖοι τὰ πολλὰ γίνονται
βραχέες. οἱ δὲ φθινοπωρινοὶ μακροὶ,
καὶ μάλιστα οἱ πρὸς τὸν χειμῶνα συνάπτον
τες.

Æstiuæ quartanæ plerunque breues,

Autumnales longæ, & inter eas maximè quæ ad hyemem vsque pertinent.

Æstiuæ, nimirum per æstatem natæ. *plerunque*, modo omnia omnibus paribus paria respondeant: interdum enim quartana æstiua autumnali diuturnior, nimirum à vehemẽtiori causa orta, humoreque à quo nascitur copiosiore. *breues*, quòd tum vitiosi humores, ambiẽtis calore per vniuersum corpus fusi, promptè discutiantur, meatibus totius corporis patefactis. *Autũnales*, quartanæ, scilicet per autũnum natæ. *longæ*, tum quòd autumno sint peculiares, tum quia propter æstatem, quæ præcessit facultates factæ sint imbecilles. Adde quòd per ipsum corpus vniuersum superuacui humores, non ferantur, nec attenuati euaporent meatibus corporis occludi incipientibus, quòd humores tum minus sint attenuati, & crassiores, frigoreq; meatus corporis intercipiantur, nec humores noxii discutiantur.

APHOR. 26 ARGVM.

Præstare multo, vt conuulsio febrem

pre-

præcedat, quàm vt sequatur.

ΠΥρετὸν ἐπὶ σπασμῷ βέλτιον γίνεσθαι, ἢ σπασμὸν ἐπὶ πυρετῷ.

Conuulsioni febrem accedere satius est, quàm febri conuulsionem.

Febrem, ex repletione factam. *accedere*. sponte naturæ. *satius est*, frigidos enĩ humores, neruosas partes opplentes, & conuulsionem efficientes, calefacit, extenuat, discutit, coquit, coctos propellit, & foras protrudit. *conuulsionem*, ex inanitione, hæc enim maximum malum ægrotanti minatur & plane exitiosa est.

APHOR. 27 ARGVM.

Haud confidendum his quæ leuant, citra aliquam vel sponte vel arte factã euacuationem: neque symptomata præter rationem accidentia admodum pertimescenda.

ΤΟῖσι μὴ κατὰ λόγον κουφίζουσιν οὐ δεῖ πιστεύειν, οὐδὲ φοβεῖσθαι λίην τὰ μοχθηρὰ γινόμενα παραλόγως. τὰ γὰρ πολλὰ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἀβέβαια, καὶ οὐ πάνυ τι διαμένειν οὐδὲ χρονίζειν εἴωθεν.

Non, ſi quid in omrbis acutis fiat præter rationem leuius, fidere oportet, nec turbari ſi quid temerè grauius acciderit. Iſtiuſmodi enim multa ſunt incerta, nec durare diu aut perſiſtere ſolent.

S*i quid fiat leuius*, his que non ex ratione leuant & ſine aliqua euacuatione, ſpontina aut medica, poſt ſigna coctionis, fidendum non eſt: nam recidiuam minantur, maligniuſque reuertuntur: nec formidanda ſunt ſymptomata, nempe difficilem ſpirationem, delirium, vehementem febrem, & id genus alia, quæ præter rationem eueniunt: nihil enim ſignificant ſed futuram morbi iudicationem oſtendunt, quòd prius coctionis ſigna apparuerint. I*ſtius modi multa*, melior valetudo aut peior ſine ratione. I*ncerta*, ſtabilia non ſunt, quia violenta multum durare non conſueuerunt, ſed facta iudicatione deſinunt.

APHOR. 28 ARGVM.

I*n non exigua febre corpus eodem in ſtatu permanere, vel magis quàm ratio poſtulat extenuari periculoſum.*

Τῶν πυρεσσόντων μὴ παντάπασιν ἐπιπολαίως τὸ διαμένειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τὸ σῶμα, ἢ καὶ συντήκεσθαι μᾶλλον τοῦ κατὰ λόγον, μοχθηρόν. τὸ μὲν γὰρ μῆκος νούσου σημαίνει, τὸ δὲ ἀσθένειαν.

Febricitãtium non omninò leuiter, corpus sibi constare nec minui, aut etiã plus æquo colliquefieri, malum. Hoc si quidem virium imbecillitatem, illud morbi diuturnitatem significat.

Leuiter, sed grauiusculè, & velut media quadam febre inter mitem admodum ac vehementem. *constare & nihil minui*, neque collabi, malum est: nulla enim alia de causa id euenit, nisi ob cutis densitatem, & humores crassos, frigidos, glutinosos, & ægre solubiles, vt necesse sit morbum diuturnum fore. *colliquefieri*, contàbescere. *malum*, *illud enim* perstare corpus, & nihil imminui, morbi longitudinem significat. *imbecillitatem*, Imbecillitatem virium significat, quæ magna ex parte cutis & humoris tenuitatem consequitur.

APHOR. 29 ARGVM.

In vniuersali morborum principio cum materia est cruda, vacuanda ea quidem si turgeat: cæterùm in vigore & statu morbi ab omni remedio abstinendum.

Ἀρχομένων τῶν νούσων ἤν τι δοκέῃ κινέειν κίνει. ἀκμαζουσῶν δὲ ἡσυχίην ἔχειν βέλτιόν ἐστιν.

Incipientibus morbis si quid mouendum videtur, moue: Vigentibus autem quiescere multò præstat.

Incipientibus morbis, in principio vniuersali dũ materia est cruda. *Si quid* turgens. *mouendum videtur*, & phlebotomia vacuandum. *moue*, vt natura minorem iam factam materiam faciliùs cõcoquere & immutare possit. *vigentibus* in ipso vigore morbi & statu. *quiescere*, & ab omni remedio abstinere: tunc enim natura materiam euincit, & concoctio fit, nec auxilio medico eget.

APHOR. 30 ARGVM.

Causam exponit cur in vigore morbi

à præsidiorum vsu supersedendum

Περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ τέλη πάντα ἀσθενέστερα. περὶ δὲ τὰς ἀκμὰς ἰσχυρότερα.

Circa initia & finem morborum remißiora sunt omnia, in vigore vehementiora.

Omnia, symptomata, accessiones, vigiliæ, dolores, sitis, inquietudines, & alia id genus, *remißiora*, & leuiora sunt. *In vigore*, in ipso vigore, in quo natura iam tota in hoc est vt noxios humores cõcoquat. *vehementiora*, symptomata sunt, morbum sequentia, veluti vmbra corpus.

APHOR. 31 ARGVM,

Idem docet quod paulò antè, malum nimirum esse vbi eius, qui è morbo cibũ capit non augetur corpus.

Τῷ ἐξ ἀῤῥωστίης εὐσιτέοντι μηδὲν ἐπιδιδόναι τὸ σῶμα, μοχθηρόν.

Si à morbo bellè comedẽti corpus non proficiat, malum.

Comedenti, post ægritudinem. *pro-ciat*, quo ad vires & mollem carnem *malum*, nam alterũ horum significat vel hunc plus ingerere ciborũ quàm facultas adhuc ex morbo imbecillior possit conficere, vel malorum humorum tantam esse in vẽtriculo, reliquoque corpore copiam, vt quicquid ingestum fuerit, vnà statim corrumpatur.

APHOR. 32 ARGVM.

Conualescentium, qui melius euadũt & à morbo liberantur.

ΩΣ τὰ πολλὰ πάντες οἱ φαύλως ἔχοντες κατ᾽ ἀρχὰς μὲν εὐσιτέοντες καὶ μηδὲν ἐπιδιδόντες, πρὸς τῷ τέλει πάλιν ἀσιτέουσιν. οἱ δὲ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἀσιτέοντες ἰσχυρῶς, ὕστερον δὲ εὐσιτέοντες, βέλτιον ἀπαλλάσσουσιν.

Qui aduersa valetudine abundè initio comedunt nec proficiunt, ij ferè tandẽ omnes in cibi fastidium incidunt: Contrà, qui initio forti inedia vsi, cibum postea appetere incipiunt, inualetudine facilius liberantur.

Qui

Qui aduersa valetudine &c, omnes
è conualescentes è morbo, qui ma-
e habent propter prauorum humo-
m reliquias. *initio*, circa initia conua
centiæ bene cibati appetentes nimi
n & cibum cupientes, non profici-
tes sed imbecilles remanentes: In fi-
cibum non appetũt ob prauorum
morũ reliquias, quæ ea quæ assumũ
r corrumpunt. vnde progressu tem-
oris tanta prauorum humorum co-
a generatur, vt actiones ventriculi,
imprimis appetentia ipsa, pereant.
ntra &c, qui verò conualescentes à
orbo circa initia conualescentiæ à
bo abhorrent, postea bene come-
ntes melius euadunt & liberantur à
orbo, quòd principio parum appe-
ntes, non plus quàm vires conficere
ueant, assumãt: hinc fit vt vires quoti
ie auctæ, morbi reliquias prorsus dis-
pent, isque dissipatis iterum probè
ppetant & comedant conualescen-
es.

APHOR. 33 ARGVM.

In omni morbo rationem firmam &

constantem esse nec appetentiam dei
bonum.

EN πάσῃ νούσῳ τὸ ἐῤῥῶσθαι τὴν διάνοι
καὶ εὖ ἔχειν πρὸς τὰς προσφοράς, ἀγ
θόν. τὸ δὲ ἐναντίον, κακόν.

In quouis morbo valere rationem, r
ctéque se ad ea quæ sumuntur habe
bonum: Contrà *verò habere se malu*

In quouis morbo, similari, instrume
tali, & communi. *valere rationem*, n
que lædi, *bonum*. quippe hoc ipsu
probè esse affectum cerebrum omne
que neruosas partes significat. *sumun*
tur, benéque appetere cibos, appeten
tia minimè læsa. *bonum*, ea enim qu
in ventre sunt, nempe cor, hepar, ven
triculum, sana & robusta esse signifi
cat. *contrà*, vt si ratio ipsa & appetenti
abolita turbataque fuerint. *malũ*, hæ
enim cerebri, & ventris inferioris sum
mam præ se ferunt imbecillitatem.

APHOR. 34 ARGVM.

Qui morbi minus habeant periculi &
qui plus.

Ἐν τῇσι

N τῇσι νούσοισιν ἧσσον κινδυνεύουσιν οἷ-
σιν ἂν οἰκείη τῆς φύσιος, καὶ τῆς ἡλικίης
τῆς ἕξιος, καὶ τῆς ὥρης ἡ νοῦσος ᾖ μᾶλλον,
ν ἂν μὴ οἰκείη κατά τι τουτέων.

Minus periculosè ægrotant ij, quorum naturæ, vel ætati, vel consuetudini, tempori familiaris morbus est, quàm bus horum nullo affinis cognatúsque it.

inus ægrotāt, in morbis omnibus ca s humidis frigidis, siccis, cū mate- &sine materia. *minus periclitantur*, nusque moriūtur ii. *naturæ*, tēpera- æ totius vel partis, *aut ætati* annis tinctæ, *aut habitui*, corporísque con entiæ. *aut tempori* aeri nimirum. *fa- liaris*, siquidem in eiusmodi breuis' in id quod præter naturā est lapsus, rursus, in id quod secundū naturā dditus. Q*uam* quibus secundū nihil orum Habitus, ætatis, naturæ. &c. *con it*, periculo enim eiusmodi non va- nt, quod non nisi à maxima & vehe ētissima causa, excitentur. adde quòd ngior in eiusmodi est in id quòd

præter naturam est lapsus: & ob id
tiam longior in id quòd secundum
turam est redditus

APHOR. 35 ARGVM.

Partes ad vmbilicum & imum ve
trem sitas in morbis præstare esse crassi
res, quàm vehementer extenuatas.

EN πάσῃσι τῇσι νούσοισι τὸ περὶ τὸν ὀμφ
λόν καὶ τὸ ἦτρον πάχος ἔχειν βέλτιόν ὃ
τὸ δὲ σφόδρα λεπτὸν καὶ ἐκτετηκός, μοχθη
ρόν. Ἐπισφαλὲς δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ πρὸς τὰ
κάτω καθάρσιας.

In quouis morbo partes ad vmbili
cum & infimum ventrem attinente
craßiores esse præstat. harum siquidem ex
tenuatio & tabes mala: Sed ad inferiore
quoque purgationes parum tuta.

In *quouis morbo*, similariũ & instru-
mentalium partium. *Partes*, vt sunt
ventriculus, hepar, lien, renes, vre-
teres, vesica, vterus, octo Epygastrii
musculi, mesenterium. *craßiores*, car-
nosamque substantiam habere *præ-*
stat. Nam & calor natiuus validior, cõ-
coctio melior, & excretiones validio-

.*harum extenuatio*, eiuſmodi partiũ
vmbilicum & imum ventrem atti
ntium. *mala*, nam & calor natiuus
becillus eſt, neque fit proba conco-
o, neque bonus generatur ſanguis.
quoque, eiuſmodi partium exte-
atio. *ad inferiores purgationes*, quæ-
e per inferna fiunt. *parum tuta*, pur-
tiones enim minus rectè procedũt,
m ſint abdominis ipſius muſculi ex
tionis inſtrumenta, fæcum potiſſi-
um & vrinæ.

APHOR. 36 ARGVM.

*Hominum duo genera non temere me-
ramentis purgantibus vacuanda.*

OI ὑγιεινῶς ἔχοντες τὰ σώματα, ἐν τῇσι
φαρμακείῃσι καθαιρόμενοι ἐκλύονται
χέως, καὶ οἱ πονηρῇ τροφῇ χρεόμενοι.

*Qui corporum ſalubritate ſunt prædi-
i purgante hauſto medicamine ſtatim
ficiunt, vt & qui prauo alimento v-
ntur.*

Salubritate, functiones corporis per
ctiſſimè obeuntes, atque adeò abſo-
ta & integra ſanitate præditi. *hauſto*,

fortia nimirum &ab effectu cathartic
quæque corpus multum exagitan
possunt. *statim deficiunt*, & syncop
prehenduntur. nõ inueniens enim m
dicamẽtum sibi cognatum vitiosum
& redundantem humorem quem ed
cat, spiritus primùm dissipat, deind
humida discutit, & tandem solida ta
befacit. quibus omnibus corpus hum
num constituitur. *prauo alimento*, pe
medicamenta euacuati celeriter exol
uuntur, nam medicamentum corru
ptos humores à prauis cibis natos at
trahens, per sensibiles corporis parte
agit, qui cum acres sint, & mordaces
transitu suo prædictis partibus mole
stiam inferunt, animique defectum
plurimum pungentes, inducunt.

APHOR. 37 ARGVM.

*Periculosum esse purgare eos qui cor-
pore sunt commoderato.*

OI εὖ τὰ σώματα ἔχοντες, φαρμακεύεσθ
ἐργώδεες.

*Qui integra sunt corporis valetudine,
medicationes ægrè molestéque ferunt.*

Corporis *Valetudine*, quique integra
nitate fruuntur. *medicationes*, non in-
niens enim medicamentum, hu-
orem quem educat vitiosum in cor
ore cõmoderato & symmetro, sym-
omata magna parit, syncopas, verti-
nes, intensa tormina, & id genus alias
rtésque corporis tandem colliquat
absumit. *ægrè*, difficulter & pernitio-
.

APHOR. 38 ARGVM.

AEgroto nonnunquam permittendus eterior cibus & potus.

ΤΟ σμικρῷ χεῖρον καὶ πόμα καὶ σιτίον, ἥδιον δὲ, τῶν βελτιόνων μὲν, ἀηδεστέρων δὲ, μᾶλλον αἱρετέον..

Paulò peior, sed suauior cibus & po us, meliori quidem sed ingrato præferen us.

Peior, causæque omnes salubres ad-
mouenda nimirum, educenda, facien-
da sumenda. *suauior*, eligendus & præ-
ferendus, partim vt ægrotanti, qui hoc
cibo & potu delectatur, gratificemur
partim etiam quòd illi vti iis ipsis vti

le ſit. ventriculus enim quæ cum v
ptate aſſumuntur, auidius amplecti
faciliúſq; concoquit. adde quòd qu
quid in eo cibo & potu praui eſt en
datur, ſeparatúrque ab eo quod bo
eſt, & ſubinde per aluũ excernitur,
liori, cibo & potu. *ſed ingrato*, mo
ſit ille paulò deterior. nã ſi valde ſit p
uus cibus & potus, nulla ratione æg
tantibus concedi debet. His enim ſ
lùm in his gratificandum, ad quæ nu
la magna ſequitur noxa.

APHOR. 39 ARGVM.

*Rarius ſenes quàm iuuenes in morb
incidere.*

OI πρεσβῦται τῶν νέων τὰ μὲν πολλὰ νο
σουσιν ἧσσον. ὅσα δ' αὖ αὐτέοισι χρόνια
νοσήματα γίνηται, τὰ πολλὰ ξυναποθνήσκει.

*Magnam partem ſenes iuuenibus mi
nus ægrotant: Semel autem diuturni
morbis correpti ferè vnà moriuntur.*

Minus ægrotant, quòd continen
tiſsmè viuãt: nec perinde, vt iuuenes,
invictus ratione peccent, à qua intem
perntiore ſuperuacua cõplura in cor
pore

re & cruditates tandémque morbi nerantur. *morbis correpti*, per inconnentiã, aut alia de causa. *moriuntur*, t insanabiles tota vita durant, idq; opter viriũ imbecillitatẽ, quæ frigi os morbos, quibus vt similibus preeduntur senes, concoquere non posnt.

APHOR. 40 ARGVM.

Postremam præcedentis aphorismi par m exemplo confirmat.

Βράγχοι καὶ κόρυζαι τοῖσι σφόδρα πρεσβύτῃσιν οὐ πεπαίνονται.

Destillationes & grauedines coctioem in valde senibus non admittunt.

Destillationes, siue, humorum à capite ad fauces fluctiones *grauedines*, umorum ad nares decubitus. *coctioem*, neque concoquuntur propter ca oris inopiam & virium imbecillitaem.

APHOR. 41 ARGVM.

Quando in animi defectione ægrotanes mori contingit

OI ἐκλυόμενοι πολλάκις καὶ ἰσχυρῶς ἄνευ φανερῆς προφάσιος, ἐξαπίνης τελευτῶσι.

Qui sæpè & vehementer sine caussa manifesta animo linquũtur, ij derepente moriuntur.

Qui sæpé, multisq; vicibus *sine caus* extrinsecus eueniẽte. *linquũtur*, animique defectionẽ patiuntur. *moriuntur* quòd vitale robur in iis admodum imbecille sit.

APHOR. 42. ARGVM.

Quænam Apoplexia curari, quæ minus possit.

ΛΥειν ἀποπληξίην ἰσχυρὴν μὲν ἀδύνατον, ἀσθενέα δὲ οὐ ῥηΐδιον.

Apoplexiam fortem nullo prorsus modo, debilem ægre curaueris.

Apoplexiam fortẽ, & vehementem *nullo modo*, propter ablationẽ respirationis, sine qua nemo viuere potest. *debilem verò*, apoplexiam curare in qua ordinem aliquem seruat respiratio ipsa, *ægrè*, omnibus & magna diligẽtia adhibitis præsidiis.

APHOR. 43 ARGVM.

Quando ij qui strangulantur ad vitã redeunt, & quando minus.

Ων ἀπαγχομένων καὶ καταλυομένων, μηδέ πω δὲ τεθνηκότων, οὐκ ἀναφέρουσιν οἷσιν ἂν ἀφρὸς ᾖ περὶ τὸ στόμα.

Strangulati aut suffocati, nondum tamen mortui, ad se non redeunt, quibus circa os collecta spuma apparuerit.

Strangulati, laqueo aut manuum constrictione, quæ instar laquei sunt *suffocati*, dissoluti qui tamen mori debent post strangulationem. *redeunt* non reuiuiscunt, nec ad vitam redeũt. *spuma*, in his enim vehementissimè cor incenditur, & pulmones magna cum vehementia sucussantur.

APHOR. 44. ARGVM.

Natura obessos celeriùs mori quàm graciles.

Οἱ παχέες σφόδρα κατὰ φύσιν, ταχυθάνατοι γίνονται μᾶλλον τῶν ἰσχνῶν.

Qui naturà sunt valde crassi, breuiore vita fruuntur quàm qui graciles.

Qui natura statimque ab ortu & in-

eunte ætate .*crassi*, obesi. *breuiore vita* citius intereunt, & moriũtur. *graciles* graciliori vt enim plus caloris innat quàm obesis inest.

APH. 45. ARGVM.

Pueros comitiali morbo laborantes triplici potißimum ratione liberari.

Τῶν ἐπιληπτικῶν τοῖσι νέοισιν ἀπαλλαγὴν αἱ μεταβολαὶ μάλιστα τῆς ἡλικίης καὶ τῶν τόπων, καὶ τῶν βίων ποιέουσι.

Epilepsia laborantes pueros quum loci victúsque, tum maximè ætatis mutatio liberat.

Epilepsia, quicunque pueri morbo comitiali, quem epilepsiam medici vocant. *laborantes*, eáque afflicti. *ætatis*, puerilis in iuuentutem, quæ calida est & sicca, morbo comitiali frigido humido aduersa. *loci*, cum nimirum in calidiorẽ & sicciorem regionem transferuntur. *victúsque*, quo nimirum calidiorem & sicciorem habitum corporis efficiunt. *liberat*, & maximè quicunque à pituita prouenit.

APHOR. 46 ARGVM.

Vrgentiori dolori primò succurrendum

n duorum dolorum exemplo.

Δ Υο πόνων ἅμα γινομένων μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὁ σφοδρότερος ἀμαυροῖ τὸν ...ον.

Ex duobus simul doloribus non eun-n locum occupantibus, qui vehemen-r est, alterius sensum obscurat.

Doloribus, nõ corporis partem eãdẽ, cupantibus, infestantibus cum sensu isti & molesto. vehemẽtior, vis enim nsifica tota ad vehemẽtiorem distra-tur. ob id minor minus sentitur.

APHOR. 47 ARGVM.

In tumoribus præter naturam dolores r febres excitari cum pus conficitur.

ΠΕρὶ τὰς γενέσιας τοῦ πύου οἱ πόνοι καὶ οἱ πυρετοὶ συμβαίνουσι μᾶλλον, ἢ γινομέ-ου.

Dum pus fit, dolores ac febres accidunt nagis, quàm confecto.

Pus, substantia crassum. fit, conficitur &elaboratur. dolores, fiunt, ratione qua materia circunstantes partes intendit ob ipsius fusionem & spirituum disso-lutionem. ac febres, corde cõcalefacto.

confecto, quippe materia tum attenuata est, & multum spirituum exhalauit, putrida denique concocta sunt.

APHOR. 48 ARGVM.

Contraria contrariorum esse remedia, motus & quietis exemplo.

ΕΝ πάσῃ κινήσει τοῦ σώματος, ὁκόταν ἄρχηται πονέειν, τὸ διαναπαύειν εὐθὺς, ἄκοπον.

Quoquo modo corpus moueatur, simul ac laborare cœpit, quies statim lassitudinem leuat.

Corpus, in omni corporis motu vehementiore. *Vbi laborare*, fatigari quoque & dolere. *quies lassitudinem*, quòd in ea vires reficiantur ac reparentur.

APHOR. 49 ARGVM.

In obeundis exercitijs consuetudinem multum posse.

ΟΙ εἰθισμένοι τοὺς συνήθεας πόνους φέρειν, κἂν ὦσιν ἀσθενέες ἢ γέροντες, τῶν ἀσυνήθων ἰσχυρῶν τε καὶ νέων, ῥᾷον φέρουσι.

Quotidianis laboribus assueti, etiamsi inualidi sint aut senes, insuetis quamuis robustis & iuuenibus, facilius consueta

ferunt

unt exercitia.

Laboribus assueti, qui consueti sunt ...itos labores atque adeo omne ex...citii genus ferre, multis actibus fre...enter iteratis. *Inualidi*, imbecilles, ...nusque virium habeant. *aut senes*, ...ibus paucum calidum innatū inest. ...*suetis*, labores eiusmodi ferre. *iu*...*nibus facilius ferunt*, partes enim cor...ris ita exercitatæ, robustiores & du...ores euadũt, mutuo ipsarum attritu, ...nuini caloris augmento, & spiritus ...tatiore motu.

APHOR. 50 ARGVM.

Longo tempore consueta insuetis minus ...olestare, de consuetudine tandem immu...nda cogitandum.

ΤΑ ἐκ πολλοῦ χρόνου συνήθεα, κἂν ᾖ χείρω, τῶν ἀσυνήθων ἧσσον ἐνοχλεῖν ...ωθε. δεῖ οὖν καὶ ἐς τὰ ἀσυνήθεα μεταβά...λειν.

Consueta longo tempore, etiam si dete...iora sint, insuetis minus molesta solent ...sse. Quare ad insolita quoque facienda ...nutatio.

Consueta penè in naturam transie-

runt. *deteriora*, haudquaquam natur bōna. *insuetis*, natura innocuis. *quan insolita*, nō repentè, sed paulatim. *faci enda mutatio*, idque non in omni ætate, sed iuuētute maximè fieri debet

APHOR. 51 ARGVM.

Naturam subitas mutationes non ferre, atque adeo illi nimiū omne aduersum & inimicum.

ΤΟ κατὰ πολὺ καὶ ἐξαπίνης κενοῦν, ἢ πληροῦν, ἢ θερμαίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ ἄλλως ὁκωσοῦν τὸ σῶμα κινεῖν, σφαλερόν. καὶ γὰρ πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσει πολέμιον. τὸ δὲ κατ᾽ ὀλίγον, ἀσφαλὲς, καὶ ἄλλως ἢν καὶ τῆς ἐξ ἑτέρου ἐφ᾽ ἕτερον μεταβαίνῃ.

Semel multum & repentè vel vacuare, vel replere, vel calfacere, vel refrigerare, aut alio quouis modo corpus mouere periculosum: omne siquidem nimium naturæ inimicum. Paulatim verò quod fit tutum, cùm aliàs tum maximè vbi ab vno ad aliud facienda est mutatio.

Multum, & plus quàm vires tolerare possint. *repentè vacuare*, omnes ex æquo humores educendo, *vel replere*, plurimùm ac repentè, non vacat peri-

o, quòd id vel ſuffocatio vel vaſo-
m aliquorum ruptio ſubſequatur.
l calefacere, vel refrigerare, plurimū
repentè *periculoſum.* hoc enim ſtu-
rem inducit, natiuúmque calorem
tinguit, illud verò humores exurit
febres incendit. *corpus mouere*, vt
ercitiis, balneis. *periculoſum*, pluri-
ūm ac repentè illa facere. *omne ſiqui-
em nimiū naturæ inimicum*, commo
erationem enim elementorum euer
t. *tutum*, periculoque vacat.

APHOR. 52 ARGVM.

*Non temere medico mutationi medica
mentorum ſtudendum.*

ΠΆντα κατὰ λόγον ποιέοντι, καὶ μὴ γινομένων τῶν κατὰ λόγον, μὴ μεταβαίνειν ἐφ᾽ ἕτερον, μένοντος τοῦ δόξαντος ἐξ ἀρχῆς.

*Non, ſi recta ratione gerenti omnia
ſecundum eam minus ſuccedat, protinus
eſt ad aliud tranſeundum, modò illud
conſtet quod ab initio viſum fuit.*

Recta *ratione*, inueniēti quid mor-
bus, quid ægri temperatura, ætas, vi-
res, anni tempora, locus, conſuetudo,

& cætera id genus, exigant. *ſecundum*, adhibitis ſedulo præſidiis omnibus. *Non eſt tranſeundum ad aliud*, facultate diuerſum medicamentum. *ab initio viſum*, vt ſi is ſit morbus quem eſſe ab initio putauit, nec aliud interueniat ſymptoma, quod illum à priore inſtituto recedere cogat.

APHOR. 53 ARGVM.

Eadem magna ex parte fieri quæ Apho. 20. ſectionis huius ſecundæ docuit.

Ὁκόσοι τὰς κοιλίας ὑγρὰς ἔχουσι νέοι μὲν ὄντες, βέλτιον ἀπαλλάσσουσι τῶν τὰς ξηρὰς ἐχόντων. ἐς δὲ τὸ γῆρας, χεῖρον ἀπαλλάσσουσι. ξηραίνονται γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖσιν ἀπογηράσκουσι.

Quibus aluus eſt humida, iuuentam quidem agunt facilius quàm qui eandem ſiccam habent, ſed ſenectute difficilius defunguntur. Ipſis ſiquidem ſeneſcentibus ferè reſiccatur.

Aluus, Quicunque aluos humidas habent, vel ob cibi largiorem copiam, aut feſtinam deiectionem, vel intemperiem frigidam hepatis.

APHOR. 54 ARGVM.

Longam ſtaturam quæ in iuuentute ulchra eſt, matura ſenectute confici.

MEγέθει δὲ σώματος ἐννεάσαι μὲν, ἐλευθέριον, καὶ οὐκ ἀειδές. ἐγγηρᾶσαι δὲ ύσχρηστον καὶ χεῖρον τῶν ἐλασσόνων.

Vt traducenda iuuẽtute liberalis & ſpecioſa corporis magnitudo, ita ſenectu i inutilis & paruitate deterior.

Magnitudo liberalis, proceritas, neque indecens magnitudo, ſed pulchra & decora propter rectitudinem. *deterior*, nam iſta mole grauati ſenes incuruantur ac gibboſi redduntur.

APHORISMORUM HYPPOCR.

LIBER. III.

ARGVMENTVM.

Tertius hic liber reducitur ad Aetio logiam ferè, locos duos commune indicans, vires ætatum, & morbos varios per ætates.

APHORIS. PRI. ARGVM.

Anni temporum mutationes, præsertim magnas & repentinas in ipsis particularibus anni temporibus accidentes, procreare morbos.

Αἱ μεταβολαὶ τῶν ὡρέων μάλιστα τίκτουσι νοσήματα, καὶ ἐν τῇσιν ὥρῃσιν αἱ μεγάλαι μεταλλαγαὶ ἢ ψύξιος, ἢ θάλψιος, καὶ τ᾽ἄλλα κατὰ λόγον οὕτως.

Mutationes temporum potißimum pariunt morbos, & in ipsis temporibus magnæ mutationes frigoris aut caloris, cæterorumque

orúmque ad proportionem his respon-
lentium.

Mutationes temporum. anni, sese mu
tuo consequentium & succedentium
nuicem, ipsæque adeò temperamen-
orum alterationes. *potissimum pariunt*
morbos, vt causæ effectrices, & externæ
morborum gignendorum: quippe ho
um mutationes aërem etiam, quem
ssiduò inspiramus, corpora quoque
nostra alterant, humoresque varios ge
nerant, & potissimum in his corpori-
bus quæ sunt ad patiendum apta &
idonea. *magnæ*, repentinæ. *mutationes*
aut frigoris, aut caloris, verbi gratia hye
me, vel æstate, vel autumno pariunt
morbos. *Cæterorúmque*, aliæque mu-
tationes pro ratione eodem modo pa
rere solent morbos. vt est mutatio hu-
miditatis, vel siccitatis, ventorum co-
pia aut defectus.

APHOR. 2 ARGVM.

Aliquas hominum temperaturas esse
quæ ad æstatem bene se habeant, aliquas
quæ ad hyemem.

ΤΩ φυσίων αἱ μὲν πρὸς θέρος, αἱ δ᾽ πρ-
ὸς χειμῶνα εὖ ἢ κακῶς πεφύκασι.

Naturarum quædam ad æstatem, a[lia] ad hyemem benè aut malè se habent.

Naturarum hominum, quæ temp[e]ratura est ex quatuor elementis co[n]stans. *quædam*, frigidæ, humidæ. *ad æs[ta]tem*, bene se habent, quòd harum e[x]cessus & immoderatio æstatis calidit[a]te & siccitate corrigatur ac temper[e]tur. *aliæ*, calidæ & siccæ naturæ. *ad hy[e]mem bene maléue se habent*, bene qu[i]dem quòd per vtramque oppositio[]nem hyemis emendetur excessus, & a[d] symmetriam fiat reditus: malè ver[ò] frigidæ humidæ, quòd à simili hyemi[s] temperatura earundem excessus au[]geatur.

APHOR. 3. ARGVM.

Morbos & ætates magis aut minus es[]se procliues & habiles ad ipsa loca & uictus rationes.

Τῶν νούσων ἄλλαι πρὸς ἄλλας εὖ ἢ κα[]κῶς πεφύκασι, καὶ ἡλικίαι τινὲς πρὸς ὥρας, καὶ χώρας, καὶ διαίτας.

Morbi alij ad alia tempora benè vel malè se habent. Et *quædam ætates ad*

tempor

ora alia & loca & aliud victus gen⁹. *Bene vel malè se habent,* suntquè ma- aut minus procliues & habiles ad am generationem & curationem. *quædam ætates*, bene vel malè se bent. *ad alia*, vt æstatem, hyemem, n ad generationem quidem, sed ad ratione. *& loca & victus gen⁹*, bene l malè se habent ætates quædam & turæ.

APHORISMI. 4 ARGVM.

Autumnales morbi quando expectãdi.

ἘΝ τῇσιν ὥρῃσιν ὅταν τῆς αὐτῆς ἡμέρης ὁτὲ μὲν θάλπος, ὁτὲ δὲ ψῦχος γίγνηται, ινοπωρινὰ τὰ νουσήματα προσδέχεσθαι ή.

In temporibus cùm eodem die modò ca r modò frigus, autumnales morbi ex- ectandi.

In temporibus, anni quibusuis. *calor*, t meridie. *frigus*, vt in ipsa aurora & esperi rursus. *fit*, idquè plurimis con- equenter diebus. *autumnales morbi*, ui inæquales sunt & inconstantes naliquè iudicii.

APHOR. 5 ARGVM.

Ventos ipsos magnum habere mom-
tum in procreandis morbis alijsque cor-
ris malis, Austri & Aquilonis exempl

Νότοι βαρυήκοοι, ἀχλυώδεες, καρηβ-
ρηκοὶ, νωθροὶ, διαλυτικοί. ὁκόταν οὗτ-
δυναστεύῃ, τοιαῦτα ἐν τῇσιν ἀῤῥωστίῃσι πα-
σχουσιν. ἢν δὲ βόρειον ᾖ, βῆχες, φάρυγγ-
κοιλίαι σκληραὶ, δυσουρίαι, φρικώδεες, ὀδ-
αι πλευρέων, στηθέων. ὁκόταν οὗτος δυναστεύ-
τοιαῦτα ἐν τῇσιν ἀῤῥωστίῃσι προσδέχεσθ-
χρή.

Auster auditum hebetat, caliginem -
sui obducit, caput grauat, membris tard-
tatem & languorem conciliat. Quum
itaque is increbrescit, talia inualidis acci-
dunt. Contrà Aquilo tusses mouet, fauce-
exasperat, aluum indurat, vrinam sup-
primit, horrores excitat, lateris & pecto-
ris dolores facit. Hoc itaque dominante
talia infirmos expectare oportet.

Auster, natura calidus, humidus, à me-
ridie spirans. *auditum hebetat*, vt qui
sua humiditate sensuum instrumenta
impleat & obtundat. *caliginem*, ratio-
ne oculorum, quos obtenebrat, & ra-
tione sui, dum turbulentum, crassum,
& cali

caliginosum aërem efficit. *caput gra-* [...]
[.], quòd hoc ipsum nimia humidita-
[.] compleat. *tarditatem*, pigritiam in-
[.]ens, principio neruorum plus æquo
[.]mectato, & languidas reddens cor-
[.]ris partes omnes, & neruos potissi-
[.]um relaxās. *increbrescit*, quando eius
[.]odi tempestas & constitutio austrina
[.]rualuerit longóque tempore dura-
[.]rit. *talia*, symptomata *inualidis* in
[.]orbis patiuntur qui ægrotant. *con-*
[.]*t* Aquilonia si fuerit constitutio, &
[.]mpestas austrinæ contraria. *tusses*,
[.]uòd tum frigidus inspiretur aër, qui
[.]peram arteriam, aliáque instrumen-
[.] inspirationi seruientia, lædit. *fauces*,
[.]ucium asperitates fiunt, quòd aër in-
[.]piratus faucibus primùm occurrens
[.]as inæqualiter desiccat, & exasperat.
[.]*luum*, totum enim corpus flante Bo-
[.]ea exiccatur, & feces longiori tempo-
[.]e detinentur, nec excernuntur. *vrinã*,
[.]uòd vesica pars neruosa ab Aquilo-
[.]nis frigore offenditur. *horrores*, quòd
[.]aër frigidus sit, & consequio totum
corpus frigescat. *lateris*, ob frigidita-

tem, quæ has partes mala qualitate a-
ficit, & ad respirationis motum in-
ptiores reddit, *dominante* quādo h
tempestas prævaluerit, & Aquilo v
hementior & crebrior cæteris ven
fuerit. *talia*, symptomata. *infirmos*,
morbis iam factis expectare oport

APHOR. 6 ARGVM

Qua ratione febres in ea ætate que V
ri similis est, finiantur.

Ὁκόταν θέρος γένηται ἦρι ὅμοιον, ἰδρῶ-
τας ἐν τοῖσι πυρετοῖσι πολλοὺς προσδ-
έχεσθαι χρή.

Quum æstas sit similis veri, sudore
in febribus multos expectare oportet.

Æstas, natura calida sicca *veri*, &
temperaturā commoderatam habēt
in febribus, & morborū aliorū, qui su-
doribus finiunenr iudicationibus, *ex-*
pectare oportet, nam tunc æstas mode-
rato suo calore humiditates corporis
ad cutim trahit, nō autē per modū va-
poris discutit, vnde vniuersa humidi-
tas in febrium iudiciis excreta sudores
efficit.

APHOR. 7 ARGVM.

Temporis ac totius anni constitutioni- respondere morbos magna ex parte.

ΕΝ τοῖσιν αὐχμοῖσι πυρετοὶ ὀξέες γίνονται καὶ ἢν μὲν ἐπὶ πλέον ἦ τὸ ἔτος τοιοῦτον ἐὸν, ου τὴν κατάστασιν ἐποίησεν, ὡς ἐπιτοπολὺ τὰ νουσήματα τοιαῦτα δεῖ προσδέχεσθαι.

Magnis siccitatibus febres fiunt acutæ. Quod si annus talis esse pergat, qualem temporis statum effecerit, tales ferè morbos expectare oportet.

In siccitatibus, & temporibus plus iusto siccioribus, *febres acutæ*, quæ citò desinunt, & grauia habent symptomata. *fiunt*, siccitas enim humores efficit biliosos, qui subinde febres pariunt acutas. *annus*, vniuersus magna ex parte talis fuerit, vt siccitas humiditati præualeat. *statum*, qualem fecerit constitutionem siccam, humidam, calidam. *morbos*, siccos ac biliosos, atque ideò acutos, si anni constitutio sicca, humidos, pituitosos, & longos morbos si humida fuerit.

APHOR. 8 ARGVM.

Quibus anni temporibus synceri m bi, & boni iudicij fiant, & quibus ins biles malique iudicii.

EN τοῖσι καθεστῶσιν καιροῖσιν ἢν ὡραί τὰ ὡραῖα ἀποδιδῶσιν, εὐσταθέες εὐκρινέες αἱ νοῦσοι γίνονται. ἐν δὲ τοῖσιν ἀκ στάτοισιν ἀκατάστατοι καὶ δύσκριτοι.

Certis temporibus & suam tempes uitatem seruantibus certi & tempesti ac iudicatu faciles morbi fiunt. Incert autem & alienis, incertæ quoque ægro tiones fiunt & ad iudicandum difficile

Certis, & moderatis quæque ordin quodam suam seruant temperaturam.

Tempestiuitatem seruantibus, cũ op portunè ac suo tẽpore tẽpestiua om nia reddũtur, vt cum syderum ortus & occasus, pluuia, serenitas, & vẽti ordin naturali fiunt. *certi & tempestiui*, mor bi constantes stabiles, faciles, & ansce- ri. *iudicatu faciles*, quippe tum yntura & facultas robustæ sunt, faciléque mo bi stabilis causas demoliuntur. *incerti* inconstantibus autem, & immodera- tis temporibus, in quibus nihil mode-

ratum

um existit, sed omnia turbata. *incer-* inconstantes, instabiles, inquieti, & rarum pleni morbi fiunt. *difficiles,* òd statim perniciosi, cum periculo & grauibus symptomatibus iudicẽ-r, vel omnino faciant recidiuam.

APHOR. 9 ARGVM.

Autumnum magna ex parte insalu-errimũ esse, Ver autem saluberrimum.

ΕΝ φθινοπώρῳ ὀξύταται αἱ νοῦσοι, καὶ θανατωδέσταται τὸ ἐπίπαν. ἦρ δὲ ὑγιει-ότατον, καὶ ἥκιστα θανατῶδες.

Autumno in vniuersum morbi acuti-ßimi & perniciosißimi: Ver autem salu-errimum & minimè exitiosum.

Acutißimi, vehementissimi & ad uum vigorem celerrimè properantes *in vniuersum*, magna ex parte, propter eius inæqualitatem quæ multorum prauorum humorum causa existit: deinde quòd æstiuum tempus, quod præcessit, humores veluti assauit. Præterea per æstum vires redditæ sunt imbecilles, atque adeò vitiosi humores,

iterum petere (ob ambientis frigidit tem, quæ matutino tempore ac vesp ri viget) profundũ corporis incipiun Adde quòd hoc tempore propter fr ctuum ferè omnium copiam, praui h mores procreantur. *Ver saluberrimum* Propterea quòd sit temperatum. *min me exitiosum*, minúsque exitiosis mo bis obnoxium. Vtcunque autem in v re morbi contingant, tamen omne eiusmodi erunt, vt periculo vacent.

APHOR. 10. ARGVM.

Autumnum tabidis & extrema con sumptis macie perniciosum.

Τὸ φθινόπωρον τοῖς φθίνουσι κακόν.
Autumnus tabidis nocuus.

Autumnus tabidis nocuus, & quibus pulmo exulceratur malus: carnibus enim & omni pinguedine destituti, nullum omnino propugnaculum habent, quo ab iniuria causarum externarum vindicentur: quippe autumni frigus in profundum subiens, pulmonem potissimum aliásque principes partes, infestat & lædit.

APHOR. II ARGVM.

Anni tempora à ſua commoderatione *(r)edentia, multa mala hominibus ad* *(fer)re.*

ΠΕρὶ δὲ τῶν ὡρέων, μὲν ἢν ὁ χειμὼν αὐχμηρὸς καὶ βόρειος γένηται, τὸ δὲ ἔαρ (ἐ)πομβρον καὶ νότιον, ἀνάγκη τοῦ θέρεος πυ(ρε)τούς ὀξέας καὶ ὀφθαλμίας, καὶ δυσεντε(ρί)ας γίνεσθαι, μάλιστα δὲ τῇσι γυναιξὶ, καὶ (ἀ)νδράσι τοῖσιν ὑγροῖσι τὰς φύσιας.

Inter anni partes, ſi hyems ſicca & (a)quilonia, ver pluuioſum & auſtrale (f)uerit, æſtate neceſſe eſt febres acutas fieri & ophthalmias, & dyſſeterias, mulieri(b)us præſertim & viris naturâ humi(di)oribus.

De temporibus anni. *anni partes, hy(e)ms:* quæ cum moderata eſt, nec valde ſicca eſt, nec ſuprà id quod opportunum eſt frigida. *ſicca & Aquilonia,* paulóque quàm ſuæ naturæ conueniat, & ſiccior, & frigidior. Ver, alioqui temperatum. *pluuioſum,* aſsiduè. *& auſtrale,* calidumquè. *neceſſe eſt æſtate,* modo ſuam hæc ipſa ſeruet natu-

ram. *febres acutas*, humiditates enim in nostrum corpus receptæ, tum ebulliunt, & corrumpuntur, vnde per arterias ad cor perueniente corruptione febres acutæ necessariò fiunt. *ophthalmias*, & lippitudines, caput enim humiditatibus plenum cum sit, quæ superueniente æstate efferuescunt, & ebulliunt, & per venas neruósque suos ad oculos decumbunt. *disenterias*, intestinorum difficultates eadem materia ebulliente, & à capite ad intestina transmissa, quæ tandem sua mordacitate intestina corrodit & exulcerat. *mulieribus*, humidis & ociosis. *& humidioribus*, ob id paratioribus ad supradictos affectus.

APHOR. 12 ARGVM.

Variè affici homines ob duas alias temperaturas temporum supradictorum non naturales.

ΗΝ δὲ νότιος ὁ χειμὼν καὶ ἔπομβρος καὶ εὔδιος γένηται, τὸ δὲ ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βόρειον, αἱ μὲν γυναῖκες ᾗσιν οἱ τόκοι πρὸς τὸ ἦρ, ἐκ πάσης προφάσιος ἐκτιτρώσκουσιν.

αἳ δ'

δ' ἂν τέκωσιν, ἀκρατέα καὶ νοσώδεα τὰ
δια τίκτουσιν, ὥστε ἢ παραυτίκα ἀπόλλυ-
ι, ἢ λεπτὰ καὶ νοσώδεα ζῆν ἐόντα. τοῖσι δὲ
λοισι δυσεντερίαι, καὶ ὀφθαλμίαι ξηραὶ
ονται· τοῖσι δὲ πρεσβυτέροισι κατάρροι συν
μως ἀπολλύντες.

Contrà vero ſi auſtralis hyems & luuioſa & tepens fuerit, ver ſiccum & quilonium, mulieres quibus partus in ver incidit quauis occaſione abortiunt, ut ſi pariant, tam infirmos & morboſos artus edunt, vt vel ſtatim ipſi inte- eant, vel tenues & valetudinarij vi- ant. Cæteris dyſenteriæ & ophthalmiæ iccæ fiunt, & ſenibus catarrhi perniciem breui allaturi.

A*uſtralis*, H*yems* calida nimirum. & *pluuioſa*, ſupramodum. A*quilonium*, frigidum nimirum, vt præſcriptæ hyemi ſibique ipſi opponatur, *partus incidit*, imminet verno ipſo tempore. *abortiunt*, quando quidem cotyledones ob humiditatem relaxantru, & vis frigoris vterum penetrat, fœtumque lædit, qui ſubinde calcitrans, & ſine ordine ſe mouens, ligamenta &

cotyledones disrumpit, & tandem egreditur, potentia excretrice suscitata & fœtum propellente. *si pariunt*, vbi ad legitimum vsque tempus in vtero gestauerint. *morbosos*, imbecilles, & inualidos, legitimo tempore expectato. *statim intereunt*, ob subitam in contrarium mutationem. *viuunt*, emendata noxa quam in vtero contraxerunt, recta victus ratione, aliisque commodis præsidiis. *Cæteri*, iunioribus nimirum hominibus, ceu pituitosis. *dysenteriæ*, ob pituitam, quæ à capite ad ventrem defluit, in quo moram diutiùs trahens mordet, atque abradit intestina. *ophthalmiæ*, biliosis maximè, frigus enim superueniens, veluti manus quædam extrinseca, capit quandam vti spongiam cerebrum, atque adeò exprimit illam quæ in ipso continetur humiditatem. *Senibus catarrhi*, destillationes & fluxiones. *perniciem*, quæ cito interimant: quòd per venas à capite, ad partes inferiores tendẽtes plenitudinem faciant, & neruorum dissolutionem, vnde & velociter terminantur.

APHO.

APHOR. 13 ARGVM,

Aestatem & autumnum à sua com[...]deratione declinātia hominibus mor[...] inferre.

ἩΝ δὲ τὸ θέρος αὐχμηρὸν καὶ βόρειον γέ[...]νηται, τὸ δὲ φθινόπωρον ἔπομβρον καὶ [...]ιον, κεφαλαλγίαι ἐς τὸν χειμῶνα γίνον[...], καὶ βῆχες, καὶ βράγχοι, καὶ κόρυζαι, ἐνί[...] δὲ καὶ φθίσιες.

Aestate verò sicca & aquilonia, Au[...]no pluuioso & australi, vehementes [...]pitis dolores in hyemem, & tusses, rau[...]tates, & grauedines, nonnullis etiam [...]bes expectandæ.

Aquilonia, frigida nimirum, atque [...]deò à sua naturali temperatura, quæ [...]alida est, declinante. *Dolores capitis ad [...]yemem fiunt*, siquidem humidus su[...]pramodum autumnus caput multis [...]umiditatibus explet, quas frigida hy[...]ems quæ subsequitur, in vnum cogit [...]& compingit. *Et tusses*, humoribus ni[...]mirum à capite expressis, & in thora[...]cem defluentibus. *raucitates*, siue rau[...]cedines, prædictis humorib9 ad fauces

deriuatis. *grauedines*, vbi ad nares hu-
mor delabitur. *tabes*, pulmonumque
exulceratio, & maxime his, qui ad
eam apti ſunt.

APHOR. 14. ARGVM.

*Autumnus perinde atque æſtas Aqui-
lonius & ſiccus, quos morbos inferat.*

Ην δὲ βόρειον ᾖ καὶ ἄνυδρον, τοῖσι μὲν ὑγροῖσι ἐοῦσι τὰς φύσιας, καὶ τῇσι γυναιξὶ ξύμφορον, τοῖσι δὲ λοιποῖσιν ὀφθαλμίαι ἔσονται ξηραὶ, καὶ πυρετοὶ ὀξέες, καὶ μακροὶ, ἐνίοισι δὲ καὶ μελαγχολίαι.

Aquilonio vero & ſicco autumno, hominibus natura humidis & mulieribus commoditas parabitur. Alios ophthalmiæ ſiccæ, & febres partim acutæ partim longæ, quoſdam etiam melancholiæ male habebunt.

Autumno, perinde atque æſtate. *commoditas parabitur*, conferet: exiccantur enim ob hanc conſtitutionem, & ad hyemem exiccati perueniunt. *alios &c.* qui non ſunt natura præditi ophthalmiæ ſiccæ, ſiccātur enim ſupramodum. eueniunt *& febres acutæ*,

quòd

d nimirum tenuiſsima parte bilis
oluta maneat acerrima. *longæ,* vt
rtanæ ſunt, bilis ſiquidem atra, ex
hæ proueniunt, bifariam genera-
, & quòd flaua bilis ſuperaſſetur ab-
maturque & quòd ſanguis craſſeſcat
ſdam, non omnibus enim acci-
nt. *melancholiæ*, atræ biles & potiſsi-
um hos qui atra bile natura abun-
nt.

APHOR. 15 ARGVM.

*Simplicem totius anni temperaturam
cam, imbribus aſsiduis præferendam.*

Τῶν δὲ καταστασίων τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ μὲν
ὅλον οἱ αὐχμοὶ τῶν ἐπομβριῶν, εἰσὶν ὑ-
γιεινότεροι, καὶ ἧσσον θανατώδεες.

*Ex tempeſtatibus anni in vniuerſum
citates aſsiduis imbribus ſalubriores,
minus mortiferæ.*

Ex *anni tempeſtantibus* conſtitutio-
ibus & diſpoſitionibus, *in vniuerſum*
uod in totum dixerim, vt ſimul om-
ia comprehendam. *ſiccitate imbribus
int ſalubriores*, humiditates enim ſu-
erfluæ temporibus ſiccis exiccantur,

neque tot generantur, & quæ iam g
nitæ ſunt corriguntur. Adde ſiccit
tem à putredine liberare, quam hum
ditas inducit. *& minus mortiferæ*, pl
res enim ab humiditate, putredinu
cauſa, quàm à ſiccitate, conſeruatiu
mori conſtat.

APHOR. 16 ARGVM.

Prædictas duas conſtitutiones vari morborum genera adferre.

Νοσήματα δὲ ἐν μὲν τῇσιν ἐπομβρίῃσιν ὡ
τὰ πολλὰ γίνεται πυρετοί τε μακροὶ, καὶ
κοιλίης ῥύσιες καὶ σηπεδόνες, καὶ ἐπίληπτοι
καὶ ἀπόπληκτοι, καὶ κυνάγχαι. ἐν δὲ τοῖσι
αὐχμοῖσι, φθινώδεες, ὀφθαλμίαι, ἀρθρίτιδε
στραγγουρίαι, καὶ δυσεντερίαι.

Aßiduis imbribus morbi ferè fiunt, febres longæ, fluxiones alui, putredines, epilepſiæ, apoplexiæ, anginæ. Siccitatibus autem morbi tabifici, ophthalmiæ, articulorum dolores, vrinæ & inteſtinorum difficultates.

Imbribus, morbi pluuiarum multitudine. *ferè*, magna ex parte, in humida enim conſtitutione alii etiã mor-
bi

ab Hippocrate non commemorati
ſci poſſunt. *febres longæ*, nam corpo.
multa humiditate implentur facilè
treſcente, quæ non niſi in lõgo tẽ-
re concoqui poteſt, quòd vtpluri-
um craſſa, glutinoſa, & denſa ſit. *lu-
mes*, homines enim in humida con-
tutione crebrò per aluum egerunt il
m humorum ſuperabundãtiam. *pu-
dines*, ſimpliciter & abſolutè. *epile-
iæ*, morbi comitales. *apoplexiæ*, nam
æc duo mala ex pituita, quæ per im-
es generatur, naſci cõſueuerunt. *&
ginæ*, nonnunquam ſuperfluitatum
ultitudine ad fauces collecta, vel ma
na ex parte fluxionibus ex capite fir-
atis in faucibus. *in ſiccitatibus*, mor-
i tabem adferentes, fiunt, excluſa ta-
nen pulmonis exulceratione, quæ in
cciore tempore poti⁹ curatur, quàm
rritetur. *ophthalmiæ*, ſiccæ, materia ni
mirũ billioſa, aridàque ad oculos trãſ-
miſſa, per ſiccitates, quæ & pruritum
xcitat, & ipſos exulcerat. *articulorum
dolores*, non quidem omnes, ſed ii tan
tum qui ex humorum acrimonia, ad

articulos decumbente procreant
quod accidit si accesserit etiam sic
tati caliditas. *Vrinæ*, stillicidia vri
quoniã biliosi humores & acuti m
dent, & continuè excitant vesicam
stillatim effundunt vrinam. *diff. cu*
tes intestinorum, accidũt per siccita
ingentes.

APHOR. 17 ARGVM.

Quæ commoda, quæque nocume
quotidiana constitutio pariat.

Αἴ δὲ καθ' ἡμέρην καταστάσιες, αἱ
βόρειοι τά τε σώματα συνιστῶσι, καὶ
τονα, καὶ εὐκίνητα, καὶ εὔχροα, καὶ εὐηκοω
ερα ποιέουσι, καὶ τὰς κοιλίας ξηραίνουσι,
τὰ ὄμματα δάκνουσι, καὶ περὶ τὸν θώρη
ἄλγημα, ἤν τι προϋπάρχῃ, μᾶλλον πονέ
σιν. αἱ δὲ νότιοι διαλύουσι τὰ σώματα καὶ
γραίνουσι, καὶ βαρυηκοΐας, καρηβαρίας ποι
σιν, καὶ ἰλίγγους ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσι, καὶ τ
σώμασι δυσκινησίην, καὶ τὰς κοιλίας ὑγ
νουσι.

Quotidianæ tempestates, aquilonia
gunt corpora firmántque, mobiliora ita
expeditioráque, & coloratiora & a
di

tu valentiora reddunt, aluum siccãt,
ulos mordet, & si pectus dolor aliquis
ius habuerit, exasperant: Contrà, *au-*
inæ eadem soluunt & humectant, au
tum hebetant, caput grauant, verti-
nem oculis, tarditatem & languorem
rporibus adferunt, aluum humectant.
Tempestates, perseuerantes. *aquilo-*
*iæ,*frigidæ siccæ. *cogunt,*corpora den
unt, & sua frigiditate contendunt, ro-
ustioráque reddunt, & validiora. *ex-*
ectatiora, quòd superuacuas corporis
humiditates exhauriant, ac dissipent,
euioráque corpora, & ad motũ prom
ptiora efficiãt. *coloratiora,*quòd omnes
ctiones naturales, & sanguinis probã
n iecore elaborationem coadiuuent.
uditu valentiora, omnes enim actio-
nes animales firmant. *aluum siccant,*
duráſque efficiunt, vt suprà Aphoris. 5.
dictum est. *oculos mordent,*sua frigidi-
tate, non erodendo vt calidũ, sed con
tinuum diuellẽdo. *& si pectus,* ipsum-
que adeò thoracem. *exasperent,* nec mi
rum, cùm eum etiam qui prius nõ ad-
fuit excitent, quippe frigidum inimi-

cum ossibus & pectori existit. *austrin*
constitutiones calidæ humidæ. *solu*
corpora, &c. languida reddunt, ob c
sas præcitato Aphor. adductas. *& v*
tiginem, excitatur enim flatus, capi
humiditate multa oppleto, qui cir
oculos mouetur, & vertigines pari
tarditatem adferunt, siquidem princ
pio neruorum humectato circa volu
tarios motus pigritiam apparere ne
cesse est. *& aluū humectant*, & per e
liquida per inferiora excernuntur.

APHOR. 18 ARGVM.

Quæ quibus ætatibus sint maximè c
moda tempora.

ΚΑτὰ δὲ τὰς ὥρας, τοῦ μὲν ἦρος κα
ἄκρου τοῦ θέρεος, οἱ παῖδες, καὶ οἱ του
τέων ἐχόμενοι τῇσιν ἡλικίῃσιν ἄριστά τε διάγο
σι καὶ ὑγιαίνουσι μάλιστα. τοῦ δὲ θέρεος καὶ τ
φθινοπώρου μέχει μὲν τινὸς οἱ γέροντες. τὸ δ
λοιπὸν φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος, οἱ μέσο
τῇσιν ἡλικίῃσι.

Quod ad tempora verò pertinet, vere
& prima æstate pueri & his ætate pro-
ximi optimè degunt valentq́; maximé.

Aestate

ſtate verò & autumni ad aliquam ue partem ſenes. Reliquo autumno hyeme qui mediam ætatem agunt.

Prima æſtate, principio nimirũ æris. *pueri & proximi &c.* nempe adoleſcentes. *optimè degunt*, quòd eodem naturæ temporum horum mperatura maximè conueniat. adoſcentes enim quorum natura tempeta eſt, in ipſo vere quod itidem temratum exiſtit, optimè degunt, pueri tem æſtatis principio, hoc enim pam à mediocritate ad calorem & ſic tatem declinat, atque adeò puerorũ turæ, quæ calida & humida eſt, mas quadrant. *Aeſtate verò & autũno*, tumni nimirum prima parte. *ſenes*, ptimè degunt, vtpote natura frigidi. *liquo & hyeme*, optimè degunt. *qui ediã ætatem agunt*, inter adoleſcentiã ſenectutem, quos iuuenes & florenes ætate rectè appellaueris, hi enim cũ alidi ſint & ſicci, hyeme quæ contraia eſt, ſalubrius degunt.

APHOR. 19 ARGVM.

Omnia morborum genera in ſingulis

anni temporibus irruere posse nedum h
rum temperaturæ congenera.

Νοσήματα δὲ πάντα ἐν πάσῃσι τῇσιν ὥρ
σι γίνεται, μᾶλλον δ' ἔνια κατ' ἐνίας
αὐτέων καὶ γίνεται καὶ παροξύνεται.

*Quilibet in quibusuis tẽporibus mor-
bi fieri possunt: Nonnulli tamen in qui-
busdam magis tum fiunt tũ irritantur.*

Quilibet, generísq; omnis quibusuis nullo temporis ad tempus habito discrimine. *irritantur*, quòd hæc tempora morborum eiusmodi naturæ sint accommodata.

APHOR. 20 ARGVM.

Morbi recensentur magna ex parte accidere soliti verno tempore.

Τοῦ μὲν γὰρ ἦρος τὰ μανικὰ καὶ τὰ μελαγχολικὰ, καὶ τὰ ἐπιληπτικὰ, καὶ αἵματος ῥύσιες, καὶ κυνάγχαι, καὶ κόρυζαι, καὶ βράγχοι, καὶ βῆχες, καὶ λέπραι, καὶ λειχῆνες, καὶ ἀλφοὶ, καὶ ἐξανθήσιες ἑλκώδεες πλεῖσται, καὶ φύματα, καὶ ἀρθριτικά.

Vere enim insania, melancholia, epilepsia, fluxiones sanguinis, anginæ, grauedines, destillationes, tusses, lepræ, impeti-

gines,

s, vitiligines & pustulæ vlcerosæ
imæ, tubercula, articulorum dolo-

Vere insaniæ, furores melancholiæ
rræ biles fiunt, non quòd hoc tem
e biliosi & melancholici humores
nerentur, sed quòd aliis temporibꝰ
creati sint, ac hyeme in corporis
fundo delitescentes nunc tandem
ris caliditate diffusi ac cõmoti ma-
m ac melancholiam pariant. *epile-
æ,* morbi comitales, propter pituitã
r hyemem in corpore natam, vere
tem commotam & diffusam. *& flu
ones sanguinis*, omnésque sanguinis
cretiones mediocres siue per nares,
ne per hæmorrhoides: siue per vte-
m fiant, verno enim tempore san-
uis crescit, ac incrementum suscipit.
ginæ, quòd humores diffusi ad fau-
es aut guttur confluant, ibique inflã
nationem pariant. *grauedines, destil-
ltiones,* raucedines. *tusses,* propter pi-
uitam hyeme in capite natam, vere
utẽ diffusam ad nares, aut fauces, aut
ulmonem. *lepræ,* quòd ipso vere pra-

ui & maligni humores à profũdo corporis, vt centro, ad cutem ipſam, vt circunferentiam deferantur. *& impetigines*, ex ſeroſis, tenuibus, acribúſq; humoribus, vnà cum craſſioribus permixtis generari ſolitæ. *vitiligines*, quæ quandoque à pituitoſo, quandoque à melancholico humore fiunt. *tubercula*, ad cutem nimirum malorum humorum abundantia euocata. *articulorum dolores*, ad quos vt viliores & imbecilliores, à natura alieni humores deferuntur.

APHOR. 21 ARGVM.

Aeſtiui morbi exprimuntur, quorum quidam proprij, quidam alieni ſunt.

ΤΟΥ͂ δὲ θέρεος ἔνιά τε τουτέων, καὶ πυρετοὶ ξυνεχέες, καὶ καῦσοι, καὶ τριταῖοι πλεῖστοι, καὶ τεταρταῖοι, καὶ ἔμετοι, καὶ διάῤῥοιαι, καὶ ὀφθαλμίαι, καὶ ὤτων πόνοι, καὶ στομάτων ἑλκώσιες, καὶ σηπεδόνες αἰδοίων, καὶ ἵδρωα.

Aeſtate verò nonnulli horum & febres continuæ, & ardentes, & tertianæ plurimæ, quartanæ item, & vomitiones,

[..]i profluuia, ophthalmiæ, aurium dolo[..] oris vlcerationes, genitalium putre-[..]es, & sudationes.

Æstate, eius videlicet initio. *non-[..]lli*, morbi fiunt. *horum*, qui scilicet [..]e accidunt. *febres continuæ, & ar-[..]ntes*, ob flauam bilem, quæ plurima [..]tate aceruatur, intra vasa putrescen[..]m. *tertianæ*, ob supradictum humore [..]tra vasa putrescentem. *quartanæ*, at-[..]e hæ quidem in extrema æstatis par[..], quæ ad autumnum vergit, eiúsque [..]aturæ proxima est, accidunt. *vomi-[..]nes*, biliosa materia, quæ leuis est, e-[..]uberante & vomitum proliciente. *[..]lui profluuia*, bilioso humore per in-[..]riora defluente & excretionem irri-[..]ante. *ophthalmiæ*, lippitudines oculo-[..]um. *aurium dolores*, quum enim cali-[..]la sit æstas, humores dissoluit meatúsque aperit. *& oris vlcerationes*, pro-[..]ter biliosos humores ad os delatos. *[..]enitalium putredines*, nam quum hæ partes humidiores sint, humiditas à calliditate promptè corrũpitur. *& sudationes*, quæ pustulæ sunt, à sudori-

bus biliosioribus vel mordacioribus prouenientes.

APHOR. 22 ARGVM.

Morbi autumno potissimum fieri soliti exponuntur.

ΤΟΥ͂ δὲ φθινοπώρου, καὶ τῶν θερινῶν τὰ πολλὰ, καὶ πυρετοὶ τεταρταῖοι καὶ πλανῆτες, καὶ σπλῆνες, καὶ ὕδρωπες, καὶ φθίσιες, καὶ στραγγουρίαι, καὶ λειεντερίαι, καὶ δυσεντερίαι, καὶ ἰσχιάδες, καὶ κυνάγχαι, καὶ ἄσθματα, καὶ εἰλεοί, καὶ ἐπιληψίαι, καὶ τὰ μανικὰ, καὶ τὰ μελαγχολικά.

Autumno æstiui etiã multi morbi, & febres quartanæ, & incertæ, lienis tumor, aqua inter cutem, tabes, vrinæ difficultas, intestinorũ tum læuitas tum difficultas, coxæ dolores, angina, anhelatio, intestinorum parte quapiam coarctatio, epileptia, insania, melancholia.

Autumno multi, manente adhuc autumni initio bilioso humore à quo febres continuæ, & tertianæ, aliiq; morbi fiunt. *quartanæ*, vtpote illi peculiares, duplicem habẽtes generationem, alteram à flaua bile superassata, alterã à sanguine

nguine crasso. *incertæ*, erraticæ, ob
am bilem, quæ in quibusdam par-
us mouetur, in quibusdam immo-
manet, in aliis putrescit aut feruere
cipit. *& lienis tumores*, magni ob a-
ri bilis superfluitatem. *aquæ inter cu-
tem*, ex liene accidens, is enim per lon
s morbos contrahens duritiem, ad
nsensum subinde agit iecur, omní-
e corpori ista ratione aquam inter
item conciliat. *tales*, propter frigidi-
tem, & siccitatem, & temporis inæ-
ualitatem, atque adeò, propter hu-
orum prauitatem. *Vrinæ*, humorum
peruersitate penetrãte, & sua infestan-
acrimonia excretricem facultatem.
testinorum, quæ prope finem ipsius
utumni fiunt, súntque fere insanabi-
es. *coxæ dolores*, & coxendicum dolo-
es, ob malignitatem humorum & fri
giditatem. *& anginæ*, bile ad faucium
musculos delata. *anhelatio*, ob humo-
rum motum ad partes interiores, & fri
giditatem. *epileptiæ*, propter repentinã
ad cõtraria transmutationem. *insania*,
ob biliosorum humorum malignita-

tem. *melancholia*, ob melancholicum humorem.

APHOR. 23 ARGVM.

Morbi quoque hyeme suam naturam seruante, fieri soliti recensentur.

TOY̑ δὲ χειμῶνος, πλευρίτιδες, περιπνευμονίαι, λήθαργοι, κόρυζαι, βράγχοι, βῆχες, πόνοι στηθέων καὶ πλευρέων καὶ ὀσφύος, καὶ κεφαλαλγίαι, ἴλιγγοι, ἀποπληξίαι.

Hyeme *pleuritides, peripneumoniæ, lethargi, grauedines, raucitates, tusses, pectoris, laterum & lumborum dolores, cephalalgiæ, vertigines, apoplexiæ.*

Hyeme, modo seruet suam naturã. *pleuritides*, fiunt inflammata membrana intrinsecus costas & latera succingẽte, ex decubitu pituitosi humoris & biliosi præsertim. *peripneumoniæ*, ob intensum frigus. *grauedines, raucitates, tusses*, quorum omnium causas superius adduximus. *laterum*, potissimum qui in carnosis costarum partibus oriuntur, vel qui ex plurimis cruditatibus cibisque crassis ac pituitosis, crudos humores generantibus fiunt, qui

quum

um se repente in vacuum thoracis cum aut in ipsum pulmonem reci-unt, imaginationem factæ inflammationis exhibent. *lumborum dolores,* ob frigus & pituitosos humores. *cephalgiæ, vertigines, apoplexiæ,* propter causas supra expositas.

APHOR. 24 ARGVM.

In diuersis ætatibus diuersos fieri morbos.

ΕΝ δὲ τῇσιν ἡλικίῃσι τοιάδε συμβαίνει, τοῖσι μὲν σμικροῖσι καὶ νεογνοῖσι παιδίοισιν ἄφθαι, ἔμετοι, βῆχες, ἀγρυπνίαι, φόβοι, ὀμφαλοῦ φλεγμοναὶ, ὤτων ὑγρότητες.

Secũdum ætates autem hi morbi fiũt, paruis & nuper natis puerulis oris vlcera, vomitiones, tusses, vigiliæ, pauores, vmbilici inflammationes, aurium humiditates.

Oris vlcera, quæ Aphtæ Græcis vocantur, & fiunt ob instrumentorum molliciem, quæ neque tactum, neque lactis sustinent qualitatem, in quo serum est, vim abstergendi naturaliter habẽs. *vomitiones,* propter lactis quod

assumunt abundantiam, ventriculu grauātem. *tusses:* nam pueris facillin propter cerebri humiditatem ad pu monem asperámque arteriā deflue tem, tussis accidit. *vigiliæ*, propter m la, quibus infestantur, nempe oris v cera, vomitiones, vmbilici inflamma tiones, quæ quidem, vtpote dolore excitantia, vt minus dormiāt efficiū vel accidūt vigiliæ, quando lac in ve triculo corrumpitur, acrésque humo res sursum efferuntur ad caput, cere brum exsiccantes. *pauores*, propter ali menta in vētriculo corrupta, quæ sub inde ob vapores ab iis sursū latos ter ribilia somnia excitāt. *vmbilici inflam mationes*, quod recenter abscissi fuerīt, itaque inflāmatio fit sicut in aliis par tibus abscissis fieri solet. *aurium humi ditates*, ob nimiam totius corporis, & capitis humiditatem.

APHOR. 25 ARGVM.

Quibus morbis corripiantur puerul ad dentienni tempus accedentes.

Πρὸς δὲ τὸ ὀδοντοφυεῖν προσάγουσιν, οὔλων ὀδαξισμοὶ, πυρετοὶ, σπασμοὶ, διάρ-

ροιαι,

σαι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀνάγωσι τοὺς κυνόντας, καὶ τοῖσι παχυτάτοισι τῶν παίδων, τοῖσι σκληρὰς τὰς κοιλίας ἔχουσι.

Aduentante dentitionis tempore gingiuarum pruritus, febres, conuulsiones, alui profluuia maximè quum caninos edunt, & ijs præsertim qui craßißimi sunt, & qui aluo sunt dura.

Aduentante dentitionis tempore, vt septimo mense. *gingiuarum pruritus.* habent quod dentes prodeant, & tanquam stimuli gingiuarum carni infigantur. *febres*, propter dolorem, & gingiuarum inflammationem. *conuulsiones*, tum propter crudum alimentum, & quia neruosæ partes nondum satis validæ sunt. *alui profluuia*, quoniam alimentum non bene coquitur, neque distribuitur. *maximè cum caninos*, canum dentibus exertis similes: quum enim acutiores cæteris sint dentibus, nihil mirum si maiores quandoque febres, & inflammationes excitent. *craßißimi sunt*, nam iis accidunt superiores morbi, & potissimum conuulsiones. *aluo dura*, quia plenitudinem &

seruat & auget.

APHOR. 26 ARGVM.

*Quibus morbis prehendatur qui me-
diam agunt ætatem, inter dentientes, &
pubertati proximos.*

ΠΡεσβυτέροισι δὲ γινομένοισι παρίσθμια,
σφονδύλου τοῦ κατὰ τὸ ἰνίον εἴσω ὤσιες, ἀ-
σθματα, λιθιάσιες, ἕλμινθες στρογγύλαι, ἀ-
σκαρίδες, ἀκροχορδόνες, σατυριασμοί, στρα-
γγουρίαι, χοιράδες, καὶ τ' ἄλλα φύματα, μά-
λιστα δὲ τὰ προειρημένα.

*Ipsis verò grandiusculis tonsillarum
inflammationes, vertebræ in occipitio in-
trorsum luxationes, anhelationes, calcu-
li, lumbrici rotundi, ascarides, verrucæ
pensiles, satyriasmi, stranguriæ, strumæ
& alia tubercula, præcipuè verò ante
dicta.*

Grandiusculis *tonsillarum*, quæ sunt
secundum oris gulæque interstitium.
luxationes, ad intra inclinationes: ab
iis enim partibus contrahuntur nerui,
à quibus & ligamenta, & tandem ver-
tebræ. *anhelationes*, oppletis respiratio-
nis instrumentis, ab his quæ desuper
fiunt

unt fluxionibus. *calculi*, ob eorum
acitatem: humores enim multos &
udos coaceruant, quorum craſſior
ars vna cum vrina in veſicā deſcen-
ens, lapidis materia fit, eóque magis
uo caliditas accedit, quæ ſatis vehe-
ens eſt. *lumbrici rotundi*, & lōgi. *aſca-
des*, tenues quidam lumbrici, qui in
arte maximè inferiore craſſi inteſti-
i, & circa anum, viſuntur, omnes à pu
edine ortum habentes. *Verrucæ pen-
les*, quas Græci Acrochordonas vo-
ant, quæ mali humoris multitudine
enerantur, quæ potentia robuſta exi
ente, ad ſuperficiem reiicitur. *ſtrumæ*,
rominentes iuxta aures glandularum
umores, in collo, alis & inguinibus
eri ſolitæ. *ſtranguriæ*, ob pituitoſam
nateriam, quæ generatur hac in ætate
ob ingluuiem. *alia tubercula*, tumores
lii præter naturam in hac ætate de-
gentibus accidunt. *ante dicta*, verrucæ
nimirum penſiles, ſatyriaſmi, ſtrumæ
& ſtranguriæ.

APHOR. 27 ARGVM.

Quibus morbis corripiantur ad pu-

bertatem accedentes.

TOῖσι δὲ ἔτι πρεσβυτέροισι καὶ πρὸς τὴν ἥβην προσάγουσι, πυτίων τε τὰ πολλὰ, καὶ πυρετοὶ χρόνιοι μᾶλλον, καὶ ἐκ ῥινῶν αἵματος ῥύσιες.

Grandioribus autem & ad pubertatem accedentibus superiorum etiam morborum multi, & febres diuturniores potius, & ex naribus sanguinis fluxiones.

Grandioribus ad pubertatem, annū nimirum agentibus 12. 13. aut 14. *morborum multi*, quales sunt lumbrici, & lapides. *febres diuturniores potius*, quā prioribus, tunc enim materia multo maior existit, & vires paulo quam antea robustiores. *ex naribus sangninis fluxiones*, accidunt in tali ætate constitutis, nam hic humor in ea incipit superabundare, quod minus de eo absumatur quàm in præcedenti ætate.

APHOR. 28 ARGVM.

Qua ratione puerorum morbi iudicentur.

TΑ δὲ πλεῖστα τοῖσι παιδίοισι πάθεα κρίνεται, τὰ μὲν ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρῃσι,

τὰ δ'

ὶ δὲ ἐν ἑπτὰ μησὶ, τὰ δὲ ἐν ἑπτὰ ἔτεσι, τὰ δὲ πρὸς τὴν ἥβην προσάγουσιν. ὅσα δ᾽ ἂν διαμείνῃ τοῖσι παιδίοισι καὶ μὴ ἀπολυθῇ περὶ τὸ ἡβάσκειν, ἢ τῇσι θήλεσι περὶ τὰς τῶν καταμηνίων ῥήξιας, χρονίζειν εἴωθεν.

Pueris maxima ex parte, morbi iudicantur, alij intra dies quadraginta, nonnulli intra septem menses, quidam intra annos septem, alij ipsis etiam ad pubertatem accedentibus. Qui verò permanserint, neque pueris circa pubertatem, neque fœminis quum menstrua erumpunt soluti fuerint, inueterascere consueuerunt.

Morbi, passiones, nimirum diuturnæ. *pueris*, nẽpe his qui in tribus prædictis ætatibus constituti sunt. *iudicantur*, & terminantur. *intra quadraginta dies*, quadragesimus nanque dies diuturnorum primus est decretorius, & finis acutorum ex mutatione seu degeneratione. *intra septem menses*, vt quartana febris & crebri anhelitus. *intra annos septem*, vt est morbus comitialis. *alij ipsis etiam ad pubertatem*, vt est morbus prædictus comitialis, qui

in multis pubertatis tempore iudicatur, & in mulieribus cum menſtrua erumpunt, quo tẽpore humoribus malignis repurgatis muliebres morbi finiuntur. *inueteraſcere conſueuerũt*, longo tempore perdurare: quod enim natura facere nõ potuit, neque ars faciet, etſi præſidiis vtatur.

APHOR. 29 ARGVM.

Iuuenum morbi recenſentur.

Τοῖσι δὲ νεηνίσκοισιν, αἵματος πτύσιες, φθίσιες, πυρετοὶ ὀξέες, ἐπιληψίαι, καὶ τ' ἄλλα νουσήματα, μάλιστα δὲ τὰ προειρημένα.

Adoleſcẽtibus ſanguinis expuitiones, tabes, febres acutæ, epilepſiæ, aliique morbi, ſed præcipuè nunc dicti.

Adoleſcẽtibus ſanguinis expuitiones, ob inordinatam victus rationem, aut propter vaſorum fractionem aut eroſionem flaua bilis redundãtis in ipſis. *tabes*, propter ſanguinis expuitionem. *febres acutæ*, ob putrefactionem bilis in ipſis redundantis. *epilepſiæ*, ex praua victus ratione, & per conſenſum à bi-

le

flaua os ventriculi infestante, atque adeo propter iuuenum temperaturam quæ planè biliosa est. *ali:que morbi,* præter iam dictos, vt sunt quicunque à flaua bile nascuntur, vt phrenitis, ardens febris, cholera, & intestinorum difficultas. *præcipuè nunc dicti,* morbi accidunr in hac ætate.

APHOR. 30 ARGVM.

Morbi mediæ ætatis & constantis exprimuntur.

Τοῖσι δὲ ὑπὲρ τὴν ἡλικίην ταύτην ἄσθματα, πλευρίτιδες, περιπνευμονίαι, λήθαργοι, φρενίτιδες, καῦσοι, διάρροιαι χρόνιαι, χολέραι, δυσεντερίαι, λειεντερίαι, αἱμοῤῥοΐδες.

Vltra hanc ætatem prouectis asthmata, pleuritides, peripneumoniæ, lethargi, phrenitides, ardentes febres, diuturna alui profluuia, choleræ, dysenteriæ, lieteriæ, hæmorrhoides.

Vltra hanc ætatem, iuuenilem. *asthmata,* superueniunt, his qui inter iuuentutem & senectutem constituti sunt, ídque non ætatis ratione, sed quia in

victus ratione perinde atque iuuenes peccant. *pleuritides*, ob prædictas causas. *lethargi*, ob pituitã in cerebro coaceruatam, cuius beneficio non dormiunt solum sed omnium obliuiscuntur. *phrenitides* ob bilem flauã in præcedenti ætate generatam, necdum plane extinctam & expulsam. *ardenter febres*, siue ardores. *choleræ*, ob causam supra dictam. *dysenteriæ*, ob causas superius adductas. *hæmorrhoides*, materia deorsum delata per venas à natura destinatas.

APHOR. 31 ARGVM.

Morbi in vltima ætate, quæ senectus dicitur, accidentes exprimuntur.

Τοῖσι δὲ πρεσβύτῃσι, δύσπνοιαι, κατάρροι βηχώδεες, στραγγουρίαι, δυσουρίαι, ἄρθρων πόνοι, νεφρίτιδες, ἴλιγγοι, ἀποπληξίαι, καχεξίαι, ξυσμοὶ τοῦ σώματος ὅλου, ἀγρυπνίαι, κοιλίης καὶ ὀφθαλμῶν, καὶ ῥινῶν ὑγρότητες, ἀμβλυωπίαι, γλαυκώσιες, βαρυηκοΐαι.

Senibus spirandi difficultates, destillationes cum tussi, stranguriæ, dysuriæ, articulorum

ticulorum dolores, nephritides, vertigines, apoplexiæ, malus corporis habitus cachexia Græcis dictus, pruritus totius corporis, vigiliæ, alui, oculorum & narium humiditates, visus obtusior, glaucomata, auditus hebetior.

Senibus spirãdi difficultates, propter humoris pituitosi in thoracem & pulmonis bronchia, delationem. *destillationes cum tussi*, tussimq; eafferentes, ob causam supra dictam. *stranguriæ*, ob expultricis aut retentricis vesicæ facultatis imbecillitatem, quæ frigidã eius intemperaturam consequitur, vt supra dictum est. *dysuriæ*, ob pituitæ copiam, meatum vesicæ obstruentis. *articulorum dolores*, aut ex superfluitatibus ad hæc loca cõfluentibus, vel ob difficilem motũ, cuius beneficio partes neruosæ sæpius frigidæ fiunt. *nephritides*, ob humorem viscidum & glutinosum, obstructiones parientẽ. *vertigines*, propter vaporosum spiritũ, qui in partibus cerebri inordinato cietur motu. *apoplexiæ*, his enim senes corripiũtur, vltima præsertim hiemis

parte, quæ ad veris naturam nonnihil accedit, quòd tum à calore, qui incipit crescere, pituita in cerebro diffũdatur: adeò vt quæ hactenus exiguum locũ occupauit, nunc propter fusionem, omnes cerebri ventriculos oppleat ac obstruat. *malus habitus*, propter alimentum quod non concoquitur, ob alteratricis facultatis imbecillitatem, sed corrumpitur, crudúmque in totũ distribuitur corpus. *pruritus totius corporis*, ob salsæ pituitæ, ad corporis superficiem delatæ, redundantiam, plurésque superfluitates pruritum excitantes, qui difficilem habent per cutẽ euacuationem. *vigiliæ*, tum quia senectus plena curarum est, tum quia siccũ corpus habent, tantóque magis vigilant, quanto magis sani sunt. *alui, oculorum & narium humiditates*, ob cerebri superfluitates, quæ quum descendunt, & ad aluum perueniunt, excrementa mollia reddunt, oculos & nares humectant. *visus obtusior*, propter sensitiuæ potentiæ obtusionem. *glaucomata*, ob immodicam instrumento-

rum

um ſiccitatem, & quia ſpeciem quandam ſuffuſionis habent. *auditus hebetior*, ob potentiæ ſenſitiuæ imbecillitatem.

APHORISMORVM HIPPOCR.

LIBER. IIII.

ARGVMENTVM.

Quartus hic liber varius eſt, fere tamen ad vacuationem & prognoſtica reducitur.

APHORIS. PRI. ARGVM.

Quibus in morbis, quóue tempore, vtero gerentes ſunt purgantibus medicamentis euacuandæ.

ΤΆΣ κυούσας φαρμακεύειν ἢν ὀργᾷ, τετράμηνα καὶ ἄχρι ἑπτὰ μηνῶν, ἧσσον δὲ ταύτας. τὰ δὲ νήπια, καὶ πρεσβύτερα εὐλαβέεσθαι χρή.

Prægnantes purgabis, si materia vrgeat, quadrimestres. & vsque ad septimum mensem sed has parcius. Minore vero aut grandiore conceptu, abstinebis.

Prægnantes, mulieres sunt medicandæ medicamento aliquo verè purgãte, vt per vomitum, aut ventris deiectionem. *si materia vrgeat*, & ab vna parte in aliã moueatur, ne in hoc motu planè inordinato in aliquam principem partem, aut vterum ipsum decumbat, fœtuique noxam inferat. *quadrimestres*, nimirum quæ quartum impregnationis mensem attigerunt. *& vsque ad septimum*, vt quinto & sexto mensibus, quo tempore ligamenta, quibus vtero fœtus connectitur, robustiora sunt, nec adeò facilè medicamẽti purgantis commotione rumpũtur. *sed has*, mulieres grauidas, quæ ad septimum vsque mensem peruenerunt, aut sexti finem attigerunt. *parcius*, purgare conuenit, quàm illas quæ quartum, quintum, sextum menses attigerunt: septimus enim mensis partui & proximus & destinatus est. *Minore*, iuniores

iores grauidas, quæ nimirum quartum mensem nondum attigerunt, care oportet, quòd primis tribus men bus retinacula & ligamenta fœtus paum robusta sint, & fœtus ipse in vteo nondum satis firmatus. *grandiore,* emores grauidas, quæ vltra sextum nensem, aut septimi initia, progressæ unt. *abstinebis*, nam vltimis mensibus qui partui sunt proximi, aut partui detinati, fœtus grauior ac ponderosior xistit, quàm vt citra ligamentorum uptionem tutò grauidis exhibeamus urgationem.

APHOR. 2 ARGVM.

Qualis humor per purgantia medicamenta vacuandus.

EN τῇσι φαρμακείῃσι τοιαῦτα ἄγειν ἐκ τοῦ σώματος ὁκοῖα καὶ αὐτόματα ἰόντα χρήσιμα. τὰ δὲ ἐναντίως ἰόντα παύειν.

Purgantium medicamentorum vsu talia è corpore educenda, qualia spontè etiam prodeuntia, iuuant: Contrario *verò modo exeuntia, sistenda.*

Medicamentorum vsu, medicamen-

to exhibito.*talia educenda qualia sp*
tè,citráque medici operam, vacuan
tur vtiliter ab ipſa natura,iuuant.*co*
trario verò modo exeuntia, in medic
mentorum purgantium vſu, vbi ta
vacuantur,qualia natura ipſa non v
liter educeret.*ſiſtenda*,cohibere opo
tet ſi prodeunt,ſi non prodeunt, hau
prouocare ſed ſinere.

APH. 3 ARGVM.

Spontinæ & artificio factæ euacuati
nis ſignum datur.

HN μὲν οἷα δεῖ καθαίρεσθαι καθαίρω
ται,ξυμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρου
τὰ δὲ ἐναντία, δυσχερῶς.

Si qualia oportet purgentur, confer
& facilè ferunt : Contrà verò ſi fia
grauiter.

Si qualia, Hic aphoriſmus ſemel at
que iterum repetitus primo Aphoriſ
morum libro, hic rurſum ob eius per
fectiorem intellectionem exprimitur.

APH. 4 ARGVM.

Purgandum æſtate per ſuperiora hye-

me

per inferiora.

ΦΑρμακεύειν θέρεος μᾶ μᾶλλον τὰς ἄνω· χειμῶνος δὲ, τὰς κάτω.

Aestate superiorem potius, hyeme inferiorem purgare conuenit.

Æstate, temperaturam suam obseruante. *superiorem*, ventrem ipsúmque ventriculũ. *potius*, vbi vniuersum purgare quis voluerit. *hyeme*, temperaturam suam similiter retinente. *inferiorem*, cauitatem, vt intestina. *purgare conuenit*: nam in hac pituita, quæ ob sui grauitatem facilè deorsum deturbatur: in illa bilis, quæ ob sui tenuitatem & leuitatem sursum fertur, abundat.

APH. 5 ARGVM.

Obseruanda diligenter medico anni tempora, quæ ortu & occasu siderum distinguuntur, Caniculæ exemplo.

ΥΠὸ κύνα καὶ πρὸ κυνὸς, δυσεργόδεες αἱ φαρμακεῖαι.

Sub Canicula & ante Caniculã difficiles sunt purgationes.

Canicula, quin ea ipſa iam orta. Calend. Auguſt. *& ante*, illa exoriente 17. calend. Auguſt. *difficiles ſunt purgationes*, earumq; vſus moleſtus, quò tum æſtus ſit maximus, & facultas ipſa corporis imbecilla, quæ promptè admodum à purgante medicamento natura calido, diſſoluitur: adde medicamenti purgantis & aeris ambientis actiones, ſibi inuicem pugnare, quippe illud ab externis ad interiora, hic vero ab internis ad exteriora trahit, periculum ob id ne ambobus inter ſe repugnātibus natura diſtrahatur & prorſus diſſipetur.

APH. 6 ARGVM.

Qua ratione graciles & macilenti ad vomendum faciles ſint repurgandi.

Τοὺς ἰσχνοὺς καὶ εὐημέας ἄνω φαρμακεύειν, ὑποστελλομένοι χειμῶνα.

Graciles & ad vomendum faciles per ſuperna purgare, niſi hyems adſit.

Graciles, natura non vi morbi, calidi ſicci, atque adeo bilioſi. *per ſuperna purgare*, per vomitum: graciles enim natura

atura biliofos ad fuperiores purgationes magis aptos eſſe conſtat. *niſi hyems*, in ea namque per inferiora potius purgãdum erit, propter rationes ſuperius adductas.

APH. 7 ARGVM.

Difficiles ad vomendum & mediocriter carnoſi per inferiora repurgandi.

TOὺς δὲ δυσημέας, καὶ μέσως ἀσάρκεις κάτω, ὑποστελλομένους θέρους.

Aegrè vomentes & modicè carnoſos, quos euſarcos appellant Græci, infernè purgato, deuitans æſtatem.

Ægrè & modicè carnoſos, non valde craſſos & pingues. *infernè purgato*, hos enim, quum pituitoſi ſint, ad inferiores purgationes eſſe magis idoneos certum eſt. *deuitans æſtatem*, quòd hoc tempus per ſuperiora purgationẽ magis requirat.

APH. 8 ARGVM.

Tabidi per ſuperiora non purgandi.

TOὺς δὲ φθινώδεας, ὑποστελλομένους τὰς ἄνω.

Obnoxios phthisi suprà ne purgato.

Obnoxios phthisi, eósq; maximè qui ob pulmonis exulcerationem, maciem corporis & phtisim contrahunt, aut ad eam proni sunt. *ne purgato*, quòd pulmonis vlcera propter commotionem illam quam vomitus excitat, mirificè augeantur & irritentur, quódque instrumenta respirationi inseruientia in tabidis sint imbecilla.

APH. 9 ARGVM.

Qua ratione melancholici repurgandi.

Τοὺς δὲ μελαγχολικοὺς ἀδροτέρως τὰς κάτω, τῷ αὐτῷ λογισμῷ τ' ἀναντία προστιθέντες.

Melancholicos infrà vehemētius purgabis, eadem ratione contrariam iniens vacuandi viam.

Melancholicos, natura, aut ex longa consuetudine tales factos. *infra vehementius purgabis*, melancholicus enim humor suapte natura piger, terreus & crassus quum sit, vehementiora cæteris requirit purgatoria medicamenta.

eadem

adem *ratione cõtrariam*. materia enim
euis ſurſumq; vergẽs per ſuperiores,
rauis verò & deorſum vergens, per
nferiores partes educi debet.

APH. 10 ARGVM.

*In peracutis, vbi turget materia, eadẽ
lie purgandum.*

ΦΑρμακεύειν ἐν τοῖσι λίην ὀξέσιν, ἢν ὀργᾷ, αὐθημερὸν, χρονίζειν γὰρ ἐν τοῖσι τοιούτοισι κακόν.

*Purgandum in valde acutis, ſi ad ſui
excretionem inuitet materia, eodem ipſo
die. differre enim in talibus malum.*

Purgandum, vehementi medicamẽ-
to vtendum. *in valde acutis*, & peracu-
tis morbis, qui in quarto aut ſeptimo
iudicantur die. *inuitet materia*, & huc
atque illuc concitetur & moueatur er-
rans. *eadem die*, & ſtatim in principio,
non expectantes ſecundum aut tertiũ
diem. *differre enim*, timendum enim
eſt ne robur corporis diſſoluatur, aut
caliditas febris augeatur, aut qui per
corpus agitantur humores, ad aliquod
principale membrum decumbant, &

repentinam mortem inducant.

APH. II ARGVM.

Certis signis edocetur quando futura sit timpanites.

ΟΚόσοισι στρόφοι καὶ περὶ τὸν ὀμφαλὸν πόνοι, καὶ ὀσφύος ἄλγημα μὴ λυόμενον μήτε ὑπὸ φαρμακείης μήτ᾽ ἄλλως, εἰς ὕδρωπα ξηρὸν ἱδρύεται.

Quibus tormina adsunt & circa vmbilicum cruciatus, & lumborum dolor, qui neque medicamento, neque aliter soluatur, in siccum hydropa firmatur.

Quibus tormina, & intestinorum dolores. *& circa vmbilicum*, qui accidũt ob flatuũ copiam prædictas partes distendentium, atque adeo vnitatẽ soluentium. *neque medicamento*, frigidos humores ac flatulentos spiritus educente. *soluatur*, vt per clysteres, fomenta, inunctiones discutientes. *in siccum hydropa firmatur*, quam timpanitem vocant: quum enim non soluitur dolor, signum est in illis partibus esse intemperiem, à flatibus potissimum genitam,

nitam, quæ nullis præsidiis potest amoueri.

APH. 12 ARGVM.

Qui lienteria laborant hyeme non sunt purgandi per vomitum.

ΟΚόσοισι κοιλίαι λειεντεριώδεες, χειμῶνος φαρμακεύειν ἄνω, κακόν.

Quibus propter læuitatem ventres cibi sunt incontinentes, hyeme suprà purgare malum.

Quibus ventres, infestantur, siue à pituita arida, siue ab humore acri tenuíque & bilioso, leuitas ea fiat intestinorum. *hyeme supra*, per vomitū purgare purgatione vniuersali. *malum*, tū enim humores in corpore vniuerso abundantes, sunt pituitosi, ideóque ad inferiora magis repunt, quàm ad superiora.

APH. 13 ARGVM.

Difficulter vomentes non vacuandi per veratrum, nisi eorum corpora prius cibo pleniore & quiete præparentur.

ΠΡὸς τοὺς ἐλλεβόρους τοῖσι μὴ ῥηϊδίως ἄνω καθαιρομένοισι, πρὸ τῆς πόσιος προ-

χραίνειν τὰ σώματα πλείονι τροφῇ, καὶ ἀνα-
παύσει.

Qui ad veratrum non facilè suprà purgantur, eorum corpora ante potionem copiosiore alimento & quiete prahumectanda.

Qui ad veratrum, elleboriq; sumptionem *suprà*, per vomitum. *purgantur*, vt sunt hi quibus thorax est angustus & depressus. *ante potionem*, ellebori. *copiosiore alimento*, non in quantitate quidem, sed qualitate. *quiete*, corporis humiditatem seruante. *prahumectãda*, nisi enim cibo vberiore & quiete præhumectentur nerui, ligamenta, aliæque partes corporis sicciores, conuulsionem veratrum calidum, siccum, & maxima trahẽdi facultate præditum, excitabit, partibus eiusmodi innanitis & exsiccatis.

APH. 14 ARGVM.

Quid ab ellebori sumptione agendum.

Ἐπὴν πίῃ τις ἐλλέβορον, πρὸς μὲν τὰς κινήσιας τῶν σωμάτων μᾶλλον ἄγειν, πρὸς δὲ τοὺς ὕπνους καὶ μὴ κινήσιας ἧσσον. δηλοῖ δὲ

καὶ

καὶ ἡ ναυτιλίη ὅτι κίνησις τὰ σώματα ταράσσει.

Poto elleboro, corpus mouendum potius, quàm ſomno tradendum aut quieti. Nam vel nauigatio indicat motione turbari corpora.

Poto elleboro, aut quouis alio medicamento vehementer purgante. *mouendum potius,* nam per motum humores agitantur, attrahuntur, fundũtur, medicamẽti actio iuuatur, ac facultas expultrix ſuſcitatur. *quàm ſomno,* quòd hac ratione actio medicamenti frangatur & impediatur: per ſomnum enim & quietem naturales facultates magis agunt, ac purgans medicamentum plerunque concoquunt. *nauigatio indicat,* quæ motus quidem eſt. *motione turbari corpora,* adeo vt vomitum excitet motio ipſa.

APH. 15 ARGVM.

Idem quod antea, & ſimul qua ratione immodicam purgationem ſiſtere oporteat, docet.

Ἐπὴν βούλῃ μᾶλλον ἄγειν τὸν ἐλλέβορον, κίνει τὸ σῶμα. ἐπὴν δὲ παῦσαι, ὕπνον ποίει

καὶ μὴ κίνει.

Quum elleborum citare voles, moue corpus: quum verò sistere, somnum concilia, nec moue.

Elleborum citare, efficaciúsq; vacuare, aut per elleborum aut per aliud quoduis medicamentũ purgans. *moue corpus*, vt humores agitentur, ac facultas expultrix quasi suscitetur. *quum verò sistere*, & sedare immodicam purgationem volueris. *somnum concilia*, somnus siquidem animalium & vitalium facultatum quietem adfert, easdem roborat, quæ subinde robustiores factæ, assumptum medicamentũ, attractósque ab eo humores, concoquunt.

APH. 16 ARGVM.

Veratrum ijs periculosum qui corpore sunt commoderato & sano.

Ελλέβορος ἐπικινδυνος τοῖσι τὰς σάρκας ὑγιέας ἔχουσι, σπασμὸν γὰρ ἐμποιέει.

Elleborus periculosus sanas carnes habentibus. Cõuulsionem enim *ingenerat.*

Elleborus periculosus, ac difficilis. *carnes*

nes sanas habentibus, & integra sanitate præditis. *conuulsionem ingenerat*, ex inanitione, nam nihil excrementorũ in corpore inuenies, partes solidas sanas, neruos potissimũ, depascitur, humiditates absumit & exsiccat.

APH. 17 ARGVM.

Quibus notis ad superiora motio digno scatur naturæ.

Ἀπυρέτῳ ἐόντι ἀποσιτίη, καὶ καρδιωγμὸς, καὶ σκοτόδινος, καὶ στόμα ἐκπικρούμενον, ἄνω φαρμακείης δεῖσθαι σημαίνει.

Non febricitanti cibi fastidium, cordis dolor, vertigo tenebricosa, & oris amaritudo purgatione per superna opus esse significant.

Non febricitanti cibi fastidium, ob appetentiam deiectam. *cordis dolor*, oris ventriculi, à flaua bile eius os infestãte. *vertigo tenebricosa*, facta per cõsensum, sursum delatis vaporibus à ventriculo affecto. *oris amaritudo*, præ se ferens bilis in toto corpore redundantiam. *opus esse significant*, indigere purgatione eos quibus hæc simptomata

eueniunt, à flaua bile in ventriculo ſupernatante, & ſuapte natura ſuperiora petente.

APH. 18 ARGVM.

Dolores ſupra ſeptum tranſuerſum, per ſuperiora, infra verò per inferiora, purgatione egere.

ΤΆ ὑπὲρ τῶν φρενῶν ὀδυνήματα, ὁκόσα καθάρσεως δέονται, ἄνω φαρμακείης δεῖσθαι σημαίνει. ὁκόσα δὲ κάτω, κάτω.

Supra ſeptũ tranſuerſum dolores, quicunque eget purgatione, per ſuperna purgandum eſſe ſignificant: Qui verò infra ſunt, per inferna.

Supra ſeptũ tranſuerſum dolores, purgatione indigentes. *purgandum eſſe ſignificant*, nam quò natura maximè repit, eò ducere per loca conferentia, noxios humores oportet.

APH. 19 ARGVM.

Ipſam ſitim ſignum eſſe peractæ purgationis.

ΟΚόσοι ἂν τῇσι φαρμακοποσίῃσι μὴ διψῶσι, καθαιρόμενοι οὐ παύονται πρὶν

ἢ

διψήσωσιν.

Qui potione medica dum purgantur non ſitiunt, ipſorum purgandi finis non fit donec ſitiuerint.

Non ſitiunt, neque os ventriculi exſiccari ſentiunt vacuatis excrementis. *purgandi finis non fit,* excernere aut vacuari non deſinunt. *donec ſitiuerint,* nondum enim medicamentum vniuerſam actionem ſuam tum exeruit: ſed reliqui ſunt adhuc aliqui humores, quos vacuare oportet donec ex vacuatione ſiccitas oriatur, quæ ſitim, indigentiam humiditatis nuntiãtem, excitare poteſt.

APH. 20 ARGVM.

Notæ infrà purgandum denotantes.

Ἀπυρέτοισιν ἐοῦσιν ἢν γίνηται στρόφος, καὶ γουνάτων βάρος, καὶ ὀσφύος ἄλγημα, κάτω φαρμακείης δεῖσθαι σημαίνει.

Si citra febrem tormina adſint, & genuum grauitas, & dolor lumborum, inferna purgatione opus eſſe ſignificant.

Si citra febrem tormina, & cruciatus iuxta vmbilicum, torquentes inteſti-

na, qui vtplurimum à materia cra pituitosa & flatulenta generantur. *genuum grauitas*, ab humorum no rum decubitu facta. *& dolor lumbo* dorsi partem circa renes infestans. *ferna purgatione*, hæc enim sympt mata omnia humoris noxii motu ratione cuius euacuationes moliri portet, ad inferiora fieri denotant.

APH. 21 ARGVM.

Egestiones nigras sponte prouenient semper esse pessimas.

Ὑποχωρήματα μέλανα, ὁκοῖον αἷμα λαν, ἀπ' αὐτομάτου ἰόντα καὶ ξὺν π ρετῷ καὶ ἄνευ πυρετοῦ, κάκιστα. καὶ ὁκόσῳ τὰ χρώματα ὑποχωρημάτων πλείω πον ρότερα ᾖ, μᾶλλον κάκιον. ξὺν φαρμάκῳ δ ἄμεινον. καὶ ὁκόσῳ ἂν πλείω χρώματα, οὐ π νηρά.

Excrementa alui nigra sanguini atr similia, sponte euntia siue cum febre sin citra febrem, pessima: & quanto ipsor colores peiores fuerint plures, eo deterio ra. A medicamento autem talia exigi melius est, idque quanto ipsorum plure fuerin

uerint colores.

Sanguini atro similia, nempe qui diu extra vasa moratus est, & per intestina defertur. *sponte euntia*, per vniuersum corpus, sine medicamento quod purgādi potestatem habeat. *pessima*, quod semper à causa mala, vel frigida, vel calida proficiscantur: calor enim in iecore sanguinem adûrit, frigus calorē natiuum extinguit, quo fit vt sanguis subinde nigrescat. *& quanto ipsorum colores*, excrementorum & deiectionū. *eo deteriora*, quippe multorum prauorum in corpore affectuum sunt signa. A *medicamento autem*, si tales egeruntur humores. *plures fuerint colores*, excrementorū à medicamento euacuatorum. *melius est*, quòd naturā ipsam humores vitiosos debellasse ac superasse significant.

APH. 22 ARGVM.

Atræ bilis excretionem in morborum quorumlibet initys, semper malam esse.

Νοσημάτων ὁκόσων ἀρχομένων ἢν χολὴ μέλαινα ἢ ἄνω ἢ κάτω ἐπέλθῃ, θα-

νάσμον.

Morbis quibusuis incipientibus si a[...] bilis suprà infràue exierit, perniciosu[...]

Morbis quibusuis incipientibus, & qualibet materia factis, ídque in pr[...] cipio vniuersali, in quo nulla adh[...] apparet coctio. *si atra bilis*, ex mela[...] cholico humore putrefacto, aut fla[...] bile immodicè exusta, progenita. *s[...] prà,* vt per vomitum, nares, sputu[...] *infrà*, vt per secessum & vrinam. *pern[...] ciosum*: significat enim naturam mal[...] affectā esse, vtpote quam constat nū[...] quam euacuare superflua, nisi conco[...] cta fuerint: si ergo sursum feratur, ra[...] dit & exulcerat ventriculum ac gulā[...] & in consensum cerebrum aliásq; cor[...] poris partes rapit: si deorsum impet[...] fecerit, abradit intestina, & exedit dy[...] senteriásque lætales efficit.

APH. 23 ARGVM.

Morti proximos quibus post morbos acutos, aut diuturnos, atrabilis & melancholicus humor excernitur.

Ὁκόσοισιν

Ὁκόσοισιν ἐκ νουσημάτων ὀξέων, ἢ ἐκ πολυχρονίων, ἢ ἐκ τρωμάτων ἢ ἄλλως λεπτυνομένοις χολὴ μέλαινα, ἢ ὁκοῖον αἷμα μέλαν ὑπέλθῃ, τῇ ὑστεραίῃ ἀποθνήσκουσι.

Quibus per morbos acutos, aut diutur[nos], aut vulnera, aut alium modum ex[tenu]atis atra bilis, aut velut sanguis ni[ger] subierit, postridie moriuntur.

Vulnera, quæ adeò ingentem san[gu]inis copiam effuderint, vt vires de[bi]les effectæ sint. *extenuatis*, & debili[ta]tis. *atra bilis*, vtpote non naturalis. [*San*]*guis niger*, hoc est naturalis atra bi[lis]. *subierit*, vel per superiora vel per in[fe]riora. *postridie moriuntur*, propter ni[m]irum morbi magnitudinem & im[b]ecillam facultatem.

APH. 24 ARGVM.

Dysenteriam ab atra bile factam, la[tha]lem.

Δυσεντερίη ἢν ἀπὸ χολῆς μελαίνης ἄρξηται, θανάσιμον.

Dysenteria si ab atra bile incipiat, e[x]itiosa.

Dysenteria, exulceratio intestinorũ in qua paulatim & breuibús interuallis deiectio fieri solet. *si atra bile*, ex bilis adustione facta. *exitiosa*, quòd à cancro vlcerato nihil differat. Accedit q medicamenta ipsa intestinis, vt externis partibus, imponi non queant, neque illis tantisper donec facultatem suam exerant, adhærere: Adde intestina ipsa malè affecta, ab alimẽti excrementis semper irritari.

APH. 25 ARGVN.

Quibus sanguis per os emittitur malũ, quibus per inferiora bonum.

Αἷμα ἄνω μὲν, ὁκοῖον ἂν ᾖ, κακόν. κάτω δὲ, ἀγαθὸν, μέλαν ὑποχωρέον.

Sanguinem supernè quidem efferri, qualiscunque sit, malum: Infernè vero niger si deyciatur, bonum.

Sanguinem supernè, vtpote per os emissum. *qualiscunque sit*, siue spumosus, siue rubicundus, siue flauus, siue niger. *malum*, malum aliquod portendit: quippe aut apertionem, aut exesionem, aut rupturam alicuius vasis, in

superioribus partibus cõſiſtentis, ſi-
ficat, ídque in viris maximé. *infer-*
vero, ſanguis emiſſus: nimirum per
morrhoides. *bonum*, quia per hæ-
rrhoidum profluuium, melancho
us humor, quẽ hominis natura coa-
uauit, vacuatur.

APHOR. 26 ARGVM.

Carunculas in dyſenteria excretas læ
e eſſe ſignum.

ΗΝ ὑπὸ δυσεντερίης ἐχομένῳ ὁκοῖαι αἱ
σάρκες ὑποχωρήσωσι, θανάσιμον.

Si dyſenteria laboranti veluti carun-
læ deyciantur, mortiferum.

Si dyſenteria laboranti, cuiuſcunque
neris illa ſit. *carunculæ*, & ramenta
teſtinorum adeò magna vt carnis
figiem præ ſe ferant. *deyciantur*, &
cernantur. *mortiferum*, tanta enim
um viſitur exulceratio, vt neque ca-
coaleſcere, neque cicatrix obduci
oſſit.

APH. 27 ARGVM.

Interdũ aluos humectari, poſt ſangui-
is copioſi per febres alióſque morbos eru
tionem.

OΚόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι αἱμοῤῥαγί[ης]
πλῆθος ὁκοθενοῦν, ἐν τῇσιν ἀναλήψε[σι]
τουτέοισιν αἱ κοιλίαι καθυγραίνονται.

Quibus per febres sanguinis vndecũ[n]que eruperit copia, conualescentibus ven[tres] humectantur.

Quibus per febres, aliósque morbos [ex] *vndecunque,* siue id è naribus, siue pe[r] vterum, siue hemorrhoides fiat. *cõua-lescentibus*, quum post morbum iam reficiuntur. *ventres humectantur,* propter alimenta quæ minus benè cocta in ventre morantur, neque in corpus distribuuntur.

APH. 28 ARGVM.

Surditatem fieri ob retentas biliosas deiectiones, & vicissim solui vbi illæ superuenerint.

OΚόσοισι χολώδεα τὰ διαχωρήματα, κω-φώσιος γινομένης παύεται, καὶ ὁκόσοισι κώφωσις, χολωδέων γινομένων παύεται.

Quibus deiectiones sunt biliosæ, superueniente surditate cessant: & contrà quibus surditas adest, biliosorum deie-

ctione

ctione finitur.

Deiectiones biliosæ, facilè mobiles. *superueniente surditate*, nõ stabili ex recursu bilis ad cerebrum facto: *cessant*, & desinunt. *& contrà*, materia è superis ad inferiora translata. *finitur*, scilicet surditas: vti aliàs, profluuium sanguinis è naribus, difficultate intestinorum, coxendicum vel genum dolore.

APHOR. 29 ARGVM.

Rigorem sexto die in febribus ortum, damnat.

Ὁκόσοισι ἐν τῇσι πυρετοῖσιν ἑκταίοισιν ἐοῦσι ῥῖγος γίνεται, δύσκριτα.

Febricitãtibus si sexto die rigores fiãt, iudicationem habent difficilem.

Febricitantibus, & in his quidẽ continuè. *si sexto die*, qui iudicatorius non est. *rigores fiant*, & totius corporis inæqualis concussio & quassatio, materia nimirum extra venas expulsa. *difficilè*. malè iudicatur de ægrotis, nã vel moriuntur, vel ægritudo longa efficitur, vel recidunt, aut simile aliquid patiuntur.

APH. 30 ARGVM.

Quæ febres futuræ sint longæ aut [...]ues, ex quo acceßio ipsa inuadit.

ΟΚόσοισι παροξυσμοὶ γίνονται, ἣν ἂν [...]ρην ἀφῆ ὁ πυρετὸς, ἐς τὴν αὔριον [...] αὐτὴν ὥρην ἢν λάβη, δύσκριτα.

Quibus acceßiones fiunt, quacunq[...] hora febris dimiserit, eadem si postero [...] repetat, iudicatu difficilis esse solet.

Quibus acceßiones, febrium interp[...]lentium. *hora*, obseruata scilicet. *iu*[...]*catu difficilis*, ob causam quæ accessi[...]nem facit fixam, firmatam & stabilem[...] nam quæ firmata sunt ægrè soluũtu[...] & validiore commotione iis opus e[...]

APHOR. 31 ARGVM.

Quibus in febribus abscessus fieri [...]leant.

ΤΟῖσι κοπιώδεσιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν, [...] ἄρθρα καὶ παρὰ τὰς γνάθους μάλισ[...] αἱ ἀποστάσιες γίνονται.

Qui per febres laßitudinem sentiun[...] ijs ad articulos, & iuxta maxillas potiß[...]

simùm

nimùm abscessus fiunt.

Laßitudinem sentiunt, siue ea ab externo aliquo atq; adeò manifesto motu, quem quis sustinuit febris initio, siue sponte & citra laborem acciderit. *ad articulos,* & totius corporis iuncturas. *abscessus fiunt,* in spontanea quidẽ lassitudine, latiora articulorum spatia promptè in se vitiosorum humorum redundantiam suscipiunt: in non spõtanea, motu excalefacti articuli, corporis excrementa attrahũt. *abscessus fiũt,* propter nimium calorem febrilem, qui multitudinem humorum secum sursum defert: deinde propter materiam, quæ magna ex parte tenuis est adeò, vt & vi caloris, suaque sponte promptè superiora petat: adde quod buccæ & malæ sint admodum imbecilles, nequeántque ad alias corporis partes excrementa ipsa propellere.

APHOR. 32 ARGVM.

Quid futurum sit è morbo conualescentibus, vbi aliqua parte laborauerint.

OΚόσοισι δὲ ἀνισταμένοισιν ἐκ τῶν νούσ
τι πονέει, ἐνταῦθα αἱ ἀποστάσιες γίνον

Quibus ex morbo conualescentib
pars aliqua laborat, eò abscessus fiunt.

Conualescentibus, resurgentibus e
morbis, potissimum febribus. *labora*
dolorem sentit. *eo*, in hac parte, in qu
labor est & dolor. *abscessus fiunt*, dol
enim destillationes excitat.

APHOR. 33 ARGVM.

Dolorem & lassitudinem morbum
antecedentia, in causa esse cur in partem
aliquam superuacua decumbant.

ΑΤὰρ ἢν καὶ προπεπονηκός τι ᾖ πρὸ το
νοσέειν, ἐνταῦθα στηρίζει ἡ νόσος.

Sed si qua ante morbum pars labora-
uerit, ibi morbi sedes.

Ante morbum, antequam aliquis fe-
bre, aut alio morbo affligi cœperit.
pars laborauerit, aut labore lassata fue-
rit. *ibi morbi sedes*, eámque in partem
morbus decumbit, & futurus est ab-
scessus in ea, per quem morbus ipse iu
dicabitur: nisi per aliquam excretio-
nem,

em, quæ fit per vrinam, aut ſangui-
s è naribus profluuium, vacuati fue
nt eiuſmodi humores craſſi, facien-
s abſceſſum.

APHOR. 34 ARGVM.

Anginam ex gutturis inflammatione tam, confeſtim ſtrangulare.

HN ὑπὸ πυρετοῦ ἐχομένῳ, οἰδήματος μὴ ἐόντος ἐν τῇ φάρυγγι πνὶξ ἐξαίφνης ἐπιγίγνηται, θανάσιμον.

Si febre detento ſuffocatio derepentè ſuperuenerit, nullo in faucibus apparente tumore, eſt mortiferum.

Si febre detento, & febricitanti homini febre intenſa aut remiſſa. *ſuffocatio*, i ſtrangulatio. *in faucibus*, ore ipſo aperto. *mortiferum*, quòd obſtruantur ea quæ reſpirationi ſeruiunt inſtrumenta.

APH. 35 ARGVM.

Quid accidat his qui alia anginæ ſpecie corripiuntur.

HN ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ ἐχομένῳ ὁ τράχηλος ἐξαίφνης ἐπιστραφῇ, καὶ μόγις κα

τὰ πίνειν δύνηται, οἰδήματος μὴ ἐόντος, θανάσιμον.

Si febre detento repentè collum intorqueatur, ac vix deglutire queat, nullo existente tumore, mortiferum.

Si febre, vehemēti. *collum intorqueatur,* repentè. *nullo existente tumore,* in faucibus. *mortiferum,* signum est: quòd inflammationē aliquam in gulæ præiacentibus musculis, aut ipsa gula, esse portendat.

APHOR. 36 ARGVM.

In febribus, aliísque morbis acutis, qui sudores indicatorij, qui minus sint exprimuntur.

ἹΔρῶτες πυρεταίνουσιν ἢν ἄρξωνται, ἀγαθοὶ τριταῖοι, καὶ πεμπταῖοι, καὶ ἑβδομαῖοι, καὶ ἐνναταῖοι, καὶ ἑνδεκαταῖοι, καὶ τεσσαρεσκαιδεκαταῖοι, καὶ ἑπτακαιδεκαταῖοι, καὶ μίῃ καὶ εἰκοστῇ, καὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκοστῇ, καὶ τριακοστῇ πρώτῃ, καὶ τριακοστῇ τετάρτῃ. οὗτοι γὰρ οἱ ἱδρῶτες νούσους κρίνουσιν. οἱ δὲ μὴ οὕτως γινόμενοι, πόνον σημαίνουσι, καὶ μῆκος νούσου, καὶ ὑποτροπιασμούς.

udores febricitantibus boni, qui ma-
e cœperint die tertio, quinto, ſeptimo,
o, vndecimo, decimoquarto, decimo-
timo, viceſimoprimo, viceſimoſepti-
, triceſimoprimo, & triceſimoquarto.
nim ſudores morbos iudicant. Qui ſe-
euenerint, laborem, & morbi longi-
dinem, aut eiuſdem redditum ſignifi-
nt.

Sudores febricitantibus, febre acuta, ardente, & tertiana interpolata. *ma-ure cœperint*, & euenerint his diebus textu enumeratis. *iudicant morbos*, bene finiunt. *qui ſecus euenerint*, ſcicet aliis diebus intermediis, mala in ontextu recitata ſignificant.

APH. 37 ARGVM.

Frigidum ſudorem in acuta febre ortũ nortem portendere.

Οἱ ψυχροὶ ἱδρῶτες ξὺν μὲν ὀξεῖ πυρετῷ γιγνόμενοι, θάνατον· ξὺν πρηϋτέρῳ δὲ, μῆκος νούσου σημαίνουσι.

Frigidi ſudores cum febre quidem acuta mortem, cumq́ mitiore vero morbi longitudinem ſignificant.

Frigidi ſudores, tales nimirum ad medici tactum & aſſiſtentium, quique ex corpore eiuſmodi emanant. *quum acuta*, & vehementi febre facti. *mortem*, ſignificant enim tantam in corpore ipſo frigidiorum humorum copiam, vt neque à natiuo calore, neque febrili queant calefieri. *cum mitiore*, febre frigidi ſudores facti. *longitudinem morbi ſignificant*, quòd humores craſſi & multi ſint, nec breui tempore concoqui & diſcuti queant.

APHOR. 38 ARGVM.

Ex ſudore cognoſci poſſe in qua corporis parte hæreat morbus.

KAὶ ὅκου ἔνι τοῦ σώματος ἱδρὼς, ἐνταῦθα φράζει τὴν νοῦσον.

Qua corporis parte ſudor, ibi morbus.

Qua corporis parte ſudor, ſponte, & à natura ipſa propellente factus, non à cauſa externa. *ibi morbus*, qui iam actu infeſtat, aut paulo pòſt futurus eſt.

APH. 39 ARGVM.

Ex calore & frigore poſſe deprehendi,

in

qua parte corporis morbus sit.

Καὶ ὅκου ἔνι τοῦ σώματος θερμὸν ἢ ψυχρὸν, ἐν ταῦτα ἡ νοῦσος.

Et qua parte corporis inest calor aut frigus, ibi morbus.

Calor, insignis, neque à causa externa excitatus. *aut frigus*, cõsimiliter insigne. *ibi morbus*, quippe necesse est tũ eam corporis partem quæ nimium calet aut friget, naturalem suam temperiem amisisse.

APH. 40 ARGVM.

Quid crebræ caliditatis aut frigiditatis in vniuerso corpore mutationes portendant.

Καὶ ὅκου ἐν ὅλῳ τῷ σώματι μεταβολαὶ, καὶ ἢν τὸ σῶμα καταψύχηται ἢ αὖθις θερμαίνηται, ἢ χρῶμα ἕτερον ἐξ ἑτέρου γίνηται, μῆκος νούσου σημαίνει.

Et quando toto corpore mutationes accidunt, vt si corpus refrigeretur & vicißim calefiat, vel color alius ex alio oriatur, longitudinem morbi significant.

Refrigeretur & vicißim calefiat, va-

riis vicibus,& perſeueranter. *ſignificāt*, modo vires robuſtæ ſint: nam hæ qualitatum atque colorum mutationes, humores(quos maximê colores oſtendunt) efficientes morbum, eſſe varios & diuerſos præ ſe ferunt, ad quos coquendos natura longo indiget tēpore.

APH. 41 ARGVM.

Quid liceat medico prædicere ex ſudore copioſo à ſomno facto.

Ἱδρὼς πολὺς ἐξ ὕπνου ἄνευ φανερῆς αἰτίης γινόμενος τῷ σώματι, σημαίνει ὅτι πλείονι τροφῇ χρέεται. ἢν δὲ τροφὴν μὴ λαμβάνοντι τοῦτο γίγνηται, σημαίνει ὅτι κενώσιος δέεται.

Sudor multus per ſomnum factus, copioſiore cibo corpus vti ſignificat: Quòd ſi parcius epulanti hoc accidat, vacuatione indigere ſciendum eſt.

Sudor multus, nō exiguus. *per ſomnū factus*, cùm ſcilicet ſanguis & ſpiritus ad exteriora corporis reuertūtur, abſque cauſa manifeſta, vt ſtragulis, & id genus aliis ſudorem proliciētibus. *copioſiore cibo*, è cibi enim copia multa excrementa, quæ cum calore & ſpiritu

ad

exteriora feruntur, generari necesſe eſt. *parcius epulanti*, hoc accidat, vt ne manifeſta cauſa poſt ſomnum ſudet. *vacuatione indigere*, quæ fit per venæ ſectionem, vel per medicamẽtum purgans, pro ratione redundantiæ excrementorum, quæ ſudoris cauſa ſunt.

APH. 42 ARGVM.

Quid quantitas & qualitas eius ſudoris, qui per vniuerſum morbi tempus accidit, portendat.

Ἱδρὼς πολὺς ψυχρὸς ἢ θερμὸς αἰεὶ ῥέων, ὁ ψυχρὸς μείζω, ὁ δὲ θερμὸς ἐλάσσω νοῦσον σημαίνει.

Sudor multus, frigidus calidúſue ſemper fluens, frigidus grauiorem, calidus minorem morbum ſignificat.

Sudor multus, exigu⁹ enim nihil mali portendit. *ſemper*, per vniuerſũ morbi tempus. *frigidus grauiorem*, longiorem morbũ ſignificat: ſudor enim frigidus craſſitiẽ materiæ, quæ nõ facilè diſcuti aut à calore vinci queat, præ ſe fert, ideóq; longitudinem etiã morbi. *calidus minorẽ*, materiã enim tenuem,

& quam promptè concoquere ac discutere natura possit, calidus sudor portendit, ideóque breuiorem étiam morbum.

APHOR. 43 ARGVM.

Continuas febres, quæ per tertium diẽ validiores fiunt, periculosas, intermittentes periculo vacantes.

OI πυρετοὶ ὁκόσοι μὴ διαλείποντες διὰ τρίτης ἰσχυρότεροι γίνονται, μᾶλλον ἐπικίνδυνοι. ὅτῳ δ' ἂν τρόπῳ διαλείπωσι, σημαίνει ὅτι ἀκίνδυνοι.

Febres quæ tertio quoq; die vehementius affligentes non intermittunt, periculosiores: quoquo modo autem intermiserint, periculum abesse significant.

Febres, continuæ nimirum, quæ ad integritatem & infebricitationem nõ desinunt. *tertio die vehementius affligentes*, vt semitertianæ, quæ quidem continuæ sunt, acutæ, & tertio die grauius affligentes. *periculosiores*, quàm quæ intermittunt: nam naturam quiescere non permittunt, nec solum stomachum & neruosam eius partem attingunt,

tingunt, ſed etiam lethargicas animi delationes, attonitáſque vigilias inuehunt, interim ad ſyncopem vſq; corpus diſcutiunt, linguam valde ſiccant, animi defectionem efficiunt, vehementer ea quæ in alto ſunt commouentes. *quoquo modo autem*, & quocũque tempore, vel per maius ſpatium, vel per minus. *periculum abeſſe ſignificant*, eo enim tempore, quo vacant febre, virtus ſe recolligere poteſt.

APH. 44 ARGVM.

Diuturnas febres, vt plurimum per tubercula, & dolores in articulos decumbentes finiri.

Ὁκόσοισι πυρετοὶ μακροὶ, τουτέοισι φύματα ἐς τὰ ἄρθρα ἢ πόνοι ἐγγίνονται.

Quos febres longæ exercent ys tubercula ad articulos vel labores fiunt.

Quibus febres longæ, à multa materia, craſſa, glutinoſa & frigida. *ys tubercula*, & tumores ex quacunque corporis parte erumpentes. *ad articulos*, nam materia illa frigida & craſſa, quum per cutis meatus exire non poſſit facilè ad

articulos decumbit. *Vel labores*,& a
scemmata, siue decubitus noxioru
humorum ad quos dolor sequitur.

APH. 45 ARGVM.

*A febribus conualescentes, largiore
bo vti, si quando tubercula, & artic
lorum labores incidunt.*

Ὀκόσοισι φύματα ἐς τὰ ἄρθρα ἢ πόνοι ἐ
πυρετῶν γίνονται, οὗτοι σιτίοισι πλείο
χρέονται.

*Quibus tubercula ad articulos v
labores post febres fiunt, ij cibarijs plu
bus vtuntur.*

Post *febres*, longas & diuturnas. *h
cibarijs pluribus vtuntur*, nam quun
supra mediocritatem, aut viriũ pro
portionem cibos ingerunt, fieri non
potest vt rectè cõcoquant, igitur mul
ta excrementa coaceruent necesse est
quæ si ad cutem protruduntur, tuber-
cula, si ad articulos, dolores excitant.

APHOR. 46 ARGVM.

*Rigor perniciosus in febribus quand
fiat.*

HN ῥῖγος ἐμπίπτῃ πυρετῷ μὴ διαλείποντι, ἤδη ἀσθενεῖ ἐόντι θανάσιμον.

Si rigor febre non intermittente ægrum iam debilem inuadat, mortiferum est.

Si rigor, & vniuersi corporis concussio. *febre non intermittente*, nec desinente. *ægrum iam debilem*, in hoc vltimo naturæ conatu. *inuadat*, natura ipsa insurgente contra res noxias, vt easdē expellat. *mortiferū est*, naturæ indicans summā imbecillitatē, quæ solita in rigoribus noxios humores euacuare, nunc id efficere nō possit, quòd victa ceciderit & extincta sit.

APHOR. 47 ARGVM.

Quid ex prauis excreationibus & ex puitionibus prædicendum.

AI ἀποχρέμψιες αἱ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι μὴ διαλείποισιν πελιδναὶ, καὶ αἱματώδεες, καὶ δυσώδεες, καὶ χολώδεες, πᾶσαι κακαί. ἀποχωρέουσαι δὲ καλῶς, ἀγαθαί. καὶ κατὰ τὰς διαχωρήσιας, καὶ κατὰ τὰ οὖρα. ἢν δὲ μή τι τῶν συμφερόντων ἐκκρίνηται διὰ τῶν τόπων τούτων, κακόν.

Excreationes in febribus nō intermit-

tentibus liuidæ, cruentæ, fœtidæ, biliosæ, omnes malæ: cõmodè tamen si prodeant, bonæ. Sed eadem quoque est eorum quæ per aluum, & vrinas excernuntur ratio. Si quid verò quod non iuuet per hæc loca excernatur, malum.

Excreationes, & quæ per fauces & asperam arteriam fiunt purgationes. *in intermittentibus*, continuis, in quibus plusquam in cæteris morbis mali portendunt. *liuidæ*, quæ colorem cinericium cum quadam nigredine referũt, malæ sunt, quod partuum vnde excernuntur mortificationem significent. *cruentæ*, quoque malæ sunt, quòd vasorum apertionem portendant, aut vasis imbecillitatem, aut erosionem à biliosis humoribus factam. *fœtidæ*, grauiter olentes excreationes, malæ quoque sunt, quòd putrefactionem significent. *biliosæ*, quòd puram & immodicam bilem præ se ferant in ipsis febribus continuis. *si prodeant*, excreationes per se prauæ. *quæ per aluum*, per deiectionem & secessum. *siue per vrinas*, nam partem malè affectam expurgãt:

quod

quod accidere solet in his omnibus v-
tiiam facta coctione exeunt & æger
facilè tolerat. *per hæc loca*, per os, ven-
trem inferiorem & vesicam. *malũ est*,
nam quũ non conferant si excernan-
tur, præstaret ea retineri in corpore,
magis quam expelli.

APH. 48 ARGVM.

Lætale signum, vbi in ardente febre & lipyria, exteriora frigescunt, & interiora vruntur.

EN τοῖσι μὴ διαλείπουσι πυρετοῖσιν, ἢν τὰ μὲν ἔξω ψυχρὰ ᾖ, τὰ δὲ ἔνδον καίηται καὶ δίψαν ἔχῃ, θανάσιμον.

Infebribus nõ intermittentibus si partes externæ algent, internæ vruntur & sitiunt, lætale est.

Non intermittentibus, vt ardẽte perniciosa, & lipyria. *si partes externæ*, vt sunt nares, aures, pedes & summæ manus. *algent*, propter sanguinis sese ad viscera recipientis defectum. *internæ*, quæ intra thoracem & ventrem continentur. *vruntur & sitiunt*, vehementer. *lætale est*, signum: significat

enim in viſceribus magnam ineſſe in flammationem, vel eryſipelas, sangu ne, per modũ cucurbitulæ, in eiuſmo di partibus inflãmatione affectis, co cluſio.

APH. 49 ARGVM.

Signa quædam lætalia, ab animali cultate deſumpta, in continuis febrib apparentia enumerantur.

ΕΝ μὴ διαλείποντι πυρετῷ, ἢν χεῖλος ὀφρὺς, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ ῥὶς διαστραφῇ, ἢ μὴ βλέπῃ, ἢν μὴ ἀκούῃ, ἤδη ἀσθενέος ἐόντ τοῦ σώματος, ὅτι ἂν τουτέων γίνηται, ἐγγὺς θάνατος.

In febre nonintermittente ſi labrum aut ſupercilium, aut oculus, aut naſ peruertitur, ſi non videt, ſi non audit, in becillo iam corpore quicquid horum ac ciderit, in propinquo mors.

In febre non intermittente, in qua vi res debiles ſunt. *ſi labrum*, peruertatu & diſtorqueatur, ob neruorum con tractionem ad ſua principia factam *peruertitur*, & ex rectis flexuoſa omni illa fiant. *ſi non videt, ſi non audit*, fa

cultat

ltate animali motrice & ſenſifica, bbecilla facta. *imbecillo corpore*, proer noxas quæ motrici facultati acdunt. *quicquid horum*, ſymptomatũ uenerit. *in propinquo mors*, & quantò ura eorum adſunt, tantò citius mors peruenit.

APH. 50 ARGVM.

Spirandi difficultatem, & delirium continua febre euenientia, ſigna eſſe etalia.

ΟΚου ἂν ἐν τῷ πυρετῷ μὴ διαλείποντι δύσπνοια γίνηται καὶ παραφροσύνη, ανάσιμον.

Vbi in febre non intermittente difficultas ſpirandi & delirium acciderit, ætale.

Difficultas ſpirandi, magna & rara, tq; adeò ſpiritus magnus & ex longis nteruallis. *lætale*, eſt ſignum: quòd nimirum & cerebrũ, & inſtrumenta ſpiritus, læſa eſſe ſignificent, quibus ſymptomatibus febris accedit continua, quæ & ipſa ſola per ſe ſatis eſt efficax vt vires corporis proſternat.

APHOR. 51 ARGVM.

Abscessus à morbo non liberantes, [...] *primis diebus iudicatorijs longitudin*[...] *morbi significare.*

EN τοῖσι πυρετοῖσιν ἀποςήματα μὴ λ[...] μθμα πρὸς τὰς πρώτας κρίσιας, μῆ[...] νόσου σημαίνει.

In *febribus abscessus qui primis iu*[...] *cationibus non soluuntur, longitudine morbi significant.*

In *febribus,* longioribus quæ absce[...] sus iudicari solent. *non soluuntur,* ne[...] morbo liberantur, quòd noxii hum[...] res morbum efficientes, ad locum a[...] scessus vniuersi non decubuerint, s[...] nonnulli intus relicti fuerint. *signi*[...] *cant,* nam humorum noxiorum mu[...] titudinem præ se ferunt, quos vna i[...] dicationeq; natura expellere non p[...] tuit.

APHOR. 52 ARGVM.

Quid oculi illachrymantes in morb[...] *portendant.*

OΚόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἢ ἐν τῆσι[...] ἄλλῃσιν ἀῤῥωςίῃσι κατὰ προαίρεσιν ὀφ[...]

θαλμ[...]

...μοὶ δακρύουσιν, οὐδὲν ἄτοπον. ὁκόσοισι ...μὴ κ[...] προαίρεσιν, ἀτοπώτερον.

Quibus in febribus aut aliis morbis ...luntariè illacrymant oculi, absurdum ...n est. Quibus verò præter volũtatem, ...surdius.

...*Absurdum non est*, minimè pericu...sum est, quòd hoc ipsũ accidat pro...er externam causam aliquam, vt a...ici interitum, aut rerum quæ nobis ...aræ fuerunt amissionem. *præter vo...ntatem*, non spõte & minimè de in...ustria. *absurdius*, est id, & periculum, ...ortem nimirum significat, nam in ...so cerebro læsio significatur, & ma...na imbecillitas facultatis retentricis, ...reliqua etiam signa perniciosa acces...rint. quippe vbi cætera se rectè ha...ent, lacrymæ illæ sine voluntate e...umpentes, sanguinis è naribus pro...uuium potius quam mortem por...endunt.

APHOR. 53 ARGVM.

Quid lentores iuxta dentes nati, in ...febribus portendant.

OKόσοισι δὲ ἐπὶ τῶν ὀδόντων ἐν τοῖσι πυρετοῖσι περίγλισχρα γίνεται, ἰσχυρότε[ροι] γίνονται οἱ πυρετοί.

Quibus per febres circa dentes lent[or] quidā obnascitur, ijs vehementiores su[nt] febres.

Lentor, humores glutinosi dentibu[s] affixi ab immenso calore, qui hos ex[...] siccauit, oriūtur, quare vehemētiore[s] esse febres manifestum est signum.

APH. 54 ARGVM.

Nōnunquam in ardentibus febribu[s] ægros non admodum siti affici.

OKόσοισιν ἐπὶ πολὺ βῆχες ξηραὶ βρα[χέα] ἐρεθίζουσαι ἐν πυρετοῖσι καυσώδε[σι]ν, οὐ πάνυ τοι διψώδεες εἰσίν.

Quibus siccæ tusses paulùm irritan[tes] in febribus ardentibus perseuerant, non admodum siticulosi esse solent.

Quibus, hominibus plurimum diú[...] que & lōgiore tempore. *siccæ tusses*, i[n] quibus nihil expuitur. *in febribus ardentibus*, sitim vehemētem afferentibus. *perseuerant*, atque adeò durant

no[n]

n admodum, nec pro ratione & proportione febris. *siticulosi*, propter motum qui in eiusmodi tussi excitatur, que semper aliquem ex vicinis locis humorem trahit, quo loca ad asperam arteriam sita madescunt.

APHOR. 55 ARGVM.

Omnes febres ex tumoribus adenum rtas, præter diarias, malas esse.

OI ὀπὶ βουβῶσι πυρετοὶ, πάντες κακοὶ πλὴν τῶν ἐφημέρων.

Ex bubone febres omnes malæ, præter phemeras.

Ex *bubone*, omniúmque adenũ aut glandularum tumoribus & inflammationibus. *febres omnes malæ*, nam viscera ipsa, atque adeo partes principes malè esse affectas significant, vtpote quæ iam supernacua à se repellant in adenas, vt qui proptè hæc eadem suscipiant. *præter ephemeras*, quarũ proprium est & præcipuum, vt à causa aliqua externa incipiant, & vna die soluantur.

APHOR. 56 ARGVM.

Sudorem crebrò accidentem febricitãti, febre non quiescente, duplici nomine malum, quòd febrem non soluat, sed in longius tempus protrahat, deinde quòd multam significet humiditatem, quam natura breui tempore concoquere non poßit.

Πυρέσσοντι ἱδρὼς ἐπιγινόμενος, μὴ ἐκλείποντος τοῦ πυρετοῦ, κακόν. μηκύνει γὰρ ἡ νοῦσος, καὶ ὑγρασίην πλείω σημαίνει.

Febricitanti *sudor superueniens febre ægrotum non deficiente, malum. prorogatur enim morbus, & plus humiditatis inesse significat.*

Febricitanti *sudor*, creber & assiduus. *superueniens malum*, portendit, quod sequentia ostendunt. *prorogatur enim morbus*, adeò in longius tempus protrahitur. *& plus humiditatis*, quã constat aliud nihil esse quam excrementa humida in singulis partibus nasci solita, quæ crebri huius sudoris causa sunt.

Aph.

APH. 57 ARGVM.

Correptos conuulsione aut distentione, liberari febre succedente.

Ὑπὸ σπασμοῦ ἢ τετάνου ἐνοχλουμένῳ πυρετὸς ἐπιγινόμενος, λύει τὸ νόσημα.

Spasmo aut tetano febris si accesserit, morbum soluit.

Spasmo, siue distentioni neruorum, quæ vtplurimum à materia frigida & pituitosa fit. *aut tetano*, siue rigori, in quo vniuersum corpus recta extenditur, & veluti riget. *febre superueniente morbum soluit*, febris enim concoquit & dissoluit materiã eiusmodi affectus procreantem.

APHOR. 58 ARGVM.

Ardente febre correptos liberari, si rigor superueniat.

Ὑπὸ καύσου ἐχομένῳ ἐπιγινομένου ῥίγεος, λύσις γίνεται.

Si febre ardente laboranti rigor superueniat, solutio fit.

Febre ardente laboranti, ob bilem in

venis putrefactam. *superueniat rigor*, inæqualis totius corporis conquassatio, post signa coctionis, & die indicatorio cum virium robore. *solutio fit*, & à morbo liberatur, quòd bilis quæ interim in venis continebatur, à natura per carnes ad cutem iudicatoriè excutiatur, & per sudorem vacuetur: qua ratione rigor signum solutionis febris ardentis erit, non causa sanans.

APHOR. 59 ARGVM.

Longissimus exquisitæ tertianæ terminus describitur.

TΡιταῖος ἀκριβὴς κρίνεται ἐν ἑπλὰ περιόδοισι, τὸ μακρότατον.

Tertiana exquisita septenis ad summum circuitibus iudicatur.

Tertiana exquisita, quæ ex flaua bile, per sensiles corporis partes delata, oriri solet. *septenis circuitibus ad summum iudicatur*, sex temporibus circũscriptis, quod longissimum est, terminatur: quando nec humor ex quo cõsistit, crassus est aut lentus tenaxve, vt in quotidianis & quartanis, imò nec

admo-

admodum copiosus, proinde facilè & citò discutitur.

APH. 60 ARGVM.

Instabilem surditatem per profluuiū sanguinis è naribus, vel alui perturbationem solui.

ΟΚόσοισιν αὖ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τὰ ὦτα κωφωθῆ, αἷμα ἐκ ῥινῶν ῥυὲν, ἢ κοιλίη ἐκταραχθεῖσα λύει τὸ νούσημα.

Quibus per febres aures obsurduerint, ijs sanguis è naribus profluens, aut perturbata aluus soluit morbum.

Quibus per febres, aliósque morbos sine febre. *aures obsurduerint*, quod vt plurimum à biliosa materia fit. *aluus turbata*, quæ nimirum humorum à capite ad se demissorum, defluxum patitur. *soluit morbum*, & surditatem ipsam: nam humorem, & febrem & surditatem efficientem, contingit expelli.

APHOR. 61 ARGVM.

Bonas eas tantum iudicationes quæ in diebus imparibus eueniunt.

Πυρέσσοντι ἢν μὴ ἐν περισσῇσιν ἡμέρῃσιν ἀφῇ ὁ πυρετὸς, ὑποτροπιάζειν εἴωθεν.

Febricitatem nisi diebus imparibus febris reliquerit, solet reuerti.

Febricitantem, febre acuta. *nisi diebus imparibus*, in quibus quòd accidat accessio, iudicatio fieri solet. *febris*, ea acuta reliquerit. *solet reuerti*, nam non naturæ lege, sed vi symplomatis, iudicium factum est.

APH. 62 ARGVM.

Excretiones quæ in diebus decretoriis non fiunt malas esse, regii morbi exemplo.

Ὁκόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἴκτεροι ἐπιγίνονται πρὸ τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν, κακόν.

Quibus superfebres morbus regius superuenerit ante diem septimum, malum.

Quibus superfebres, acutas atque adeò continuas. *regius morbus*, ex iecoris inflammatione ortus, non è duritie aut obstructione. *malum*, nam visceris

ſceris phlegmonem præ ſe fert: deinde bilis ante ſeptimum diem iudicatoriè ad corpus efferri & effundi nõ poteſt.

APH. 63 ARGVM.

Cauſam adfert cur febres intermittẽtes ad integritatem veniant.

ΟΚόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι καθ' ἡμέρην ῥίγεα γίνεται, καθ' ἡμέρην οἱ πυρετοὶ λύονται.

Quibus in febribus certo die rigores repetunt, eodem febres ſoluuntur.

Quibus in febribus, intermittentibus. *rigores*, atque adeò refrigerationes & horrores. *ſoluuntur*, veniúntque ad integritatem, & ſine febre ſunt. Nam ſingulis acceſſionibus humores febres efficientes expurgantur & vacuantur, quicquid enim humoris efferbuit, in ipſa acceſſione totum expurgatur, & febres neceſſario ad integritatem veniunt.

APH. 64 ARGVM.

Quid morbus regius in febribus poſt ſeptimum diem ſuperueniens portendat.

OΚόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τῇ ἑβδόμῃ, ἢ τῇ ἐνάτῃ, ἢ τῇ ἑνδεκάτῃ, ἢ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἴκτεροι ἐπιγίνονται, ἀγαθὸν, ἢν μὴ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον σκληρὸν ᾖ. ἢν δὲ μὴ, οὐκ ἀγαθόν.

Quibus per febres morbus regius die septimo, aut nono, aut vndecimo, aut quartodecimo superuenerit, bonum, nisi dextrum hypochondrium durum sit: alioqui, minimè bonum.

Quibus per febres, acutas, *morbus regius die septimo &c.* diebus omnib⁹ iudicatoriis superuenerit. *bonũ,* nã naturã bilẽ ipsã flauã, vnde procreata fuit febris, ad cutẽ iudicatoriè irrepsisse significat. *nisi dextrũ hypochondriũ,* quæ pars est supra vmbilicũ, vtrinq; ad latera, spuriis costis subiecta. *durũ sit,* aut aliquis malus affectus, ex his quos paulo antè cõmemorauimus, hepati acciderit, nẽpe inflãmatio, quæ febrẽ cõcomitatur. *alioqui,* si nõ in diebus prædictis iudicatoriis accidat morb⁹ regi⁹. *minimè bonũ,* quippe tũ nõ lege naturæ prodiit morbus regius, sed morbi magis malitia. APH. 65 ARG.

Quid in acutis febribus morsus, vehe-

iénsque ventriculi æstus, portendat.

ἘΝ τοῖσι πυρετοῖσι περὶ τὴν κοιλίην καῦμα ἰσχυρὸν καὶ καρδιωγμὸς, κακόν.

In febribus circa vētriculum vehemens æstus & cordis morsus, malum.

In febribus, acutis & vehementibus, *circa ventriculū*, in se cibū assumptum recipientē, *vehemēs æstus*, de quo æger mirificè cōqueritur, ita vt hæc pars sibi quasi ardere videatur, præ nimio æstu. *& cordis*, seu oris ventriculi, quē cor antiqui appellauere, morsus. *malū*, quippe flauā bilē in ventriculi tunicis ebullientem præ se fert.

APHOR. 66 ARGVM.

Conuulsiones, & vehementes viscerum dolores, non leue malum in acutis febribus significare.

Ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τοῖσιν ὀξέσιν οἱ σπασμοὶ καὶ οἱ περὶ τὰ σπλάγχνα πόνοι ἰσχυροὶ, κακόν.

In acutis febribus conuulsiones, & circa viscera vehemētes dolores, malū.

In acutis febribus, & in cæteris calidioribus & magis exsiccātibus morbis. *cōuulsiones*, ex siccitate potissimū & inanitione ortæ. *& circa v.* nēpe cor, iecur, pulmonē, & lienē. *malū*, portē-

dunt, dolorem enim sentiunt propte viscerũ inflammationem, aut obstru ctionem, aut abscessum.

APHOR. 67 ARGVM.

Pauores cõuulsionésque post somnum factas, malum portendere.

EN τοῖσι πυρετοῖσιν οἱ ἐκ τῶν ὕπνων φόβ ἢ σπασμοὶ, κακόν.

In febribus per somnum pauores, au conuulsiones malum portendunt.

In febribus, vehementibus & acutis atque adeò in aliis morbis exitialibus *per somnum*, qui potissimum in febri declinatione fit, in qua prodesse deberet. *pauores*, ingentem melancholicorum humorum copiam, caput per somnum replentium & aggrauantium, significantes. *conuulsiones*, post somnũ in morbis acutis prouenientes. *malũ portendunt*, quòd pituitosorum humorum multitudinem præ se ferant.

APH. 68 ARGVM.

Subsistentem spirationem in febribus, malum portendere.

ΕΝ τοῖσι πυρετοῖσι τὸ πνεῦμα προσκόπτον, κακόν. σπασμὸν γὰρ σημαίνει.

In febribus ſpiritus offendens, malo eſt. conuulſionem enim ſignificat.

In *febribus*, acutis & vehementibus, *ſpiritus offendens*, ſubſiſtens nimirum, & interrupta ſpiratio. *conuulſionem enim ſignificat*, eámque ex ſiccitate ortam, quam quidem febris acuta muſculos & neruos thoracem mouentes plus iuſto exſiccans, procreauit.

APH. 69 ARGVM.

Craſſam vrinam per initia morbi, aut non multò poſt apparentem, commodè ſubinde in tenuem eámque multam, cõmutari.

ΟΚόσοισιν οὖρα παχέα, θρομβώδεα, ὀλίγα οὐκ ἀπυρέτοισι, πλῆθος ἐπελθὸν ἐκ τουτέων λεπτὸν, ὠφελέει. μάλιστα δὲ τὰ τοιαῦτα ἔρχεται οἷσιν ἐξ ἀρχῆς ἢ διὰ ταχέων ὑπόστασιν ἴσχει.

Quibus nõ ſine febri vrinæ ſunt craſſæ, grumoſæ, & paucæ, ſi ab his tenues & copioſæ meiantur, proſunt. Maximè

verò tales redduntur, in quibus statim ab initio, vel non ita multò post sedimentum apparuerit.

Quibus vrinæ, consistentia ipsa, & aquositate. *crassæ grumosæ*, multā crassam subsidentiam, aut in grumos conformatam, habentes. *si ab his tenues & copiosæ*, post crassas, grumosas, & paucas prouenientes. *prosunt*, nam alteratricem facultatem robustiorem factam, & ita humores illos crassos attenuasse significant, vt maior eorū pars sit vacuata. *maximè verò tales redduntur*, exeúntque iis quibus ab initio febris, vel paulo pòst. *sedimentum apparuerit*, ratione grauitatis materiæ, non lege naturæ: neque enim coctionem significat hæc subsidentia, vtpote quæ initio morbi fieri non possit.

APH. 70 ARGVM.

Quid vrinæ perturbatæ in febribus significent.

Ὁκόσοισι δὲ ἐν πυρετοῖσι τὰ οὖρα ἀναπεταραγμένα οἷον ὑποζυγίου, τουτέοισι κεφαλαλγίαι ἢ πάρεισιν, ἢ παρέσονται.

Quibus

Quibus per febres vrinæ turbatæ, qua
es iumentorum, ijs dolor capitis vel ad-
st vel aderit.

Quibus per febres vrinæ turbatæ, & tales semper permanent durãte febre, quod accidit cum materia crassa, densa & flatuosa, calore conficitur, concoquitur aut agitatur. *quales iumentorũ*, equorum, boum & eiusmodi animantium, quæ iugum ferunt, atque homines in laboribus suis coadiuuant, horum enim vrinæ emissæ turbantur, permanéntque turbidæ, propterea ꝙ victu vtuntur tali vnde crassi humores procreantur. *his dolor capitis*, propter conturbationem & euaporationẽ humorum: promptè siquidem spiritus flatuosus vnà cum calore fertur ad caput.

APH. 71 ARGVM.

Quartum diem septenorum esse indicem, nubeculæ rubræ exemplo.

Ὀκόσοισι ἑβδομαῖα κρίνεται, τουτέοισιν ἐπινέφελον ἴσχει τὸ οὖρον τῇ τετάρτῃ ἐρυθρὸν, καὶ τ' ἄλλα κατὰ λόγον.

Quibus die septimo futura crisis est, ijs vrina rubram die quarto nubeculã habet, cæteráque pro ratione.

Quibus die *septimo futura crisis*, ad salutẽ. *ijs vrina rubram nubeculã*, quæ aliud nihil quàm humores noxios propemodũ coctos esse significat, vt ea apparente in quarto, qui septimi index est, necesse sit in septimo bonam iudicationem fieri. Significat idem alba nubecula, atqui rubræ nubis tanquam signi perrari meminit Hippocr. *cæteráque*, signa quæ iudicationem monstrant, in diebus decretoriis fieri solitam, futuram, vel in vrinis, vel alui deiectionibus, vel sputis. *pro ratione*, & proportione in ipso quarto die apparere debent, si iudicium firmum septimo die futurum sit.

APHOR. 72. ARGVM.

Aquosam vrinam malam, si præsertim in phreniticis appareat.

ΟΚόσοισιν οὖρα διαφανέα, λευκὰ, πονηρά. μάλιστα δὲ ἐν τοῖσι φρενιτικοῖσιν ἐπιφαίνεται.

Quibus

Quibus pellucidæ & albæ sunt vrinæ, malæ, præsertim si in phreneticis appareant.

Quibus pellucidæ, perspicuæ sunt siue aquosæ, & longo tẽpore tales prodeunt à causa interna, non externa aliqua. *malæ*, nam extremam cruditatem significant, & bilem flauam non in vasis permanere, sed ad cerebrũ ob leuitatem rapi. *præsertim si in phreneticis appareant*, vitiosæ sunt maxime: nã quum phrenitis à bilioso sanguine oriatur, par est vt vrina flaua sit, quod quum non accidat, signum est vniuersam bilem ad caput rapi, quod perniciosum est.

APH. 73 ARGVM.

Quid ex hypochõdrijs inflatis ac murmurantibus prædici poßit.

ΟΚόσοισιν ὑποχόνδρια μετέωρα διαβορ βορίζοντα, ὀσφύος ἀλγήματος ἐπιγινομένου αἱ κοιλίαι τουτέοισι καθυγραίνονται, ἢν μὴ φῦσαι καταῤῥαγέωσιν ἢ οὔρου πλῆθος ἐπέλθῃ. ἐν πυρετοῖσι δὲ ταῦτα.

Quibus elata hypochondria murmu-

rant, lumborum ſuperueniente dolore aluus humectatur, niſi infernè flatus erumpant, aut vrinæ multitudo prodeat. Atque hæc in febribus.

Elata hypochondria, ſuſpenſa, inflata, & tumentia. *murmurant*, quòd in his ſpiritus ſeu flatus inſint. *ſuperueniente lumborū dolore*, quod fit vbi murmur ad lumborum loca delabitur, ſede hypochondriorum derelicta. *aluus humectatur*, nam quum mediocris humiditas ſpiritu mixta eſt, quam ſpiritus, ſuapte natura mobilis, ad aluum deducit ſecum, eámque humectat, hoc autē certò euenire ſolet. *niſi flatus erumpāt*, ſi enim ſoli flatus erumpant, humorem in corpus diſtributum eſſe ſignificant, ideo tum alui humectari non poſſunt. *aut vrinæ multitudo prodeat*, nā tum humor, quo debuit aluus humectari, in corpus diſtributus, per vrinam euacuatur, adeò vt vna hîc vacuatio aliam impediat. *atque hæc in febribus*, accidunt in febribus dico quæ per ſe morbi ſunt, & nequaquam aliorum morborum ſymptomata.

Aphor.

APH. 74 ARGVM.

Interdum contingere vt diuturnæ febres aliter quam per abſceſſus & decubitus finiantur.

Ὁκόσοισιν ἐλπὶς ἐς τὰ ἄρθρα ἀφίστασθαι, ῥύεται τῆς ἀποστάσιος οὖρον πολὺ καὶ παχὺ, καὶ λευκὸν γινόμενον, οἷον ἐν τοῖσι κοπώδεσι πυρετοῖσι τεταρταίοισιν ἄρχεται ἐνίοισι γίνεσθαι. ἢν δὲ καὶ ἐκ τῶν ῥινῶν αἱμοῤῥαγήσῃ, καὶ πάνυ ταχὺ λύεται.

Vbi ſpes eſt ad articulos abſceſſum iri, abſceſſu liberat vrina multa craſſa & alba reddita: qualis in febribus laborioſis quarto die quibuſdam exire incipit. Quòd ſi ex naribus etiam ſanguis profluxerit, breui admodum ſolutio fit.

Vbi ſpes eſt, quum ſin diuturnis febribus, quæ magna ex parte à craſſis & viſcoſis humorib⁹ naſcũtur, ſperatur. *ad articulos abſceſſum iri*, per quem ſcilicet diuturnæ febres vt plurimũ iudicãtur. *vrina multa craſſa & alba reddita*, quæ craſſos illos humores, qui abſceſſus cauſa futuri erant, expurgat.

qualis in febribus laboriosis, in quibus lassitudinis sensus aliquis existit, in his enim potissimum abscessus fieri solēt. *Quod si ex naribus etiā*, cum vrina prædicta sanguinis fluxus per nares superuenerit. *solutio fit*, valde celeriter liberantur ab abscessu: in partes enim diuisa materia, supra scilicet & infra, velocissima fit morbi solutio.

APH. 75 ARGVM.

Quid sanguinis aut puris mictio portendant.

HN αἷμα ἢ πῦον οὐρέῃ, τῶν νεφρῶν, ἢ τῆς κύστιος ἕλκωσιν σημαίνει.

Si quis sanguinem aut pus meiat, renum aut vesicæ exulceratio significatur.

Si quis sanguinem aut pus, quod ex abscessu rupto prouenit. *meiat*, multis consequenter diebus ac mensibus. *renum aut vesicæ*, vel vreterum. *exulceratio significatur*, qua verò ratione diiudicare oporteat vtra trium commemoratarum partium magis afficiatur, dolor qui in illis partibus fit, & exeuntia ostendunt.

Aphor.

APH. 76 ARGVM.

Quid exiguæ carunculæ aut veluti capillamenta in vrinis, præ se ferunt.

Ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ παχεῖ ἐόντι σαρκία μικρὰ, ἢ ὥσπερ τρίχες ξυνεξέρχονται, τουτέοισιν ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐκκρίνεται.

Quibus cum vrina crassa exiguæ carunculæ, ac veluti pili exeunt, his à renibus excernitur.

Vrina crassa, mediocriter nimirum, & secundum naturam se habente. *carunculæ*, quas, vtpote renum essentiæ partes, ob vehementem vlceris erosionem auulsas esse constat. *aut veluti pili exeunt*, cum crassa vrina. *à renibus excernitur*, hisque vlceratis carunculæ paruæ; non vlceratis velut capillamenta exeunt.

APH. 77 ARGVM.

Quid in mediocri vrina & secundum naturam se habente, furfurea significet subsidentia.

Ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ παχεῖ ἐόντι πιτυρώδεα συνεξουρέεται, τουτέοισιν ἡ κύστις ψωριᾷ.

Quibus cum vrina crassa furfurosa quædam vnà exeunt, his vesica scabie laborat.

Quibus cum vrina crassa, quæ mediocris est substantiæ, vtpote nec tenuis nec crassa. *furfurosa quædam*, furfuris bene moliti similia *exeunt*, minguntur. *his vesica*, quæ difficulter curatur. *scabie laborat*, alioqui si furfurea cum tenui & cruda vrina prodeunt, non vesicæ scabiem, sed potius consumptionem totius corporis ostendunt.

APH. 78 ARGVM.

Quid copiosa & repetina synceri sanguinis mictio præ se ferat.

Ὁκόσοι ἀπὸ ταὐτομάτου αἷμα οὐρέουσι, τουτέοισιν ἀπὸ τῶν νεφρῶν φλεβίου ῥῆξιν σημαίνει.

Qui inopinanter sanguinem meiunt, ijs à renibus venulam ruptam esse significatur.

Qui inopinanter, & copiosè. *sanguinem*, purum & syncerum, meiunt. *venulam ruptam esse*, nam ob multitudi-

nem

m ſanguinis, renum venulæ inten-
ntur & rumpuntur.

APH. 79 ARGVM.

Subſidentias arenoſas in vrinis, calcu
eſſe notas.

ΟΚόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ ψαμμώδεα ὑφίστα-
ται, τουτέοισιν ἡ κύστις λιθιᾷ.

Quibus in vrina ſubſident ſabuloſa,
veſica calculo laborat.

Subſident ſabuloſa, hypoſtaſes arena
m plenæ viſuntur. *ijs veſica*, aut re-
es. *calculo laborat*, veſica potiſſimũ,
uòd effatu dignam habeat cauitatẽ.

APH. 80 ARGVM.

Quid ſanguinis aut grumorũ mictio,
um vrinæ ſuppreſsione, & dolore ad i-
num ventrem, pectinem & interfœ-
mineum, portendant.

ΗΝ αἷμα οὐρέῃ, καὶ θρόμβους, καὶ στραγ-
γουρίην ἔχῃ, καὶ ὀδύνη ἐμπίπτῃ ἐς
τὸ ὑπογάστριον, καὶ ἐς τὸ περίναιον, τὰ περὶ τὴν
κύστιν πονεῖ.

Si quis ſanguinem aut grumos meiat,
aut vrinam guttatim emittat, dolore ad

hypogastrium & pectinem & perinæ
pertinente, ad vesicam loca laborant.

Si quis sanguinem, liquidum. *aut gru*
mos, sanguineos, qui fiunt vbi sangui
extra vasa promanans, à frigore con
crescit. *aut vrinam gutatim*, stillicidi
vrinæ habeat, propter grumos vesica
meatum obstruentes, quos adesse ex
eo constat, quòd sic laborantes, ante
plurimum sanguinem liquidum cum
vrina reddiderunt. *dolore ad hypoga-*
strium, ad imum ventrem. *& pectinē*,
imo ventri subiacentem, quo in loco
pili inhorrescunt. *& perinæum*, fœmē
& interfœmineum, quod est spatium
inter penem & anum. *ad vesicam loca*
laborant, instrumenta vrinæ inseruien
tia malè affecta esse certum est.

APHOR. 81 ARGVM.

Exulceratæ vesicæ signa recensentur.

HN αἷμα καὶ πῦον οὐρέῃ, καὶ λεπίδας, καὶ ὀσμὴ βαρεῖη ᾖ, τῆς κύστιος ἕλκωσιν σημαίνει.

Si quis sanguinem, aut pus, aut squa-
mulas

ulas meiat, & grauis odor adsit, vesi-exulceratio significatur.

Si quis sanguinem, tenuem vel crassũ. *it pus*, verum meiat, quæ duo vesicæ int non propria, sed aliis partibus si-na communia. *& scamulas*, quæ sca iei vesicæ certa sunt signa. *& grauis dor adsit*, ob magnam vrinæ copiam d vesicam profluẽtem, in qua admo-um imbecilli, promptè putrescit & rauem fœtorẽ subinde acquirit. *Ve-icæ exulceratio significatur*, modò gra-is odor & scammulæ adesse videan-ur.

APHOR. 82 ARGVM.

Qua ratione vrinæ suppreßio, ex tu-berculo in foramine penis nata, soluatur.

Ὁκόσοισιν ἐν τῇ οὐρήθρῃ φῦμα φύεται, τουτέοισι διαπυήσαντος καὶ ἐκραγέν-τος, λύσις.

Quibus in meatu vrinario nascitur tuberculum, suppurato eo & rupto, so-lutio.

Quibus in meatu vrinario, in vrina-ria fistula, & penis eo foramine per

quod vrina excernitur. *naſcitur tube*
culum, tumor præter naturã, ſuppre
ſionem vrinæ efficiens, eſſe cœpit. *ſ*
purato eo, vt quum hic tumor ad ſu
purationem peruenerit, adeo vt p
effectum ſit. *&* *erupto*, eruptione p
ris facta quod in tuberculi follicu
contentũ, vrinam ne exiret impedi
bat. *ſolutio fit*, doloris, & ſuppreſſion
vrinæ: nam propter tuberculum do
lores excitabantur, ſequebatur & ob
ſtructio, vnde vrinæ ſuppreſſio erat.

APH. 83 ARGVM.

Vnam vacuationem aliam impedir
mictionis & deiectionis exemplo.

ΟΥρησις νύκτωρ πολλὴ γινομένη σμικρὴ
τὴν ὑποχώρησιν σημαίνει.

Mictus noctu plurimus, paruam deie
ctionem ſignificat.

Mictus noctu, quo tempore potiſſi
mum vrina & alui excrementa excer
nuntur, ratione ſomni, & coctioni
probè factæ. *plurimus*, nempe in ſani
tate. *paruã deiectionem ſignificat*, quòd
corporis

orporis nostri humiditates ad vrinæ vias transmittantur, & excrementa in intestinis coaceruata sicca remaneant neque excerni possint.

APHORISMORVM HIPPOCR.

LIBER. V.

ARGVMENTVM.

Varia est hæc quinta sectio, propemodum tamen in mulierum morbis, vterique affectibus bonis vel malis, tota est.

APHORISMI PRIMI ARGVMENTVM.

Conuulsionem ex ellebori, omnísque medicamenti vehementis assumptione prouenientem, periculosam, mortémque sæpius inferre.

Σπασμὸς ἐξ ἐλλεβόρου, θανάσιμον.
Conuulſio ab elleboro, lætalis.

Conuulſio ab elleboro, albo ſcilice lætalis eſt, propter inanitionem ab i modica vacuatione, quã ſequitur ſi citas incurabilis.

APHOR. 2 ARGVM.

Conuulſionem ex vulnere factã ma gna ex parte lætalem eſſe.

Ἐπὶ τραύματι σπασμὸς ἐπιγινόμενος θανάσιμον.

Conuulſio à vulnere pernicioſa.

Conuulſio à vulnere, quod magn ex parte ſequitur inflammatio, idqu potiſſimum quod neruoſas attingi partes. *pernicioſa*, certè periculoſa, & a mortem vt plurimum tendens.

APHOR. 3 ARGVM.

Singultum aut conuulſionem à copio ſa ſanguinis eruptione factam, periculo ſam.

Αἵματος πολλοῦ ῥυέντος σπασμὸς ἢ λυγμὸς ἐπιγινόμενος, κακόν.

A copioſo ſanguinis fluxu ſingultus,

dut

...t conuulsio mala.

A *copioso sanguinis fluxu*, è quouis lo..., siue è naribus, siue ab ore, thorace, ...entriculo, vtero, hæmorrhoidibus, ...ulnere. *singultus*, qui ventriculi mo...s est deprauatus. *malum*, quippe quũ ...nguinis profluuium omnes corpo...s venas exhauriat, vt eas quoq; quæ ...nt in ore ventriculi vacuet oportet, ...uibus vacuatis fit vt vehementius ex ...pso ventriculo trahant: qui tandem ...x ea tractione inanitus & exsiccatus, ...ingultus non abs re incidit.

APH. 4 ARGVM.

Singultum aut conuulsionem immo...dicis purgationibus succedentem, malũ ...portendere.

Ἐπὶ ὑπερκαθάρσει σπασμὸς ἢ λυγμὸς ἐπιγινόμενος, κακόν.

A *purgatione immodica* (*quam hy...percatharsim vocant*) *conuulsio aut sin...gultus malus.*

A *purgatione*, superflua, & arte facta. *conuulsio aut singultus malus*, ꝙ im-

modicam inanitionem (quam part
ſiccitas inſanabilis conſequitur) ſign
ficent.

APHOR. 5 ARGVM.

Ebrios interdum conuulſos mori.

Ἢν μεθύων, ἐξαίφνης ἄφωνός τις γένη-
ται, σπασθεὶς ἀποθνήσκει, ἢν μὴ πυρ
τὸς ἐπιλάβῃ, ἢ ἐς τὴν ὥρην ἐλθὼν καθ' ἣ
αἱ κραιπάλαι λύονται, φθέγξηται.

*Si ebrius quiſpiam derepentè obmut
ſcat, conuulſus moritur, niſi febre corr
piatur, aut qua hora crapula ſoluitur v
cem recuperet.*

*Si ebrius quiſpiam derepentè obmu
teſcat*, ob vinum immodicè ſumptũ
quod neruos, & cerebrum eorunden
principium, opprimit. *conuulſus mori
tur*, nam pleno cerebro frigida mate
ria, nerui implentur & conuelluntur
niſi febre corripiatur, quæ ſua caliditat
& ſiccitate humores frigidos diſcutia
& exſiccet. *aut qua hora crapula ſolui-
tur*, pro multitudine vini epoti & eius
vi, ac eius qui potauit natura. *vocẽ re-
cuperet*, hoc enim vbi acciderit, mani-
feſtum eſt naturam vniuerſam mate-

riam

am frigidam iam euiciſſe.

APH. 6 ARGVM.

Quis morbi peracuti finis ac termi-us, diſtentionis exemplo.

ΟΚόσοι ὑπὸ τετάνου ἁλίσκονται, ἐν τέσσαρσιν ἡμέρῃσιν ἀπόλλυνται. ἢν δὲ ταύτας διαφύγωσιν, ὑγιέες γίνονται.

Qui tetano corripiutur, intra quatuor ies intereunt: ſi verò hos ſuperauerint, ncolumes euadunt.

Qui tetano corripiuntur, qui morbus ſt peracutus, à diſtẽtione ortus. *intra uatuor dies intereunt*, ꝙ is ſit illorum morborum terminus, & facultas ipſa dmodum etiam robuſta, dolorem & aborem, quem diſtentio ipſa adfert, diutius ferre non poſſit. *ſuperauerint*, & vltra diem quartum progrediãtur, *incolumes euadunt*, quippe tum naturam ſuperaſſe morbum ſpes certiſſima eſt.

APHOR. 7 ARGVM.

Aetatis commutatione ſanari morbũ comitialem, præſertim quem quis ante pubertatem incurrit.

TA' ἐπιληπτικὰ ὁκόσοισι πρὸ τῆς ἥβ
γίνεται, μετάστασιν ἴσχει. ὁκόσοισι δὲ π
τε καὶ εἴκοσιν ἐτέων γίνεται, τουτέοισι τὰ πο
λὰ ξυναποθνήσκει.

Epileptia ant pubertatem amotione
recipit., post vicesimum verò quintu
annum ferè comitatur ad mortem v
que.

Epileptia ante pubertatem, morbi c
mitiales qui ante pubertatem accidū
vt ab anno decimo quarto ad vigesi
mum quintum. *amotionem recipit*, tem
poris & ætatis mutatione curari potes
& sanari. *post vicesimum verò quintū*
si accidunt morbi comitiales, vt in iu
uentute. *ad mortem vsque*, magna ex
parte ad finem vsque vitæ durant: se
quens enim ætas frigida & humida
quum sit, ab ea non profligantur, sed
potius tanquam à suo simili conser-
uantur.

APH. 8 ARGVM.

Pleuritide correptos oportere purgari
per sputa, intra quatuordecim dies, alio-
qui malū ipsum in suppurationē abire.

Ὁκόσοισι

ΟΚόσοι πλευριτικοὶ γινόμενοι, οὐκ ἀ-
νακαθαίρωνται ἐν τεσσαρεσκαίδεκα ἡ-
μέρῃσι, τουτέοισιν ἐς ἐμπύημα μεθίσταται.

Qui pleuritide laborãt, nisi intra dies atuordecim supernè repurgentur, ijs empyema fit mali translatio.

Qui pleuritide laborant, morbo late li, ex inflammatione membranæ co as succingente orto, qui morbus est cutus. *dies quatuordecim,* in quibus a- uti morbi magna ex parte iudican- ur. *repurgentur,* per superiora & spu- a, supputando videlicet ab eo quo ex- uere cœpit die. *ijs in empyema,* ad sup- urationem vertuntur: nisi enim hu- nores, qui inflammationem excita- unt, in thoracis spatium, & concaui- atem resudent & effundantur, atque deò intra quatuordecim dies per spu a expurgentur, fit inflammationis ad pus transmutatio, & puris inter thora cem & pulmonem effusio, & tandem morbi in alium morbum conuersio.

APH. 9 ARGVN.

Tabem, quæ pulmonis exulceratione

consequitur, adolescentiæ & iuuentuti potissimum accidere.

Φθίσις γίνεται μάλιστα ἡλικίῃσι τῇσιν ἀπὸ ὀκτωκαίδεκα ἐτέων, μέχρι πέντε καὶ τριάκοντα.

Tabes ijs maximè ætatibus fit quæ à decimooctauo sunt ad tricesimumquintum.

Tabes, quæ exulcerati pulmonis comes est. *à decimooctauo ad tricesimumquintũ*, nẽpe in adolescentia & iuuentute maximè fit, nõ ætatis quidem ratione, sed propter errores quos ea in ætate constituti, in victus ratione cõmittunt, beligerant enim, saltant, currunt huius ætatis homines, venationẽ aliúdve genus laboris vel exercitii immoderati exercent, ob quæ venas rũpi accidit, vel quòd sanguis in his copiosus sit, & biliosus magna ex parte, qui sua acrimonia vasa erodens, sanguinis expuitionem & subinde tabem excitet.

APH. 10 ARGVM.

Tumores anginam efficientes nõnunquam

quam

am in pulmones decumbere, & intra septem dies mortem adferre.

ὈΚόσοισι κυνάγχην διαφεύγουσιν ἐς τὸν πνεύμονα τρέπεται, ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν ἀποθνήσκουσιν. ἢν δὲ ταύτας διαφύγωσιν, ἔμπυοι γίνονται.

Quibus ex angina in pulmonem materia fit conuersio, ij intra dies septem moriuntur: si verò hos effugerint, purulenti euadunt.

Quibus ex angina, quæ Cynanche Græcis dicitur. *fit cõuersio*, ob eius trãsmutationem, quippe materia quæ anginam creabat, ad pulmonem delabitur. *intra septem dies moriuntur*, pereũt, quia ab humoribus eò delatis suffocantur. *si verò hos effugerint*, dies septem. *purulenti euadunt*, nec moriuntur: humores enim qui in pulmones decubuerunt in pus mutantur & expuuntur, quod si subinde non repurgentur vt decet, tabidos fieri cõtingit.

APH. II ARGVM.

Duabus notis tabe correptos breui morituros.

TOῖσιν ὑπὸ τῶν φθισίων ἐνοχλουμένοισιν, ἢν τὸ πτύσμα ὅπερ ἂν ἀποβήσσωσι βαρὺ ὄζῃ ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας ἐπιχεόμενον, καὶ αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ῥέωσι, θανάσιμον.

Qui tabe vexantur, si sputum quod extußiunt, carbonibus iniectum olet grauiter & capilli defluunt, perniciosum signum.

Qui tabe vexantur, macie, quæ pulmonis vlcera comitatur. *extußiunt*, tußiendo excreant & reiiciunt. *carbonibus iniectum olet grauiter*, quod extremam humorũ, qui sunt in pulmonibus putrefactionem, significat. *& capilli defluũt*, ex alimenti inopia. *perniciosum signum*, nam & humorũ corruptio, & maximus alimenti defectus ostenditur.

APH. 12 ARGVM.

Tabe quoque correptis alui profluuiũ superueniens, lætale signum.

OΚόσοισιν ἂν φθισιῶσιν αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ῥέωσιν, οὗτοι διαῤῥοίης ἐπιγενομένης ἀποθνήσκουσιν.

Quibus

Quibus per tabem capilli defluunt, ijs fluxione alui superueniente in propinquo mors.

Quibus per tabem, ob pulmonis vlcera. *capilli defluunt*, è capite *ijs fluxione alui superueniẽte in propinquo mors*, hoc enim facultatem nedum in ægrotis, sed & in sanis dissoluit atque deiicit: summam præterea naturalium facultatum imbecillitatem significat.

APH. 13 ARGVM.

Spumantem sanguinem tußiendo reiectum, è pulmone prouenire.

ΟΚόσοι αἷμα ἀφρῶδες ἀναπτύουσι, τουτέοισιν ἐκ τοῦ πνεύμονος ἡ τοιαύτη ἀναγωγὴ γίνεται.

Qui spumantem sanguinẽ extußiunt, ijs ex pulmone educitur.

Qui spumantem sanguinem, innumeras ampulas obtinentẽ, ita vt eius pars nulla sit, saltem notatu digna, intus & in superficie, quæ sine spuma reperiatur. *extußiunt*, & tussiendo excreant, quod fit pulmone vlcerato. *ex pulmone educitur*, vtpote qui illius substan-

tiam referat, quæ leuis, rara, aerea, ſpirituoſa, & veluti ex ſpuma quadã ſanguinis concreta conflatáque ſit.

APH. 14 ARGVM.

Profluuium alui in tabe, etiam ſi ſolũ ſit, lætale eſſe.

Ὑπὸ φθίσιος ἐχομένῳ διάῤῥοια ἐπιγινομένη, θανατῶδες.

Si tabe detento profluuium alui ſuperueniat, pernicioſum.

Si tabe detento profluuium alui, nimirum diarrhoea. *ſuperueniat, pernicioſum*, magna enim virium imbecillitas ſignificatur: non tamen è proximo neque tam cito mors ſuperueniet, ſicuti cum capillorum defluuium adiungitur.

APHOR. 15 ARGVM.

Quid ſuppuratione facta ægrotantibus accidat.

Ὁκόσοι ἐκ πλευρίτιδος ἔμπυοι γίνονται, ἢν ἀνακαθαρθῶσιν ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρῃσιν ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡ ῥῆξις γένηται, παύονται·

αι· ἢν δὲ μὴ, εἰς φθίσιν μεθίσανται.

Qui ex pleuritide empyi fiunt, si à ru
tione empyematis intra dies quadragin
a repurgentur, liberantur: alioqui trās-
unt in tabem.

Qui ex pleuritide, ex morbo latera-
i. *empyi fiunt*, & intra thoracem & pul
monē pus continent. *si intra dies qua-*
draginta, quippe est terminus iudica-
tionis acutorum morborum ex dege-
neratione, qualis est pleuritis in sup-
purationem abiens. *repurgentur*, per
sputa, supputando à die quo fit ruptio.
liberantur, à morbo: toto enim eo tē-
pore, nempe à die quo fit ruptio, vsq;
ad quadragesimum, pulmonis substā-
tia, illæsa & incorrupta remanere po-
test. *alioqui*, si non per sputa intra dies
quadraginta repurgentur. *transeunt in*
tabem, quòd pulmo diutius ab erosio-
ne tutus esse nequeat, quippe quum
rarus sit, promptè in se recipit pus, à
quo tandem eius substantia exulcera-
tur, & fit tabes.

APH. 16 ARGVM.

Rerum omnium, earum etiam quæ temperatæ sunt, vsum immodicum noxium esse, calidi ipsius exemplo.

ΤΟ' θερμὸν βλάπτει ταῦτα τοῖσι πλεονάκις χρεομένοισι, σαρκῶν ἐκθήλυνσιν, νεύρων ἀκρατείαν, γνώμης νάρκωσιν, αἱμοῤῥαγίας, λειποθυμίας ταῦτα οἷσι θάνατος.

Calidum frequentiore vsu hæc inuehit incommoda, carnis effœminationem, neruorum incontinentiam, animi torporem, profusiones sanguinis, animi deliquia: ad quæ quidem mors.

Calidum, corpus temperatum, aqua nimirum calida. *frequentiore vsu*, & immodico. *hæc inuehit incõmoda*, hæc mala & symptomata. *carnis effœminationem*, meliores nimirum viros atque adeò effœminatos reddit. *neruorum incontinentiam*, & imbecillitatem: suo enim calore neruorum substantiam dissoluit, humiditate verò, laxat moliorémque reddit, vnde minus robusti ac continentes redduntur. *animi torporem*, mentis seu rationis hebetudinem:

nem : nam immodicus calidi humidi temperati vſus cerebri ſubſtantiã diſſoluit. *profuſiones ſanguinis*, quòd ſuo calore venas laxet atque dilatet. *animi deliquia*, vt videre eſt in his qui in ſolio calido longiùs deſident, diſſoluuntur enim ſpiritus : hæc ſunt ſymptomata quæ ab immodico calidi temperati vſu oriuntur. *ad quæ quidem mors*, ſequitur, ad nonnulla quidem breui, ad alia vero longiori tempore.

APH. 17 ARGVM.

Detrimenta vſus immodici aquæ frigidæ recenſentur.

ΤΟ δὲ ψυχρὸν σπασμοὺς, τετάνους, μελασμοὺς, καὶ ῥίγεα πυρετώδεα.

Frigidum vero conuulſiones, tetanos, nigrores, & rigores febriles adfert.

Frigidum vero, aqua nempe frigida, ſi quis ea immodicè vtatur, hæc mala adfert. *cõuulſiones*, quòd neruoſas corporis partes contrahat & diſtendat. *tetanos*, diſtentiones & ex plenitudine & ex ſiccitate: ex plenitudine quidem, quando meatuũ denſitatem facit qua

ſuperflua excluduntur, vnde expirationem non inuenientia ad neruoſas partes vertuntur, & tum diſtentiones à plenitudine fiunt. Ex ſiccitate verò, vbi ſiccũ & ſine ſuperfluitatibus corpus eſſe contigerit: frigidum enim penitus ſubiens corpus, etiam exſiccat, & per poros tranſiens exprimit in morem ſpongiæ. *nigrores*, frigidum efficit denigrationes, quia natiuum calorem extinguit. *rigores febriles*, qui febres excitant, non per ſe quidem ſed ex accidente, nam occluſis corporis meatibus, putredinem, & ſubinde febrem excitari neceſſe eſt.

APHOR. 18 ARGVM.

Immodicus frigidæ aquæ vſus quibus partibus corporis maximè obſit.

ΤΟ' ψυχρὸν πολέμιον ὀςέοισιν ὀδοῦσι, νεύροις, ἐγκεφάλῳ, νωτιαίῳ μυελῷ· τὸ δὲ θερμὸν ὠφέλιμον.

Frigidum inimicum oßibus, dentibus, neruis, cerebro, dorſali medullæ: Calidũ *verò amicum.*

Frigidum inimicum oßibus, vtpote

quæ

quæ ſint ex ſemine procreata, atque adeò exanguia & frigida, vt mirũ non ſit exiguũ eorum calorem ab immodico frigidæ vſu extingui. *dentibus*, quibus euidens ſentiẽdi vis ineſt, cum reliqua omnia oſſa ſenſu deſtituta nõ doleant, etiamſi pati quodammodo dicantur, vt ligna ab igne dum penitus in cinerem aguntur, & lapides dũ à malleis contunduntur, pati dicũtur. *neruis, cerebro*, & adiacentibus ei partibus. *dorſali medullæ*, & aliis eiuſmodi partibus per exceſſum frigidis, & exiguum calorem natiuum obtinentibus, frigida aduerſatur. *Calidum vero*, quod mediocritatem retinet. *amicum*, vtile, quòd exiguum prædictarũ partium calorem à corruptione conſeruet & tueatur.

APHOR. 19 ARGVM.

Qua ratione ſananda detrimenta quæ ab immodico frigidæ vſu procreantur.

Ὁκόσα κατέψυκται, ἐκθερμαίνειν δεῖ, πλὴν ὁκόσα ἢ αἱμοῤῥαγέει, ἢ μέλλει.

Quæ perfrigerata sunt excalfacere oportet, præter ea quæ sanguinem profundunt, aut breui sunt profusura.

Quæ perfrigerata sunt, ab immodico frigidæ vsu. *excalfacere oportet*, vt per contrarium ad suum ac natiuum temperamentum reducãtur. *præter ea quæ sanguinem profundunt*, copiosè scilicet. *aut breui sunt profusura*, nam tum intemperie frigida neglecta, sanguinis eruptioni succurrendum, eámque primò curare oportet, vtpote à qua maius ægrotanti periculum quam à frigida intemperie immineat: postpositis itaque calefacientibus, frigidis & astringentibus vtendum ad copiosum sanguinis profluuium reprimendum.

APH. 20 ARGVM.

Mala quædam ab immodico frigidæ vsu, recenset.

Ἕλκεσι τὸ μὲν ψυχρὸν δακνῶδες, δέρμα περισκληρύνει, ὀδύνην ἀνεκπύητον ποιέει, μελασμοὺς, ῥίγεα πυρετώδεα, σπασμοὺς, καὶ τετάνους.

Frigi-

Frigidum vlceribus mordax, cutem obdurat, dolorem insuppurabilem facit, nigrorem inducit, rigores febriles, cõuulsiones, & tetanos creat.

Frigidum vlceribus, frigidáque aqua. *mordax*, non erodendo quidẽ id quod est continuum, sed potius diuellendo. *cutem obdurat*, substantiam eius densans & constringens. *dolorem insuppurabilem*, facit, eo quòd natiuum calorem qui suppurationis causa est, extinguat. *nigrorem inducit*, & denigrat. *rigores febriles, conuulsiones, & tetanos creat*, vt dictum est Aphoris. 17. huius sectionis.

APH. 21 ARGVM.

Quæ commoda interdum sequantur immodicum frigidæ aquæ vsum.

Ἔστι δὲ ὅκου ἐπὶ τετάνου ἄνευ ἕλκεος νέῳ εὐσάρκῳ θέρεος μέσου, ψυχροῦ πολλοῦ κατάχυσις ἐπανάκλησιν θέρμης ποιέεται. θέρμη δὲ ταῦτα ῥύεται.

Est tamen vbi in tetano sine vlcere, iuuene eusarco, æstate media frigidæ larga profusio calorem reuocat. Calor

verò soluit.

Est tamen vbi in tetano sine vlcere, quandoquidem quæ cum vlcere sunt conuulsiones, nunquam ab aqua frigida curari possunt. *iuuene eusarco*, bene carnoso & mediocri corporis habitu prædito. *æstate media*, & in meridie, alioqui nudum corpus ab ambientis frigiditate læditur alio tẽpore. *frigidæ larga*, multa & copiosa. *profusio calorem reuocat*, idque non per se, neque primo statim eius occursu, sed ex accidente, & mediante reuocatione caloris. Nam frigidæ aquæ affusio primũ cutem perfrigerat, refrigerationẽ verò cutis densitas & reditus caloris ad profundum consequitur: rursus cutis densitatem difflatus prohibitio, reditum verò caloris ad interiora concoctio, consumatióque eorum qui isthic sunt humorum sequitur: difflatus autem prohibitionem caloris collectio: tandem collectus vnitus, nutritúsque calor ad summa corporis violentius ruit, & fit eiusdẽ reuocatio. *calor verò*, primò & per se. *soluit*, sanat.

Aphor.

APH. 22 ARGVM.

Calidæ aquæ facultates enumerãtur, primum quæ raro, deinde quæ frequenter accidunt.

Τὸ θερμὸν ἐκπυητικὸν οὐκ ἐπὶ παντὶ ἕλκει, μέγιστον σημεῖον ἐς ἀσφαλείην, δέρμα μαλάσσει, ἰσχναίνει, ἀνώδυνον, ῥιγέων, σπασμῶν, τετάνων παρηγορικόν. τὴν δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ καρηβαρίην λύει. πλεῖστον δὲ διαφέρει ὀστέων κατήγμασι, μάλιστα δὲ τοῖσιν ἐψιλωμένοισι. τουτέων δὲ μάλιστα τοῖσιν ἐν κεφαλῇ ἕλκεα ἔχουσι, καὶ ὁκόσα ὑπὸ ψύξιος θνήσκει ἢ ἑλκοῦται. καὶ ἕρπησιν ἐσθιομένοισιν, ἕδρῃ, αἰδοίῳ, ὑστέρῃ, κύστει, τουτέοισι τὸ θερμὸν φίλιον καὶ κρῖνον. τὸ δὲ ψυχρὸν πολέμιον καὶ κτεῖνον.

Calidũ in quo vlcere pus mouet, maximũ securitatis præstat indiciũ, cutem emollit, extenuat, dolorẽ lenit, rigores, cõuulsiones, tetanos mitigat: capitis grauitatem soluit: oßib⁹ fractis plurimũ prodest, maximè si nudata sint, multoq́ magis si in capite. His etiã prodest quæ moriuntur aut vlcerãtur à frigore. Herpetibus deniq; exedẽtibus, sedi, pudẽdo, vtero, vesicæ, his omnibus calidũ amicũ & decretorium, frigidum inimicũ & interimẽs.

Calidum, calidæque aquæ fomentũ ſuppuratorium, pus videlicet alterans, & concoquens. *in quo vlcere*, nõ enim in omni, vt in putridis vlceribus, & iis quæ fluxiones habent, calida aqua ſuppurationem mouet, ſed illis plurimũ incommodat. *maximum ſecuritatis*, ſedat enim vlcera & ſanitatem inducit. *cutem emollit*, partéſque duras & tenſas, non alia ratione niſi quòd calida & humida ſit. *extenuat*, cutem craſſam & denſam. *dolorem lenit*, perinde atque alia omnia quæ primo ordine calefaciunt aut temperata ſunt. *rigores & mitigat*, quippe ſua calliditate diſcutit, extenuat, concoquit & alterat: Et ex his malis quæ ad caput attinent, quæque in capite ſunt. *eius grauitatem ſoluit*, concoquens atque diſſoluens quæcunque à craſſa & vaporoſa materia in caput tracta moleſtant. *maximè ſi nudata ſint*, & carne exuta, quæ vehementius à frigida læduntur: cauebunt ob id ſibi plurimum à frigore, quibus capitis oſſa denudata ſunt. *multóque magis ſi in capite*, nam non oſſibus

bus tantum, ſed ipſi etiam cerebro frigidum inimicum eſt, calidum contrà amicum. *his etiam prodeſt*, ſcilicet partibus. *quæ moriuntur à frigore*, quæ nimia perfrigeratione mortificantur, vt hyberno tempore calcanea, perniones, digiti & extrema omnia, quæ à calido ſanantur. *herpetibus exedentibus*, repentibus totámque cutem exulcerantibus confert calida, quippe frigida vlceribus inimica, quia mordax. *ſedi, pudendo, vtero, veſicæ*, quoniam hæ partes neruoſæ ſunt & frigidæ, & ob id callidum illis amicum & vtile. *decretorium*, viuificans. *frigidum inimicũ*, vt enim calidum ſuo calore temperato prædictarum partium calorem fouet, conſeruat & tuetur, adeóque viuificat, ſic contra frigidum calorem earundem partium extinguens, eas perimit & mortificat.

APHOR. 23 ARGVM.

Commoda & incommoda quæ aquæ frigidæ vſum ſequuntur exprimuntur.

ΕΝ τουτέοισι δὲ δεῖ τῷ ψυχρῷ χρέεσθαι, ὁκόθεν αἱμοῤῥαγέει ἢ μέλλει, μὴ ἐπ' αὐτὰ ἀλλὰ περὶ αὐτὰ ὁκόθεν ἐπιῤῥεῖ. καὶ ὁκόσαι φλεγμοναὶ ἢ ἐπιφλογίσματα ἐς τὸ ἐρυθρὸν καὶ ὕφαιμον ῥέποντα νεαρῷ αἵματι, ἐπὶ ταῦτα ἐπεὶ τάγε παλαιὰ μελαίνει καὶ ἐρυσιπέλας τὸ μὴ ἑλκούμενον ὠφελεῖ. ἐπεὶ τόγε ἑλκούμενον βλάπτει.

Frigido verò in his vtendum, vnde fluit aut fluxurus sanguis est, non quidē eodem loci, sed ad ea loca vnde influit admoto: & si quæ partium inflammationes aut deflagrationes ad rubrum sanguineúmue colorem tendunt recenti efflorescente sanguine, iisdem ipsis adhibito. Nam inueteratas nigrefacit. Erysipelas etiam non vlceratum iuuat. siquidē exulceratum lædit.

Frigido verò, frigidáque aqua vtendum. *vnde fluit sanguis*, copiosè. *aut fluxurus est*, paulo pòst: frigida enim constringit, sanguinémque crassiorē, adeóque ad profluendum minus idoneum reddit. *non quidem eodem loci*, supra ipsas partes per quas fluit sanguis, frigida admota confert, quippe frigida vlceri-

vlceribus mordax. *ſed ad ea loca vnde fluit*, vnde aliquid vlceribus influit. *& ſi quæ partium inflammationes*, modò ſuo tempore adhibeatur frigida, nimirum vbi corpus prius euacuatū fuerit: adde frigidam non debere adhiberi vbi metus eſt ne ad principes corporis partes noxios humores propellat. *aut deflagrationes ad rubrū &c.* his frigidum admouere conuenit, & quidem recentibus, vtpote quæ rubrum & floridum colorem præ ſe ferunt. *nam inueteratas nigre facit*, ſi admoueatur frigida, quòd à craſſiore fiāt ſanguine, quem ſubinde craſſiorem frigida efficit, & in grumos conuertit, quos nigredo comitatur. *eryſipelas etiam*, ignem ſacrum nominatum. *non vlceratum iuuat*, frigida, quia ſanguinis feruorem, & bilis acrimoniam, è quibus eryſipelas procreatur, extinguit. *exulceratum lædit*, eryſipelas ſcilicet, quòd illi mordax appareat.

APHOR. 24 ARGVM.

Admodum frigida incommoda multa

adferre, niuis & glaciei exemplo.

ΤᾺ ψυχρὰ οἷον χιὼν, κρύσαλλος τῷ σήθει πολέμια, βηχέων κινητικὰ, αἱμοῤῥοϊκὰ, καταῤῥοϊκά.

Frigida veluti nix & glacies pectori inimica, tusses mouet, venarum ruptiones & destillationes efficiunt.

Frigida, supramodum. *veluti nix & glacies*, aliáque eius generis valde frigida. *pectori inimica*, nam totũ pectus osseum est, qua ratione frigida aduersa esse constat. *tusses mouent*, per se primùm, quòd simplici qualitate sua instrumenta respirationi deseruientia refrigerent: deinde ex accidenti, quia destillationes mouent, quas subinde tussis insequitur, frigus enim instar manus apprehendens ac premens vt spongiam, cerebrum, eam humiditatem quæ in ipso est exprimit. *venarum ruptiones*, sanguinem promanare copiosè faciunt frigida, nam venarum corpora constringunt & contrahunt, frigiditatéque sua duras & extendi cõtumaces reddũt, ob id tunicas earundem

dem rumpunt. *& destillationes*, exci-
tant admodum frigida, & fluxiones
ex compreſſione generant.

APH. 25 ARGVM.

Frigidam tumoribus & doloribus articulorum calidis, multum prodeſſe.

Τὰ δὲ ἐν ἄρθροισιν οἰδήματα καὶ ἀλγήματα ἄτερ ἕλκεος, καὶ ποδαγρικά, καὶ σπάσματα, τουτέων τὰ πλεῖστα τὸ ψυχρὸν πολλὸν καταχεόμενον ῥηΐζει τε καὶ ἰσχναίνει, καὶ ὀδύνην λύει. Νάρκη γὰρ μετρίη ὀδύνης λυτική.

Articulorum tumores & dolores abſque vlcere atque etiam podagricos, & conuulſiones magna ex parte frigida largè effuſa leuat & extenuat, ſoluítque dolorem. Nam modicus torpor doloris ſoluendi vim habet.

Articulorum tumores & dolores, à flaua bile & ſanguine bilioſo factos. *abſque vlcere*, cui frigidum inimicum & mordax eſt. *atque etiam podagricos*, à flaua quoque bile afflictos. *& conuulſiones*, ſine vlcere. *frigida largè effuſa*, aliàs minimè. *leuat*, dolorem ſupra-

dictorum affectuum: quippe humorum feruorem extinguit, & morſum obtundit. *extenuat*, influentes humores reprimendo ac eoſdem euacuãdo. *ſoluitque dolorem*, quia cauſas eorundem tollit, humores qui ſua copia tenſionem excitarunt reprimendo. *nam modicus*, & mediocris. *torpor*, ſtupórve dolorem ſoluit: quòd mediocrem (qui ſenſum difficilem adfert) ſtuporem inducat.

APH. 26 ARGVM.

Optimæ aquæ indicia exprimuntur.

ΥΔωρ τὸ ταχέως θερμαινόμενον ψυχόμενον, κουφότατον.

Aqua quæ citò caleſit & citò refrigeratur, leuiſsima.

Aqua quæ citò caleſit, igni admota, aut aeri calido expoſita. *& citò refrigeratur*, ab igne remota, aut aeri frigido expoſita. *leuiſsima*, non pondere quidem, ſed quòd pellucida, pura, atque adeò exquiſitè colata, fruſtullorúmq; innatantium expers ſit: ob id intus aſſumpta concoctu & diſtributu facilis,

celeri-

celeriter ventriculum & hypochondria permeat.

APH. 27 ARGVM.

Quo remedio siti noctu euenienti succurrendum.

ΟΚόσοισι δὲ πιεῖν ὀρέξιες νύκτωρ, τοῖσι πάνυ διψῶσι ἢν ἐπικοιμηθῶσιν, ἀγαθόν.

Quibus noctu bibendi est auiditas, ijs admodum sitientibus obdormiscere bono est,

Quibus noctu, interdiu enim vigilātibus sitim immodicam potu extinguere licet. *bibendi auiditas*, ob humoris defectum, & partiū quæ iuxta ventriculum sunt siccitatem : atque adeò propter salsos aut biliosos humores in ore ventriculi contentos: denique qui à nimio meracioris vini potu bibere appetunt. *obdormiscere bono est*, nam ingesti in ventriculū cibi & potus, atque adeò humores sitim excitātes per somnum concoquuntur, cibis concoctis sanguis generatur, qui partes corporis nutrit & humectat, & sitim excitatam restinguit.

APHOR. 28 ARGVM.

Qua ratione mulieribus euocand menstrua.

Γυναικείων ἀγωγὸν ἡ ἐν ἀρώμασι πυεί πολλαχοῦ δὲ καὶ εἰς ἄλλα χρησίμη ο λῶ, εἰ μὴ καρηβαρίας ἐνεποίει.

Suffitus aromatum muliebria educi Ad alia vero multa vtilis esset, nisi ca pitis ingeneraret grauitatem.

Suffitus aromatum,& ex odorame tis. *muliebria ducit,* purgationes men struas, quæ ex vtero statis mensibus & à partu fiunt: nec tamen omnes sup pressiones menstruæ odoramentori suffitu amolliuntur, sed quæ duntaxa vel propter sanguinis crassitudinem vel propter obstructionem vasorum quæ ad vterum pertinent, vel propte horum obseruationem, vel propter densationem totius substantiæ, fiunt sua enim vi aromatum suffitus extre- ma vasorum obserata aperit, humorũ crassitudinem extenuat,& obstructio- nes incidendo recludit. *ad alia verò multa vtilis,* suffitus per odoramenta factus, vtpote ad omnia frigida & hu-

mida

da corporis, vteri præsertim, mala. *capitis ingeneraret grauitate*, quip-suffitus vapores, vt tenuiores, ad ca feruntur, idque complentes, grauatem eiusdem efficiunt.

APHOR. 29

ΤΑ'ς κυούσας φαρμακεύειν ἢν ὀργᾷ τετράμηνα, καὶ ἄχει ἑπ]ὰ μηνῶν ἧσ-. τὰ δὲ νήπια ϗ πρεσβύτερα ἀλαβέεσθαι.

Prægnãtes purgabis, si materia ad sui cretionem inuitet, quadrimestres, & sque ad septimum mensem, sed has mi us. Minore verò aut grandiore fœtu, stinebis.

Prægnantes purgabis &c. Hic aphorismus copiosissimè expositus est inio libri quarti, quare noua explanaione non eget.

APHOR. 30 ARGVM.

Grauidis mulieribus sanguis haud mittendus.

ΓΥνὴ ἐν γαστρὶ ἔχουσα φλεβοτομηθεῖσα ἐκτιτρώσκει, καὶ μᾶλλον εἰ μεῖζον εἴη τὸ ἔμβρυον.

Mulier in vtero ferens secta vena ab-

ortit, eóque magis si sit fœtus grandior.

Mulier in vtero ferens, fœtum, non autem carnis molem, aut aliud quippiam. *secta vena abortit*, quippe mirũ non est post integram & effatu dignã, & temporibus Hippocratis celebrari solitã venæ sectionem, fœtui alimentum substrahi, adeóque ex illius subinde defectu perire. *eóque magis*, id accidit. *si fœtus sit grandior*, quanto enim is maior est, tanto plus alimenti indiget. Cæterùm si ad consuetas nostri temporis venæ sectiones (quæ antiquis collatæ ne scarificationis quidem nomen merentur) respexerimus, non est dubium quin citra periculum iis in grauidis vti liceat: modo virtus, ætas, corporis habitus, victus ratio quæ præcessit, tempus, cœlique status hoc ipsum permittant.

APH. 31 ARGVM.

Mulierem grauidam acuto morbo facilè consumi.

ΓΥναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ ὑπό τινος τῶν ὀξέων νοσημάτων ληφθῆναι, θανάσιμον.

Mulierem

Mulierem grauidam morbo quopiam *acuto corripi, perniciosum.*

Morbo *acuto*, citam terminationem & sæuissima symptomata habẽte. *perniciosum*, certè periculosum, vbi præsertim vires in grauidis inualidæ sunt: quippe tum necesse est, vel fœtam alimento, vel fœtum inedia confici. quapropter ei indicationi quæ á morbo sumitur acuto potius inseruiendum, quam ei quæ à fœtu: præstat enim tenuiore victu seruare fœtam, vtcunque inde fœtui periculum immineat, quã leniore & matrem & fœtum interimere.

APH. 32 ARGVM.

Qua ratione sanguinis vomitus ex suppressis menstruis proueniens, sit sanãdus.

Γυναικὶ αἷμα ἐμεούσῃ, τῶν καταμηνίων ῥαγέντων λύσις γίνεται.

Mulieri sanguinem euomenti, menstruis erumpentibus solutio fit.

Mulieri *sanguinẽ euomenti*, ob mensium suppressionẽ. *menstruis erũpentibus*, quæ prius sistebãt. *solutio fit*, mali

ſcilicet: ſanguis enim qui ad ſuperiora tendebat, ad inferna retrahitur, & per vterum vacuatur, fitque ſolutio vomitus illius, quòd ſi naturæ lege id fieri non poſſit, medico procurandum per ſectionem venæ quæ in cruribus eſt, poplitis dicta aut malleolorum.

APHOR. 33 ARGVM.

Suppreſsionem menſium factam ob affectum aliquem præter naturam ſanari profluuio ſanguinis è naribus.

Γυναικὶ τῶν καταμηνίων ἐκλιπόντων, αἷμα ἐκ τῶν ῥινῶν ῥυῆναι, ἀγαθόν.

Mulieri mẽſtruis præter naturam deficientibus, ſanguis è naribus profluens bono eſt.

Mulieri menſtruis præter naturã deficientibus, ob affectum aliquem præter naturam. *ſanguis è naribus*, vt loco conuenienti & commodo. *bono eſt*, iſta enim ratione retractio ad ſuperiora, ſimul etiã vacuatio ſanguinis præter naturam retenti, fit, quod naturæ opus per omnia medico imitandũ.

Aphor.

APH. 34 ARGVM.

Siue modo fusam aluum mulieri grauidæ, partum elidere.

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ ἢν ἡ κοιλίη πολλὰ ῥυῇ, κίνδυνος ἐκτρῶσαι.

Mulieri vterum gerenti si aluus multum fluat, periculum est ne abortiat.

Mulieri vterum gerenti, grauidæ. *si aluus multum fluat*, exiguum enim profluuiũ parum aut nihil nocet. *periculum est ne abortiat*, quippe tum cibus ad iecur aliásque corporis partes non distribuitur, vnde necesse est vt vires labefactentur, corpúsque extenuetur, & fœtui alimentum, perinde atque per venæ sectionem, substrahatur.

APHOR. 35 ARGVM.

Sternutationem sponte prouenientem mulieribus vteri strangulatione laborantibus, aut ægrè parientibus, bonam esse.

Γυναικὶ ὑπὸ ὑστερικῶν ἐνοχλουμένῃ ἢ δυστοκούσῃ πταρμὸς ἐπιγενόμενος, ἀγαθόν.

Mulieri hystericæ, aut difficulter parienti sternutamentũ superueniens bonũ.

Mulieri hystericæ, vteri strãgulationibus & suffocationibus obnoxia. *aut difficulter parienti*, ob expultricis facultatis impotentiam. *sternutamentũ bonum*, tanquam signum & causa: signum quidem bonum, quòd natura prius emortua, propriarum emotionũ meminisse videatur, excitari quoque ac reuiuiscere quando superflua deturbat: causa verò bona est, quia vehementi cõcussu & iactatione partim naturam excitat, partim superflua corporis multum inhærentia excernit.

APHOR. 36 ARGVM.

Qua ratione medendum mulieribus quibus decolores menses, nec eodem semper tempore profluunt.

Γυναικὶ τὰ καταμήνια ἄχροα καὶ μὴ κατὰ τὰ αὐτὰ αἰεὶ γινόμενα, καθάρσιος δεῖσθαι σημαίνει.

Mulieri menses decolores, nec eodem semper modo & tempore prodeuntes, purgationem indicant esse necessariam.

Mulieri

Mulieri menses decolores, nimirum colori sanguinis, qui ruber ac floridus est, non respondentes: id quod accidit vbi naturalem colorem non præ se ferunt, sed potius varium & diuersum. *nec eodem tēpore prodeuntes*, per quod antea consueuerant fluere, verum nūc tardius nunc citius. *purgationem indicant necessariā*, humorum scilicet decolores menses facientium, vt vitiosorum & superabundantium.

APH. 37 ARGVN.

Grauidarum mammas tenues repentè factas, abortum portendere.

[Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ ἢν οἱ μαζοὶ ἐξαίφνης ἰσχνοὶ γένωνται, ἐκτιτρώσκει.

Si *mulieri vterum ferenti mammæ subitò extenuentur, abortus sequitur.*

Si *mulieri &c. extenuentur*, tenues & graciles fiāt repentè, absque vlla causa manifesta, nullóque præcedente symptomate. *abortus sequitur*, fœtū siquidē tunc validum esse existimare oportet, alimentū verò nō habere copiosum,

propterea calcitrat, mouetur, & loco ſtare neſcit, tandémq; ligamenta, quibus ligatur, perfringit omnifariam ei deficiente alimento.

APH. 38 ARGVM.

Ex mammarum attenuatione, grauidam gemellos ferentem, alterum per abortum amiſſuram, indicari.

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ ἢν ὁ ἕτερος μαστὸς ἰσχνὸς γένηται δίδυμα ἐχούσῃ, θάτερον ἐκτιτρώσκει. καὶ ἢν μὲν ὁ δεξιὸς ἰσχνὸς γένηται, τὸ ἄρσεν, ἢν δὲ ὁ ἀριστερὸς, τὸ θῆλυ.

Mulieri geminos ferenti ſi altera mãma extenuetur, alterum abortu edit: Et *ſi quidẽ dextra mamma extenuata eſt, marem: ſi verò ſiniſtra, fœminam abortione excludit.*

Mulieri geminos & alterum abortu edit, eum ſcilicet qui in vteri parte cõtinetur, quæ mammæ extenuatæ è directo reſpondet, idque propter alimẽti inopiam fit. *& ſi quidem dextra & marem*, quippe fœtus qui mares ſunt dextra vteri parte continentur. *ſi verò ſiniſtra,* mamma extenuetur. *fœminã,*

propter

propter inopiam alimenti, quippe, vt dictum eſt, fœtus fame excruciati calcitrant, appendices & ligamenta dilacerant, atque hac ratione mulier abortit.

APH. 39 ARGVM.

Fieri poſſe vt mulier quæ neque grauida neque puerpera ſit lac habeat ob ſuppreſſa menſtrua.

ΗΝ γυνὴ μὴ κύουσα, μηδὲ τετοκυῖα γάλα ἔχῃ, ταύτῃ τὰ καταμήνια ἐκλέλοιπε.

Si quæ nec prægnans nec puerpera eſt lac habet, ei menſtrua defecerunt.

Si quæ nec prægnãs & menſtrua defecerunt, retentis enim menſibus venæ quæ inter mammas & vterum ſũt implentur, ſanguíſque qui per vterũ ſingulis menſibus vacuari deberet ad mammas trãſmittitur, ac ſubinde per adenas qui illic ſunt in lac tranſmutatur.

APH. 40 ARGVM.

Copioſum ſanguinem in mammis coa-

ceruatum furorem significare.

Γυναιξὶν ὁκόσῃσιν ἐς τοὺς τιτθοὺς αἷμα συ-
στρέφεται, μανίην σημαίνει.

Quibus in mammas sanguis colligitur, furorem significat.

Quibus in mammas sanguis, prauus qui in lac conuerti, propter suam prauitatem, non potest. *colligitur*, & coaceruatur propter suppressos menses. *furorem significat*, quum enim biliosissimus & feruentissimus sit, in lac trāsmutari non potest, delabitur itaque per corpus vniuersum, capútque potissimum petit, vt minimè mirum sit eas mulieres quibus hoc accidit, in furorem agi, sanguine enim bilioso in caput delato fit furor & mania.

APH. 41 ARGVM.

Experimentum quo explorare liceat num mulier grauida sit nécne.

Γυναῖκα ἢν θέλῃς εἰδέναι εἰ κύει, ἐπὴν κα-
θεύδειν μέλλῃ μελίκρητον διδόναι πιεῖν, κἢν μὲν στρόφου ἔχῃ περὶ τὴν γαστέρα, κύει, ἢν δὲ μὴ οὐ κύει.

Si sciri

Si ſcire velis an mulier conceperit, dormituræ aquam mulſam potui dato: & ſi ventris tormina patiatur, concepit: ſin minus, non concepit.

Si ſcire velis an mulier conceperit, ne temere medicamentũ exhibeas, quod abortum efficere poſſet, ſed tutò illud exhibeas. *dormituræ aquam*, vt nimirũ à potiones ſumptione quieſcere poſſit: quippe per quietem flatus non reſoluuntur, ſed per exercitia, vt quæ calorem natiuũ, flatus diſcutere potentem, augeant. *mulſam*, in cuius vſu minus eſt periculi quàm aliorum quæ flatulenta ſunt. *potui dato*, ídque à cœna, quòd ſcilicet ab illa magis quieſcere liceat, quódque calor natiuus cibi alteratione & concoctione occupatus, flatus minus diſcutere & attenuare queat. *& ſi tormina patiatur*, mulier poſt mulſæ crudæ potionem, hæc enim ventrem & inteſtina flatibus implet. *concepit*, flatus enim excitati liberum exitum non habent, propter inteſtinorum quæ fit ab vtero compreſſionem, vterus enim

inter veſicam & rectum inteſtinum ſitus eſt, adeò vt recto inteſtino toti ferè incumbat. *ſin minus*, ſentiat grauida dolores à potione mulſæ. *non cõcepit*, propter contrarias rationes.

APHOR. 42 ARGVM.

Grauidæ colorem probum vel malum, indicare maſculum aut fœmellam geſtari.

ΓΥνὴ ἔγκυος εἰ μὲν ἄῤῥεν κύει, εὔχρους ἐστὶν, ἢν δὲ θῆλυ, δύσχρους.

Mulier grauida ſi marem gerit, coloratior eſt, ſi fœminam decolor.

Mulier grauida & coloratior eſt, propter fœtus caliditatem, eſt enim magna ex parte maſcul⁹ fœmina calidior: oportet autem hic mulierem ad ſeipſam & non ad alteram conferre. *ſi fœminam decolor*, quòd hæc, ipſa natura ſit frigidior.

APH. 43 ARGVM.

Eryſipelas progenitum in vtero grauidæ, periculoſum eſſe.

HN γυναικὶ κυούσῃ ἐρυσίπελας ἐν τῇ ὑστέρῃ γένηται, θανατῶδες.

Si prægnanti fiat in vtero erysipelas, perniciosum est.

Si prægnanti & erysipelas, tumor nimirum ex bilis & sanguinis calidi mixtura ortus, aut sanguine solo quidem sed feruido, & substantia tenuissimo. *perniciosum est*, quippe hoc ipsum erysipelas non febris tantum acuta, sed & dolores & mordicationes vteri sequũtur, quæ singula non tantum fœtui, ob loci malè affecti vicinitatem, verũ etiam matri molesta sunt, nedum febris sola acuta, quæ fœtum magna ex parte interimit.

APH. 44 ARGVM.

Grauidas supramodum tenues, bimestres elidere fœtus.

ΟΚόσαι παρὰ φύσιν λεπταὶ ἐοῦσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσιν, ἐκτιτρώσκουσι πρὶν ἢ παχυνθῆναι.

Quæ præter naturam tenues vterum gerunt, abortiunt donec habitiores eua-

ferint.

Quæ præter naturam,& ſupra modũ. *tenues*,á morbo,inedia,aut fame.*abortiunt*,ſecundo menſe. *donec habitiores euaſerint*,priuſquam craceſcant,& donec pinguiores reddantur, quod vniuerſum alimentum fœtui deſtinatum matri valde extenuatæ ſit impartiendũ: vnde fit vt interim fœtus alimento conuenienti priuatus corrumpatur & pereat.

APHOR. 45 ARGVM.

Grauidas mediocri corporis habitu præditas, etiam interdum abortire.

ΟΚόσαι δὲ μετρίως τὸ σῶμα ἔχουσαι ἐκτιτρώσκουσι δίμηνα καὶ τρίμηνα ἄτερ προφάσιος φανερῆς, ταύτῃσιν αἱ κοτυληδόνες μύξης μεσταί εἰσι, καὶ οὐ δύνανται κρατεῖν ὑπὸ τοῦ βάρους τὸ ἔμβρυον, ἀλλ᾽ ἀποῤῥήγνυνται.

Quæ verò mediocriter corpulentæ abortum faciunt ſecundo menſe aut tertio ſine occaſione manifeſta, ijs cotyledones lentoris ſunt plenæ, nec præ pondere fœtum continere poſſunt, ſed abruptis decidit.

cidit.

Quæ verò mediocriter corpulentæ, vt ſunt hæ quæ neque admodum tenues, neque plus iuſto craſſiores ſunt. *abortum faciunt,* fœtum excutiunt. *ſecundo aut tertio,* atque adeò quarto. *menſe.* à conceptione. *ſine occaſione manifeſta,* vt ob vehementem febrem, aut alui profluuium aut ſanguinis defluxum, iugentem clamorem, rabidam iram, vehementem ſaltum, eryſipelas in vtero mentis triſtitiam, victum parcum, aut alium quemuis affectum extrinſecus euenientem. *ijs cotyledones,* vteri acetabula, & venarum capita quæ ad vterum perueniũt. *lentoris ſunt plenæ,* lenti & pituitoſi humoris. *nec præpondere & decidit,* nam à pituitoſo humore illo, acetabula laxa molliáque & imbecilla fiũt, ita vt mirũ non ſit ſi fœtum iam grãdiuſculum, & grauitatem nactum con tinere nequeant, ſed planè rumpantur.

APH. 46 ARGVM.

Immodicè craſſæ non concipere, niſi

ad mediocrem corporis habitum redeant.

ΟΚόσαι παρὰ φύσιν παχεῖαι ἐοῦσαι μὴ ξυλλαμβάνουσιν ἐν τῇ γαστρὶ, ταύτῃσι τὸ ἐπίπλοον τὸ στόμα τῶν ὑστερέων ἀποπιέζει, καὶ πρὶν ἢ λεπτὼ θλῶαι, οὐ κύουσιν.

Quæ præter naturam crassæ non concipiunt, ijs vteri os ab omento comprimitur. Itaque grauidari donec extenuentur nequeunt.

Quæ præter naturam, & immodicé. *crassæ non concipiunt, ijs vteri os,* infra vmbilicum & ad pubis ossa situm. *ab omento comprimitur,* sua mole, vnde fit vt semen viri in vterum muliebrem iniici non possit. *itaque grauidari, donec extenuentur nequeunt,* donec ad mediocritatem reducantur: sic enim tollitur cõpressio & angustia illa quæ ab omento & epiploo causabatur, & tunc concipere possunt.

APHOR. 47 ARGVM.

Suppurationem vteri quæ in lateribus & iuxta coxas fit, vtpote extrinsecus, curationem per emmota requirere.

HN ὑστέρη ἐν τῷ ἰσχίῳ ἐγκειμένη διαπυήσῃ, ἀνάγκη ἐμμοτον γίνεσθαι.

Si qua parte vterus coxæ adiacet suppurauerit, emmotis medicamentis curetur necesse est.

Si qua parte vterus coxæ adiacet, in coxam vergit, idque ad exteriora. *suppurauerit*, in pus transmutata fuerit eius inflammatio. *emmotis medicamentis curetur necesse est*, rupto obscessu, qui extra iuxta cutem attollitur, vel arte vel natura, ne videlicet medicamētum iniectum effluat: quum enim linamentis concerptis (quæ emmota voce Græca vocat) vlceris os clauditur, fieri non potest vt medicamenta effluant.

APHOR. 48 ARGVM.

Fœtus mares dextra vteri parte, fœminas sinistra magis contineri.

EΜβρυα, τὰ μὲν ἄρσενα ἐν τοῖσι δεξιοῖσι, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖσιν ἀριστεροῖσι μᾶλλον.

Mares dextra vteri parte, fœminæ sinistra magis gestantur.

Mares, vtpote robustiores, biliosiores, & sanguine magis præditi. *dextra vteri parte*, vt calidiore & nutrimentum calidius habente, ob hepatis viciniam. *fœminæ*, frigidiores. *in sinistra*, vt frigidiore & nutrimentum frigidius habente.

APH. 49 ARGVM.

Sternutatorio medicamento naribus apposito secundam excuti.

ΕΣ ὑστερέων ἐκπτωσίας πταρμικὸν ἐπιτιθεὶς ἐπιλαμβάνειν τοὺς μυκτῆρας καὶ τὸ στόμα.

A*d secundas deturbandas sternutatorio immisso nares & os manu obtura.*

A*d secundas deturbandas*, quas contingit interdum firmiter vtero adhærescere, fœtu excusso, quæ si diutius in vtero manserint putrescunt, & odoris grauitate caput complent, stomachũ euertunt, & alia grauia procreãt symptomata. *sternutatorio*, medicamento. *immisso*, naribus. *nares & os manu obtura*, vt spiritus ad inferiora descendens, sternutamenti violentia & concussione,

cussione, secundam, cuius interuentu
fœtus vtero nectebatur, deorsum ferri
faciat.

APH. 50 ARGVM.

Qua ratione menstrua immoderatè promanantia, sistenda.

Γυναικὶ τὰ καταμήνια ἢν βούλῃ ἐπισχεῖν, σικύην ὡς μεγίστην πρὸς τοὺς τιτθοὺς πρόσβαλλε.

Mulieri si placet menstrua sistere, cucurbitulam quàm maximam ad mammas appone.

Mulieri si placet mẽstrua sistere, propter immodicum eorum defluxum. *cucurbitam quàm maximam*, vt vehementer per communes venas sursum reuellat, tum quia magnam ignis copiam hæc suscipit, tum quia amplam loci latitudinem occũpat. *ad mammas*, & sub ipsis mammis. *appone*, ea videlicet parte, qua venæ ad ipsas infernè ascendunt: ad mammas nequaquam affigendæ, quòd appositione læderentur, aut nimium trahendo inflammationem in his excitarent.

Oris vteri coarctationem, maximum conceptionis indicium.

Ὁκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσι, τουτέων τὸ στόμα τῶν ὑστερέων συμμέμυκεν.

Quæ ventrem ferunt, ijs vteri os cōniuet.

Quæ ventrem & cōniuet, ob internum comprimitur atque ita coarctatur, vt ne ſpecilli mucronem admittat, niſi ad ſuperfœtationem recludi contingat, vt in ſe recipiat ſemen: atqui rarò admodum hoc, vt & ſuperfœtatio ipſa accidit.

APHOR. 52 ARGVM.

Fœtus in vtero imbecillitatem aut robur, conyci è mammarum conſiſtentia.

Ἢν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα πολὺ ἐκ τῶν μαζῶν ῥυῇ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον σημαίνει· ἢν δὲ στερεοὶ οἱ μαζοὶ ἔωσιν, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον σημαίνει.

Mulieri partum gerenti ſi lac è mammis copioſè fluat, fœtum imbecillum ſignificat: Si verò firmæ ſolidæq; mammæ fuerint, valentiorem conceptū indicant.

Mulieri

Mulieri partum gerenti & fluat, adeóque laxæ flacidæve fuerint mammæ. *fœtum imbecillem significat*, nam præ imbecillitate lac attrahere & alterare pro sui alimento nō potest: quare per communes venas sursum ad mammas fertur, & illic in lac conuersum plurimum effluit. *si verò firmæ*, vtpote neque admodum duræ ac impletæ, neque molles & laxæ. *valentiorē*, quippe tum satis alimenti fœtui accedit: reliquum verò sanguinis quo non eget fœtus, ad mammas defertur, vt illic in lac mutatum, statim à partu fœtui, vt inde alatur, præstò sit.

APH. 53 ARGVM.

Mulieribus abortientibus accidere vt mammæ extenuentur.

Ὁκόσαι διαφθείρειν μέλλουσι τὰ ἔμβρυα, ταύτῃσιν οἱ τιτθοὶ ἰσχνοὶ γίνονται. ἢν δὲ πάλιν σκληροὶ γένωνται, ὀδύνη ἔσται ἢ ἐν τοῖσι τιτθοῖσιν, ἢ ἐν τοῖσιν ἰσχίοισιν, ἢ ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν, ἢ ἐν τοῖσι γούνασι, καὶ οὐ διαφθείρουσιν.

Quæ fœtum sunt perdituræ, ijs mam-

mæ extenuantur. Contrà verò duræ fiant, dolor aut mammas, aut coxas, aut oculos, aut genua fatigabit, nec abortiunt.

Quæ fœtum sunt perdituræ, & abortum facturæ, septimo vel octauo mense. *ijs mammæ extenuantur,* ratione defectus alimenti: nam ex quacunque causa grauida obortiat, in vtero prius excitari dolorem necesse est: neque enim vteri os ad fœtus eiectionem citra dolorem aperitur, dolore itaque orto sanguis & spiritus ad vterum deferuntur, reliquis partibus (præsertim mammis quib⁹ cum vtero magna est communitas) relictis, vt per hæc duo veluti instrumenta quædam, expellatur quod infestat, quamobrem accidit vt mammæ, vtpote sanguine & spiritu destitutæ, subinde extenuentur.

APHOR. 54 ARGVM.

Os vteri coarctatum, durum apparere, phlegmonem præseferre.

Ὁκόσῃσι τὸ στόμα τῶν ὑστερέων σκληρόν ἐστι, ταύτῃσιν ἀνάγκη τὸ στόμα τῶν ὑστερέων ξυμ-

ξυμμύειν.

Quibus os vteri durum est, iis arcte-
tur est necesse.

Quibus, mulieribus. os vteri, inter-
num. durum est, & phlegmone laborat
ad obstetricis tactum. iis arctetur est
necesse, ob phlegmonem aut durum
aliquem tumorem, vt quibus mol-
le est, conceptum præ se ferre neces-
se est.

APH. 55 ARGVM.

Grauidas febricitantes, & vehemen
ter extenuatas, difficulter parere & cũ
periculo, aut abortire.

Ὁκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσαι ὑπὸ πυρετῶν
λαμβάνονται, καὶ ἰσχυρῶς ἰσχναίνονται
ἄνευ προφάσιος φανερῆς, τίκτουσι χαλεπῶς
καὶ ἐπικινδύνως, ἢ ἐκτιτρώσκουσαι κινδυ-
νεύουσιν.

Quæ gestantes vterum febribus cor-
ripiuntur, aut vehementer sine euiden-
te causa extenuantur, eæ difficulter &
cum periculo pariunt, aut abortientes
periclitantur.

Quæ gestantes vterum febribus co[rripiuntur], vehemẽtibus, mediocribu[s]
vtpote natis à vitiosis & putridis hu-
moribus. *aut & extenuantur*, fortit[er]
calefiunt & plus quam ratio postula[t]
sine occasione manifesta. *difficult[er]*
& cum periculo pariunt, propter ma-
tris & infantis imbecillitatem. *aut ab-*
ortientes periclitantur, eo quòd febr[is]
vehementiam, & victus rationem t[e-]
nuem fœtus ferre non potest : adde [quòd]
medico non licet vitiosos humores
qui febrem excitarunt, per purgant[ia]
medicamenta euacuare, & ea grauid[is]
exhibere.

APH. 56 ARGVM.

Conuulsionem & animi defectu[m]
fluori muliebri succidentia, malum po[r-]
tendere.

ΕΠὶ ῥόῳ γυναικείῳ σπασμὸς καὶ λειπ[ο-]
θυμίη ἢν ἐπιγίνηται, κακόν.

Si muliebri profluuio conuulsio aut a-
nimi defectus superueniat, malo est.

Si muliebri profluuio, & vteri fluor[e]
per quem vniuersum expurgatur co[r-]
pu[s]

is. *conuulsio aut & malo est*, tum ob immodicā & extremam corporis siccitatem, maximè neruosarum partiū, tum propter summam virium imbecillitatem, quæ immodicam hanc euacuationē magna ex parte aquosam serosam, interdum etiam candidam et pallidam, sequitur.

APH. 57 ARGVM.

Ex multitudine aut defectu menstruorum morbos fieri.

Καταμηνίων γινομένων πλειόνων νοῦσοι ξυμβαίνουσι, καὶ μὴ γινομένων ἀπὸ τῆς ὑστέρης ξυμβαίνουσι νοῦσοι.

Menstruis abundantibus morbi eueniunt, & subsidentibus accidunt ab vtero morbi.

Menstruis abundantibus, si menstrua ultra fiant quàm naturæ mulieris cōueniat, nimirum si vltra consuetum tempus purgationis copiosè effluant. *Morbi eueniūt*, quòd ex immodica eorum vacuatione vniuersum corpus refrigeretur, viréſque debilitentur, ex quo fit sæpissimè hydrops. *& subsi-*

dentibus, si non fluant menstrua. *ab vtero morbi*, quòd nimirum progressu temporis excrementa in vtero aceruentur.

APHOR. 58 ARGVM.

Stillicidij vrinæ tres causas esse, & singultum sequi iecoris inflammationem.

Ἐπὶ ἀρχῷ φλεγμαίνοντι καὶ ἐπὶ ὑστέρῃ φλεγμαινούσῃ, καὶ ἐπὶ νεφροῖσιν ἐμπύοισι στραγγουρίη ἐπιγίνεται. ἐπὶ ἥπατι φλεγμαίνοντι λύγξ ἐπιγίνεται.

Ad recti intestini & vteri inflammationem, purulentósq; renes accedit stranguria: iecore verò inflammatione laborante interuenit singultus.

Ad recti intestini, quod ordine ab infernis ascendendo primum est, priores inter intestina partes occupans, ac eorum velut origo. *& vteri*, eius ceruice vel anteriore parte. *inflammationem & accedit stranguria*, quòd iis duabus partibus maximus sit cum vesica connexus & consensus, vt vna earum malè affecta necesse sit etiam vesicam vexari: quare in earundem inflammationibus, vesica malè habet, eius enim

facultas

cultas retentrix dissoluitur, ceruix
primitur, vt necessario subinde pau
tim & guttatim exeat: renibus puru
ntis idem accidit, nam purè per ve-
cam euacuato, & ad eam delato, sua
rimonia vesicā mordicat, atque hac
tione excretricem vesicæ facultatē
siduè irritans, vt guttatim vrinam
xcernat efficit. *iecore verò & singul-*
us, ob ventriculi consensum & ner-
orum cōmunicationem, quippe con
exum est iecur ventriculo venarum
ommercio, & tunicæ extrinsecus am
ientis, in quam neruus minimus à
exta cerebri coniugatione inseritur,
er quem illi cum ventriculo est com
nunitas: qui enim ad ventriculum
erueniunt nerui ex sexta illa neruo-
um coniugatione nascuntur.

APHOR. 59 ARGVM.

Rationem adfert qua depræhendere
icet, num mulier quæ non concipit, sua
ut viri culpa, sterilis sit.

Γυνὴ ἢν μὴ λαμβάνῃ ἐν γαστρὶ, βούληται δὲ εἰ-
δέναι εἰ λήψεται, περικαλύψας ἱματίοισι

θυμία κάτω. ἢν μὲν πορεύεσθαί σοι δοκέῃ ἡ ὀδμὴ διὰ τοῦ σώματος ἐς τὰς ῥῖνας καὶ ἐς τὸ στόμα, γίνωσκε ὅτι αὐτὴ οὐ δι' ἑαυτὴν ἄγονός ἐστιν.

Si mulier non concipit, & scire placet an sit conceptura, veste præligatam & vndique obuolutam subter suffito: ac si odor corpus peruadere videatur ad nares & os vsque, non sua culpa sterilem esse scito.

Si mulier non concipit, iustis nimirũ conceptionis causis præsentibus, vt sint mariti commercium ætásque legitima. *& scire placet an sit conceptura*, & nunquid ipsa, an vir tam longæ sterilitatis causa fuerit. *veste præligatam &*, pannis circuntectam & vndiquaque inuolutam. *subter suffito*, thure, myrrha, storace, & similibus, hoc aut cõsimili modo, vt infundibulum carbonibus quibus odoramenta iniecta sunt imponas, ita vt eius pars inferior carbonibus incumbat, superior autem, vtpote arctior, pudendo mulieris indatur. *ac si odor & non sua culpa sterilẽ esse scito*, sed viri potius culpa: nam

...m tum corpus videtur omni vitio ...umorum vacare, & vterus probè tē-...eratus: quippe qui ſiccior aut frigi-...ior, aut vitioſis humoribus infarctus ...ſſet, propter denſitatem ac frigidita-...em, vitioſique humoris redundan-...iam, odor ad os & nares conſcendere ...on poſſet.

APH. 60 ARGVM.

Menſtrua immodicè promanātia fœ-...um imbecillum ſignificare.

HΗν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ αἱ καθάρσιες πορεύωνται, ἀδύνατον τὸ ἔμβρυον ὑγιαίνειν.

Si prægnanti purgationes menſtruæ curſum ſuum teneant, bene valere fœtum eſt impoßibile.

Si prægnanti & teneant, crebrò & copioſè. *bene valere fœtum impoßibile eſt*, quippe hac ratione illi ſuum detrahitur alimentum, ſiquidem ex neceſſario ſanguine alitur fœtus.

APH. 61 ARGVM.

Quomodo ex ſuppreßis menſibus præ-

gnantes deprahendere liceat.

ΗΝ γυναικὶ καθάρσιες μὴ πορεύωνται, μήτε φρίκης, μήτε πυρετοῦ ἐπιγινομένου, ἄσαι δ' αὐτῇ προσπίπτωσιν, λογίζου ταύτην ἐν γαστρὶ ἔχειν.

Si mulieri purgationes non prodeant neque horrore neque febre superueniente, cibique fastidium accidat, prægnantem esse putato.

Si mulieri purgationes, menstruæ. *nõ prodeant*, fluere desinant citra manifestam causam. *neque horrore neque febre superueniente*, quæ alioqui superueniunt si menses supprimãtur, propter causam aliquam præter naturam manifestam vteri, aut corporis totius. *cibique fastidium accidat*, propter praua excrementa, quibus ventriculi tunicæ sunt imbutæ. *prægnantem esse putato*, iudica ipsam in vtero habere.

APH. 62 ARGVM.

Sterilitatis & fœcunditatis mulierũ causæ exprimuntur.

Ὁκόσαι

Ὁκόσαι ψυχρὰς καὶ πυκνὰς τὰς μήτρας ἔχουσι, οὐ κυΐσκουσι· καὶ ὁκόσαι καθύγρους ἔχουσι τὰς μήτρας, οὐ κυΐσκουσιν· ἀποσβέννυται γὰρ αὐταῖς ὁ γόνος· καὶ ὁκόσαι ξηρὰς μᾶλλον καὶ περικαεῖς· ἐνδείῃ γὰρ τῆς τροφῆς φθείρεται τὸ σπέρμα. ὁκόσαι δὲ ἐξ ἀμφοτέρων τὴν κρᾶσιν ἔχουσι σύμμετρον, αἱ τοιαῦται ἐπίτεκνοι γίνονται.

Quæ frigidos & densos locos habent, vtero non concipiunt. Et quæ præhumidos habent, grauidari nequeunt: extinguitur enim in ipsis genitura. Et quæ sicciores & æstuosos: nam alimēti defectu semen corrumpitur. Quæ verò ex vtraque oppositione moderatā nactæ sunt locorū temperationē, eæ fœcūditate valent.

Quæ frigidos & non concipiunt, quòd calorem seminis frigiditas vteri extinguit, aut certè adeò imminuit, vt ad conceptionem ineptum sit. *& quæ præhumidos*, atque ita lubricos ob immodicam humiditatem, vt semen continere possint. *extinguitur enim in ipsis genitura*, semen ipsum genitale obruitur & inundatur, perinde ac in cœnosa terra cerealia semina.

& quæ sicciores & æstuosos, adurentes calidósque vteros habent non concipiunt. *nam alimenti defectu semen corrumpitur*, perinde ac in sabulo proiectum semen germinare non potest: adde immodicũ calorem vniuersum corporis sanguinẽ ita depasci, vt nulla aut certè paucissima menstrua habeãt hæ mulieres. *quæ verò ex vtraque oppositione*, calidi nimirum, frigidi, humidi & sicci. *temperaturam*, modo & æqualitate inuicem respondentem. *eæ fœcunditate valent*, cõcipere possunt.

APH. 63 ARGVM.

In viris quoque infœcunditatis & sterilitatis causæ exprimuntur.

ΠΑραπλησίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρρένων. ἢ γὰρ δι' ἀραιότητα τοῦ σώματος τὸ πνεῦμα ἔξω φέρεται, πρὸς τὸ μὴ παραπέμπειν τὸ σπέρμα, ἢ διὰ τὴν πυκνότητα τὸ ὑγρὸν οὐ διαχωρέει ἔξω, ἢ διὰ τὴν ψυχρότητα οὐκ ἐκπυελᾶται, ὥστε ἀθροίζεσθαι πρὸς τὸν τόπον τοῦτον, ἢ διὰ τὴν θερμασίην τὸ αὐτὸ τοῦτο γίνεται.

Par est de maribus ratio. Aut enim

propter

propter corporis raritatem ſpiritus foras diſsipatur, ita vt genitură eiaculari nequeat: aut propter denſitatem humor foras non proſilit: aut propter frigiditatĕ non incĕditur, vt eò loci coaceruari poſſit: aut propter caliditatem hoc idem ipſum vſu venit.

Par eſt de maribus ratio, ſterilitatis cauſæ in maſculis ſunt quatuor, vt in mulieribus, nempe ſiccitas, humiditas, caliditas, frigiditas. *aut enim & raritatem*, atque adeo ſiccitatem, quæ ipſam raritatem ſequitur. *ſpiritus foras diſsipatur*, difflatur exalátque. *ita vt genituram*, ſemen quo pauco abundant, raro corpore prædıti, vtpote frigidiores & ſicciores temperatura. *eiaculari nequeant*, non tranſmutatur ad teſtes: ſi enim multum tranſpiret, neceſſe eſt corpus ſanguine, ex quo ſemen procreatur, minus abundare. *aut propter denſitatem*, craſſitudinem & leniorĕ. *humor*, humiditáſque à viris quorum corpora humida & pituitoſa ſunt. *foras non proſilit*, quòd horum ſemen, perinde atq; ſanguis ex quo procrea-

tum eſt, ſit craſſum ac lentum, ideóq; ad excernendum minus aptum. *aut propter frigiditatem non incenditur*, nõ concaleſcit ſanguis, nec concoquitur. *vt eò loci coaceruari poßit*, in vaſis ſeminariis colligi: quippe ſi propter iecoris ac totius corporis frigiditatem ſanguis non procreatur nec concoquitur, & ex eo ſubinde ſemen naſci non poteſt. *aut propter caliditatem &c*, immodica enim caliditas ſanguinem in corpore abſumit & depaſcitur, quæ ſterilitatis virorum cauſa eſſe poteſt.

APHOR. 64 ARGVM.

Commoda & incommoda ex potu lactis ad ægros prouenientia exprimuntur.

Γάλα διδόναι κεφαλαλγέουσι, κακόν. Κακὸν δὲ καὶ πυρεταίνουσι, καὶ οἷσιν ὑποχόνδρια μετέωρα διαβορβοείζοντα, καὶ τοῖσι διψώδεσι. Κακὸν δὲ καὶ οἷσι χολώδεες αἱ διαχωρήσιες καὶ ἐν τοῖσιν ὀξέσι πυρετοῖσιν ἐοῦσι, καὶ οἷσιν αἵματος πολλοῦ διαχώρησις γέγονεν. Ἁρμόζει δὲ τοῖσι φθινώδεσι μὴ λίην πολλῷ πυρέσσουσι διδόναι γάλα, καὶ ἐν πυρετοῖσι

μακροῖσι

μακροῖσι καὶ βληχροῖσι, μηδενὸς τῶν προειρημένων σημείων παρέοντος, παρὰ λόγον δὲ ἐκτετηκόσι.

Lac præbere capite dolentibus, febriculosis, & quibus hypochondria elata aut murmurãtia, & siticulosis, malum: Malum item quibus biliosæ deiectiones, febres acutæ, & copiosa sanguinis vacuatio facta est. Conuenit vero tabidis non admodum valde febricitantibus, & febribus longis & languidis dum nullum ex suprà dictis signis adsit, & præter rationem extenuatis.

Lac præbere capite dolentibus, nam quum lac sit nidorosum, & facilè euaporet, caput petit & eius dolorem auget. *febriculosis*, nam plurimo calori adhibitum statim in nidorem abit: adde quòd in febricitantium ventriculo non concoquitur, sed potius cor rũpitur, vnde febris augetur. *& quibus hypochondria elata aut murmurãtia*, è quibus sonus alicuius flatus & spiritus exauditur, in his enim accessit lac. *& siticulosis*, nam sitim auget lac, ꝙ siticulosi vt plurimũ bile abundẽt,

in quam magna ex parte lac conuer-
titur, vnde ſitis cauſa augetur. *malum*
item quibusblioſæ deiectiones, exhau-
ſtum enim lac euaporat, & à cauſis ca-
lidis facilè in euaporationem dedu-
citur. *& copioſa ſanguinis vacuatio*, q
copioſo ſanguine euacuato, facultate
naturales imbecillæ factæ ſunt: exhi-
bitum igitur lac propter ſuam craſſi-
tiem hanc cõcoquitur, ſed in ipſo cor-
pore planè acceſſit. *conuenit verò ta-*
bidis, quòd pus in pulmonibus exiſtē
abſtergat, & vlcera eius conglutinet
ægróſque nutriat, quòd ſi valde febri-
citent, lac illis non propinandum o-
cauſas ſupradictas. *& febribus longi-*
& languidis, prodeſt lac, quippe ſi di-
turnæ febres vehementes ſimul eſſen-
iis non conueniret. *dum nullum ex ſu-*
prà dictis ſignis adſit, vt ſi neque capi-
tis dolor, neque elata hypochondria
&c. *& præter rationem extenuatis*, cõ-
uenit lac, iis nimirum qui alia ex cau-
ſa quàm pulmonis vlcere, ſunt graci-
les & macilenti, illis enim lac bonum
ſuccum generans, abundè alimentum
ſuppe-

suppeditat, vt hectica febre laborantibus, qui diuturnis, fixis, firmis, & difficulter solubilibus febribus laborant: paruis etiam, nam remissæ esse apparerēt febres hecticæ, adeò vt qui iis corripiuntur se febrire negent.

APHOR. 65 ARGVM.

Quid boni vlcera in quibus tumores apparent, quid cōtra mali ea quæ tumore vacant sequatur.

ΟΚόσοισιν οἰδήματα ἐφ' ἕλκεσι φαίνεται, οὐ μάλα σπῶνται, οὐδὲ μαίνονται. τουτέων δὲ ἀφανισθέντων ἐξαίφνης, τοῖσι μὲν ὄπισθεν σπασμοὶ, τέτανοι, τοῖσι δὲ ἔμπροσθεν μανίαι, ὀδύναι πλευροῦ ὀξεῖαι, ἢ ἐμπύησις, ἢ δυσεντερίη ἢν ἐρυθρὰ ᾖ τὰ οἰδήματα.

Quibus sunt cum vlceribus tumores conspicui, ij non admodum conuelluntur, aut insaniunt: Quibus verò repentè euanuerint, siquidem postica parte factū sit, conuulsiones & tetani accidunt: si verò à fronte, insania, lateris dolor acutus, empyema & dysenteria si rubicundi fuerint tumores.

Quibus sunt cum vlceribus tumores,

in vlceribus apparent tumores. *non conuelluntur*, rarò incurrunt conuulſionem. *aut inſaniunt*, quod noxii humores circa vlcera ipſa hæreant, nec ad neruoſas partes aut cerebrum trãſmittantur. *quibus verò repentè euanuerint*, nimirum noxiis humoribus aliò tranſlatis, ſine aliquo medicamento quod diſcutiẽdi facultatem obtineat, aut ſine ſanguinis excretione. *ſiquidẽ poſtica parte*, vlcera habentibus. *conuulſiones & tetani accidũt*, vtpote materia trãſlata ad internum genus neruoſum, aut ad dorſales muſculos, quos implens conuulſiones & diſtentiones adfert. *ſi verò à fronte*, & in anterioribus partibus fiunt vlcera, tum accidũt. *inſaniæ*, nam quum anteriores partes venis & arteriis magis abũdent, promptè per has ad caput noxia transmittũtur, ita vt tum inſaniam & furorem ſequi minimè mirum ſit. *lateris dolor*, accidit, ſi noxii humores ad thoracem transferuntur, fit enim promptè ſuccingentis membranæ coſtas inflammatio. *empyema*, ſi humores illi noxii
non

non diſcutiuntur, ſed in vacuum ſpatium thoracis, & pulmonis intermedium effundantur. *& dyſenteria*, non ea quæ inteſtinorum eſt exulceratio, & quæ fit ex bilioſis & acribus humoribus, ſed quæ ſanguinis colorem præ ſe fert. *ſi rubicundi fuerint*, & ſanguinis aut pomi rubri referant colorem.

APH. 66 ARGVM.

Vulnera in quibus nullus apparet tumor damnantur.

ΗΝ τραυμάτων ἰσχυρῶν ἐόντων καὶ πονηρῶν οἰδήματα μὴ φαίνηται, μέγα κακόν.

Si magnis vulneribus & prauis tumor non appareat, ingens malum.

Si magnis vulneribus, effatu dignā magnitudinem habētibus. *& prauis*, nimirum in capitibus aut finibus muſculorum & maximè neruoſorum exiſtentibus. *tumor non appareat ingens malum*, quippe iudicium eſt humores noxios ad principes partes trāſmitti, qui tamen, propter dolorem quem praua & magna vulnera ſequi par eſt, ad vulnera ipſa potius confluere de-

berer, dolor enim attrahit, & fluxiones concitat.

APH. 67 ARGVM.

Quales tumores in vlceribus boni sint, quales item mali.

TÀ χαῦνα χρηστὰ, τὰ ἔνωμα κακά.

Incontenta bona, contēta verò & cruda mala.

Incontenta, cedentia, & tumores renitentibus & duris contrarii. *bona*, boni censentur tales tumores, eò quòd concoctionem significant. *contenta*, dura & renitētia vulnera, & tactui resistentia, aut cum talibus tumoribus cōiuncta. *mala*, quia cruditatem iudicant & præ se ferunt.

APHOR. 68 ARGVM.

Qua via dolor in posteriore capitis parte natus, sit sanandus.

TÀ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς ὀδυνωμένῳ, ἡ ἐν μετώπῳ ὀρθὴ φλὲψ τμηθεῖσα, ὠφελέει.

E parte capitis posteriore laboranti, in frontem rectà excurrens vena incisa pro-

prodeſt.

E *parte capitis poſteriore laboranti,* primaria ratione, citra plethoram, *in fronte rectà excurrens vena,* quæ nimirum rectitudinem fibrarum ac filamentorum ei venæ quæ partem malè affectam nutrit reſpondet. *inciſa prodeſt,* quòd auertendo ſimul vacuet materias.

APH. 69 ARGVM.

Refrigerationes qua corporis parte tã viris quàm mulieribus incipiant.

PΙγεα ἄρχεται γυναιξὶ μὲν ἐξ ὀσφύος μᾶλλον, καὶ διὰ νώτου ἐς κεφαλήν. ἀνδράσι δὲ μᾶλλον ὄπισθεν ἢ ἔμπροσθεν τοῦ σώματος, οἷον ἀπό τε πηχέων καὶ μηρῶν. ἄταρ καὶ τὸ δέρμα ἀραιόν. δηλοῖ δὲ τοῦτο ἡ θρίξ.

Rigores incipiũt mulieribus ex lumbis magis & per dorſum perueniunt in caput: Sed *& viris parte corporis poſteriore magis quàm anteriore, veluti ex femoribus & cubitis.* Indicio *eſt cutis raritas, quam ipſam pilus oſtendit.*

Rigores, refrigerationes, quales ſunt quæ vehementi gelu frigeſcentibus

accidunt. *incipiunt mulieribus*, temperatura corporis frigidiore præditis. *ex lumbis magis*, quòd is corporis locus ſit admodum neruoſus & frigidus. *&* *per dorſum*, partéſque poſteriores, vtpote neruoſiores, atque ad ſuſcipiendum & ſentiendum frigus promptiores. *perueniunt in caput*, aſcendunt caput. *ſed & viris &c.* refrigerationes inchoantur à parte poſteriore magis quàm anteriore, quia venis & arteriis abundant anteriores, & ob id calidiores ſunt. *veluti femoribus & cubitis*, partibus poſterioribus & exteriorib⁹. *indicio eſt cutis raritas*, quæ indicat anteriores partes eſſe poſterioribus calidiores earum enim raritatem ſequitur caliditas. *quam ipſam pilus oſtendit*, pilus demonſtrat anteriorum partium cutem eſſe raram, quanto enim denſior eſt cutis, tanto minus in ea pili naſcũtur: adde calidam temperiem hirſutam eſſe, contrà frigidã pilis nudã.

APHOR. 70 ARGVM.

Quartana præhẽſum nõ poſſe à morbo co-

bo comitiali capi, & ab hoc malo correptum quartana ſuperueniente liberari.

ΟΙ ὑπὸ τεταρταίων ἁλισκόμενοι ὑπὸ σπασμοῦ οὐ πάνυ τι ἁλίσκονται. ἢν δὲ ἁλίσκωνται πρότερον, εἶτα ἐπιγένηται τεταρταῖος, παύονται.

Qui quartano corripiuntur, non admodum conuulſionibus tentantur: Si verò prius tentati fuerint, ſuperueniente quartana, liberantur.

Qui *quartana*, febri. *non admodum*, neque omnino. *conuulſionibus tentantur*, præſertim iis quæ ex plenitudine partium neruoſarum oriuntur, quas morbos comitiales appellamus. *Si verò prius tentati fuerint*, magno morbo & comitiali, proueniente ab humoribus lentis ac pituitoſis neruoſis partibus inſertis. *liberantur*, tum per excretionem rigoris beneficio, hæc enim ſola agitatio craſſum excutit humorem: tum etiam per coctionem, caloris febrilis ratione, qui rigorem conſequitur.

APH. 71 ARGVM.

Qui cum ſudore, & contra qui citra

ſudorem moriuntur.

Ὁκόσοισι δέρματα περιτείνεται καρφάλεα καὶ σκληρὰ, ἄνευ ἱδρώτων τελευτῶσιν. ὁκόσοισι δὲ χαλαρὰ καὶ ἀραιὰ, σὺν ἱδρῶτι τελευτῶσιν.

Quibus arida & dura cutis optenditur, ſine ſudore moriuntur: quibus verò laxa & rara, cum ſudore vita defunguntur.

Quibus, morti proximis. *árida & dura cutis obtenditur & moriuntur*, quòd ſcilicet ob febris vehementiam humiditas omnis exhauſta ſit. *quibus verò laxa & rara*, obtenditur cutis. *cum ſudore vita defunguntur*, quòd cuti illi adhuc inſit aliqua humiditas, quæ iam propter extremam retentricis facultatis imbecillitatem exit.

APH. 72 ARGVM.

Flaua bile abundantes non admodum abundare flatibus.

Οἱ ἰκτερώδεες οὐ πάνυ τι πνευματώδεές εἰσιν.

Auriginoſi, non admodum ventoſi.

A*uriginosi*, qui morbo regio labo-
ant, & flaua bile abundant, quorum
videlicet cutis pallidum biliosúmque
colorem refert, & quorum partes ad
ventriculum spectãtes validæ admo-
dum sunt, ita vt difficilia concoctu
concoquant, propter acrem & mor-
dacem, quo præditæ sunt calorem. *nõ
admodum ventosi*, & flatuosi, vehemẽs
enim calor partium prædictarum, eos
quos cõplectitur cibos vincit ac con
ficit, ideóque flatus nullos procreat.

APHORISMORVM HIPPOCR.

LIBER. VI.

ARGVMENTVM.

Sexta hæc sectio propemodum ad eam artis partem pertinet, quæ futura bona aut mala in morbis prædicit.

APHORISMI PRIMI ARGVMENTVM.

Quid acidus ructus diuturnis licterijs succedens præ se ferat.

ΕΝ τῇσι χρονίῃσι λειεντερίῃσιν ὀξυρεγμίη ἐπιγινομένη μὴ γινομένη πρότερον, σημεῖον ἀγαθόν.

In diuturna læuitate intestinorum si ructus acidus superueniat qui priùs non extiterit, bonum est signum.

In diuturna læuitate intestinorum, &

in lienteria. quæ ex ventriculi & intestinorum imbecillitate naſcitur. *ſi ructus &c. non extiterit*, quique ſimul cũ inteſtinorum læuitate nõ incœperat, ſed eam ſequutus eſt. *bonum eſt ſignũ.* Indicat enim calorem natiuũ qui antea prorſus languebat, nunc validiorem fieri, atque adeò cibum aſſumptũ in ventriculo aliquandiu contineri, tanto nimirũ tempore donec coctionis initium aſſumat, qui alioqui ſecũdum omnes ſuas qualitates talis permanebat, qualis fuerat aſſumptus, ob alteratricem ventriculi facultatem omnino abolitam.

APH. 2 ARGVM.

Humidiores natura, morbis magis obnoxios, quàm ſicciores.

Οἶσι ῥῖνες ὑγρότεραι φύσει, καὶ ἡ γονὴ ὑγροτέρη, ὑγιαίνουσι νοσηρότερον. οἷσι δὲ τ' ἀναντία, ὑγιεινότερον.

Quibus nares humidiores natura, & genitura humidior, ij minus proſpera valetudine fruuntur: Quibus verò hiſce contraria adſunt, ſalubrius degunt.

Quibus nares natura humidiores, atque adeò cerebrum ipſum humidius, quod deprehendere licet vbi plurimū muci & humiditatis è naribus defluxerit, idque natura, non ob externam aliquam cauſam. *& genitura humidior*, quin etiã vniuerſum corpus quibus humidius eſt, & totus ſanguis, à quo ſemen genitale procreatur, humidior & copioſior. *ij minus proſpera valetudine fruuntur*, ſed valetudinarii ſunt, & ex leui admodum occaſione qui natura ſunt humidiores, deſtillationibus corripiuntur, capitis grauitatem ferè ſemper ſentiunt, quæ ſubinde comitialem morbum inuehit: vniuerſi quoque corporis humiditas, febribus putridis & aliis morbis à putredine natis, obnoxia eſt. *quibus verò hiſce contraria adſunt*, nimirum qui cerebro totiúſque corporis temperatura ſicciore ſunt præditi. *ſalubrius degunt*, quòd cerebrum & corpus excrementis & ſuperfluis humiditatibus vacuum obtineant.

Aphor.

APH. 3 ARGVM.

Inapetentiam vnà cum febre, in diuturnis dysenteriys, malum portendere.

ΕΝ τῇσι μακρῇσι δυσεντερίῃσιν αἱ ἀποσιτίαι κακὸν, καὶ σὺν πυρετῷ κάκιον.

In longis intestinorum difficultatibus cibi fastidium malum, & cum febre peius.

In longis intestinorum difficultatibus, nimirum dysenteriis ab acribus humoribus factis. *cibi fastidium malum*, portendit: nam mortificationem nutritoriæ facultatis, propter ventriculi consensum significat. *& cum febre*, appetentia deiecta. *peius*, portendit: significat enim putredinē & corruptionem circa exulcerationes esse, vel effatu dignam inflammationem, quæ etiam ventriculum ipsum perturbat.

APH. 4 ARGVM.

Vulnera in ambitu suo pilos non habentia mala esse.

TA' περιμάδηρα ἕλκεα, κακοήθεα.
Circunglabra vlcera, maligna.

Circunglabra vlcera, vndiquaque p
lis denudata. *maligna*, contumacia, re
bellia sunt, & ad cicatricem difficulte
perducuntur: prauus enim humor i
profundo delitescens, pilorum radi
ces depascitur, perinde atque salsa ter
ra herbas, nec locum exulceratum ci
catrice obduci permittit.

APH. 5 ARGVM.

Dolore affectus locus, atque dolori magnitudo, diligenter considerandа.

TΩν ὀδυνέων καὶ ἐν πλευρῇσι, καὶ ἐ
στήθεσι. καὶ ἐν τοῖσιν ἄλλοισιν, ἢν μέγ
διαφέρωσι, καταμαθητέον.

Doloribus lateris, & pectoris, cætera rúmque partium an ægri multum diffe rant, discendum est.

Doloribus lateris & pectoris, quæ sũ
partes vehemẽtissimos & periculosis
simos dolores habentes. *cæterarumq;*
partium, totius corporis. *si multũ diffe*
rant, & præualeãt vehementésq; sint
discendum est, quippe ex loco statin
nun

ium dolor ipse sit periculum allatu-
us, aut periculo vacet, dignoscere est.

APH. 6 ARGVM.

Diuturnos morbos non posse absq; mul
o negotio sanari in senibus, renum & vesicæ exemplo.

TÀ νεφελικὰ καὶ ὁκόσα κατὰ τὴν κύστιν ἀλγήματα, ἐργωδῶς ὑγιάζεται τοῖσι πρεσβύτῃσι.

Renum & vesicæ vitia in senibus difficulter curantur.

Renum vitia, vt sunt lapis, vlceratio, & eiusmodi. *& vesicæ*, dolores siue vlcera & inflammationes. *in senibus*, vtpote annos quinquaginta natis. *difficulter curantur*, ob virium imbecillitatem: adde hæc vitia quietem postulare, renum autem vt vesicæ munus irrequietum & incessabile plurimum officit: præterea superfluitas, per eas partes vacuanda, acris est, dolores harum partium irritare apta.

APH. 7 ARGVM.

Dolores in profūdo corporis excitátos,

periculosiores his qui in superficie.

TÀ ἀλγήματα τὰ κατὰ τὴν κοιλίην γινόμενα, τὰ μὲν μετέωρα, κουφότερα· τὰ δὲ μὴ μετέωρα, ἰσχυρότερα.

Dolores ventris sublimes, leuiores: non sublimes fortiores.

Dolores, & tumores. *sublimes*, in superficie existentes, vt supra peritoneũ, membranam tenuissimam omnibus intestinis & visceribus, quæ intra ventrem sunt, obductam & inuolutam. *leuiores*, sunt, quòd in partibus minus principalioribus fiant. *non sublimes*, dolores & tumores non externis excitati & supra peritoneũ, sed infra & in profundo, vt in ventriculo, iecore, liene, & similibus, principatum aliquem obtinentibus partibus. *fortiores*, vehementiores, periculosioresq; sunt. Neque enim tam facilè vt illis qui in superficie corporis sunt, remedia adhiberi possunt.

APHOR. 8 ARGVM.

Anasarca laborantibus vlcera multo negotio

negotio ſanari.

Τοῖσιν ὑδρωπικοῖσι τὰ γινόμενα ἕλκεα ἐν τῷ σώματι, οὐ ῥηϊδίως ὑγιάζεται.

A *qua inter cutem laborantibus exorta in corpore vlcera non facilè ſanantur.*

A*qua inter cutẽ laborantibus*, & anaſarca, in qua totius corporis moles, ac vniuerſa caro ſpongiæ inſtar humida & laxa exiſtit. *vlcera non facilè ſanantur*, propter immoderatam vniuerſi habitus corporis humiditatem, omne enim vlcus, qua vlcus eſt, ſiccari poſtulat.

APH. 9 ARGVM.

L*ata exanthemata pruritum nõ valde excitare.*

Τὰ πλατέα ἐξανθήματα οὐ πάνυ τι κνησμώδεα.

L*atæ puſtulæ non admodum pruriginoſæ.*

L*atæ puſtulæ*, ex frigidiore humore coortæ. *non admodũ pruriginoſæ*, quòd in latitudinem extenſæ difflentur, hu-

mórque has procreans acris non sit.

APH. 10 ARGVM.

Quibus rationibus capitis vehemen dolor soluatur.

Κεφαλὴν πονέοντι καὶ περιωδυνέοντι πύον ἢ ὕδωρ ἢ αἷμα ῥυὲν κατὰ τὰς ῥῖνας ἢ κατὰ τὸ στόμα, ἢ κατὰ τὰ ὦτα, λύει τὸ νούσημα.

Capite dolenti & vehementer labo-ranti, pus vel aqua, vel sanguis per na-res, aut os, aut aures effluens morbum soluit.

Capite &c. pus, iam nimirum facta suppuratione effluens. *vel aqua*, qua plerunque à capite defluit. *vel sanguis per &c. morbū soluit*, per nares quidē sanguis profluens eum soluit dolorē qui ex sanguinis multitudine excita-tus fuerit: per os aqua effluens, dolo-res ex crudis natos humorib⁹: per na-res pus effluens, dolorem capitis ab inflammatione ortum sanat.

APH. 11 ARGVM.

Melancholicos & nephriticos iuuar ab hæmorrhoidibus succedentibus.

Τοῖς

TOῖσι μελαγχολικοῖσι καὶ τοῖσι νεφριτικοῖσι αἱμοῤῥοΐδες ἐπιγινόμεναι, ἀγαθόν.

Melancholicis & nephriticis hæmorrhoides superuenientes, bono sunt.

Melancholicis, atra bile vexatis, & in quibus humor melancholicus superabundat. *nephriticis*, renum passionibus, vt lapide, qui ab humore terreo & crasso procreatur. *hæmorrhoides superuenientes bono sunt*, quia prædicta mala sanant, nempe melancholiam & renum lapidem, nec tãtum sanant, quia euacuant, verùm etiam quia humorem educunt, à quo hæc mala procreantur.

APHOR. 12 ARGVM.

Qua ratione hæmorrhoides sanari cõueniat, vt nihil mali ad eum qui sanatus est perueniat.

AἹμοῤῥοΐδας ἰηθέντι χρονίας, ἢν μὴ μία φυλαχθῇ, κίνδυνος ὕδρωπα ἐπιγενέσθαι, ἢ φθίσιν.

Diuturnas curanti hæmorrhoidas nisi vna quæpiam seruetur, periculũ aquæ intercutis, vel tabis impendet.

Diuturnas ſananti hæmorrhoidas, pe[r] artem. *niſi vna*, ex hæmorrhoidibus venis. *ſeruetur*, aperta, vt eā fœculentus & melancholicus humor, atque adeò corporis ſuperuacua alia expurgētur. *periculum aquæ inter cutem*, ob duritiem in iecore factā, poſt occluſam ſanguini melancholico viam: is enim retentus, multitudine & craſſitudine hepar ipſum grauans, calorem in ipſo natiuum extinguit, quo extincto ſanguinis fruſtratur generatio, & tunc fit aqua intercutem. *vel tabis*, copia nimirum humorum malignorum à iecore ad pulmonem propulſa.

APHOR. 13 ARGVM.

Singultum ex plenitudine natum ſternutatione ſanari.

Ὑπὸ λυγμοῦ ἐχομένῳ πταρμοὶ ἐπιγινόμενοι λύουσι τὸν λυγμόν.

Singultu fatigante, ſternutatio ſuperueniens liberat.

Singultu fatigante, ex plenitudine orto. *ſternutatio liberat*, tollit ſingultum, ſternutādo enim non ſolùm cerebrum,

cerebrum, sed & ventriculus, ob ner-uos ad eũ deriuatos, vehementer con-cutitur ac quassatur, humorésque sin-gultum excitantes vacuantur.

APH. 14 ARGVM.

Hydropis speciem quæ anasarca dici-tur, plerunque per spontaneam vacua-tionem sanari.

ΥΠὸ ὕδρωπος ἐχομένῳ τοῦ κατὰ τὰς φλέ-βας ἐς τὴν κοιλίην ὕδατος ῥυέντος, λύσις.

Hydrope detento, si aqua è venis in ventrem confluxerit, soluitur morbus.

Hydrope detento, aqua intercutem, in qua nimirum venæ totius corporis aqua refertæ sunt, quam subinde in v-niuersum corpus effundunt. *si aqua è venis in ventrem*, & intestina. *conflu-xerit*, per iecoris portas, eámque sub-inde per aluum natura, aut medicus naturæ minister, per purgantia medi-camenta vacuauerit. *soluitur morbus*, in quo totius corporis moles, & vni-uersa caro, instar spongiæ madida & laxa apparebat, atque adeo totũ cor-

pus intumescebat.

APH. 15 ARGVM.

Diuturnum alui profluuium vomitu à natura facto sanari.

Ὑπὸ διαῤῥοίης ἐχομένῳ μακρῆς, ἀπὸ ταυτομάτου ἔμετος ἐπιγινόμενος λύει τὴν διαῤῥοίην.

Longo alui profluuio laboranti spontè vomitus superueniens, morbum soluit.

Longo alui &c. spontè, à natura. *vomitus superueniens morbum soluit*, ratione reuulsionis & retractionis humorum qui deorsum vergebant.

APH. 16 ARGVM.

Profluuium alui in pleuritide vehementi & peripneumonia superueniens, periculosum.

Ὑπὸ πλευρίτιδος ἢ ὑπὸ περιπνευμονίης ἐχομένῳ, διάῤῥοιη ἐπιγινομένη, κακόν.

Pleuritide aut peripneumonia detento diarrhœa interueniens, malum.

Pleuritide aut peripneumonia, vehementer affecto & vexato. *diarrhœa*, alui

ui profluuium. *malum*, quippe ſignificat, tum iecur per conſenſum earum partium, quæ reſpirationi deſeruiunt, ita affici, vt propter imbecillitatem ad ſe trahere alimentum & in ſanguinem conuertere non poſſit.

APH. 17 ARGVM.

Qua ratione lippitudo commodè curari poßit, naturæ exemplo.

Ὀφθαλμιῶντα ὑπὸ διαῤῥοίης ληφθῆναι, ἀγαθόν.

Ophthalmia laborantem alui profluuio corripi, bonum.

Ophthalmia laborãtem, &c. bonum, nam humores ophthalmiam aut lippitudinem efficientes, ad inferiora transferuntur, & ſubinde per aluum vacuantur.

APHOR. 18 ARGVM.

Partium quarundam vulnera magna & profunda, lætalia eſſe.

Κύστιν διακοπέντι, ἢ ἐγκέφαλον, ἢ καρδίην, ἢ φρένας, ἢ τῶν ἐντέρων τι τῶν λεπτῶν, ἢ κοιλίην, ἢ ἧπαρ, θανατῶδες.

Pertusa perfectáue vesica, cerebro, corde, septo transuerso, tenui quopiã intestino, ventriculo, iecore lætale est.

Perfusa perfectáque vesica, & profundius vulnerata, lætale est signum. Nam vulnus quod ad eius interiora progreditur, coalescere nõ potest, est enim vesica neruosa, tenuis, & exanguis. *cerebro,* profundè & ad ventriculos vsque vulnerato: lætale est, saltem omnes in eo sensus ita læduntur, vt si superuixerit, stupidus ferè reddatur vulneratus. *corde,* cordis enim vulnera insanabilia sunt propter assiduum motum, & quòd sit spirituum & vitalis caloris fons & origo. *septo transuerso,* quod diaphragma dicitur, nam si vulneretur coalescere nequit, propter assiduum motum, adeóque mortem accersit. *tenui quopiam intestino,* hic enim exanguis est, vnde si vulneratur coalescere non potest. *ventriculo,* cibus enim & potio per vulnus exeunt, præcordia indurescunt, & bilis ferè semper per os reiicitur. *iecore,* nam huius vulnera plurimo sanguine manant,

manāt, itaque prius ita vulnerati moriuntur, quàm vulnera agglutinari poſſint: & potiſſimum quæ in porta eius fiunt vulnera, ea enim parte venarum eſt multitudo.

APHOR. 19 ARGVM.

Quæ corporis partes præciſæ neque augeſcant, neque coaleſcant.

Ἐπὴν διακοπῇ ὀστέον, ἢ χόνδρος, ἢ νεῦρον, ἢ γνάθου τὸ λεπτὸν, ἢ ἀκροποσθίη, οὔτε αὔξεται, οὔτε ξυμφύεται.

Perfectum os, aut cartilago, aut neruus, aut genæ tenuis particula, aut præputium neque augetur, neque coaleſcit.

Perfectum os, neque augetur neque coaleſcit, quòd frigidū, ſiccum, & durum ſit: puerorum quidem oſſa coaleſcere poſſunt, quòd mollia adhuc ſint. *aut cartilago,* præciſa coaleſcit, ob rationem ſupradictam. *vel neruus & vel præputium,* omnes particulæ ex ſemine natæ. *neque augetur neque coaleſcit,* ob largæ enim materiæ penuriam ſupradictæ partes non renaſcuntur, tantum enim nullibi aceruatim

contentum ſemen reperias, quanto vnumquodque eorum quæ deperdita ſunt, ad inſtaurationem indiget.

APH. 20 ARGVM.

Sanguinem à propria cauitate in aliã transfuſum, corrumpi.

ΕΝ ἐς τὴν κοιλίην αἷμα χυθῇ παρὰ φύσιν, ἀνάγκη ἐκπυηθῆναι.

Si in ventrem ſanguis præter naturã effuſus fuerit, is ſuppuretur eſt neceſſe.

Si in ventrem, aut aliam quanuis cauitatem. *ſanguis præter naturam fuſus fuerit*, à propria cauitate, venis ſcilicet & arteriis. *is ſuppuretur eſt neceſſe*, & corrumpi, vel nigreſcere, vel liueſcere, vel in grumos verti.

APHOR. 21 ARGVM.

Inſaniam ab atra bile factam ſucceſſu varicum vel hæmorrhoidum ſolui.

ΗΟῖσι μαινομένοισι κιρσῶν ἢ αἱμορροΐδων ἐπιγινομένων, τῆς μανίης λύσις.

Inſanis ſi varices, vel hæmorroides ſuperuenerint, inſaniæ ſolutio.

Inſa-

Insanis, ab atra bile. *si varices*, venæ latiores quæ in cruribus maximè visuntur. *vel hæmorrhoides*, & sanguinis profluuia ex hæmorrhoidibus. *insaniæ solutio*, pellente & deturbante natura in partes ignobiliores, humores melancholicos & crassos, qui insaniam efficiunt.

APHOR. 22 ARGVM.

Dolores à dorso in cubitũ delapsos ob ruptiones aliquas, secta basilica sedari.

Ὁκόσα ῥήγματα ἐκ τοῦ νώτου ἐς τοὺς ἀγκῶνας καταβαίνει, φλεβοτομίη λύει.

Ruptiones, quæ ex dorso ad cubitum descendunt, venæ sectio soluit.

Ruptiones, & ab his dolores quicunque prouenientes. *quæ ex dorso ad cubitum descendunt*, ruptione ipsa facta, *venæ sectio soluit*, nã materia illa, quæ dolorem faciebat, euacuatur.

APH. 23 ARGVM.

Metum & mæstitiam symptomata diu perseuerantia, melancholiam præ se ferre.

HN φόβος καὶ δυσθυμίη πολλὺν χρόνον διατελέῃ, μελαγχολικὸν τὸ τοιοῦτον.

Si metus atque mæſtitia longo tempore perſeuerent, melancholicum eſt ſignum.

Si *metus*, alicuius mali futuri. *atque mæſtitia longo tempore perſeuerent*, nec à cauſa externa & manifeſta fiant, vt propter hoſtium incurſum, vel parentum & amicorum mortem inopinatam, aut propter recens patratum flagitium. *melãcholicum eſt ſignum*, hinc ars prædicit, quòd affecto cerebro melancholicus fiet, nam melancholicus humor in ipſum fertur, ex quo ſpiritus turbantur, & variis motibus commouentur.

APH. 24 ARGVM.

Inteſtina tenuia profundè vulnerata non coaleſcere.

ENτέρων ἢν διακοπῇ τῶν λεπτῶν τι, οὐ ξυμφύεται.

Si *quod gracile inteſtinum perſectum ſit, non coaleſcit.*

Si quod gracile inteſtinum &c. Hic Aphoriſmus ſupra expoſitus eſt, nimirum Aphoriſm.18. huius libri ſexti.

APHOR. 25 ARGVM.

Bonum eſſe vt corporis omne malum à nobilioribus partibus, & ab interioribus, ad ignobiliores atque exteriores vertatur, eryſipelatis exemplo.

Ἐρυσίπελας ἔξωθεν μὲν ἔσω τρέπεσθαι, οὐκ ἀγαθόν. ἔσωθεν δὲ ἔξω, ἀγαθόν.

Eryſipelas foris intrò conuerti, malũ: intus verò foras exiſtere, bonum.

Eryſipelas, & aliud quodcunque corporis malum. *foris*, ab exterioribus & ignobilioribus partibus. *intro conuerti*, ad interiora, vt ad partes principes & nobiliores. *malum*, quin vitæ periculum adfert: nam quicquid eſt illorum humorum à quibus eryſipelas naſcitur, ad partes principes, vt cor, iecur, cerebrum, propellitur & protruditur. *intus verò foras*, conuerti eryſipelas & aliud quoduis malum interius effuſum. *bonum*, euocatur enim ad ſuperficiem cutis ſuperfluus & malignus

humor.

APH. 26 ARGVM.

Delirium ſuccedere ardentibus febribus, in quibus tremores fiunt.

ΟΚόσοισιν αὖ ἐν τοῖσι καύσοισι τρόμοι γίνονται, παρακοπὴ λύει.

Quibus in febribus ardentibus tremores fiunt, delirio ſoluuntur.

Quibus in febribus ardentibus, quarum cauſa eſt intra vaſa. *tremores fiunt*, tranſlatis nimirum humoribus noxiis à venis ad neruos. *delirio ſoluuntur*, læſo per conſenſum cerebro: hoc autem delirium non tantum prius malum non ſoluit, & hominem non liberat, ſed eo etiam peius & periculoſius exiſtit: nam quæ ſuccedunt morbis, eorúmque conſtitutionem non ſoluunt, hominem non prorſus liberant.

APH. 27 ARGVM.

Confertas euacuationes lætales eſſe, exemplo ſuppuratorum & aqua inter cutem laborantium.

Ὁκόσοι

OΚόσοι ἔμπυοι ἢ ὑδρωπικοὶ καίονται ἢ τέμνονται, ἐκρυέντος τοῦ πύου καὶ τοῦ ὕδατος ἀθρόου, πάντως ἀπόλλυνται.

Quicunque empyi aut hydropici vruntur, aut secantur, si pus aut aqua vniuersim effluxerit, omnino moriuntur.

Quicunque empyi, ſuppurati, nimirum pus inter pulmonem & thoracẽ contentum habentes. *aut hydropici*, aquam intercutem patientes. *vruntur aut ſecantur*, vt Hippocratis tempore ſolenne erat. *ſi pus*, quod in thoracem proruperat. *aut aqua*, in aſcite contenta. *Vniuerſim*, & confeſtim ſemélque tota. *effluxerit omnino moriũtur*, quippe vnà cũ humore ſpiritus vitalis vacuatur, atque adeò vires deficiunt & moriuntur.

APHOR. 28 ARGVM.

Hippocratis tẽpore eunuchos non fuiſſe caluos, non item podagricos.

EΥνοῦχοι οὐ ποδαγριῶσιν, οὐδὲ φαλακροὶ γίνονται.

Eunuchi podagra non laborant, nec calui fiunt.

Eunuchi, castrati, quib⁹ ante pubertatem membra virilia execta sunt, aut qui natura sine testibus geniti sunt. *podagra non laborant*, quòd otio prorsus non vtuntur, nec coitu immoderato, neruosas partes, præsertim articulos ac pedes, plurimũ debilitante: & quod moderata victus ratione vtantur. *nec calui fiunt*, quãdoquidem mulieribus similes sunt, & multam humiditatem redundantem obtinent, ad capillos assiduè fluentem, ex qua capilli nutriuntur & augentur.

APHOR. 29 ARGVM.

Mulieres Hippocratis ætate podagra non corripiebantur, nisi suppreßis menstruis.

Γυνὴ οὐ ποδαγριᾷ, ἢν μὴ τὰ καταμήνια αὐτέῃ ἐκλίπῃ.

Mulier podagra nõ laborat, nisi ipsam menstrua defecerint.

Mulier, quæ moderata victus ratione vtitur, & sobriè viuit. *podagra non laborat*, neque affligitur. *nisi menstrua defecerint*, præter naturam, nam tum super-

superuacua per vterum nõ expurgantur, sed ad partes imbecilliores & ignobiliores à natura detruduntur, & hinc fit podagra.

APHOR. 30 ARGVM.

Vsum venereorum plurimum momenti habere ad podagræ generationem, puerorum exemplo.

Παῖς οὐ ποδαγριᾷ πρὸ τοῦ ἀφροδισιασμοῦ.

Puer podagra non laborat ante veneris vsum.

Puer podagra non laborat, nec articulari morbo tentatur, *ante vsum veneris*, neque enim pedes ac articulos imbecillos obtinent priusquàm coeant, neque in ipsis cõcussio fit propter veneorum abstinẽtiam: post verò veneris vsum podagra laborant, nam tum materiæ funduntur ratione concussionis, pedésque læduntur, præsertim si ad patiendum sint habiles.

APHOR. 31 ARGVM.

Quinque genera remediorum quibus

oculorum dolores curantur, exprimũtur.

Ὀδύνας ὀφθαλμῶν ἀκρητοποσίη, ἢ λουτρὸν, ἢ πυρίη, ἢ φαρμακείη λύει.

Oculorum dolores meri potio, aut balneum, aut fomentum, aut phlebotomia, aut purgatio ſoluit.

Oculorum dolores, aliquos. *meri potio ſoluit*, nimirum eos qui ex copia ſanguinis craſſioris, in venulis oculorum contenti, citra plenitudinẽ totius corporis, procreantur: In quibus enim ſanguis craſſus oculorum venulas intendit, citra plethoricum totius corporis affectum, vino fuluo, ſubſtantia tenui & ætate antiquo vtẽdum, quod calefaciat, vacuet, & obſtructiones tollat. *aut balneum*, alios oculorum dolores ſanat, eos nimirum qui ab acribus humoribus ad oculos fluentibus fiũt, citra corporis plenitudinem: hoc enim aquæ dulcis balneum, dolores mitigat, acres humores euocat atque contemperat. *aut fomentum*, vbi videlicet nihil confluit in oculos: tum enim quod in ipſis eſt ſuperuacuum diſcutiens, ſanitatem adfert. *aut phlebo-*

boto-

tomia, aliis oculorum doloribus prodest: ea verò initio vtendum, vbi plenitudine corpus vniuersum laborauet, atque adeo secanda humoralis vocata vena, & ea quæ secūdum rectum oculi malè affecti existit. *aut purgatio soluit*, alios oculorū dolores, vbi præsertim malis succis refertum corpus fuerit, hoc autem pro redundantis humoris qualitate seu specie variare cōuenit.

APH. 32 ARGVM.

Si balbi alui profluuio corripiuntur, longo potißimum capiuntur.

Τραυλοὶ ὑπὸ διαῤῥοίης μάλιστα ἁλίσκονται μακρῆς.

Balbi *lōgo alui profluuio maximè corripiuntur.*

Balbi, parum exquisitè loquentes, iusto humidius cerebrū habentes naturâ. *alui profluuio*, si quando corripiūtur: vbi videlicet à cerebro humida illa excrementa deffluunt in ventriculum. *maximè capiuntur*, longo & diuturno profluuio.

APH. 33 ARGVM.

Acidum ructātes rarò pleuritide corripi.

OI ὀξυρεγμιώδεες οὐ πάντη πλευριτικοὶ γίνονται.

Qui acidum ructant, non admodun pleuritici fiunt.

Qui acidum ructant, & acido ructu laborant, qui fit quando cibi à frigore aut á pituitosis humoribus in ventriculo, vētriculique amplitudine redundantibus, corrumpuntur. *non admodum pleuritici fiunt*, non valde morbo laterali corripiuntur, quòd naturâ sint pituitosi, lateralis autē dolor biliosos maximè inuadit.

APH. 34 ARGVM.

Capillorum defluuio laborātibus magnas varices non fieri, aut si succedat in capillos denuò nasci.

OKόσοι φαλακροὶ, τουτέοισι κιρσοὶ μεγάλοι οὐ γίνονται. ὁκόσοισι δὲ αὖ φαλακροῖσιν ἐοῦσι κιρσοὶ ἐπιγίνωνται, πάλιν οὗτοι γίνονται δασέες.

Qui calui ſunt, iis varices magni non [f]*unt: quibus vero caluis exiſtetibus va*[ri]*ces ſuperueniũt, ÿ rurſus capillati fiũt.*

Qui calui ſunt, & capillorum deflu[u]io laborant ob malũ aliquod, veluti [p]ropter alopeciã aut ophiaſim *ÿs va*[ri]*ces magni non fiunt,* quòd tum vitio[s]i humores ad caput & non ad crura, [fe]rantur. *quibus vero caluis,* & capillo[r]um defluuio laborantibus, *varices ſu*[p]*eruenĩut, ÿ rurſus capillati fiunt,* nam [v]itioſi humores, qui antea radices ca[p]illorum corruperant, tunc ad crura [t]ransferuntur.

APHOR. 35 ARGVM.

Tuſsim ratione aquæ inter cutẽ pro[u]*enientem, malam eſſe.*

TOῖσιν ὑδρωπικοῖσι βὴξ ἐπιγινομένη, κακόν.

Hydropicis *tuſsis ſi ſuperueniat, ma*[l]*um.*

Hydropicis, aqua intercutem labo[r]antibus, *tuſsis ſi ſuperueniat*, ratione [q]uidem ipſius aquæ intercutem, non [r]atione diſtilationis cuiuſdã à capite,

aut fumi aut pulueris. *malum*, quipp humorem aquosum ita adauctum si gnificat, vt iam asperam arteriam oc cupet, atque adeò suffocationis per culum immineat.

APH. 36 ARGVM.

Difficultatem vrinæ ob inflammatio nem aut plenitudinem factam, venæ se ctionem solui.

Δυσουρίην φλεβοτομίη λύει. τέμνειν δ ταὶ εἴσω.

Difficultatem vrinæ phlebotomia s uit: secare verò interiores.

Difficultatem vrinæ, ab inflamma tione aut plenitudine factam, sangu nis missio soluit. *secare verò interiore* oportet, eam potissimum quæ in cr ribus est poplitis nimirum vena, a malleolorum, ea enim magis è dir cto est.

APH. 37 ARGVM.

Mala ad exteriora corporis conue bonum esse, exemplo anginæ.

Ὑπὸ κυνάγχης ἐχομένῳ οἴδημα γίνε ἐν τῷ βραχήλῳ, ἀγαθόν. ἔξω γὰρ τρ

πετ

-ρεται τὸ νούσημα.

Angina correpto si tumor appareat in collo, bonum: foras enim morbus existit.

Angina correpto, vehementiore. *si tumor appareat in collo*, & extra in ceruice, *bonum est*, ab internis enim ad externa humores noxii transferuntur.

APHOR. 38 ARGVM.

Occultos & in profundo corporis existentes cancros, non esse curandos.

Ὁκόσοισι κρυπτοὶ καρκῖνοι γίνονται, μὴ θεραπεύειν βέλτιον. θεραπευόμενοι γὰρ ἀπόλλυνται ταχέως, μὴ θεραπευόμενοι δὲ πλείω χρόνον διατελοῦσι.

Quibus occulti cancri adsunt, non curare melius. Curati enim citius intereunt, non curati vero longiùs vitam trahunt.

Quibus occulti cancri sunt, in profundo corporis existentes, nec in superficie apparentes. *non curare melius*, siue medicamentis, siue sectione venæ, siue vstione, quòd ita magis irritentur, & vlcera ad cicatricem

perduci nō poſſint. *curati enim citius intereunt*, ob ſequentia ſymptomata admodum periculoſa. *non curati verò longius vitam trahunt*, placandi igitur potius ac mitigādi, medicamētis dolorem ſedantibus, ſaniémque eluentibus.

APH. 39 ARGVM.

Expletionem & vacuationem cauſas conuulſionis eſſe præcipuas.

Σπασμὸς γίνεται ἢ ὑπὸ πληρώσιος, ἢ κενώσιος. οὕτω δὲ καὶ λυγμός.

Cōuulſio à repletione fit, vel vacuatione, ita verò & ſingultus.

Conuulſio, quæ videlicet primogenium eſt malum, non quæ per cōſenſum partis alicuius accidit. *à repletione fit*, quando nimirum nerui implentur craſſa & glutinoſa materia, & oppleti intenduntur, atque demū ad ſua principia contrahuntur. *vel vacuatione*, ob nimiam videlicet ſiccitatem, quæ & ipſa neruos exſiccās, eos ad ſua principia contrahit, ob id conuelluntur. *ita vero & ſingultus*, ex repletione fi-

ue inanitione fit.

APH. 40 ARGVM.

Qui hypochondriorum dolores à febre succedente sanari poßint.

ΟΚόσοισι περὶ τὸ ὑποχόνδριον πόνοι γίνονται ἄτερ φλεγμονῆς, τουτέοισι πυρετὸς ἐπιγινόμενος λύει τὸν πόνον.

Quibus ad hypochondrium dolor est sine inflammatione, ijs febris superueniens dolorem soluit.

Quibus ad &c. sine inflammatione, sed vel ab obstructione, vel à spiritu flatulento, vel ab inæquali intemperie frigida *ijs febris superueniens dolorem soluit*, quippe febris crassos humores obstructionem facientes, dissoluit & extenuat, flatus discutit, atque intemperiem frigidam corrigit, & ad æqualitatem perducit.

APH. 41 ARGVM.

Pus in aliqua corporis parte natum, occultari posse duabus de causis.

ΟΚόσοισι διάπυόν τι ἐὸν ἐν τῷ σώματι μὴ διασημαίνει, τουτέοισι διὰ παχύτητα τοῦ

πύου, ἢ τοῦ τόπου οὐκ ἀποσημαίνει.

Quibus in corpore pus nullam sui dat significationem, ob craßitudinem sui aut loci non se prodit.

Quibus in corpore, corporisque aliqua parte. *pus nullam &c. nõ se prodit*, si enim pus crassum sit in profundo manens, nunquam ad circũferẽtiam mouetur, nec tumorem excitat, qui nos puris latentis illic commonefacere queat: sic quoque cutis ipsa, sub qua coaceruatur pus, si crassior & densior fuerit, vt est ea quæ in calcaneo existit, in tumorem attoli non potest, idcóque nos latet, quanquam dolore & febre, idpsum deprehendere liceat, iuxta Aphorismum 47. lib. secundi.

APH. 42 ARGVM.

Hepatis duritiem regio morbo succedentem, malum præ se ferre.

EN τοῖσιν ἰκτεριῶσι τὸ ἧπαρ σκληρὸν γενέσθαι, πονηρόν.

Regio morbo laborantibus iecur durũ fieri, malum.

Regio

Regio *morbo laborantibus*, de quo Aphorismo 62.& 64.lib.quarti. *iecur durum fieri, malum*, nam durities hæc vel inflammationem, vel durum tumorem in iecore esse significat, quorum vtrunque malum & lætale est.

APH. 43 ARGVM.

Lienosos à breui intestinorum difficultate correptos liberari, à longa vtplurimum mori.

OKόσοι σπληνώδεες ὑπὸ δυσεντερίης ἁλίσκονται, τουτέστιν ἐπιγενομένης μακρῆς τῆς δυσεντερίης, ὕδρωψ ἐπιγίνεται, ἢ λειεντερίη, καὶ ἀπόλλυνται.

Qui lienosi difficultate intestinorum corripiuntur, ijs superuenientem longam dysenteriam aqua intercutem aut intestinorum læuitas excipit, & moriuntur.

Qui *lienosi*, in liene tumorem habentes, ex melancholico humore natum. *difficultate intestinorum corripiuntur*, breui, à morbo liberari possunt, quòd per eam vacuētur humores crassi & melācholici, lienem obsi-

dentes. *ijs superuenientem longã &c. aqua intercutem*, nam iecur larga & multa euacuatione debilitatur & refrigeratur. *aut intestinorum læuitas*, nã intestina læduntur à transitu vitiosorum humorum, & vis eorum laborat, & temperies natiui caloris aboletur, vnde & ventriculus conficitur. *& moriuntur*, prostrato ventriculi robore.

APH. 44 ARGVM.

Post vrinæ stillicidium ileo correptos mori, febre verò prehensos non item, sed euadere, si satis vrinæ tum effluxerit.

Ὀκόσοισιν ἐκ στραγγουρίης εἰλεὸς ἐπιγίνεται, ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν ἀπόλλυνται, ἢν μὴ πυρετοῦ ἐπιγενομένου ἅλις τὸ οὖρον ῥυῇ.

Quibus à stranguria ileus superuenerit, intra septem dies moriuntur, nisi febre superueniente copiosa vrina fluxerit.

Quibus à stranguria, quæ ex frigidis & crudis humoribus nata est *ileus*, siue voluulus. *superuenerit, intra septẽ dies moriuntur*, propter immẽsos quos ileos excitat dolores, & quòd vrina retinetur: nequeunt enim ægri duobus

maximis malis obſiſtere, quare proſtrata virtute malorum ipſorum violentia moriũtur. *niſi febris ſuperueniẽte copioſa vrina fluxerit* nam febris ſua caliditate humores craſſos concoquit & extenuat, vt ſubinde per vrinæ meatus commodius vacuari poſſint.

APHOR. 45 ARGVM.

Vlcerum diuturnorum cauas cicatrices fieri.

Ἕλκεα ὁκόσα ἐνιαύσια γίνεται, ἢ μακρότερον χρόνον ἴσχουσιν, ἀνάγκη ὀστέον ἀφίστασθαι, καὶ τὰς οὐλὰς κοίλας γίνεσθαι.

Si vlcera annua aut etiam diuturniora fiant, os abſcedere eſt neceſſe, & cicatrices cauas fieri.

Si vlcera annua, per annum integrũ durantia. *aut etiam diuturniora fiant, os abſcedere eſt neceſſe*, nam quum hæc ipſa ſint maligna, neceſſe eſt vt nõ tãtum caro ipſa, verumetiam os quod carni ſubiectũ eſt corrumpatur & abſcedat. *& cicatrices cauas fieri*, propter os deperditũ, eo enim corrupto aliud regigni non poteſt.

APH. 46 ARGVM.

Ante pubertatem gibbos ex asthmate, aut tussi factos, cito mori.

ΟΚόσοι ὕβοι ἐξ ἄσθματος ἢ βηχὸς γίνονται πρὸ τῆς ἥβης, ἀπόλλωνται.

Qui gibbi ex asthmate aut tussi ante pubertatem fiunt, statim moriuntur.

Qui gibbi *ex asthmate*, spirandique difficultate. *aut tussi &c. statim moriuntur*, citò intereunt, quippe thorax in iis malè affectus, non potest cum corde & pulmone augeri: cum igitur pulmo vnà cum corde in gibbis istis augeatur, locus verò continens minor efficiatur, necesse est breui tempore tantam fieri spiritus difficultatem, vt homo citò intereat.

APH. 47 ARGVM.

Verè vacuantibus præsidiis vtendum.

ΟΚόσοισι φλεβοτομίη, ἢ φαρμακείη ξυμφέρει, τουτέους προσήκον τοῦ ἦρος φλεβοτομεῖν, ἢ φαρμακεύειν.

Quibus

Quibus venæ sectio aut purgatio prodest, his vere secanda vena, aut purgatio imperanda.

Quibus, adhuc sanis, ægrotaturis tamen nisi vacuentur. *venæ sectio*, sanguinisque detractio, ob vasorum plenitudinem. *aut purgatio prodest*, quòd humores habeant corruptos, & mala qualitate affectos. *ijs verè*, verno tempore. *secunda vena, aut purgatio imperanda*, vernum enim tempus cum temperatum sit, ad sanguinis missionem aut purgationem aptissimum existit: non enim tum calor est, qui corporis faciat dissolutionem: neque frigus humorum concretionem afferens: non inæqualitas vires perturbans.

APH. 48 ARGVM.

Dysenteriam lienosis succedentem, bonum præ se ferre.

ΤΟῖσι σπληνώδεσι δυσεντερίη ἐπιγινομένη, ἀγαθόν.

Lienosis difficultas intestinorum superueniens, bono est.

Lienosis, lienémque prædurum habentibus. *difficultas intestinorum superueniens*, non tamen diu perseuerās. *bono est*, nam melancholicus humor lieni infusus effunditur, & ad exitum per intestina de liene transmutatur.

APH. 49 ARGVM.

Perfectæ solutionis inflammationum podagricarum terminus exprimitur.

Ὁκόσα ποδαγρικὰ νουσήματα γίνεται, ταῦτα ἀποφλεγμήναντα ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρῃσι, ἀποκαθίσταται.

Qui podagrici morbi fiunt, sedata inflammatione intra dies quadraginta cō-quiescunt.

Qui podagrici morbi fiunt, materia ad articulos pedum decumbente. *sedata inflammatione intra dies quadraginta*, fluxione ad articulos decumbente facta. *conquiescunt*, modò medicus omnia probè administrauerit & æger illi obedierit: nullo enim prædictorum aberrante, fieri non potest quin intra diem quadragesimum finiatur podagrica inflammatio.

Aphor.

APH 50 ARGVM.

Febrem bilisque vomitum superueni-re vulnerato cerebro.

Ὁκόσοισιν αὖ ὁ ἐγκέφαλος διακοπῇ, τού-τέοισιν ἀνάγκη πυρετὸν καὶ χολῆς ἔ-μετον ἐπιγίνεσθαι.

Quibus diuisum est cerebrum, his fe-brem & biliosum vomitum superneni-re est necesse.

Quibus diuisum est, & profundè vul-neratum *cerebrum*, cerebrique substã-tia. *ijs febrem*, propterea quòd cerebrũ pars princeps existens, inflammatio-ne afficiatur, magnam cum corde per arterias, colligantiam habens. *& bi-liosum vomitum superuenire necesse est*, propter consensum ventriculi cum cerebro.

APH. 51 ARGVM.

Apoplexia correptos intra septimum diem mori, nisi febris eos corripiat.

Ὁκόσοισιν ὑγιαίνουσιν ὀδύναι γίνονται ἐξαίφνης ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ παραχρῆ-μα ἄφωνοι γίνονται καὶ ῥέγχουσιν, ἀπόλλυν-

ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσιν, ἢν μὴ πυρετὸς ἐπιλάβῃ.

Qui valentes, capitis repentè dolori-bus corripiuntur, & protinus muti fiun & ſtertunt, intra ſeptem dies intereunt niſi febris interuenerit.

Qui *valentes*, illæſas adhuc actiones omnes habētes. *capitis repentè & c muti fiunt*, actionibúſque voluntarii destituuntur. *& ſtertunt*, vt ob id anhelitus impediatur, neq; liberè exeat. *intra ſeptem dies intereunt*, quippe apoplectici efficiuntur. *niſi febris*, ſatis valida. *interuenerit*, quæ ſpiritus flatuoſos & pituitoſos humores, diſſoluat & extenuet.

APH. 52 ARGVM.

Oculorum candidum commiſſis palpebris apparens, exitium præ ſe ferre.

Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ τὰς ὑποφάσιας τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τοῖσιν ὕπνοισιν. ἢν γάρ τι ὑποφαίνηται ξυμβαλλομένων τῶν βλεφάρων τοῦ λευκοῦ, μὴ ἐκ διαῤῥοίης ἐὸν τι ἢ ἐκ φαρμακοποσίης, φλαῦρον τὸ σημεῖον καὶ θανατῶδες σφόδρα.

Sed in ſomnis etiam an de oculis aliquid

quid ſubappareat ſpectare oportet. Nam ſi quid non exactè commiſsis palpebris de albo appareat, modo non ex alui profluuio aut medicamenti potione accidat, malum ſignum eſt & valde pernicioſum.

Sed in ſomnis &c. ſpectare oportet, medicum qui prædicere perfectè velit quid futurum ſit ægrotis, conſiderare debet quomodo oculi dormientium maneant. *nam ſi quid &c. de albo appareat,* per ſomnum ipſum. *modò non ex alui profluuio,* à natura facto. *aut medicamenti potione*, aut alia immodica euacuatione. *malū ſignum eſt & valde pernicioſum,* hoc enim ſymptoma extremam imbecillitatem palpebras mouentis facultatis portendit.

APHOR. 53 ARGVM.

De*liria ſecura, & contra periculoſa exprimuntur.*

ΑΙ παραφροσύναι, αἱ μὲν μετὰ γέλωτος γινόμεναι ἀσφαλέστεραι. αἱ δὲ μετὰ σπουδῆς, ἐπισφαλέστεραι.

Deliratio quæ cum risu fit, tutior: quæ verò studio adhibito, periculosior.

Deliratio quæ & tutior, minúsque periculosa, quòd nimirum à sanguine parum adusto, aut sola caliditate sine vitioso humore procreetur & concitetur. *quæ verò studio adhibito*, quæ seriò accidit. *periculosior*, quòd à prauo humore genita sit, nimirũ ab atra bile, quæ ex bile flaua superassata prosilit.

APHOR. 54 ARGVM.

Spirationes luctuosas in acutis morbis qui cum febre affligunt malas esse.

ΕΝ τοῖσιν ὀξέσι πάθεσι τοῖσι μετὰ πυρετοῦ αἱ κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ, κακαί.

In morbis acutis cum febre quasi gementium suspiria, mala.

In morbis acutis, sæuissima symptomata habentibus, & citò finientibus, *cum febre*, cõiunctis, *quasi gementium suspiria*, quæ in medio sui interrumpuntur, & luctui similes existũt. *mala*, quippe musculorum & neruorũ præ se ferunt duritiem, vel virium imbe-

illitatem, vel dolorificum aut conuulſorium aliquem affectum.

APHOR. 55 ARGVM.

Podagricos morbos vere & autumno magna ex parte excitari.

TÀ ποδαγρικὰ τοῦ ἦρος καὶ τοῦ φθινοπώρου κινέεται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

Dolores podagrici vere & autumno ferè mouentur.

Dol*ores podagrici*, atque adeò articulares. *vere mouentur*, quippe vere mediocriter calido exiſtēte, materiæ per hyemem antea congeſtæ fit effuſio, & à validioribus partibus ad imbecillas detruditur materia. *& autumno ferè*, ob vitioſos humores in æſtate propter fructuum eſum, coaceruatos, ac tum ad partes imbecilliores decumbentes: deinde ob autumni inæqualitatem, quæ horum aliorúmque multorum morborum cauſa eſſe ſolet,

APH. 56 ARGVM.

Mutationis melancholicorũ morborũ quatuor modos eſſe periculoſos.

Τοῖσι μελαγχολικοῖσι νουσήμασιν ἐς τάδε ἐπικίνδυνοι αἱ ἀποσκήψιες, ἢ ἀποπληξίην τοῦ σώματος, ἢ σπασμὸν, ἢ μανίην, ἢ τύφλωσιν σημαίνει.

Morbis melancholicis per hæc tempora suſpecti humorum decubitus, vel apoplexiam corporis, vel conuulſionem, vel maniam, vel cæcitatem denuntiant.

M*orbis melancholicis per hæc tempora*, & ad has ſequentes partes decumbentes. *apoplexiam*, ſi ad cerebri ventriculos deferuntur. *vel conuulſionem*, ſi ad neruoſum genus. *vel maniam*, ſi ad ſubſtantiam cerebri aut membranas, ſupramodum aduſti aut putrefacti humores melãcholici tranſlati fuerint. *vel cæcitatem*, ſi ad oculos prædicti humores decumbant.

APHOR. 57 ARGVM.

Apoplexiam à melancholia ortam à quadrageſimo vſque ad ſexageſimum annum fieri.

Ἀπόπληκτοι δὲ μάλιστα γίνονται ἡλικίῃ τῇ ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτέων ἄχρις ἑξήκοντα.

Apo-

Apoplexiæ autem fiunt maximè à uadragesimo anno ad sexagesimum.

Apoplexiæ autem, ex melancholia rtæ. *fiunt maximè à quadragesimo nno,* qua ætate melancholia plurimũ n corporibus nostris abundat. *ad secagesimum,* fit autem ob atram bilem ventriculos cerebri sua crassitie obstruentem.

APHOR. 58 ARGVM.

Omentum extra corpus exiens putrescere.

HN ἐπίπλοον ἐκπέσῃ, ἀνάγκη ἀποσαπῆναι.

Si omentum exciderit, necessariò computrescit.

Si *omentum*, quod est membrana quædam multis venis arteriis & neruis intertexta, ventriculo insidens & veluti supernatans, innatúmque eius calorem fouens, ἐπίπλοον Græcis dicta. *exciderit*, extra corpus vulneratum exeat. *necessario computrescit*, nam aëri ambienti expositum facilè

putrefcit, adeóque putrefactioni obnoxium eft, cum reductum & repofitum fuerit, ideo pars eius quæ nudata eft, nigra potiffimum & liuens, refecanda amputandáque venit.

APH. 59 ARGVM.

Caufam exponit cur in diuturna coxendice, coxa è fua cauitate exeat & rurfus ingrediatur.

ΟΚόσοισιν ὑπὸ ἰσχιάδος ἐνοχλουμένοισι χρονίης ἐξίσταται, τὸ ἰσχίον, καὶ πάλιν ἐμπίπτει, τουτέοισι μύξαι ἐπιγίνονται.

Quibus longo coxendicũ dolore conflictatis femoris fummũ coxa excidit, rurfumque recidit, ijs mucofa ibidem pituita colligitur.

Quibus lõgo, & grauiffimo. *coxẽdicũ dolore &c. coxa excidit*, ita vt facilè os exeat, & in idem relabatur. *ijs mucofa ibidem pituita colligitur*, humores nimirum pituitofi, qui ligamenta articulationis humectant, & laxiora efficiunt.

APH. 60 ARGVM.

Quid fequatur crebrum articuli coxæ

propter

propter mucoris multitudinem exitum & ingressum.

ΟΚόσοισιν ὑπὸ ἰσχιάδος ἐνοχλουμένοισι χρονίης, τὸ ἰσχίον ἐξίσαται, πυτέοισι τήκεται τὸ σκέλος, καὶ χωλοῦνται, ἢν μὴ καυθῶσιν.

Quibus diuturno dolore ischiadico vexatis femoris caput coxa excidit, ys femur contabescit & claudicant, nisi vrantur.

Quibus diuturno dolore ischiadico, qui diu coxendico dolore molestati sunt, atq; grauissimo. *coxa excidit*, coxæque articulus, ratione humidorum humorum, qui illuc decurrerunt, *ys femur contabescit*, & atrophia laborat: mucoris enim copia, frigiditate sua obstructionem parit, atque adeò impedit ne nutrimentum illuc deferatur. *& claudicant*, à diuturna coxendice vexati. *nisi vrantur*, candentibus ferramentis: nã vstio mucorem illapsum absumit & exiccat, ac ligamenta solidiora efficit, & in habitum naturalem reducit.

APHORISMORVM HIPPOCR.

LIBER. VII.

ARGVMENTVM.

Septimus hic liber omnino prognosticus est, in quo de præsagiis sanitatis aut mortis agit.

APHORISMI PRIMI ARGVMENTVM.

Quid frigiditas partium corporis extremarum in acutis morbis significet.

EN τοῖσιν ὀξέσι νουσήμασι ψύξις ἀκρωτηρίων, κακόν.

In morbis acutis frigus partium extremarum malum.

In morbis acutis, vt febribus continuis, iis præsertim quæ ardentes perniciosæ vocantur. *frigus partium extremarũ*, absque causa manifesta. *malum*,

um, ſignificat enim vehementiſſimã viſceris cuiuſdam (vt iecoris aut ventriculi) inflammationem, cuius calor inſtar cucurbitulæ ſanguinem ad ſe trahit, vnde extremæ partes frigeſcũt, ſanguine deſtitutæ.

APH. 2 ARGVM.

Liuidam carnem propter os quod ægrotat, malum portendere.

Ἐπὶ ὀστέῳ νοσέοντι σὰρξ πελιδνὴ, κακόν.

Propter os ægrotans caro liuida, malum.

Propter os ægrotans, ob fracturam, vel putredinem, vel aliud quidpiam. *caro liuida*, & velut plumbea cineritiáque. *malum*, quippe immenſam oſſis putredinem, atque adeò natiui caloris extinctionem præ ſe fert.

APH. 3 ARGVM.

Singultum à vomitu excitatum, & rubros oculos, malum præ ſe ferre.

Ἐπὶ ἐμέτῳ λὺγξ καὶ ὀφθαλμοὶ ἐρυθροὶ, κακόν.

A vomitu ſingultus & oculorum rubor, malum.

A *vomitu singultus*, qui veluti ventricule conuulsio est, ab expultrice facultati noxia volentis detrudere, excitatus. *& oculorũ rubor*, ita vt vtrũque malum coniungatur. *malum*, ille quidem non mediocrem cerebri vel ventriculi inflammationẽ significat, accedunt oculi rubri materiam excipientes, & similiter affecti: id autẽ accidit inflammatione potissimum in cerebro existente.

APHOR. 4 ARGVM.

Horrorem à sudore malum esse.

Ἐπὶ ἱδρῶτι φρίκη, οὐ χρηστόν.

A sudore horror, non bonum.

A *sudore*, iudicatorio, & die critico facto. *horror*, superueniens. *non bonum*, quippe sudor ægrotantem à morbo non leuans, aut imbecillitatem facultatis excretricis, aut materiæ noxiæ copiam significat, ideóque hunc statim consequitur horror, vtpote vniuersis noxiis per sudorem non expulsis, sed iuxta sensiles partes hærentibus.

Aphor.

APHOR. 5 ARGVM.

A furore difficultatem intestinorum, vel hydropem, vel vehementem mentis alienationem, bonum præ se ferre.

ΕΠὶ μανίῃ δυσεντερίη, ἢ ὕδρωψ, ἢ ἔκστασις, ἀγαθόν.

Ab insania, quam maniam Græci uocant, difficultas intestinorũ aut hydrops, aut ecstasis, bonum.

Ab insania &c. difficultas intestinorum, si aduenerit. *bonum,* nam signum est noxios humores à capite ad inferiora, vt ventrem & intestina, transferri. *aut hydrops,* quòd materia quæ maniam efficiebat ad iecur decurrat. *aut ecstasis,* significat enim naturã in hoc esse, vt noxios humores iam concoctos paulò pòst per iudicationem euacuet.

APHOR. 6 ARGVM.

In morbis longis fastidium cibi, malũ.

ΕΠὶ νούσῳ πολυχρονίῃ ἀποσιτίη καὶ ἄκρητοι ὑποχωρήσιες, κακόν.

In morbo diuturno cibi fastidium &

ſynceræ deiectiones, malum.

In *morbo diuturno*, cuiuſcunque generis hic ſit. *cibi faſtidium*, appetitúſq; proſtratio. *& ſynceræ deiectiones, malum*, nam illud facultatis concoctricis imbecillitatem præ ſe fert, qua imbecilla exiſtente, nutriri corpus haud poteſt, ſed quotidie imbecillius fit, ideóque virtus imbecilla ad finem morbi diuturni perdurare non poteſt: hæc nullos humores aquoſos ſibi permixtos habentes, omnem natiuam humiditatem à febrili calore eſſe exuſtã ſignificant.

APHOR. 7 ARGVM.

Rigorem & deſipientiam à larga vini potatione, malum portendere.

Ἐκ πολυποσίης ῥῖγος καὶ παραφροσύνη, κακόν.

A multa potatione rigor & delirium, malum.

A *multa potatione*, vini non aquæ. *rigor & delirium, malum*, ille natiui caloris à multa vini potione extinctionem ſignificat: hoc per ſe quidem

non

non admodum magni momenti malum præ se fert, verum rigori adiuncta omnimodam perniciem minatur.

APH. 8 ARGVM.

Quæ symptomata sequantur suppurationem in ventriculum factam.

Ἐπὶ φύματος ἔσω ῥήξεως ἔκλυσις, ἔμετος, καὶ λειποψυχίη γίνεται.

A *tuberculi introrsum eruptione exolutio, vomitio, & animi defectio fit.*

A *tuberculi introrsum*, in ipso vētriculo. *eruptione*, facta. *exolutio*, commune symptoma omnium ruptionum euenit, quòd cum purè affatim exeunte, vitalis spiritus excernitur. *vomitio*, quæ solam hic in ventriculum factam ruptionem consequitur. *aut animi defectio fit*, quòd vitalis spiritus simul cū purè excernitur: adde puris qualitatem ad cor delatam animi defectum excitare.

APH. 9 ARGVM.

Delirium aut conuulsionem à larga sanguinis profusione accidentem, malū.

Ἐπὶ αἵματος ῥύσει παραφροσύνη ἢ καὶ σπασμὸς, κακόν.

A sanguinis profluuio desipientia, aut etiam conuulsio, malum.

A sanguinis profluuio, à quacunque parte corporis illud fit. *desipientia ac conuulsio*, quippe deffectũ & siccitatẽ corporis magnam, viriúmq; cerebri imbecillitatem significant.

APH. 10 ARGVM.

Vomitum, aut singultũ, aut conuulsionem, aut delirium ab ileo, malũ portendere.

Ἐπὶ εἰλεῷ ἔμετος, ἢ λύγξ, ἢ σπασμὸς, ἢ παραφροσύνη, κακόν.

Ab ileo vomitus, & singultus, & desipientia, & conuulsio, malum.

Ab ileo, grauissimo morbo, & sæuissima symptomata habente. *vomitus*, exitiale signum est: fit autem ab intestino phlegmone laborãte, quod nec pondus, nec acrimoniam tolerat excremẽtorum, eóq; expellere ea quàm lõgissimè à se nititur, tandémque excretricis facultatis impetu, vsq; ad os excre-

excrementa illa aſcendunt vomúntque ægri. *ſingultus* , quoque exitialis eſt, fit autem tum maximè, vbi ſtercus ad ventriculum vſque conſcenderit, morſum enim excitans ſingultum parit. *deſipietia & conuulſio*, hæc autẽ duo exitialia ſigna accidũt propter conſenſum cerebri cum ventriculo.

APHOR. II ARGVM.

Peripneumoniam pleuritidi ſuccedentem, malum portendere.

Ἐπὶ πλευρίτιδι περιπνευμονίη, κακόν.
A pleuritide peripneumonia, malũ.

A *pleuritide peripneumonia, malum*, ſatis enim periculi à ſola pleuritide erat, ſuccedente ergo pulmonis inflammatione, maius eſſe malũ neceſſe eſt, quòd tum pars noxiorum humorum à parte ignobiliore, coſtis nimirum, ad magis principem partem, pulmonem ſcilicet transferatur.

APH. 12 ARGVM.

Peripneumoniæ phrenitis ſuperueniens, malum ſignificat.

Ἐπὶ περιπνευμονίῃ φρενῖτις, κακόν.

A peripneumonia phrenitis, malũ.

A peripneumonia &c. quòd nimirũ altero manente nouus ſuccedat morbus, vaporibus à pulmone ad cerebrũ delatis.

APHOR. 13 ARGVM.

Conuulſionem aut diſtenſionem febribus intenſis ſuperuenientem malum ſignificare.

Ἐπὶ καύμασιν ἰσχυροῖσι σπασμὸς, ἢ τέτανος, κακόν.

Propter ardores vehementes conuulſio aut tetanus, malum.

Propter ardores, & febres intenſas. *conuulſio aut tetanus, malum*, ſunt enim ex inanitione, quæ lethalia eſſe ſuprà abundè dictum eſt.

APH. 14 ARGVM.

Si ſtupor aut delirium accidit capite vulnerato, malum ſignum.

Ἐπὶ πληγῇ ἐς τὴν κεφαλὴν ἔκπληξις, ἢ παραφροσύνη, κακόν.

Propter plagam in capite acceptã ſtupor, aut deſipientia, malum.

Pro-

Propter plagam in *&c.* & vulnus. *ſtupor*, qui fit vbi apertis oculis manent vulnerati, nihilque loquuntur. *aut deſipientia, malum*, quia vulnus ad cerebrum penetraſſe ſignificant.

APH. 15 ARGVM.

Puris ſputum à ſanguinis ſputo factũ, malum eſſe.

Ἐπὶ αἵματος πτύσει πύου πτύσις, κακόν.

A ſanguinis ſputu puris expuitio, malum.

A *ſanguinis ſputu*, aliquandiu perſeuerante. *puris ſputum, malum*, quippe pulmonis aut thoracis partis alicuius exulcerationem ſignificat.

APH. 16 ARGVM.

Tabem aluique profluuium ſputo puris ſuccedentia, malum portendere.

Ἐπὶ πύου πτύσει φθίσις καὶ ῥύσις. ἐπὴν δὲ τὸ πτύελον ἴσχηται, ἀποθνήσκουσιν.

A *puris ſputu pthiſis & fluxio: quum vero ſputum retentum fuerit, moriũtur.*

A *puris ſputu*, quod potiſſimũ à pulmone prodit. *phthiſis*, & tabes. *& fluxio*, alui nimirum, aut capillorum

profluuiū, malum eſt ſignum. *quum verò ſputum retentum,* ob facultatem expultricem adeò imbecillam, vt pulmonem à pure expurgare non poſſit. *moriuntur,* quòd ſtatim à puris copia in pulmonibus coaceruata, reſpirationis itinere obſtructo, ſtrangulētur.

APHOR. 17 ARGVM.

Singultum à magna hepatis inflammatione ortum, malum ſignificare.

Ἐπὶ φλεγμονῇ τοῦ ἥπατος λύγξ, κακόν.
Propter iecoris inflammationem ſingultus, malum.

Propter iecoris inflammationem, magnam quæque effatu digna ſit, *ſingultus*, ſuperueniens. *malum,* quippe ob inflammationis magnitudinē in hepate factam, ventriculus in conſenſum rapitur.

APHOR. 18 ARGVM.

Ab immoderata vigilia conuulſionē, aut delirium, malum portendere.

Ἐπὶ ἀγρυπνίῃ σπασμὸς ἢ παραφροσύνη, κακόν.

Propter

Propter vigiliam conuulsio, aut desipientia, malum.

Propter vigiliam, immoderatã, quæ corpus alioqui exiccat & vacuat. *conuulsio*, quæ ex siccitate est. *aut desipientia*, immodicæ quoque siccitatis ratione proueniens. *malum*, atque adeò lethale.

APH. 19 ARGVM.

Osse denudato circunstantem carnem erysipelate deprehendi, malum.

Ἐπὶ ὀστέου ψιλώσει ἐρυσίπελας.
Ab oßis nudatione erysipelas.

Ab oßis nudatione, vel carnium & pellis priuatione, si superueniat. *erysipelas*, à sanguine & flaua bile calidioribus quàm oportet, proueniens. *malum*, est signum: significat enim sanguinem calidiorem flauámque bilem confluere, quæ adiacentes partes sua acrimonia exedit & absumit.

APH. 20 ARGVM.

Erysipelati putredo aut suppuratio superueniens malum portendit.

EΠὶ ἐρυσιπέλατι σηπεδὼν, ἢ ἐκπύησις, κακόν.

Ab eryſipelate putredo, aut ſuppuratio, malum.

Ab eryſipelate &c. malum, quippe malignum tum eryſipelas, quòd non tantum in ſuperfic e exiſtentes corporis partes exulcerat, ſed & profundiores depaſcitur, atque adeò vlcus putridum efficit, quod vndique ad partes paſcendo ſerpit.

APHOR. 21 ARGVM.

Copioſam ſanguinis eruptionem, cum periculo, vehementem in vlceribus pulſum, ſequi.

EΠὶ ἰσχυρῷ σφυγμῷ ἐν τοῖσιν ἕλκεσιν αἱμοῤῥαγίη, κακόν.

A forti in vlceribus pulſu hæmorrhagia, malum.

A *forti*, & vehementi. *in vlceribus pulſu*, qui fit ab arteria in vlceroſa parte exiſtente, cui phlegmone accedit. *hæmorrhagia, malum*, duplici ratione, quòd vlceri coniunctã eſſe maximam inflammationem oſtendat: deinde

deinde quòd hæc ſanguinis eruptio non fiat niſi aperto arteriæ ore, à qua ſemel promanātem ſanguinem compeſcere eſt difficile.

APH. 22 ARGVM.

Diuturnum ventris dolorem, ſuppurationem ſequi.

Ἐπὶ ὀδύνῃ πολυχρονίῃ τῶν περὶ τὴν κοιλίην ἐκπύησις.

A *diuturno partium ad ventrem attinentium dolore, ſuppuratio.*

A *diuturno &c. dolore*, ob inflammationem, vel abſceſſum ex craſſa & glutinoſa materia, facto. *ſuppuratio*, fieri ſolet, quæ perniciem minatur.

APH. 23 ARGVM.

Dyſenteriam bilioſas deiectiones ſynceras ſequi.

Ἐπὶ ἀκρήτῳ ὑποχωρήσει δυσεντερίη, κακόν.

A *ſyncera deiectione dyſenteria, malū.*

A *deiectione*, bilioſa, per inferna. *ſyncera*, nulli aquoſæ humiditati permixta. *dyſenteria*, ſequitur, propter hu-

morem qui ſuo tranſitu morſus, eroſiones, & exulcerationes in inteſtinis efficit.

APH. 24 ARGVM.

Oßis capitis præciſionem delirium ſequi.

Ἐπὶ ὀστέου διακοπῇ παραφροσύνη, ἢν κενεὸν λάβῃ.

Ab oßis vulnere deſipientia, ſi in vacuum vſque penetrauerit.

Ab oßis, capitis videlicet. *vulnere*, facto per rem incidentem. *deſipientia*, ſuperuenit. *ſi in vacuum vſque penetrauerit*, & vſque ad cauitatem illã perueneriт, in qua cerebrum continetur.

APH. 25 ARGVM.

Conuulſionem ab immodica purgatione, lethalem eſſe.

Ἐκ φαρμακοποσίης σπασμὸς, θανατῶδες.

A medicamento poco conuulſio, mortifera.

A medicamento, immodicè purgante, *conuulſio*, membrorum per neruos

retra-

retractio. *mortifera*, significat enim inanitionem & siccitatem insanabilem.

APHOR. 26 ARGVM.

Partium extremarum frigiditatem vehementi ventris dolori superuenientem, malum portendere.

Ἐπὶ ὀδύνῃ ἰσχυρῇ τῶν περὶ τὴν κοιλίην ἀκρωτηρίων ψύξις, κακόν.

Propter vehementem dolorem partiũ ad ventrem attinentium, extremarum perfrigeratio malum.

Propter vehementem &c. perfrigeratio malum, quippe cum dolor vehemens non fiat nisi propter inflammationem insignem, quæ instar cucurbitulæ ad se sanguinē trahit, necesse est vt illum frigiditas extremarum partium sequatur, quæ malum non leue portendit.

APHOR. 27 ARGVM.

Tenesmum grauidæ mulieri accidentem, abortum facere.

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ τεινασμὸς ἐπιγενόμενος, ἐκτρῶσαι ποιέει.

Si prægnanti tenaſmus ſuperuenerit, abortus eſt cauſa.

Si prægnanti tenaſmus, ad frequentes exurrectiones impellens. *abortus cauſa eſt*, fœtúmque excutit, ob conſenſum vteri cum recto inteſtino.

APH. 28 ARGVM.

Quæ corporis partes abſciſſæ augeſcat coaleſcántque minus.

ΟΤι ἂν ὀςέον ἢ χόνδρος, ἢ νεῦρον ἀποκοπῇ ἐν τῷ σώματι, οὔτε αὔξεται οὔτε συμφύεται.

Siue os ſiue cartilago ſiue neruus ſectus fuerit in corpore, neque augetur neque coaleſcit.

Siue os, ſiue cartilago, &c. abundè id expoſitum eſt ſupra Aphor. 19. ſexti libri.

APHOR. 29 ARGVM.

Profluuium alui leucophlegmatiæ ſuperueniens, bonum.

ΗΝ ὑπὸ λευκοῦ φλέγματος ἐχομένῳ διάῤῥοια ἐπιγένηται ἰσχυρὴ, λύει τὴν νοῦσον.

Si leucophlegmatia detento fortis diarrhœa

rhœa ſuperuenerit,morbum ſoluit.

Si *leucophlegmatia detento*, eáque aquæ inter cutem ſpecie quæ Anaſarca dicitur. *fortis diarrhœa ſuperuenerit*, diúque durauerit. *morbum ſoluit*, eo quòd cauſam morbum efficientẽ vacuat:idque verum erit,ſi excretrix virtus valida fuerit: ſi enim propter retenticis facultatis imbecillitatem alui profluuium accideret,mortem potius adferret.

APH. 30 ARGVM.

Pituitam defluere à capite ijs, qui profluuio alui vexati ſpumoſa habet excrementa.

ΟΚόσοισιν ἀφρώδεα τὰ διαχωρήματα ἐν τῇσι διαῤῥοίῃσι, τουτέοισιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ταῦτα καταῤῥέει.

Quibus per diarrhœas ſpumoſa ſunt alui excrementa,ijs à capite fit defluxio.

Quibus per diarrhœas , &c.alui excrementa, multas ampullas habent, ex commixtione humiditatis & flatus, vt in mari fit quando commouetur. *ijs à capite fit defluxio* , hæc verò cùm

ſit humor flatuoſus, minimè mirum ſi in eius à capite in ventriculum motu ſpumoſa fiat.

APHOR. 31 ARGVM.

Vrinam craßioris farinæ ſpeciem referentem, diuturnitatē morbi ſignificare.

Ὁκόσοισι πυρέσσουσιν ἐν τοῖσι οὔροισι κριμνώδεες αἱ ὑποστάσιες γίνονται, μακρὴν τὴν ἀῤῥωστίην σημαίνουσιν.

Quibus per febres in vrinis ſedimenta craßiorem farinam referunt, longam inualetudinem fore ſignificant.

Quibus per febres, &c. longam inualetudinē, viribus robuſtis & validis exiſtentibus. *fore ſignificant*, quippe materiam oſtendūt craſſam, quæ exiguo tempore diſcuti non poteſt.

APH. 32 ARGVM.

Hypoſtaſes ab initio tenues, & ſubinde bilioſas, acutum morbum ſignificare.

Ὁκόσοισι δὲ χολώδεες αἱ ὑποστάσιες, ἄνωθεν δὲ λεπταί, ὀξείην ἀῤῥωστίην σημαίνει.

Quibus in vrinis bilioſa ſedimenta, ſed

ſed ſuprà tenuia apparuerint, acutum morbum ſignificant.

Quibus *&c. bilioſa ſedimenta,* flaua bile collorata. *ſed ſuprà,* ab initio morbi. *tenuia,* & aquoſa quum fuerint. *acutum morbum ſignificant,* & breuem, nempe qui citò terminari debet.

APH. 33 ARGVM.

Inæquales vrinas vehementem corporis turbationem ſignificare.

ΟΚόσοισι δὲ διεστηκότα τὰ οὖρα γίνεται, τουτέοισι ταραχὴ ἰσχυρὴ ἐν τῷ σώματί ἐστιν.

Quibus diuerſæ ſunt vrinæ, ijs vehemens fit in corpore turbatio.

Quibus diuerſæ ſunt vrinæ, inæquales quoque & diſiectæ. *ijs vehemens fit in corpore turbatio,* quòd nimirum alicubi naturæ, alicubi cauſarum morboſarum præ ſe ferant victoriam.

APH. 34 ARGVM.

Bullas in vrinis ſuperſtantes, flatuoſum ſpiritum, adeóque renum morbum frigidum & longum, ſignificare.

Ο Κόσοισιν ἐν τοῖσιν οὔροισιν ἐφίσανται πομφόλυγες, νεφρετικὰ σημαίνουσι καὶ μακρὴν τὴν ἀῤῥωστίην ἔσεσθαι.

Quibus in vrinis bullæ innatant, nephritim, & longam fore inualetudinem significant.

Quibus in vrinis bullæ, & ampullæ. *innatant*, in vrinæ superficie consistunt. *nephritim*, & frigidum renum morbum. *& longam fore &c.* quippe frigidum omne solutu ac concoctu difficile existit.

APH. 35 ARGVM.

Pinguedinem in vrinæ superficie innatatem, vniuersi corporis tabem significare.

Ο Κόσοισι δὲ λιπαρὴ ἡ ἐπίστασις καὶ ἀθρόη, τουτέοισι νεφρετικὰ, καὶ ὀξέα σημαίνει.

Quibus in vrina adipalis superficies est & conferta, ijs nephriticum & acutum morbum adesse significat.

Quibus in vrina adipalis superficies est, insidens & superna ans aliquid pingue, & telis aranearum simile. *& conferta,*

erta, quæ confertim & affatim exiuit. *ys nephriticum*, nam renum pinguedo, nimio calore colliquatur. *& acutum morbum significat*, vehementem calliditatem, quæ in renibus pinguedinem colliquefacit, prænuntiantem, & morbum breuem generantem.

APH. 36 ARGVM.

Nephriticis dolores circa spinæ dorsiuæ musculos obtinétibus, abscessus accidere.

Ὁκόσοισι δὲ νεφριτικοῖσιν ἐοῦσι τὰ προειρημένα συμβαίνῃ σημεῖα, πόνοι τε περὶ τοὺς μύας τοὺς ῥαχιαίους γίνονται, ἢν μὲν περὶ τοὺς ἔξω τόπους γίνωνται, ἀπόστημα προσδέχου ἐσόμενον ἔξω. ἢν δὲ μᾶλλον οἱ πόνοι πρὸς τοὺς ἔσω τόπους γίνωνται. καὶ τὸ ἀπόστημα προσδέχου ἐσόμενον μᾶλλον ἔσω.

Si quibus vero è renibus laborantibus præter suprà dicta signa dolores etiã circa spinæ musculos fiant, si quidem ad loca exteriora sentiantur, extrinsecus abscessum quoq; fore expecta: si verò ad interiora magis vergeat, abscessum etiã intrinsecus futurum potius sperandũ est.

Si quibus verò &c. dicta signa, vt si

ſit craſſum & multum ſedimen. *dolores etiam &c. fiant*, & diu perſeuerent. *ſiquidem &c. extrinſecus*, in muſculis externis. *ſi vero ad &c. abſceſſum etiã intrinſecus*, internis muſculis, vel in ipſis renibus.

APHOR. 37 ARGVM.

Quis ex ſanguinolentis vomitibus ſaluber ſit, aut malus.

ΟΚόσοι αἷμα ἐμέουσιν, ἢν μὲν ἄνευ πυρετοῦ σωτήριον. εἰ δὲ ξὺν πυρετῷ, κακόν· θεραπεύειν δὲ τοῖσι ψυκτικοῖσι, καὶ τοῖσι στυπτικοῖσι.

Qui ſanguinem vomunt, ſi ſine febre accidunt, ſalutare eſt: ſi cum febre, malum. Curatio *verò refrigerandi & adſtringendi vim habentibus perficitur.*

Qui ſanguinem vomunt, ſine magna violentia, ſed ſponte profluentem. *ſi ſine febre, ſalutare eſt*, quòd nullum eſſe phlegmonem in eo loco vnde ſanguis fertur, ſignificat. *ſi cum febre malum*, quippe tum inflãmatio eſt, quæ non tam facilè curatur. *curatio verò*, vomitus qui fit ſine phlegmone. *refrigerandi*

erandi &c. perficitur, quippe his impetus ſanguinis erumpentis cohibetur ac reprimitur, eorumque ſiccitate vlcera ſanantur.

APHOR. 38 ARGVM.

Eorum quæ ex capite in thoracem defluunt ſuppurationis terminus exprimitur.

ΚΑτάῤῥοοι ἐς τὴν ἄνω κοιλίην ἐκπυοῦνται ἐν ἡμέρῃσιν εἴκοσιν.

Destillationes in ventrem ſuperiorem ad ſuppurationem perueniunt intra dies viginti.

Destillationes, ex capite. *in ventrem ſuperiorem*, & thoracem in quo pulmo continetur. *ad ſuppuratione perueniũt*, ob loci caliditatem. *intra viginti dies*, vt iudicatorios: certè terminum hunc non tranſcendunt, ſed in eo planè ſuppurantur, aut alio quodam decretorio die, intra hunc dierum numerum contento, vt decimoquarto, decimoſeptimo.

APHOR. 39

ΗΝ οὐρέῃ αἷμα καὶ θρόμβους, καὶ στραγγουρίην ἔχῃ, καὶ ὀδύνη ἐμπίπτῃ ἐς τὸ

περίναιον καὶ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸν κτένα, τὰ περὶ τὴν κύστιν νουσέειν σημαίνει.

Si quis ſanguinem & grumos meiat, & ſtranguria laboret, dolore ad hypogaſtrium & pectinem & perinæum pertinente, ad veſicam loca laborant.

Si quis ſanguinem, ſuperfluus eſt hic Aphoriſmus, & ad verbum recitatus & abundè expoſitus lib. 4. Aphor. 80.

APH. 40 ARGVM.

Linguam ſubitò infirmam factã, aut aliquam partem corporis reſolutam, melancholicum humorem ſignificare.

ΗΝ ἡ γλῶσσα ἐξαίφνης ἀκρατὴς γένηται ἢ ἀπόπληκτόν τι τοῦ σώματος, μελαγχολικὸν τὸ τοιοῦτο γίνεται.

Si derepentè lingua incontinens fiat, aut aliqua corporis pars attonita ſtupeat, ſignum eſt melancholicum.

Si derepentè lingua incontinens fiat, & ita infirma, vel non poſſit articulatam efficere vocem. *aut aliqua &c. ſtupeat*, reſolutáq; ſit & paralyſim paſſa. *ſignum eſt melancholicum*, quippe melãcholicus humor, ſua craſſitie ner-

nos,

uos ſenſum & motum deferentes à ce-
rebro, obſtruit, atque adeò impedit ne
vis ſenſifica & motrix ad linguæ alia-
rúmq; partium muſculos, queat per-
uenire.

APHOR. 41 ARGVM.

*Singultus immoderatæ purgationi ſu-
perueniens, malus.*

HN ὑπερκαθαιρομένων τῶν πρεσβυτέρων λύγξ ἐπιγένηται, οὐκ ἀγαθόν.

*Si ſenibus ſupra modum purgatis ſin-
gultus accidat, non bonum.*

Si *ſenibus*, quos iam imbecilliores, ætatis ratione, eſſe conſtat. *ſupra modum &c. ſingultus*, aut conuulſio acciderit. *non bonum*, quòd immodicam ſiccitatem ſignificet, quæ ſuſpecta eſt.

APH. 42 ARGVM.

*Quæ febres ex calidæ aquæ balneo v-
ſum aliquem ſenſerunt.*

HN πυρετὸς μὴ ἀπὸ χολῆς ἔχῃ, ὕδατος πολλοῦ καὶ θερμοῦ καταχεομένου κατὰ τῆς κεφαλῆς, λύσις τοῦ πυρετοῦ γίνεται.

Si febris ſit nõ ex bile orta, multa aqua

calida capiti ſuperfuſa febrem ſoluit.

Si febris ſit non ex bile orta, nec putrida, ſed ephemera vel ethica. *multa aqua calida &c.* per balneum. *febrem ſoluit*, nam calor præter naturam remouetur, & totus corporis habitus ſæpe refrigeratur.

APH. 43 ARGVM.

Mulierem ob naturæ imbecillitatem non naſci ambidextram.

Γυνὴ ἀμφιδέξιος οὐ γίνεται.

Mulier non fit amphidexia.

Mulier non fit amphidexia, magna ex parte, nec manus ambas robuſtas habet, propter naturæ imbecillitatẽ.

APH 44 ARGVM.

Qua ratione deprehẽdere liceat, num ſuppurati dum vruntur aut ſecantur, ex morbo euadere queant, an non.

Ὁκόσοι ἔμπυοι καίονται ἢ τέμνονται, ἢν μὲν τὸ πῦον καθαρὸν ῥυῇ καὶ λευκὸν, περιγίνονται. ἢν δὲ ὕφαιμον καὶ βορβορῶδες, καὶ δυσῶδες, ἀπόλλυνται.

Si empyis quum vruntur aut ſecantur

tur purum & album pus effluat, euadunt: si vero subcruentum fæculentúmque & fœtidum, pereunt.

S*i empyis*, suppuratis inter thoracem & pulmonem pus habentibus. *vruntur*, ferro candente. *aut secantur*, inter quartam & quintam costam. *si purum, & album pus effluat*, læuéq; & æquale. *euadunt*, significat enim naturam validam fuisse, & affectum præter naturam deuicisse. *si vero subcruentū & c.* pus effluxerit. *pereunt*, significat enim morbi victoriam, facultatúmque casum, atque adeò has putredinē superasse.

APH. 45 ARGVM.

Exemplo suppurationis quæ in iecore fit, quod suprà dixit confirmat.

Ὁκόσοι τὸ ἧπαρ διάπυον καίονται, ἢν μὲν τὸ πύον καθαρὸν ῥυῇ καὶ λευκὸν, περιγίνονται. ἐν χιτῶνι γὰρ τὸ πύον τουτέοισιν ἐστίν. ἢν δὲ οἷον ἀμόργη ῥυῇ, ἀπόλλυνται.

Quibus purulentum iecur aduritur, si purum pus effluat & album, salui fiunt. in tunica enim ipsis pus contine-

tur: ſi vero qualis amurca profluat, intereunt.

Quibus purulentum iecur aduritur, ſuprà iecoris regionem. *ſi purum pus &c. ſalui fiunt. in tunica enim*, in ea membrana quæ peritonæum dicitur, iecori tenuius obductum. *pus continetur,* & iecoris ſubſtantia nihil patitur. *ſi verò qualis amurca,* olei fex. *profluat, intereunt,* alteratricem enim facultatē imbecillam eſſe & corruptionem vſque ad iecoris carnem & ſubſtantiam perueniſſe ſignificat.

APH. 46 ARGVM.

Ὀδύνας ὀφθαλμῶν ἄκρη τὸν ποτίσας καὶ λούσας πολλῷ θερμῷ, φλεβοτόμει.

Dolores oculorum poſt meraci vini potum & aquæ calentis balneum, venæ ſectione curato.

Dolores oculorum, adulterinus omnino eſt hic Aphoriſmus & à quodam ſciolo inſertus, doctrinæ Hippocratis minimè cōueniēs, explodēdus igitur.

APH. 47 ARGVM.

Ὑδρωπιῶντα ἢν βὴξ ἔχῃ, ἀνέλπιστός ἐστιν.

Si

Si hydropicum tußis habeat, despera-tus est.

Si hydropicum &c. expositus est hic Aphorismus suprà Aphorismo trigesimo quinto libri sexti.

APH. 48 ARGVM.

Vrinæ stillicidij à frigiditate, & difficultatis à craßis & glutinosis humoribus prouenientis, curatio docetur.

ΣΤραγγουρίην καὶ δυσουρίην θώρηξις καὶ φλεβοτομίη λύει. τέμνειν δὲ τὰς ἔσω φλέβας.

Stranguriam & dysuriam thorexis & venæ sectio soluit. Incidendæ autem sunt interiores.

Stranguriam, à frigiditate prouenientem. *& dysuriam*, mingendi difficultatem à crassis & glutinosis humoribus, flatuosóque spiritu, genitam. *thorexis*, vini meraci potio, dissoluens & discutiens, sanat. *& venæ soluit*, inflāmationem, si qua sit, mitigans, modo virtus valida sit.

APH. 49 ARGVM.

In angina noxios humores ad exte-

riora ferri, bonum.

ΥΠὸ κυνάγχης ἐχομένῳ οἴδημα καὶ ἐρύθημα ἐν τῷ στήθει ἐπιγινόμενον, ἀγαθόν· ἔξω γὰρ τρέπεται τὸ νούσημα.

Ab angina detento tumor & rubor in pectore superueniens, bonum. foras enim morbus vergit.

Ab angina detẽto &c. foras enim morbus vergit, & noxii humores à partib⁹ internis & nobilioribus, ad externas & ignobiliores, transferuntur.

APH. 50 ARGVM.

Cerebri corruptione incipiente, intra triduum ægrotantes perire necesse est.

ΟΚόσοισιν ἂν σφακελισθῇ ὁ ἐγκέφαλος, ἐν τρισὶν ἡμέρῃσιν ἀπόλλυνται. ἢν δὲ ταύτας διαφύγωσιν, ὑγιέες γίνονται.

Quibus cerebrum syderatum est, intra tres dies intereunt: si verò hos superauerint, sani fiunt.

Quibus cerebrũ syderatũ est, sphacelatũ & corrũpi incœpit. *intra tres dies intereunt,* propterea quòd malum sit grauissimum, pársq; male affecta maximè princeps. *si verò hos superauerint,*

rint, sani fiunt, quippe vires esse robustas constat, quæ corruptionem superare possunt.

APH. 51 ARGVM.

Exprimuntur causæ duæ sternutamenti, quod principium suæ generationis habet naturæ motū, spiritum flatuosum ex capite excernere cupientis.

Πταρμὸς γίνεται ἐκ τῆς κεφαλῆς, διαθερμαινομένου τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ διυγραινομένου τοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ κενοῦ. ὑπερχεῖται γὰρ ὁ ἀὴρ ὁ ἐνεὼν ἔξω, ψοφεῖ δὲ ὅτι διὰ στενοῦ ἡ διέξοδος αὐτῷ ἐστίν.

Sternutamentum cietur ex capite cerebro excalfacto, aut perhumectato spatio in capite inani. Aer *enim intus contentus foras erumpit. Strepit autem quia per angustum ipsi est exitus.*

Sternutamentum, principium suæ generationis habens naturæ motum, spiritum flatuosum ex capite expellere appetentis. *cietur ex capite*, propter causas sequentes. *cerebro excalfacto*, calor enim humores rarefacit, & in flatus conuertit, quos natura subinde per

ſternutamentum expellit: quippe ſolus humor in capite redundans ſternutamentum non excitat. *aut humectato*, humectata nimirum capitis parte inani, quæ ventriculis cerebri conſtat, aut id vniuerſum quod cerebrum ambit. *aer enim*, & ſpiritus flatúſque. *intus*, cerebri nimirũ ventriculis contentus. *foras erumpit*, facultate expultrice excitata. *ſtrepit autem*, flatuoſus eiuſmodi ſpiritus. *quia per anguſtum ipſi eſt exitus*, nimirum per narium meatum.

APH. 52 ARGVM.

Dolores iecoris vehementes, ſine febre, ſuccedente febre ſolui.

Ὁκόσοισιν ἧπαρ περιωδυνᾶται, τουτέοισι πυρετὸς ἐπιγενόμενος λύει τὴν ὀδύνην.

Quibus iecur vehementer dolet, iis febris ſuperueniens ſoluit dolorem.

Quibus iecur dolet, à flatu, aut pituitoſa aliqua materia in flatum conuerſa, idque citra febrem. *febris ſuperueniens ſoluit dolorem*, flatus enim diſſoluit & diſcutit, obſtructionéſq; liberat.

Aphor.

APHOR. 53.

OΚόσοισι συμφέρει αἷμα ἀφαιρεῖσθαι ἀπὸ τῶν φλεβῶν, τουτέοισι χρὴ ἦρος φλεβοτομεῖσθαι.

Quibus ſanguinem è venis detrahere conducit, ijs vere ſecanda eſt vena.

Quibus ſanguinem è venis, ſuprà abundè expoſitus eſt hic Aphoriſmus, nempe lib.6. Aphoriſmo 47.

APHOR. 54 ARGVM.

Naturam interdum pituitam inter ſeptum tranſuerſum & ventrem concluſam, dolorémque inferentem, per latentes vias ad venas, & ab ijs à veſicam, tranſmittere.

OΚόσοισι μεταξὺ τῶν φρενῶν καὶ τῆς γαστρὸς φλέγμα ἀποκλείεται, καὶ ὀδύνην παρέχει οὐκ ἔχον διέξοδον εἰς οὐδετέρην τῶν κοιλιῶν, τουτέοισι κατὰ τὰς φλέβας ἐς τὴν κύστιν τραπέντος τοῦ φλέγματος, λύσις γίνεται τῆς νόσου.

Quibus inter ventriculum & ſeptum tranſuerſum pituita concluditur, & dolorem adfert in alterutrum ventrem viam non habēs, ijs per venas in veſicā

versa pituita morbi fit solutio.

Quibus inter ventriculum & septũ, laxius nimirum ſpatium, quod eſt infrà ſeptum tranſuerſum, & intra peritoneum, quod iuxta abdomen eſt. *pituita concluditur & dolorem adfert,* ſua tenſione. *non habens viam,* poſtquam illuc delata eſt, neque ad alterã cauitatem tranſmitti poteſt. *his per venas,* & occultas vias. *in vesicam,* expulſa per vrinas ipſa pituita. *morbi fit solutio,* terminatio & finis.

APHOR. 55 ARGVM.

Iecur aqua plenum habentes, vtplurimum mori, præsertim si ad omenti regionem eruperit: ijs quippe aqua venter impletur.

Ὁκόσοισιν αὖ τὸ ἧπαρ ὕδατος πλησθὲν εἰς τὸ ἐπίπλοον ῥαγῇ, τουτέοισιν ἡ κοιλίη ὕδατος ἐμπιμπλᾶται, καὶ ἀποθνήσκουσιν.

Quibus iecur aqua refertum eruperit in omentum, his venter aqua expletur, atque moriuntur.

Quibus iecur aqua refertum, & membrana extrinſecus idipſum ambiens, multas

multas vesicas aqua plenas obtinet. *in omentum eruperit*, atque adeò in locũ peritonæi, quod iuxta abdomen est, ipsa illa aqua effunditur. *his venter aqua expletur*, totáque cauitas quæ infrà thoracem est. *atque moriuntur*, nisi ope naturæ, aut medicamenti admotione seruentur.

APHOR. 56 ARGVM.

Anxietudinem, oscitationem, horrorem, curari per vini cum aqua potione aquæ mixtionem.

Ἀλύκη, χάσμη, φρίκη, οἶνος ἴσος ἴσῳ πινόμενος, λύει τὴν νοῦσον.

Anxietudinem, oscitationem, horrorem, vinum pari aquæ portione epotum, soluit.

Anxietudinem, oscitationem, ab humiditate flatuosa ortam. *horrorem*, à prauis humoribus, qui per cutem dimouentur, ortum. *vinum pari aquæ &c. soluit*, quippe moderato suo calore in corpus digestũ, eas quæ infestant materias, & mala quæ efficiunt, expellit & vacuat, reliquũmque temperat.

APH. 57.

Ὀκόσοισιν ἐν τῇ οὐρήθρῃ φύμα γίνεται, πυτέοισι διαπυήσαντος καὶ ἐκραγέντος, λύεται ὁ πόνος.

Quibus in meatu vrinario generatur tuberculum, vbi ſuppurauerit & eruperit, doloris fit ſolutio.

Quib⁹ in meatu vrinario, ſuprà quoque expoſitus hic Aphoriſmus, nempe lib. 4. Aphor. 82.

APHOR. 58 ARGVM.

Eos fieri mutos quorum cerebrum ob ob cauſam aliquam externam concuſſum eſt.

Ὀκόσοισι δ' ἂν ὁ ἐγκέφαλος σειασθῇ ὑπὸ τινὸς προφάσιος, ἀνάγκη ἀφώνους γενέσθαι παραχρῆμα.

Quibus occaſione aliqua cerebrũ fuerit vehementer concuſſum, mutos protinus fieri eſt neceſſe.

Quibus occaſione &c. concuſſum, nimirum ob caſum ex alto loco, aut ictũ capitis. *mutos protinus fieri &c.* vocémque amittere, adeóque omnes alios motus voluntarios.

Aphor.

APHOR. 59 ARGVM.

Famem adhibendā pituitosas & molles carnes habentibus.

ΤΟῖσι σώμασι τοῖσιν ὑγρὰς τὰς σάρκας ἔχουσι δεῖ λιμὸν ἐμποιέειν. λιμὸς γὰρ ξηραίνει τὰ σώματα.

Corporib⁹ humida carne præditis perferēda fames est. Nam fames siccat corpora.

Corporibus humida carne præditis, pituitosa nimirum & molli. *perferenda fames est*, non quidem omnimoda aut diuturna ciborum detractio, sed mediocris, & quæ ad carnium humiditatem corrigendam sufficiat. *nam fames siccat corpora*, idque per accidēs nam calor natiuus non habens quo pascatur, carnium humiditatem depascitur & exsiccat.

APHOR. 60.

ΟὐΚ ἂν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι μεταβολαὶ, καὶ τὸ σῶμα καταψύχηται, καὶ πάλιν θερμαίνηται, ἢ χρῶμα ἕτερον ἐξ ἑτέρου μεταβάλλῃ, μῆκος νόσου σημαίνει.

Vbi toto corpore mutatio, & corpus refrigeratur vicißimque calefit, aut colorem alium ex alio mutat, morbi significatur longitudo.

Vbi toto corpore mutatio &c. & Aphorismus iste fusè suprà enarrat⁹ est, nimirum lib.4. Aphor.40.

APH. 61 ARGVM.

ΥΔρὼς πολὺς θερμὸς ἢ ψυχρὸς ῥέων αἰεὶ, σημαίνει ἔχειν πλησμονὴν ὑγροῦ. ἀπάγειν οὖν χρὴ τῷ μὲν ἰσχυρῷ, ἄνωθεν, τῷ δὲ ἀσθενεῖ, κάτωθεν.

Sudor multus calidus aut frigidus semper fluens humiditatem in robusto quidem supernè, imbecillo vero infernè vacuandam esse demonstrat.

Sudor multus calidus aut &c. est & hic Aphorismus per alium quendam adiectus, cuius initiũ ab Aphorismo 42. libri quarti, nihil distat.

APHOR. 62.

ΟΙ πυρετοὶ οἱ μὴ διαλείποντες, ἢν ἰσχυρότεροι διὰ τρίτης γίγνωνται, ἐπικίνδυνοι. ὅτῳ δ' ἂν τρόπῳ διαλείπωσι, σημαίνει ὅτι ἀκίνδυνοι.

Si febres tertio quoque die vehementiores fiunt, nec intermittunt, periculosæ: Quoquo modo autem intermiserint, periculo vacare significatur.

Si febres tertio quoque die, &c.

APHOR. 63

ΟΚόσοισι πυρετοὶ μακροὶ, τουτέοισιν ἢ φύματα, ἢ ἐς τὰ ἄρθρα πόνοι ἐγγίνονται.

Quibus febres longæ, his tubercula in articulis, aut labores fiunt.

Quibus febres longæ &c.

APHOR. 64.

ΟΚόσοισι φύματα μακρὰ, ἢ ἐς τὰ ἄρθρα πόνοι ἐκ πυρετοῦ γίνονται, οὗτοι σιτίοισι πλείοσι χρέονται.

Quibus longa tubercula, aut in articulis labores à febre fiunt, hi copiosiore cibo vtuntur.

Quibus longa tubercula &c,

Constat hos tres Aphorismos perperam quoque interpositos fuisse, ni-

hil aut parum à ſuperioribus differentes, quos quarto explanauimus libro.

APHOR. 65.

Ἢν τις τῷ πυρέσσοντι τροφὴν διδῷ, τῷ μὲν ὑγιαίνοντι ἰσχὺς, τῷ δὲ κάμνοντι νόσος.

Si quis febricitanti cibum præbeat, quem ſano exhibet, valenti robur, ægrotanti morbus fit.

Si quis febricitanti &c. inter adulterinos & ſuppoſititios eſt hic Aphoriſmus, abſurda quædam continens.

APHOR. 66 ARGVM.

Quæ ſanis ſimilia bona eſſe, quæ iiſdem diſsimilia, mala.

Τὰ διὰ τῆς κύστιος διαχωρέοντα ὁρᾷν δεῖ εἰ οἷα τοῖς ὑγιαίνουσιν ὑποχωρέεται. τὰ ἥκιστα οὖν ὅμοια τουτέοισι, ταῦτα νοσωδέστερα. τὰ δὲ ὅμοια τοῖσιν ὑγιαίνουσιν, ἥκιστα νοσερά.

Quæ per veſicam permeant ſpectare oportet, an talia ſint qualia ſecunda valetudine ſubeunt. N*am quæ his minimè ſunt ſimilia, inſalubriora: quæ verò valenti-*

lentibus ſimiliora, minimè inſalubria.

Quæ per veſicam permeant, ſiue ſit vrina, ſiue ſedimētum, eneorema aut nebulæ. *ſpectare oportet &c. Nam quæ &c.* omnino morboſiſſima, pro receſſu à naturali ſimilitudine magno aut paruo.

APH. 67 ARGVM.

Nullum aut paucum eſſe morbum pro ramentorum multitudine aut paucitate.

Καὶ οἷσι τὰ ὑποχωρήματα, ἢν ἐάσῃς στῆναι καὶ μὴ κινήσῃς οἱονεὶ ὑφίσταται ξύσματα καὶ ἢν ὀλίγα ᾖ, ὀλίγη ἡ νοῦσος γίνεται. ἢν δὲ πολλὰ, πολλὴ, τουτέοισι ξυμφέρει ὑποκαθῆραι τὴν κοιλίην. ἢν δὲ μὴ καθαρὴν ποιήσας διδῷς τὰ ῥοφήματα, ὁκόσα ἂν πλείω διδῷς, μᾶλλον βλάψεις.

Et *quibus hypochoremata ſi reſidere permiſeris nec moueris, ſubſident veluti ſtrigmeta, quæ ſi pauca ſint paruus morbus eſt, ſi verò multa, magnus, his aluũ infernè purgari cōducit. Alioqui ſi nō repurgata aluo ſorbitiones exhibueris, quãto plures dederis, tanto magis offenderis.*

Et *quibus hypochoremata ſi ſtare permiſeris*, in vaſe in quo ſũt excreta. *ſubſident ueluti ſtrigmenta*, & ramenta in fundo vaſis. *quæ ſi pauca ſint*, ramenta illa nimirum. *paruus eſt morbus*, & non intenſus. *ſi uerò multa*, ſunt eiuſmodi ramenta in fundo vaſis. *magnus*, eſt morbus, & intenſus. *his aluum &c. alioqui ſi &c. ſorbitiones*, & cibos per modum potus acceptos. *quanto plures &c. magis offenderis*, quòd hæ facilè in prauum humorem vertantur.

APHOR. 68 ARGVM.

Qui cruda per inferiora deÿciunt, ÿs bilis atra adeſt, ſi plura plus, ſi pauciora minus.

Ὁκόσα αὖ κάτω ὠμὰ διαχωρέῃ, ὅτι χολῆς μελαίνης ἔνεστιν, ἢν πλείω, πλείων, ἢν ἐλάσσω, ἐλάσσων ἡ νοῦσος.

Quibus cruda deorſum ſubeunt, ab atra bile: ſi plura copioſiore, ſi pauciora, minore.

Quibus cruda, excrementa cruditatis notam manifeſtam habentia. *ſubeunt*, per inferiora. *ab atra ſunt bile*,

per

per quam refrigerata coctionis instrumenta deterius coquunt, & deprauatæ coctionis speciem efficiunt. *si plura*, cruda excrementa. *copiosiore*, atra bile. *si pauciora, minore*, minorē atræ bilis quantitatem ostendunt.

APHOR. 69.

Αἱ ἀποχρέμψιες αἱ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τοῖσι μὴ διαλείπουσιν αἱ πελιδναὶ, καὶ αἱματώδεες, καὶ χολώδεες καὶ δυσώδεες πᾶσαι κακαί. ἀποχωρέουσαι δὲ καλῶς, ἀγαθαί. καὶ κατὰ κοιλίην, καὶ κύστιν, καὶ ὅκου ἄν τι ἀποχωρέον στῇ μὴ κεκαθαρμένον, κακόν.

Excretiones in febribus nō intermittentibus liuidæ, cruentæ, biliosæ, fœtidæ omnes malæ. Commodè tamen si prodeant, bonæ. Per aluum etiam & uesicam & quacunque corporis prodeat aliquid si non purgatum restiterit, malum.

Excreationes in febribus, &c. expositus est suprà Aphorismo 47. lib. 4.

APHOR. 70.

Τὰ σώματα χρὴ ὅκου τὶς βούλεται καθαίρεσθαι, εὔροα ποιέειν. κἢν μὲν ἄνω βού-

λνται εὔροα ποιέειν, σῆσαι τὴν κοιλίην. ἢν δὲ κάτω, ὑγρῆναι.

Corpora quum quis repurgare volet, fluxilia faciat oportet. Et si quidem suprà velit, aluus sistenda: si verò infrà, laxanda.

Corpora cum quis purgare &c. Est expositus hic Aphorismus libro secundo, Aphorismo nono.

APHOR. 71

Ὕπνος, ἀγρυπνίη, ἀμφότερα μᾶλλον τοῦ μετρίου γινόμενα, νοῦσος.

Somnus & vigilia modum si excesserint, morbus.

Somnus & vigilia &c. Suprà quoque expositus Aphorismo 3. libri 2.

APHOR. 72.

Ἐν τοῖσι μὴ διαλείπουσι πυρετοῖσιν, ἢν τὰ μὲν ἔξω ψυχρὰ ᾖ, τὰ δὲ ἔσω καίηται, καὶ δίψαν ἔχῃ, θανάσιμον.

In febribus non intermittētibus, si externa frigeant, interna vrantur, & febris adsit, est mortiferum.

In febribus non intermittentibus &c. abundè

abundè hic quoque enarratus suprà libro 4. Aphorismo 48.

APHOR. 73.

ἘΝ μὴ διαλείποντι πυρετῷ, ἢν χεῖλος, ἢ ῥὶς, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ ὀφρὺς διαστραφῇ, ἢν μὴ βλέπῃ, ἢ μὴ ἀκούῃ. ἤδη ἀσθενὴς ἐὼν, ὅτι ἂν τουτέων γένηται, θανάσιμον.

In febre non intermittente si labrum aut nasus, aut oculus, aut supercilium peruertatur si non videat, si non audiat: quicquid horum ægro debili acciderit, in propinquo mors.

In febre non intermittente &c. antea quoque expositus, libro quarto, Aphorismo 49.

APH. 74 ARGVM.

Pituita alba toto corporis habitu redundantes, facilè in leucophlegmatiam & hyposarcam incidere.

ἘΠὶ λευκῷ φλέγματι, ὕδρωψ ἐπιγίνεται.

Albæ pituitæ aqua intercus superuenit.

Albæ pituitæ, quæ per totum corpus

abundat. *aqua intercus ſuperuenit*, non quidem omnis, ſed quæ à Græcis leucophlegmatia, aut hypoſarca & anaſarca dicitur.

APHOR. 75 ARGVM.

Diuturno alui profluuio & in quo deiectiones ſyncera ſunt, difficultates inteſtinorum ſuccedere.

Ἐπὶ διαῤῥοίῃ, δυσεντερίη.
A diarrhœa dyſenteria.

A *diarrhœa*, ab alui profluuio diuturno, & in quo deiectio ſyncera & bilioſa eſt. *dyſenteria*, ſequitur, bilioſi enim humores paulatim abradunt inteſtina, donec in profundum ſubeunte eroſione, prorſus exulcerentur.

APHOR. 76.

Ἐπὶ δυσεντερίῃ λειεντερίη ἐπιγίνεται.
Dyſenteriæ ſuperuenit lienteria.

Dyſenteriæ ſuperuenit &c. pars eſt Aphoriſmi 43. lib. 6.

APH. 77 ARGVM.

Et carnis & oßis corruptionem, oßis abſceſſum ſequi.

EΠὶ σφακελισμῷ, ἀπόστασις ὀστέου.
Ab ſphaceliſmo oßis abſceßus.

Ab ſphaceliſmo, putrefactione & mortificatione alicuius partis. *oßis abſceſſus*, ſuccedit, nam ſi caro corrumpitur, corruptio ipſa ad oſſa vſque procedit, quæ & ipſa læſa ſubinde abſcedere ſolent, quod magis accidit ſi in ipſo oſſe corruptio cœpit.

APHOR. 78.

EΠὶ αἵματος ἐμέτῳ, φθόη, καὶ τοῦ πύου κάθαρσις ἄνω.

A ſanguinis vomitione tabes & puris ſupernè purgatio.

A ſanguinis vomitione &c. hic Aphoriſmus re vera ſuppoſititius eſt, & multa ab Hippocratis placitis aliena continens: aut ſaltem ex illius multis ſententiis perperam collectus & concinatus.

APH. 79 ARGVM.

Vrinas, deiectiones, ſudores, & alia eiuſmodi excreta, diligenter à medico conſideranda.

Ὁκοῖα καὶ ἐν τοῖσι κατὰ τὴν κύστιν, καὶ τοῖσι κατὰ τὴν κοιλίην ὑποχωρήμασι, καὶ ἐν τοῖσι κατὰ τὰς σάρκας, καὶ ἤν πη ἄλλῃ τῆς φύσιος ἐκβαίνῃ τὸ σῶμα, ἢν ὀλίγον, ὀλίγη ἡ νοῦσος γίνεται. ἢν δὲ πουλὺ, πολλή. ἢν πάνυ πολὺ, θανάσιμον τὸ τοιοῦτο.

Qualia quæ per vrinas & aluum subeunt, & quæ per carnes abeunt, & si qua alia corpus à natura recedat spectare oportet. Nam si parũ, paruus morbus est, si multum, magnus, si valde multum, iam tale fuerit perniciosum.

Qualia per vrinas &c. considerare oportet, nimirũ quã habuerint qualitatem, & quantum ipsa abundauerint. *& quæ per carnes,* vt sunt sudores. *& si qua alia &c.* vt per nares, per aures, per oculos, per vterum, per hæmorrhoidas. *nam si parum,* excernitur & paruus fuerit excessus. *paruus est morbus: si multum,* excernitur & multam habeat affectionem. *magnus,* est morbus. *si valde multũ,* qualitate & quantitate excernitur. *iam tale perniciosum.*

IOANN. LYGÆVS
beneuolo lectori.

NOVA *& insolita huius octaui libri editione fortasse moueberis, cãdide lector, hunc tamen ipsum septem alijs Aphorismorum libris suum numerum non auferre facile animaduertes, vbi perlegeris. Certè verorum Hippocratis Aphorismorum septem solum sunt libri, quos Galenus integrè est interpretatus: prætermisit tamen non paucos, quos ab Hippocrate nec editos, nec in ordinem redactos putauit. Eos omnes in ordinem primum Musa cõiecit, & in Latinã linguã cõuertit. Ex his octauum librũ confecimus, & expositionem nostram qualemcunque subiecimus. Cæterùm in vetustis Græcis codicibus ante sequentes Aphorismos scriptum videre est ἐντεῦθεν οἱ νόθοι: hoc est nothi & spurij incipiunt Aphorismi. An verò Hippocratis sint nécne, tibi iudicandum relinquo.*

Hæc omnia non sunt in Græcis exemplaribus cõprehensa, nec à Plantio Latinè reddita nec à Galeno commentariis illustrata.

APHORISMORVM LIBER OCTAVVS.

ARGVMENTVM.

Libri huius octaui & vltimi certa intentio assignari nō potest, quòd varii sint & distincti Aphorismi: ferè tamen omnes ad eam medicinæ partē, quæ futura prædicit, reducuntur.

APHORISMI PRIMI ARGVMENTVM.

Quadragenarios phrenitide prehensos raro sanari.

Qui supra quadraginta annos phrenitici fiunt, non omnino sanantur, minus enim periclitantur, quorum naturæ, & ætati morbus sit conueniens.

Qui supra quadraginta annos, nimirum in cōstante, media, & declinante ætate

tate constituti. *phrenitici fiunt*, ob biliosam materiam superabundantem. *non omnino sanantur*, raróque conualescunt, & vt alii legunt, οὐ πάνυ σώζονται, id est, non adeò seruantur. *minus enim &c.* vt abundè expositum est sectione secunda Aphorismo 34.

APH. 2 ARGVM.

In morbis oculi illacrymantes quid significent.

Quibuscunque in morbis oculi ex causa illacrymant, bonum: quibuscunque sine causa, malum.

Quibuscunque &c. ex causa, de industria nimirum, voluntariè & consilio. *bonum*, vel vt alii legunt, οὐ κακὸν, id est non malum. *quibuscunque sine causa*, non ex arbitrio, neque voluntariè. *malum*, ob causas Aphorismo 52. lib. 4. expositas.

APHOR. 3 ARGVM.

In febribus quartanis eruptionem sanguinis è naribus, malum portendere.

Quibuscunque in quartanis febribus

ſanguis è naribus effluxerit, malum.

Quibuſcunque in quartanis, à bile atra putreſcente genitis. *ſanguis è &c.* largè, copioſè & affatim. *malum*, quòd vires proſternantur, ob effatu dignũ effluxum ſanguinis, qui bilis atræ frenum dicitur.

APHOR. 4 ARGVM.

Magnos & repentinos ſudores in decretorijs diebus factos periculoſos.

Sudores in diebus iudicatorijs ſi fiant periculoſi: præſertim qui ex fronte tanquam guttæ & fiſtulæ ſalientes pelluntur, frigidique valde atque multi: neceſſe eſt enim talem ſudorem multa vi & labore, & longa expreßione exire.

Sudores, vehementes & celeres. *periculoſi*, nam cùm ex eorũ numero ſint, quæ corpus noſtrum euacuant, repenté & immodicè prodeuntes, vires planè deiiciunt: adde naturam repentinas & ſubitas mutationes tolerare nõ poſſe. *præſertim*, ſudores illi ſunt periculoſi. *qui ex fronte &c.* ſignificant enim magnam materiæ copiam in capite

pite

pite esse, aut in ipsum influere. *frigidique valde &c.* plus etiam periculosi. *necesse est enim &c.* hi certè in acuta febre mortem, in mitiore verò, vbi vires adhuc constant, morbum diuturnum fore significant.

APH. 5 ARGVM.

Depreßionem alui in diuturno morbo malum portendere.

Post lõgum morbum ventris depreßio, malum.

Post longum morbum, ventris, inferioris, vtpote partium ad imum ventrem attinentium. *depreßio*, degrauatio & concidentia. *malum*, quippe calor natiuus in his imbecill⁹ est, neque proba fit coctio, neque sanguificatio, vnde vix vnquam ægri ad sanitatem reuocantur.

APH. 6 ARGVM.

Vlcera incurabilia quæ nec ferro nec igne sanantur.

Quæcunque vlcera medicamentis nõ

curantur, ferrum curat: quæ verò ferro non curantur, ignis curat: quæ verò igne non curantur, ea existimare oportet immedicabilia.

Quæcunque vlcera, putrida, mali habitus, & exedētia. *non curantur*, obseruata rationali methodo. *medicamētis*, externis tum admotis, tum intro assumptis. *ferrum curat*, & incisio. *quæ verò ferro &c.* perseuerāte adhuc mala qualitate putrida. *ignis curat*, putrentes qualitates (quæ in aliquibus nostri corporis partibus insūt) puriores reddens. *quæ verò igne non curantur*, putredine nec euicta, nec domita. *immedicabilia*, ob id à curatione medico desistendum, prædicenti futura, vt crimine vacet internecionis.

APHOR. 7.

Tabes à decimo octauo anno vsque ad trigesimum quintum potißimùm gignuntur. Expositus est hic Aphorismus lib. 5. Aphor. 9.

Sequentium Aphorismorum velut inscriptio.

Hæc

Hæc quidē in acutis febribus ob-
eruentur, vti ſi quis moriturus vel
uaſurus eſt dignoſcamus.

APH. 8 ARGVM.

*Linguam minimè nigram & aridā
ægritudinem non multum vehementem
oſtendere.*

*Lingua nigra atque cruenta, cùm
quid horum ſignorum abeſt, malum va
lidum non eſt, & imbecilliorem luctum
ſignificat.*

Lingua nigra &c. ob vehementem
earum partiū, quæ circa os ſunt ſic-
citatem. *cùm quid horum,* potiſſimū
in febribus. *malum validum non eſt,*
neque periculoſum. *& imbecilliorem
&c.* atque adeò mitiorem febrem.

APH. 9 ARGVM.

*Dextrum teſtem frigidum & conuul
ſum, mortem ſignificare.*

*Teſtis dexter frigidus conuulſúſque
mortiferum eſt.*

Teſtis dexter, ſiniſtro calidior, ob

eam quam cum hepate habet affinitatem. *frigidus*, quòd ad ipſum neque ſanguis, neque ſpiritus trāſmittantur. *conuulſúſque*, ob neruum qui contrahitur & conuellitur. *mortiferum eſt.*

APHOR. 10 ARGVM.

Nigredinem, frigiditatē, contractionem, præter febris initium, mortem ſignificare.

Vngues nigri, digiti pedum frigidi, demiſſi vel proclinati, mortem proximam eſſe oſtendunt.

Vngues nigri, ob naturalis caloris mortificationem, *digiti pedum frigidi*, ob eiuſdem caloris extinctionē. *demiſſi*, contracti ob conuulſionem ab inanitionē. *mortem proximam &c.* ob cauſas ſuperius adductas.

APHOR. 11 ARGVM.

Digitorum extrema frigida, mortem proximam oſtendere.

Quod etiam digitorum extrema frigida

gida, mortem præ se ferunt.

Quod digitorum, manus ipsius. *extrema frigida*, ob natiui caloris extinctionem. *mortem præ se ferunt.*

APHOR. 12 ARGVM.

Labia præter naturam liuida, resoluta & frigida, mortem portendere.

Et labia liuida, resoluta, inuersa, & frigida si sint, mortiferum est.

Et labia liuida, ob virium imbecillitatem. *resoluta, inuersa*, contortáque, *& frigida &c.* ob natiui caloris suffocationem.

APHOR. 13 ARGVM.

Permulta futuræ mortis signa percensentur.

Si oculi caligant aut lucem aduersantur: qui somno multo & æstu detinetur extra spem est.

Si oculi caligant, obscurantúrque *aut lucem auersantur*, propter debilitatē visoriæ facultatis. *qui somno mul*

to & æstu, intensáque caliditate. *detinetur, extra spem est*, & pro deplorato habetur.

APHOR. 14 ARGVM.

Signa alia futuræ mortis exprimuntur.

Si *quis sensim rabie quadam efferatur: si quis non cognoscit, non audit, non intelligit, mortiferum est.*

Si quis sensim rabie, ob bilis accensionem. *si quis non cognoscit &c.* ob virtutis animalis imbecillitatem, ex qua deinde aliæ vires prosternuntur & deiiciuntur. *mortiferum est*, ob causas superius scriptas.

APHOR. 15 ARGVM.

Ventriculi tumorem & inflationem in febribus malum portendere.

Paulo pòst morituris, signa hæc sunt clara magis, ventriculi si tolluntur, tumescunt, & inflantur.

Paulò pòst &c. & inflantur, ob tantam

tantam videlicet imbecillitatem, vt coquere non poſſint, nec iecur ſanguificare, nec per corpus ipſum nutrimentum diſtribui.

Reliqua non placuit adſcribere, quòd multa in ſe abſurda, & ab Hippocratis placitis aliena contineant: cæterùm quibus hæc & alia permulta latius explicāda videbuntur, haud grauatè lampada tradidero.

FINIS.

INSIGNIORES ALIQVOT *sententiæ selectæ ex libris Aurelij Cornelij Celsi medici inter Latinos eloquentißimi.*

EX PRIMO.

1 Vt alimenta ſanis corporibus Agricultura ſic ſanitatem ægris medicina promittit.

2 Deſidia atque luxuria, hæc duo prius in Græcia corpora vitiarũt, deinde apud nos afflixerunt.

3 Sanus homo, qui & benè valet, & ſuæ ſpõtis eſt, nullis obligare ſe legibus debet, ac neque medico, neque alipta egere. Hũc oportet varium habere vitæ genus, modò ruri eſſe, modò in vrbe, ſæpiúſque in agro nauigare, venari, quieſcere interdum, ſed frequentius ſe exercere. Siquidem ignauia corpus hebetat, labor firmat, illa maturam ſenectutem, his longam adoleſcentiam reddit.

4 Eum rectè curaturum eſſe dicunt, quẽ prima origo cauſæ non fefellerit.

5 Alij putant intereſſe non quid morbũ faciat, ſed quid tollat.

6 Morbos non eloquentia, ſed remediis curari.

curari.

7 Nam ne agricolam quidem, aut gubernatorem disputatione, sed vsu fieri.

8 Cuius rei non est certa cognitio, eius opinio certum remediū habere nō potest: Verum est quod ipsam curandi rationem nihil plus confert quàm experientia.

9 Neque ignorare medicum oportet quæ sit ægri natura: humidum magis, an magis siccum corpus eius sit, validi nerui an infirmi, frequens valetudo an rara, eáque cùm est, vehemens esse soleat an lenis, breuis an longa.

10 Interest enim an fatigatio morbum, an sitis, an frigus, an calor, an vigilia, an fames fecerit, an cibi viníque abundantia, an intemperantia libidinis.

11 Cùm par scientia sit, tamen vtiliorem medicum esse scias amicum, quàm extraneum.

12 Bis in die cibum capere, potiùs quàm semel, potest homo, & semper quàmplurimum, dummodo hunc concoquat.

13 Concubitus neque nimis concupiscēdus, neque nimis pertimescendus est: rarus, corpus excitat, frequēs soluit. Cùm autem frequens non numero sit, sed natura ratione ætatis & corporis, scire licet eum non inutilem esse, quem corporis neq. lā-

guor neque dolor ſequitur.

14 Cauendum, ne in ſecunda valetudine aduerſæ præſidia conſumantur.

15 Imbecillis ſtomacho, quo in numero magna pars vrbanorum, omnéſque penè cupidi literarum ſunt, obſeruatio neceſſaria eſt, vt quod corpori vel loci vel ſtudij ratio detrahit, cura reſtituat. Ex his igitur qui benè concoxit, manè tutò ſurget: qui parùm, quieſcere debet: & ſi manè ſurgendi neceſſitas fuerit, redormire: Qui nõ concoxit ex toto conquieſcere, ac neque labori ſe, neque exercitationi, neque negotio credere.

16 Scire licet integrũ corpus eſſe, cùm quotidie manè vrina alba, dein ruffa eſt: illud concoquere, hoc cõcoxiſſe ſignificat.

17 Si lucubrandum eſt, non poſt cibum facere, ſed poſt concoctionem.

18 Poſt ſatietatem nihil agendum.

19 Quem interdiu vel domeſtica vel ciuilia officia tenuerunt, huic tempus aliquod ſeruandum curationi corporis eſt. Prima autem eius curatio exercitatio eſt, quæ ſemper antecedere cibum debet: Exercitationis autem modus & finis eſſe debet ſudor, aut certè laſſitudo quæ citra fatigationem ſit.

20 Nunquam vtilis eſt nimia ſatietas.

Sæpe

Sæpe inutilis est nimia abstinentia. Sæpe si qua intemperantia subest, durior est in potu quàm in esca.

21 Secunda mensa bono stomācho nihil nocet, in imbecillo coalescit.

22 Vbi expletus est aliquis, facilius concoquit: si quicquid assumpsit: potione aquæ frigidæ includit, tum paulisper inuigilat, deinde bene dormit.

23 Cùm quis mutare aliquid volet, paulatim debebit assuescere.

24 Neque ex salubri loco in grauem, neque ex graui in salubrem trāsitus satis tutus est.

25 Neq. verò ex multa fame nimia satietas, neque ex nimia satietate fames idonea est.

26 Neque ex nimio labore subitum ocium, neque ex nimio ocio subitus labor sine noxa est.

27 Periclitatur & qui semel & qui bis die cibum incontinenter contra consuetudinem assumit.

28 Quod contra consuetudinem est, nocet, seu molle seu durum est.

29 Nimis ociosa vita vtilis non est, quia potest incidere laboris necessitas.

30 Illud nosse oportet, quod ex labore sudanti frigidæ potio perniciosissima est, at-

que etiam cùm ſudor ſe remiſit, itinere fatigatis inutilis.

31 Vomitus inutilis eſt gracilibus & imbecillum ſtomachum habentibus: Vtilis eſt plenis & biliofis omnibus, ſi vel nimiũ ſe replerunt, vel parum concoxerunt. Nam ſiue plus eſt quàm quòd concoqui poſſit, periclitari ne corrumpatur non oportet: Si verò corruptum eſt, nihil commodius eſt, quàm id, qua via primùm expelli poteſt eiicere.

32 Deiectio autem medicamento petenda eſt, vbi venter ſuppreſſus parum reddit ex eóque inflammationes, caligines, capitis dolores, aliáque ſuperioris partis mala increſcunt.

33 Sed purgationes quoque vt interdum neceſſariæ ſunt, ſic vbi frequentes ſunt, periculum afferunt. Aſſueſcit enim non ali corpus, & ob hoc infirmum erit, cùm omnibus morbis obnoxia maximè infirmitas ſit.

34 Vinum dilutius pueris, meracius ſenibus conuenit.

35 Hyeme plus eſſe conuenit, minus, ſed meracius, bibere. At Vere paulum cibo demendum adiiciendúmq. potioni, ſed dilutius tamen bibendum eſt. Aeſtate vt ſæpius vtendum cibo, ſic exiguo eſt. Per Autum-

tum-

cumnum propter cœli varietatem periculum maximum eſt, itaque neque ſine veſte, neque ſine calciamentis prodire oportet: Cibo verò iam pleniore vti licet, minus ſed meracius bibere.

36 Venus Hyeme non pernicioſa, Vere tutiſſima: neque Aeſtate verò neq. Autumno vtilis eſt, tolerabilior tamen per Autũnum eſt. Aeſtate in totum, ſi fieri poteſt, abſtinendum.

EX SECVNDO.

1 Saluberrimum Ver eſt, proximò deinde ab hoc Hyems, periculoſior Aeſtas, Autumnus longè periculoſiſſimus. Ex tempeſtatibus optimæ æquales ſunt ſiue frigidæ: ſiue calidæ: Peſſimæ quæ variant maximè: Quo fit vt Autumnus plurimos opprimat.

2 Saluberrimi ſunt ſereni dies: meliores pluuij, quàm tantùm nebuloſi, optimíque Hyeme qui omni vento vacant: Aeſtate, quibus fauonij perflant. Si genus aliud vẽtorum eſt, ſalubriores ſeptentrionales quã ſubſolani vel auſtrini ſunt.

3 Ventus vbique ferè à mediterraneis regionibus veniens ſalubris, à mari grauis.

4 Aetas media tutiſsima eſt, quæ neq. iuuentæ calore, neq. ſenectutis frigore infeſtatur.

5 Longis morbis, senectus acutis adolescentia magis patet.
6 Corpus autem habilissimum, quadratum est, neque gracile neque obesum: Nã lõga statura, vt in iuuẽta decora est, sic matura senectute conficitur: Corpus gracile, infirmum: sic obesum hebes est.
7 Facilè securus est aliquis in iis qui sæpe sine periculo euasit.
8 Si speciosior & plenior aliquis & coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet: quæ quia neque in eodẽ habitu subsistere, neque vltra progredi possunt, ferè retrò quasi ruina quadam reuoluuntur. Peius tamen signum est vbi aliquis contra consuetudinem emarcuit, & decorem colorémque amisit, quoniam in his quæ superant, est quod morbus demat: in his quæ desunt, non estquod ipsum morbum ferat.
9 Mali morbi testimonium est vehemẽter ex cerebro spirare.
10 Vomitus syncerae pituitæ vel bilis periculosus, peiórque si viridis aut niger est. At mala vrina est in qua subsidũt subrubra aut liuida, deterior in qua quasi fila quædã tenuia atque alba, pessima ex his si tanquam ex furfuribus factas nubeculas repræsentat, diluta quoque atque alba vitiosa est,

ſa eſt,ſed in phreneticis maximè.Aluus autem mala eſt ex toto ſuppreſſa.Periculoſa etiam quæ inter febres fluens, conquieſcere hominem in cubili non patitur,vtiquę ſi quod deſcendit,eſt perliquidum , aut albidum aut pallidũ,aut ſpumans. Itẽ quod excernitur malum eſt, exiguum glutinoſum,liuidum,illioſum,cruentum, aut peioris odoris quàm ex conſuetudine, malũ eſt & ſyncerum.Vrina verò rubra & tenuis in magna cruditate eſſe cõſueuit:Peſſima tamen eſt præcipueq́; mortifera, nigra, craſſa,mali odoris. Aluus quoque varia & diſcreta reddens,peſtifera eſt: Sed ægrum in præcipiti iam eſſe denuntiat, quæ liquida, eadémq. vel nigra, vel pallida,vel pinguis eſt, vtiq. ſi magna fœditas odoris acceſsit.

11 Omne auxilium corporis aut demit aliquam materiam aut adiicit, aut euocat, aut reprimit,aut refrigerat aut calfacit,aut durat, aut mollit.

12 Sanguinem inciſa vena mitti nouum non eſt:Sed nullum penè morbum eſſe in quo non mittatur,nouum eſt.

13 In mittendo ſanguine non tam annos medicus numerare, quàm vires ægrotantis æſtimare debet.

14 Tenuioribus magis ſanguis, plenioribus magis caro abundat.

15 Satius eſt anceps experiri auxilium, quàm nullum.

16 Si morbi ratio patitur, ſanguinis detractioni tempus aptiſsimum eſt dies aduerſæ valetudinis ſecundus aut tertius. Sed vt aliquando etiam primo die ſanguinem mittere neceſſe eſt, ſic nunquam vtile poſt diem quartum eſt, cùm iam ſpatio ipſo materia & exhauſta eſt & corpus corrumpit, vt detractio imbecillum id facere poſsit, non poſsit integrum.

17 Quòd ſi vehemens febris vrget in ipſo impetu eius ſanguinem mittere, hominē iugulare eſt. Expectanda ergo remiſsio, & iſta medicina ferè in biduum diuidenda: Satius enim eſt primò leuare ægrum, dein de perpurgare, quàm ſimul omni vi effuſa fortaſſe præcipitare.

18 Cùm ſit crudo minimè mittēdus ſanguis, tamen ne id quidem perpetuum eſt, neque enim ſemper concoctionem res expectat: Nam ſi ex altiore loco decidit aliquis, ſi contuſus eſt, ſi ex aliquo ſubito caſu ſanguinem vomit, quamuis paulò antè ſumpſit cibum, tamen protinus ei materia demenda eſt: idémque etiam in aliis repentinis caſibus dictum ſit.

19 Mittere autem ſanguinē cùm ſit expeditiſsimum, vſum habenti, tum ignaro difficil-

difficillimum eſt,iuncta eſt enim vena arteriis, his nerui: Ita ſi neruum ſcalpellus attigit, ſequitur neruorum diſtentio ea quæ crudeliter hominem conſumit: At arteria inciſa neque coit, neque ſaneſcit, interdum etiam vt ſanguis vehementer erumpat efficit.

20 Incidenda ad medium vena eſt, ex qua cùm ſanguis erumpit, colorem habitúmque eius oportet attendere: Nam ſi is craſſus & niger eſt, vitioſus eſt, ideóque vtiliter effunditur: Si rubet & pellucet, integer eſt, eáque miſsio ſanguinis adeò nõ prodeſt, vt etiam noceat, protinúſque is ſupprimendus eſt.

21 Semper antè finis faciendus eſt, quàm anima deficiat.

22 Vehementi malo niſi æquè vehemens auxilium ſuccurrere non poteſt.

23 Medicamentum non ſemper ægris prodeſt, nocet ſemper ſanis.

24 Initia morborum primùm famẽ ſitímque deſiderant, ipſi deinde morbi, moderationem, vt neque alius quàm expedit, neque eius ipſius nimium ſumatur. Neq; enim conuenit iuxta inediam protinus ſatietatem eſſe. Quòd ſi ſanis corporibus etiam inutile eſt, vbi aliqua neceſſitas famem fecit, quantò inutilius eſt in corpore

ægro? Néque vlla res magis adiuuat laborantem, quàm tempestiua abstinentia.

25 Plus alimenti est in carne quàm in vllo alio cibo.

26 Brassica subcruda aluum mouet, bis cocta stringit.

EX TERTIO.

1 Natura repugnãte nihil medicina proficit. Magis tamen ignoscendum medico est parum proficienti in acutis morbis quàm in longis. hîc enim breue spatium est, intra quod, si quod, non profuit auxilium, æger extinguitur: ibi & mutationi remediorum & deliberationi tempus patet, adeò vt rarò, si inter initia medicus accessit, obsequẽs æger sine illius vitio pereat.

2 Illud ignorari non oportet, quòd non omnibus ægris eadem auxilia conueniũt.

3 Oportet itaque vbi aliquid non respõdit, non tanti putare authorem quanti ægrum, & experiri aliud atque aliud.

4 In acutis morbis serius æger alendus est, vt primò dempta materia impetum frangat: In longis maturius, vt sustinere spatium affecturi mali possit.

5 Multùm interest ab initio quis rectè curaturus sit, an perperam quia curatio minus his prodest in quib. assiduè frustra fuit.

6 Om-

6 Omnium optima sunt quies & abstinentia: soláque abstinentia sine vllo periculo medetur.

7 Non dubium est quin vix quisquam, qui non dissimulauit, sed per hæc maturè morbo occurrit, ægrotet.

8 Asclepiades officium esse medici dicit, vt tutò, vt celeriter, vt iucundè curet, id votum est, sed ferè periculosa esse nimium & festinatio, & voluptas solet. Qua verò moderatione vtendum sit vt quantũ fieri potest omnia ista contingant, quæritur qua ratione primis diebus æger continendus sit. Antiqui medicamentis quibusdam datis concoctionem moliebantur, eò quòd cruditatem maximè horrebant. Deinde eam materiam quæ lædere videbatur, ducendo sæpius aluum subtrahebant. Asclepiades medicamenta sustulit: aluum nõ toties, sed ferè tamen in omni morbo subduxit. Febre verò ipsa infestante se remedio hoc vti professus est, conuellendas enim vires ægri putauit, luce, vigilia, siti ingenti, sic vt ne eos quidem primis diebus elui sineret. Quo magis falluntur qui per omnia iucundam eius disciplinam esse cõtendunt Is enim vlterioribus quidem diebus cubantis etiam luxuriæ subscripsit, primis verò tortoris vicẽ exhibuit. Ego au-

tem medicamentorum dari potiones & aluum duci non nisi rarò debere concedo. Et id non ideo tamen agendum, vt ægri vires conuellantur existimo: quoniam ex imbecillitate summum periculum est. Minui ergo tantùm exuperantem materiam oportet, quæ naturaliter digeritur vbi nihil noui accedit. Itaque abstinendum à cibo primis diebus, in luce habendus æger, nisi infirmus interdiu est, ísque cubare quàm maximo conclaui debet. Quod ad sitim verò somnúmque pertinet, moderãdum id est, vt interdiu vigilet, noctu, si fieri potest, conquiescat: ac neque potet, neque nimium siti crucietur. Os etiam eius elui potest, vbi & siccum est & ipsi fœtet, quamuis id tempus aptum potioni non est: Commodéque Erasistratus dixit, sæpe inferiore parte humorem non requirente, os & fauces requirere.

9 Optimum medicamentum est opportunè cibus datus, qui quando primùm dari debeat ambigitur, aliis quintum diem, aliis sextum expectantibus. Asclepiades vbi ægrum triduo per omnia fatigarat, quarto die cibum indulgebat. At Themison non quando cœpisset febris, sed quando desiisset aut certè leuata esset, & ab illo tempore expectato die tertio cibum dabat.

dabat. Nihil autem horum vtique perpetuum est: nã potest primo die dari, potest secundo, potest tertio, potest nonnisi quarto aut quinto, potest post vnam accessionem, potest post duas, potest post plures. Refert enim qualis morbus sit, quale corpus, quale cœlum, quæ ætas, quod tempus anni: miniméque in rebus multum inter se differentibus perpetuum esse præceptũ temporis potest.

10 Illud est vnum semper & vbique seruandum, vt ægri vires subindè assidens medicus inspiciat, & quandiu supererunt, abstinentia pugnet: Si imbecillitatem vereri ceperit, cibo subueniat. Id enim eius officium est, vt ægrum neque superuacua materia oneret, neque imbecillitatem fame perdat.

11 Antiquos admodũ celebres Pythagorici numeri fefellerunt, cùm hîc medicus non numerare dies debeat, sed ipsas accessiones intueri, & ex his coniectare quando cibus dandus sit.

12 Ab vno medico plures sanari non possunt.

13 Scire oportet optimum cibo tempus esse febre finita.

14 Cùm ægros semper securos agere cõueniat, vt corpore tantùm non etiam ani-

mo laborent, tum præcipuè vbi cibum sumpserunt: itaque, si qua sunt quæ exasperatura sunt eorum animos, optimum est ea dum ægrotant eorum notitiæ subtrahere.

15 Periti medici est non protinus, vt venit, apprehendere manu brachium, sed primum residere hilari vultu, percontaríque quemadmodum se habeat: & si quis eius metus est, eum probabili sermone lenire: tum deinde eius corpori manum admouere.

16 Medicus neque in tenebris neque à capite ægri residere debet, sed illustri loco aduersus eum, vt omnes notas ex vultu quoque cubantis perspiciat.

17 Ponendi sunt ægro varij cibi, sicut Asclepiades præcepit, tum demum vbi fastidio vrgetur, neque satis vires sufficiunt, vt paulum ex singulis degustando famem vitet. At si neque vis neque cupiditas deest, nulla varietate sollicitandus æger est, ne plus assumat quàm concoquat. Neque verum est quod ab eo dicitur, facilius concoqui varios cibos: eduntur enim facilius, ad concoctionem autem materiæ genus & modus pertinent.

18 Neque inter magnos dolores, neque increscente morbo tutum est ægrum impleri

pleri cibo, ſed vbi inclinata iam in melius valitudo eſt.

19 Id quoque videndum eſt quòd quidã ſolum præcipiunt, an aſtrictum corpus ſit, an profluat. Nam ſi aſtrictum eſt, ducenda aluus eſt, mouenda vrina, eliciẽdus ſudor: contra ſi profluet, ſudor coercendus, quies adhibenda erit, tenebris ſomnóque quandocunque volet vtendum, nonniſi leui geſtatione corpus agitandum, & pro genere mali ſubueniendum.

20 In febre peſtilente minimè vtile eſt aut fame aut medicamentis vti, aut ducere aluum. Si vires ſinunt, ſanguinem mittere optimum eſt, præcipuéque ſi cum dolore febris eſt.

21 Non facile ſanguinem mittere, non facile ducere aluum, non cruciare vigilia faméve aut nimia ſiti, non vino curare ſatis conuenit.

22 Cùm verò in ſummo incremento morbus eſt, vtique non ante diem quartũ magna ſiti antecedẽte, frigida aqua copioſè præſtanda eſt, vt bibat etiam vltra ſatietatem, & cùm iam venter & præcordia vltra modum repleta ſunt ſatíſque refrigerata, vomere debet. Quidam ne vomitum quidem exigunt, ſed ipſa aqua frigida tantum ad ſatietatem data pro medicamento

vtuntur. Vbi vtrumlibet factum est, multa veste operiendus est & collocandus vt dormiat, feréque post longam sitim & vigiliam, post multam satietatem, post infractum calorem, plenus somnus venit, per quem ingens sudor effunditur: ídque præsentissimum auxilium est: sed in his tamē in quibus præter ardorem nulli dolores, nullus præcordiorum tumor, nihil prohibens vel in thorace, vel in pulmone, vel in faucibus, non vlcus, non defectio, non deiectio, non profluuium alui fuit.

23 Est etiam obseruatio necessaria qua quis in pestilentia vtatur adhuc integer, cùm tamen securus esse non possit: Tum igitur oportet peregrinari, nauigare, gestari, ambulare sub dio ante æstum leuiter, vitare fatigationem, cruditatem, frigus, calorem, libidinem: multóque magis se continere si qua grauitas in corpore est, tum neque mane surgendum, neque pedibus nudis ambulandum est, non vomendum, neque mouenda aluus, neque etiamsi mota est per se comprimenda: abstinendū potius, itémque vitādum balneum, sudor, meridianus somnus vtique si cibus antecessit, qui tamen semel die commodius assumitur, insuper etiam modicus ne cruditatem moueat. Alternis diebus inuicem

modò aqua, modò vinum bibendum est. Quibus seruatis, ex reliqua victus consuetudine quàm minimum mutari debet.

24 Sed cùm eadem omnibus conuenire non possunt, ferè quos ratio non restituit, temeritas adiuuat.

25 Sæpe etiam pertinacia iuuantis, malũ corporis vincit.

26 Quartana febris neminem iugulat, vetus quartana raró nisi Vere soluitur.

27 Si quartana quieuit diu, meminisse eius diei conuenit, cóque vitare frigus, calorem, cruditatem, lassitudinem, facilè enim reuertitur nisi à sano quoque aliquan diu timetur.

28 Est qui fugiens horrorem febrilem ante accessionem vtiliter edat allium, aut bibat aquam calidam cum pipere, siquidem ea quoque assumpta calorem mouẽt qui horrorem non admittit.

29 Ex phreneticis alij hilares, alij tristes sunt, alij facilius continentur & intra verba desipiunt, alij consurgunt & violenter quadam manu faciunt, atque ex his ipsis alij nihil nisi impetu peccant, alij etiam artes adhibent, summámque speciem sani tatis in captandis maiorum operum occasionibus præbent, sed exitu deprehenduntur. Ex his autem eos qui intra verba desi-

piunt,aut leuiter etiam manu peccant,onerare asperioribus coercitionibus superuacuum est: eos verò qui violentius se gerunt,vincire conuenit,ne vel alteri vel sibi noceant. Neque credendum est si vinctus aliquis dum leuari vinculis cupit, sanum iam se fingat, quamuis prudenter & miserabiliter loquatur, quoniam is dolus insanientis est. Aduersus omnium sic insanientiũ animos gerere se pró cuiusque natura necessarium est.

30 Asclepiades perinde esse dixit his sanguinem mitti,ac si trucidentur, rationem hanc sequutus,quod neque insania esset nisi febre intenta, neque sanguis nisi in remissione eius rectè mitteretur.

31 Omnibus sic affectis somnus & difficilis & præcipuè necessarius,sub hoc enim plerique sanescunt.

Somnus illis medicamentis accersendus est quæ soporifera sunt, habita scilicet eadem moderatione quæ hîc necessaria est, ne quem obdormire volumus, excitare postea non possimus.

32 Neque ignorare oportet leniorem esse morbum cùm risu quàm seriò insanientium.

33 Aquæ inter cutem tres species sunt: his communis est humoris nimia abundantia

dantia, ob quam ne vlcera quidem in his ægris facilè ſaneſcunt.

34 Facilius in ſeruis quàm in liberis tollitur hydropiſis, quia cùm deſideret famé, ſitim, mille alia tædia, longámque patientiam, promptius his ſuccurritur qui facilè coguntur, quàm quibus inutilis libertas eſt. Sed ne hi quidem qui ſub alio ſunt, ſi ex toto ſibi temperare non poſſunt, ad ſalutem perducuntur. Ideóque non ignobilis medicus Chriſippi diſcipulus apud Antigonum regem amicum quendam eius notæ intemperantiæ, mediocriter eo morbo implicitum, negauit poſſe ſanari. Cúmque alter medicus Epirotes Philippus ſe ſanaturum polliceretur, reſpondit illum ad morbum ægri reſpicere, ſe ad animum. Neque eum res fefellit. Ille enim cùm ſumma diligentia non medici tantummodo ſed regis cuſtodiretur, tamen malagmata ſua deuorando bibendóque ſuam vrinam ſe præcipitauit.

35 Inter initia non difficillima curatio eſt, ſi imperata ſunt, quies, ſitis, inedia. At ſi malum inueterauit, non ſine magna moleſtia diſcutitur.

36 Multùm ambulandum, currendum aliquando eſt, ſuperiores maximè partes ſic perfricandæ vt ſpiritum ipſe contineat,

euocandus est sudor non exercitatione tã tummodò, sed etiam in arena calida, vel laconico, vel clibano, similibúsque aliis, maximéque vtiles naturales & siccæ sudationes sunt, quales super Baias habemus in myrtetis. Balneum atque omnis humor alienus est.

37 Potio non vltra danda est quàm vt vitam sustineat, optimáque est quæ vrinam mouet.

38 Non alienum erit metiri potionem hydropici & vrinam, nam si plus humoris excernitur quàm assumitur, ita demùm secundæ valetudinis spes est.

39 Qui de phthysi dubitant an sit, hac nota vtuntur: Quod excreatum est si in ignẽ impositum mali odoris est.

40 Lac quod in capitis doloribus & in acutis febribus pro veneno est, in phthysi tamen sicut in omnibus longis difficilibúsque febriculis rectè dari potest.

EX QVARTO.

1 Vno die fluere aluum sæpe pro valitudine est, atque etiam pluribus, dum febris absit, & intra septimum diem conquiescat: Purgatur enim corpus, & quod intus læsurum erat, vtiliter effunditur. Verùm spacium periculosum est: interdum enim

tormina

tormina & febriculas excitat, viréſque cō-ſumit: interdum autem euenit vt id neglectum pluribus diebus curari difficillimum ſit.

2 Medicamentis vti niſi in vehementibus malis ſuperuacuum eſt.

3 Podagricis equitare alienum eſt.

4 Quibus articulorum dolor certis temporibus reuertitur, hos à curioſo victu cauere oportet, ne inutilis materia corpori ſuperſit.

EX QVINTO.

1 Medicamentorum vſum magna ex parte Aſclepiades non ſine cauſa ſuſtulit, cùm omnia ferè ſtomachum lædāt, malíque ſucci ſint: ad ipſius victus rationem potius omnem ſuam curam tranſtulit. Verùm vt illud in pleríſque morbis vtilius eſt, ſic multa admodum corporibus noſtris incidere conſueuerunt, quæ ſine medicamentis ad ſanitatem peruenire non poſſunt. Illud ante omnia ſcire conuenit, quòd omnes medicinæ partes ita innexæ ſunt, vt ex toto ſeparari non poſſint, ſed ab eo nomen trahant à quo plurimum petunt. Ergo vt illa quæ victu curat, aliquando medicamentum adhibet, ſic illa quæ præcipuè medicamentis pugnat, adhibere e-

tiam rationem victus debet, quæ multum admodum in omnibus malis corporis proficit.

2 Vti somniferis nisi nimia necessitas vrget alienum est: sunt enim ex vehementibus medicamentis & stomacho alienis.

3 Est prudentis hominis primum eum qui seruari non potest, non attingere, ne videatur occidisse quem sors ipsius peremit. Deinde vbi grauis metus est, sine certa tamen desperatione, indicare necessariis periclitantis in difficili rem esse, vt si victa ars malo fuerit, vel ignorasse vel fefellisse non videatur. Sed vt hæc prudenti viro conueniunt, sic rursus hystrionis est paruam rem attollere, quò plus præstitisse videatur.

4 Dubia spes certa desperatione est potior.

FINIS.

